รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดหรือดำเนินการจัดให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบกำหนด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้รวบรวมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ สำหรับใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงานต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
❋ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๑
❋ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๘๒
หมวด ๑ บททั่วไป	๘๕
หมวด ๒ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง	๘๗
หมวด ๓ การจัดการเลือกตั้ง	๙๐
หมวด ๔ ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง	๙๕
หมวด ๕ การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน	๑๐๖
หมวด ๖ การประกาศผลเลือกตั้ง	๑๑๔
หมวด ๗ การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม	๑๑๖
หมวด ๘ บทกำหนดโทษ	๑๑๙
บทเฉพาะกาล	๑๒๓
❋ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๒๗
หมวด ๑ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง	๑๓๐
ส่วนที่ ๑ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	๑๓๐
ส่วนที่ ๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	๑๓๒
ส่วนที่ ๓ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง และคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง	๑๓๔
ส่วนที่ ๔ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	๑๓๗
ส่วนที่ ๕ การอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง	๑๓๘
ส่วนที่ ๖ ค่าตอบแทนของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๑๓๙
ส่วนที่ ๗ ผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร และการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง	๑๓๙
หมวด ๒ จำนวนสมาชิก เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และที่เลือกตั้งกลาง	๑๔๐
ส่วนที่ ๑ จำนวนสมาชิกและเขตเลือกตั้ง	๑๔๐
ส่วนที่ ๒ หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง	๑๔๑
ส่วนที่ ๓ ที่เลือกตั้งกลาง	๑๔๓
หมวด ๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๔๓
ส่วนที่ ๑ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๔๓
ส่วนที่ ๒ การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๔๓

หน้า
ส่วนที่ ๓ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๔๗
ส่วนที่ ๔ การเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๑๔๘
ส่วนที่ ๕ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑๕๑
ส่วนที่ ๖ การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ ๑๕๑
หมวด ๔ การรับสมัครรับเลือกตั้ง ๑๕๒
ส่วนที่ ๑ การประกาศวันรับสมัครรับเลือกตั้งและสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้ง ๑๕๒
ส่วนที่ ๒ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ๑๕๓
ส่วนที่ ๓ การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑๕๓
ส่วนที่ ๔ การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๑๕๖
ส่วนที่ ๕ การแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ๑๕๙
ส่วนที่ ๖ การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว ๑๕๙
หมวด ๕ การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังประกาศรายชื่อผู้สมัคร ๑๖๐
ส่วนที่ ๑ กรณีความปรากฏต่อคณะกรรมการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑๖๐
ส่วนที่ ๒ กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ๑๖๐
หมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง ๑๖๓
ส่วนที่ ๑ บัตรเลือกตั้ง ๑๖๓
ส่วนที่ ๒ หีบบัตรเลือกตั้ง ๑๖๔
ส่วนที่ ๓ การดำเนินงานก่อนวันเลือกตั้ง ๑๖๕
ส่วนที่ ๔ การดำเนินงานในวันเลือกตั้ง ๑๖๖
ส่วนที่ ๕ การออกเสียงลงคะแนน ๑๖๗
ส่วนที่ ๖ การดำเนินการหลังปิดการออกเสียงลงคะแนน ๑๗๒
หมวด ๗ การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง ๑๗๓
หมวด ๘ การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ๑๗๘
ส่วนที่ ๑ การลงทะเบียน ๑๗๘
ส่วนที่ ๒ การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง ๑๘๑
ส่วนที่ ๓ การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง ๑๘๒
ส่วนที่ ๔ การออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ ๑๘๕
ส่วนที่ ๕ การนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ๑๘๖

หน้า

หมวด ๙ การประกาศผลการเลือกตั้ง ๑๘๗
ส่วนที่ ๑ การรวมผลการนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง ๑๘๗
ส่วนที่ ๒ การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑๘๘
ส่วนที่ ๓ การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๑๘๙
หมวด ๑๐ การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ การออกเสียงลงคะแนนใหม่ และการเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ๑๙๐
ส่วนที่ ๑ การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ๑๙๐
ส่วนที่ ๒ การออกเสียงลงคะแนนใหม่ ๑๙๓
ส่วนที่ ๓ การเลือกตั้งใหม่ ๑๙๕
หมวด ๑๑ การเก็บรักษาและการทำลายบัตรเลือกตั้ง และเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ๑๙๖
ส่วนที่ ๑ การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ๑๙๖
ส่วนที่ ๒ การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง และเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ภายหลังการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ๑๙๗
ส่วนที่ ๓ การทำลายบัตรเลือกตั้ง ๑๙๗
หมวด ๑๒ ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง แผนผังที่เลือกตั้งและแบบพิมพ์ ๑๙๙
บทเฉพาะกาล ๑๙๙
ค่าตอบแทนของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ๒๐๐
ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง แผนผังที่เลือกตั้งและแบบพิมพ์ ๒๐๒

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย[๑]
พุทธศักราช ๒๕๖๐
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนกาลเป็นอดีตภาค ๒๕๖๐ พรรษา ปัจจุบันสมัย จันทรคตินิยม กุกกุฏสมพัตสร จิตรมาส ชุณหปักษ์ ทสมีดิถี สุริยคติกาล เมษายนมาส ฉัฏฐสุรทิน ครุวาร โดยกาลบริเฉท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า นายกรัฐมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลว่า นับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นต้นมา การปกครองของประเทศไทยได้ดำรงเจตนารมณ์ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขต่อเนื่องมาโดยตลอด แม้ได้มีการยกเลิกแก้ไขเพิ่มเติม และประกาศใช้รัฐธรรมนูญเพื่อจัดระเบียบการปกครองให้เหมาะสมหลายครั้ง แต่การปกครองก็มิได้มีเสถียรภาพหรือราบรื่นเรียบร้อยเพราะยังคงประสบปัญหาและข้อขัดแย้งต่าง ๆ บางครั้งเป็นวิกฤติทางรัฐธรรมนูญที่หาทางออกไม่ได้ เหตุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีผู้ไม่นำพาหรือไม่นับถือยำเกรงกฎเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง ทุจริตฉ้อฉลหรือบิดเบือนอำนาจ หรือขาดความตระหนักสำนึกรับผิดชอบต่อประเทศชาติและประชาชนจนทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล ซึ่งจำต้องป้องกันและแก้ไขด้วยการปฏิรูปการศึกษาและการบังคับใช้กฎหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบคุณธรรมและจริยธรรม แต่เหตุอีกส่วนหนึ่งเกิดจากกฎเกณฑ์การเมืองการปกครองที่ยังไม่เหมาะสมแก่สภาวการณ์บ้านเมืองและกาลสมัย ให้ความสำคัญแก่รูปแบบและวิธีการยิ่งกว่าหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยหรือไม่อาจนำกฎเกณฑ์ที่มีอยู่มาใช้แก่พฤติกรรมของบุคคลและสถานการณ์ในยามวิกฤติที่มีรูปแบบและวิธีการแตกต่างไปจากเดิมให้ได้ผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘จึงได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นหลักในการปกครอง และเป็นแนวทางในการจัดทำกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น โดยได้กำหนดกลไกเพื่อจัดระเบียบและสร้างความเข้มแข็งแก่การปกครองประเทศขึ้นใหม่ด้วยการจัดโครงสร้างของหน้าที่และอำนาจขององค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ และสัมพันธภาพระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารให้เหมาะสม การให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่นซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริต เที่ยงธรรมและมีส่วนในการป้องกันหรือแก้ไขวิกฤติของประเทศตามความจำเป็นและความเหมาะสม การรับรอง ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยให้ชัดเจน

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ ตอนที่ ๔๐ ก/ หน้า ๑/ ๖ เมษายน ๒๕๖๐

และครอบคลุมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยถือว่าการมีสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการจำกัดตัดสิทธิเสรีภาพเป็นข้อยกเว้น แต่การใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์เพื่อคุ้มครองส่วนรวม การกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชนเช่นเดียวกับการให้ประชาชนมีหน้าที่ต่อรัฐ การวางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เด็ดขาด เพื่อมิให้ผู้บริหารที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลเข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ และการกำหนดมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนได้กำหนดกลไกอื่น ๆ ตามแนวทางที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ระบุไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายแห่งรัฐและยุทธศาสตร์ชาติซึ่งผู้เข้ามาบริหารประเทศแต่ละคณะจะได้กำหนดนโยบายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป ทั้งยังสร้างกลไกในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นอย่างร่วมมือร่วมใจกัน รวมตลอดทั้งการลดเงื่อนไขความขัดแย้งเพื่อให้ประเทศมีความสงบสุขบนพื้นฐานของความรู้รักสามัคคีปรองดอง การจะดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้ จำต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนทุกภาคส่วนกับหน่วยงานทั้งหลายของรัฐตามแนวทางประชารัฐภายใต้กฎเกณฑ์ตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและประเพณีการปกครองที่เหมาะสมกับสถานการณ์และลักษณะสังคมไทย หลักความสุจริต หลักสิทธิมนุษยชน และหลักธรรมาภิบาล อันจะทำให้สามารถขับเคลื่อนประเทศให้พัฒนาไปข้างหน้าได้อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนทั้งในทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในหลักการและเหตุผลของบทบัญญัติต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงร่างรัฐธรรมนูญและความหมายโดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญด้วยการเสนอแนะข้อควรแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จก็ได้เผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุปในลักษณะที่ประชาชนสามารถเข้าใจเนื้อหาสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญได้โดยสะดวกและเป็นการทั่วไป และจัดให้มีการออกเสียงประชามติเพื่อให้ความเห็นชอบแก่ร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ในการนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเสนอประเด็นเพิ่มเติมอีกประเด็นหนึ่งเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในคราวเดียวกันด้วย การออกเสียงประชามติปรากฏผลว่าประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติโดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงประชามติเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญและประเด็นเพิ่มเติมดังกล่าว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงดำเนินการแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม และได้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าเป็นการชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติแล้วหรือไม่ ซึ่งต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อความบางส่วน และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการแก้ไขตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีขอรับพระราชทานร่างรัฐธรรมนูญนั้นคืนมาแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะบางประเด็นได้ เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ นายกรัฐมนตรีจึงนำร่างรัฐธรรมนูญนั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยสืบไป ทรงพระราชดำริว่าสมควรพระราชทานพระราชานุมัติ

จึงมีพระราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตั้งแต่วันประกาศนี้เป็นต้นไป

ขอปวงชนชาวไทย จงมีความสมัครสโมสรเป็นเอกฉันท์ ในอันที่จะปฏิบัติตามและพิทักษ์รักษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้ เพื่อธำรงคงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยและอำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย และนำมาซึ่งความผาสุกสิริสวัสดิ์พิพัฒนชัยมงคล อเนกศุภผลสกลเกียรติยศสถาพรแก่อาณาประชาราษฎรทั่วสยามรัฐสีมา สมดั่งพระราชปณิธานปรารถนาทุกประการ เทอญ

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้

มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

มาตรา ๕ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับหรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำการนั้นหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

หมวด ๒
พระมหากษัตริย์

มาตรา ๖ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้

ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้

มาตรา ๗ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก

มาตรา ๘ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย

มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาและถอดถอนฐานันดรศักดิ์และพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี

คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๑ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง

ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๒ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือข้าราชการเว้นแต่การเป็นข้าราชการในพระองค์ในตำแหน่งองคมนตรี และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ

มาตรา ๑๓ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๔ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมีพระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๕ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย

การจัดระเบียบราชการและการบริหารงานบุคคลของราชการในพระองค์ ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะทรงแต่งตั้งบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นคณะขึ้น ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หรือไม่ก็ได้ และในกรณีที่ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๖ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น แต่ต่อมาคณะองคมนตรีพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นสมควรแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และไม่อาจกราบบังคมทูลให้ทรงแต่งตั้งได้ทันการ ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อบุคคลคนหนึ่งหรือหลายคนเป็นคณะ ตามลำดับที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมกำหนดไว้ก่อนแล้ว

ให้เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แล้วแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้งผู้นั้นขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

มาตรา ๑๘ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

มาตรา ๑๙ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งเคยได้รับการแต่งตั้งและปฏิญาณตนมาแล้ว ไม่ต้องปฏิญาณตนอีก

มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗

การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลเดิมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัยเมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ แล้วให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบและให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์พระรัชทายาทขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงและเป็นกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๐ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในการนี้ จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาอัญเชิญองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ

มาตรา ๒๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๑ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่ราชบัลลังก์หากว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๖ หรือมาตรา ๑๗ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะได้ประกาศอัญเชิญองค์พระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์

ในกรณีที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่ง ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน

ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้นำมาตรา ๑๘ วรรคสาม มาใช้บังคับ

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๑ วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องเป็นหรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง หรือมาตรา ๒๒ วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรี หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เหลืออยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรี หรือเป็นหรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตามมาตรา ๒๒ วรรคสองแล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๔ การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำต่อพระรัชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้วหรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณตามวรรคหนึ่ง จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้ซึ่งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้

หมวด ๓
สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มิได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๒๗ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใดจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

มาตรา ๒๘ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกายจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ

การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนี

ในคดีอาญา จะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้

คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกันจนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๐ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

มาตรา ๓๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน

การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาและการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

มาตรา ๓๕ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวสารหรือข้อความใด ๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชนไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มิได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง

มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา ๓๙ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๒) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(๓) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๔๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๔) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความรวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มาตรา ๔๖ สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

บุคคลย่อมมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้ง อำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภค และการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

มาตรา ๔๘ สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๙ บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้

ผู้ใดทราบว่ามีการกระทำตามวรรคหนึ่ง ย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุดเพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง

หมวด ๔
หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดินรวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๓) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๔) เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ

(๕) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม

(๗) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

(๙) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๑๐) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

หมวด ๕
หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๕๑ การใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของรัฐตามหมวดนี้ ถ้าการนั้นเป็นการทำเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง ย่อมเป็นสิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๒ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ

กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย

มาตรา ๕๓ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน

ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

มาตรา ๕๕ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บริการสาธารณสุขตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย

รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ดมิได้

การจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง รัฐต้องดูแลมิให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

การนำสาธารณูปโภคของรัฐไปให้เอกชนดำเนินการทางธุรกิจไม่ว่าด้วยประการใด ๆ รัฐต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงการลงทุนของรัฐ ประโยชน์ที่รัฐและเอกชนจะได้รับและค่าบริการที่จะเรียกเก็บจากประชาชนประกอบกัน

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

(๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๕๙ รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

มาตรา ๖๐ รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน

การจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมตลอดทั้งการให้ประชาชนมีส่วนได้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐต้องจัดให้มีองค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อรับผิดชอบและกำกับการดำเนินการเกี่ยวกับคลื่นความถี่ให้เป็นไปตามวรรคสอง ในการนี้ องค์กรดังกล่าวต้องจัดให้มีมาตรการป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์จากผู้บริโภคโดยไม่เป็นธรรมหรือสร้างภาระแก่ผู้บริโภคเกินความจำเป็น ป้องกันมิให้คลื่นความถี่รบกวนกัน รวมตลอดทั้งป้องกันการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้หรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลหรือข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริงของประชาชน และป้องกันมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่โดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชนทั่วไป รวมตลอดทั้งการกำหนดสัดส่วนขั้นต่ำที่ผู้ใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่จะต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๑ รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านความปลอดภัย ด้านความเป็นธรรมในการทำสัญญา หรือด้านอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค

มาตรา ๖๒ รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม

กฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกรอบการดำเนินการทางการคลังและงบประมาณของรัฐ การกำหนดวินัยทางการคลังด้านรายได้และรายจ่ายทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ การบริหารทรัพย์สินของรัฐและเงินคงคลัง และการบริหารหนี้สาธารณะ

มาตรา ๖๓ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๖
แนวนโยบายแห่งรัฐ

มาตรา ๖๔ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นแนวทางให้รัฐดำเนินการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน

มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำ การกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖๖ รัฐพึงส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศโดยถือหลักความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน และไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ให้ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและของคนไทยในต่างประเทศ

มาตรา ๖๗ รัฐพึงอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น

ในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย

มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

รัฐพึงมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัด ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมตลอดถึงการจัดหาทนายความให้

มาตรา ๖๙ รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ การพัฒนา และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

มาตรา ๗๐ รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย

มาตรา ๗๑ รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยอย่างเหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง รวมตลอดทั้งส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

รัฐพึงส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว

ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๒) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

(๕) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

มาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด

มาตรา ๗๔ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน

รัฐพึงจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

มาตรา ๗๕ รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ

รัฐต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภคหรือการจัดทำบริการสาธารณะ

รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

ในการพัฒนาประเทศ รัฐพึงคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ และความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน ประกอบกัน

มาตรา ๗๖ รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

รัฐพึงดำเนินการให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระบบคุณธรรม โดยกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจ หรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว

มาตรา ๗๗ รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

รัฐพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่จำเป็น พึงกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใด บรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

หมวด ๗
รัฐสภา

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๗๙ รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๘๐ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา

ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน

ในระหว่างที่ประธานวุฒิสภาต้องทำหน้าที่ประธานรัฐสภาตามวรรคสอง แต่ไม่มีประธานวุฒิสภาและเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในระหว่างไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ให้รองประธานวุฒิสภาทำหน้าที่ประธานรัฐสภา ถ้าไม่มีรองประธานวุฒิสภา ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีอายุมากที่สุดในขณะนั้นทำหน้าที่ประธานรัฐสภา และให้ดำเนินการเลือกประธานวุฒิสภาโดยเร็ว

ประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และดำเนินกิจการของรัฐสภา ในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

รองประธานรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย

มาตรา ๘๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ จะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้

มาตรา ๘๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๑ (๓) (๔) (๕) หรือ (๗) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่

เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสองเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งได้ด้วย

ส่วนที่ ๒
สภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๘๓[๒] สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด และยังไม่มีการเลือกตั้งหรือประกาศชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่

ในกรณีมีเหตุใดๆ ที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อมีจำนวนไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๘๔ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับเลือกตั้งถึงร้อยละเก้าสิบห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดแล้ว หากมีความจำเป็นจะต้องเรียกประชุมรัฐสภาก็ให้ดำเนินการเรียกประชุมรัฐสภาได้ โดยให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่แต่ต้องดำเนินการให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบตามจำนวนตามมาตรา ๘๓ โดยเร็ว ในกรณีเช่นนี้ ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

มาตรา ๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละหนึ่งคน และผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนน โดยจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใด หรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้

ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้งด้วยก็ได้

---

[๒] มาตรา ๘๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งนี้ การประกาศผลดังกล่าวไม่เป็นการตัดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะดำเนินการสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัยกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมไม่ว่าจะได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๘๖[๓] การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๒) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (๑) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

(๓) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๔) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (๒) และ (๓) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสี่ร้อยคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (๓) มากที่สุด ให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสี่ร้อยคน

(๕) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน

มาตรา ๘๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้ง และจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้

เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งได้เฉพาะกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๘๘ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และให้นำความในมาตรา ๘๗ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้

---

[๓] แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔

มาตรา ๘๙ การเสนอชื่อบุคคลตามมาตรา ๘๘ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

(๒) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ และไม่เคยทำหนังสือยินยอมตาม (๑) ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น

การเสนอชื่อบุคคลใดที่มิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น

มาตรา ๙๐ พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อได้

การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคละหนึ่งบัญชี โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกัน และไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยส่งบัญชีรายชื่อดังกล่าวให้คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคสอง ต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง

มาตรา ๙๑[๔] การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง ให้นำคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณเพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกของแต่ละพรรคการเมือง เป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ การออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน การรวมคะแนน การประกาศผลการเลือกตั้ง และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๙๒ เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งรายใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และมิให้นับคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับไปใช้ในการคำนวณตามมาตรา ๙๑ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น

มาตรา ๙๓ ในการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จ หรือยังไม่มีการประกาศผลการเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งไม่ว่าด้วยเหตุใด การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี และจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองพึงได้รับให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

---

[๔] มาตรา ๙๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔

ในกรณีที่ผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดลดลง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในลำดับท้ายตามลำดับพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๙๔ ภายในหนึ่งปีหลังจากวันเลือกตั้งอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ถ้าต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดขึ้นใหม่ เพราะเหตุที่การเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้นำความในมาตรา ๙๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างไม่ว่าด้วยเหตุใดภายหลังพ้นเวลาหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งทั่วไป มิให้มีผลกระทบกับการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองจะพึงมีตามมาตรา ๙๑

มาตรา ๙๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร จะขอลงทะเบียนเพื่อออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ และตามวันเวลา วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ได้

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมิได้แจ้งเหตุอันสมควรตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจถูกจำกัดสิทธิบางประการตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๙๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

มาตรา ๙๗ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๙๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๑) (๒) หรือ (๔)

(๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนักกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๑๓) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๗) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๘) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

มาตรา ๙๙ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบรวมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้

มาตรา ๑๐๐ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙๓

(๕) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๙๗

(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘

(๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕

(๘) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก

(๙) พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกตามมติของพรรคการเมืองนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นมิได้เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่พ้นสามสิบวันดังกล่าว

(๑๐) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง แต่ในกรณีที่ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเพราะมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิกและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น

(๑๑) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

(๑๒) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร

(๑๓) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๑๐๒ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ

การเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป

การยุบสภาผู้แทนราษฎรให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา และให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวในเหตุการณ์เดียวกัน

ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าสี่สิบห้าวันแต่ไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ วันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

มาตรา ๑๐๔ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง แต่เพื่อประโยชน์ในการนับอายุตามมาตรา ๙๕ (๒) และมาตรา ๙๗ (๒) ให้นับถึงวันเลือกตั้งที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐๒ หรือมาตรา ๑๐๓ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐๕ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่างลงเพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือเมื่อมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง เว้นแต่อายุของสภาผู้แทนราษฎรจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน และให้นำความในมาตรา ๑๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ในกรณีที่เป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง หากไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่

การคำนวณสัดส่วนคะแนนของพรรคการเมืองสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเมื่อมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้เป็นไปตามมาตรา ๙๔

มาตรา ๑๐๖ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้าบริหารราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดและสมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่พรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง มีสมาชิกเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร

ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อมีเหตุตามมาตรา ๑๑๘ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะได้ทรงแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ส่วนที่ ๓
วุฒิสภา

มาตรา ๑๐๗ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่มการขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

การดำเนินการตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเริ่มดำเนินการเพื่อเลือกไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ การกำหนดดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำความในมาตรา ๑๐๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๘ สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก

(๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ข. ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘)

(๒) เป็นข้าราชการ

(๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๔) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๖) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๗) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๘) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือในองค์กรอิสระ

(๙) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๐๙ อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละห้าปีนับแต่วันประกาศผลการเลือก

สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

มาตรา ๑๑๐ เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใหม่ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคห้า

มาตรา ๑๑๑ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘

(๕) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานวุฒิสภา

(๖) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๗) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๓ หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๔ หรือมาตรา ๑๘๕

(๘) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

มาตรา ๑๑๒ บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา ๑๑๓ สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใด ๆ

ส่วนที่ ๔
บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง

มาตรา ๑๑๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๑๖ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่ละสภา มีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ ตามมติของสภา

ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมิได้

มาตรา ๑๑๗ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรดำรงตำแหน่งจนสิ้นอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

ประธานและรองประธานวุฒิสภาดำรงตำแหน่งจนถึงวันสิ้นอายุของวุฒิสภา เว้นแต่ในระหว่างเวลาตามมาตรา ๑๐๙ วรรคสาม ให้ประธานและรองประธานวุฒิสภายังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

มาตรา ๑๑๘ ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา ย่อมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๑๑๗ เมื่อ

(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก

(๒) ลาออกจากตำแหน่ง

(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น

(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

มาตรา ๑๑๙ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานสภามีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภามอบหมายและปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาเมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๑๒๐ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๒๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก

ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสองสมัย ๆ หนึ่งให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้

การปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะกระทำได้ก็แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา

วันประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่งส่วนวันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง ให้เป็นไปตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด แต่ในกรณีที่การประชุมครั้งแรกตามวรรคหนึ่งมีเวลาจนถึงสิ้นปีปฏิทินไม่เพียงพอที่จะจัดให้มีการประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สองจะไม่มีการประชุมสมัยสามัญประจำปีครั้งที่สองสำหรับปีนั้นก็ได้

มาตรา ๑๒๒ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม

พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระรัชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่ง เป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้

เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญก็ได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๓ และมาตรา ๑๒๖ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้

ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๒๔ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแถลงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้นั้นในทางใด ๆ มิได้

เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภาและการกล่าวถ้อยคำนั้นมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้น

ในกรณีตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์หรือทางอื่นใดซึ่งได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๕ ในระหว่างสมัยประชุม ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาไปทำการสอบสวนในฐานะที่สมาชิกผู้นั้นเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก หรือเป็นการจับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะกระทำความผิด ให้รายงานไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกโดยพลัน และเพื่อประโยชน์ในการประชุมสภา ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับเพื่อให้มาประชุมสภาได้

ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัยประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องสั่งปล่อยทันทีถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ โดยศาลจะสั่งให้มีประกันหรือมีประกันและหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้

ในกรณีที่มีการฟ้องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในคดีอาญา ไม่ว่าจะได้ฟ้องนอกหรือในสมัยประชุม ศาลจะพิจารณาคดีนั้นในระหว่างสมัยประชุมก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่สมาชิกผู้นั้นจะมาประชุมสภา

มาตรา ๑๒๖ ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าด้วยเหตุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ หรือเหตุอื่นใด จะมีการประชุมวุฒิสภามิได้ เว้นแต่

(๑) มีกรณีที่รัฐสภาต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๑๗๗

(๒) มีกรณีที่วุฒิสภาต้องประชุมเพื่อทำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้วุฒิสภาดำเนินการประชุมได้ โดยให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ในกรณีตาม (๑) ให้วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภา แต่การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๗ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๑๒๗ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร การประชุมวุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ย่อมเป็นการเปิดเผยตามลักษณะที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมแต่ละสภา แต่ถ้าคณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกของแต่ละสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา แล้วแต่กรณีร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

มาตรา ๑๒๘ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจตราข้อบังคับการประชุมเกี่ยวกับการเลือกและการปฏิบัติหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภา เรื่องหรือกิจการอันเป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมาธิการสามัญแต่ละชุด การปฏิบัติหน้าที่และองค์ประชุมของคณะกรรมาธิการ วิธีการประชุม การเสนอและพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ การเสนอญัตติ การปรึกษา การอภิปราย การลงมติ การบันทึกการลงมติ การเปิดเผยการลงมติ การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และการอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีอำนาจตราข้อบังคับเกี่ยวกับประมวลจริยธรรมของสมาชิกและกรรมาธิการ และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ในข้อบังคับตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกรรมาธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง ร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด และในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอ ต้องกำหนดให้ผู้แทนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด

มาตรา ๑๒๙ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมาธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมาธิการวิสามัญ หรือคณะกรรมาธิการร่วมกันตามมาตรา ๑๓๗ เพื่อกระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ และรายงานให้สภาทราบตามระยะเวลาที่สภากำหนด

การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริง หรือการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของสภา และหน้าที่และอำนาจตามที่ระบุไว้ในการตั้งคณะกรรมาธิการก็ดี ในการดำเนินการของคณะกรรมาธิการก็ดี ต้องไม่เป็นเรื่องซ้ำซ้อนกัน ในกรณีที่การกระทำกิจการ การสอบหาข้อเท็จจริงหรือการศึกษาในเรื่องใดมีความเกี่ยวข้องกัน ให้เป็นหน้าที่ของประธานสภาที่จะต้องดำเนินการให้คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องทุกชุดร่วมกันดำเนินการ

ในการสอบหาข้อเท็จจริง คณะกรรมาธิการจะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดกระทำการแทนมิได้

คณะกรรมาธิการตามวรรคหนึ่งมีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาอยู่นั้นได้ แต่การเรียกเช่นว่านั้นมิให้ใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือใช้อำนาจในกระบวนวิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมิให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยตรงในแต่ละองค์กรตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ให้เป็นหน้าที่ของรัฐมนตรีที่รับผิดชอบในกิจการที่คณะกรรมาธิการสอบหาข้อเท็จจริงหรือศึกษาที่จะต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหรือในกำกับ ให้ข้อเท็จจริง ส่งเอกสาร หรือแสดงความเห็นตามที่คณะกรรมาธิการเรียก

ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเปิดเผยบันทึกการประชุม รายงานการดำเนินการ รายงานการสอบหาข้อเท็จจริง หรือรายงานการศึกษา แล้วแต่กรณี ของคณะกรรมาธิการให้ประชาชนทราบ เว้นแต่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี มีมติมิให้เปิดเผย

เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๔ ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำหน้าที่และผู้ปฏิบัติตามคำเรียกตามมาตรานี้ด้วย

กรรมาธิการสามัญซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๒๘ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้กำหนดอัตราส่วนตามวรรคแปด

มาตรา ๑๓๐ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๑๓๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี โดยข้อเสนอแนะของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๓๒ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ดังต่อไปนี้ให้กระทำเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ

(๑) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสนอต่อรัฐสภา และให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน โดยการออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา ถ้าที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอตามมาตรา ๑๓๑

(๒) ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้รัฐสภาส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความเห็น ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง ไม่มีข้อทักท้วงภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างดังกล่าว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป

(๓) ในกรณีที่ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบมีข้อความใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้ ให้เสนอความเห็นไปยังรัฐสภาและให้รัฐสภาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในการนี้ ให้รัฐสภามีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติมตามข้อเสนอของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระตามที่เห็นสมควรได้ และเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๓๓ ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน และจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(๓) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หรือหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (๒) หรือ (๓) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๓๔ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน หมายความถึงร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร

(๒) การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน

(๓) การกู้เงิน การค้ำประกัน การใช้เงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ

(๔) เงินตรา

ในกรณีที่เป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติใดเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้เป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานคณะกรรมาธิการสามัญของสภาผู้แทนราษฎรทุกคณะเป็นผู้วินิจฉัย

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากรณีตามวรรคสองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีกรณีดังกล่าว

มติของที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสอง ให้ใช้เสียงข้างมากเป็นประมาณ ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติใดที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้เสนอและในชั้นรับหลักการไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน แต่สภาผู้แทนราษฎรได้แก้ไขเพิ่มเติมและประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นเองหรือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทักท้วงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรว่าการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นทำให้มีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรสั่งระงับการพิจารณาไว้ก่อน เพื่อดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓๔ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่

ในกรณีที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคหนึ่งวินิจฉัยว่า การแก้ไขเพิ่มเติมทำให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นมีลักษณะเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปให้นายกรัฐมนตรีรับรอง ถ้านายกรัฐมนตรีไม่ให้คำรับรอง ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินการแก้ไขเพื่อมิให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๖ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติและลงมติเห็นชอบแล้ว ให้สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภา วุฒิสภาต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้นให้เสร็จภายในหกสิบวัน แต่ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสามสิบวัน ทั้งนี้ เว้นแต่วุฒิสภาจะได้ลงมติให้ขยายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษซึ่งต้องไม่เกินสามสิบวัน กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม และให้เริ่มนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา

ระยะเวลาในวรรคหนึ่ง ไม่ให้นับรวมระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๙

ถ้าวุฒิสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรเสนอร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินไปยังวุฒิสภา ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้วุฒิสภาทราบและให้ถือเป็นเด็ดขาด หากมิได้แจ้ง ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๗ เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว

(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อนและส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร

(๓) ถ้าแก้ไขเพิ่มเติม ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติม ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑ ถ้าเป็นกรณีอื่น ให้แต่ละสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทนราษฎรกำหนด ประกอบเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้คณะกรรมาธิการร่วมกันรายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้วต่อสภาทั้งสอง ถ้าสภาทั้งสองต่างเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการร่วมกันได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑ ถ้าสภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย ไม่ว่าอีกสภาหนึ่งจะได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วหรือไม่ ให้ยับยั้งร่างพระราชบัญญัตินั้นไว้ก่อน

การประชุมคณะกรรมาธิการร่วมกันต้องมีกรรมาธิการของสภาทั้งสองมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำความในมาตรา ๑๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าวุฒิสภาไม่ส่งร่างพระราชบัญญัติคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓๖ ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ดำเนินการตามมาตรา ๘๑ ต่อไป

มาตรา ๑๓๘ สภาผู้แทนราษฎรจะยกร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ ขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่

(๑) วันที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎรสำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๗ (๒)

(๒) วันที่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วย สำหรับกรณีการยับยั้งตามมาตรา ๑๓๗ (๓)

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างที่ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรหรือร่างที่คณะกรรมาธิการร่วมกันพิจารณาด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาและให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔๓ วรรคสี่ ระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามวรรคหนึ่ง ให้ลดเหลือสิบวัน ในกรณีร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้นั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน

มาตรา ๑๓๙ ในระหว่างที่มีการยับยั้งร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๓๗ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้มิได้

ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอหรือส่งให้พิจารณานั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

มาตรา ๑๔๐ การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายเกี่ยวด้วยการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชดใช้

ในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา ๑๔๑ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของรัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ และองค์กรอัยการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ ในกรณีที่เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการจะยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมาธิการโดยตรงก็ได้

มาตรา ๑๔๒ ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา ๑๔๓ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ มิได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้นำความในมาตรา ๑๓๘ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม มิให้นับรวมระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม

มาตรา ๑๔๔ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการมิได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เงินส่งใช้ต้นเงินกู้

(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้

(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย

ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมาธิการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคสอง ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวเป็นอันสิ้นผล ถ้าผู้กระทำการดังกล่าวเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้กระทำการนั้นสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้กระทำการหรืออนุมัติให้กระทำการหรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วแต่มิได้สั่งยับยั้ง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้อยู่ในที่ประชุมในขณะที่มีมติ และให้ผู้กระทำการดังกล่าวต้องรับผิดชดใช้เงินนั้นคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ย

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจัดทำโครงการหรืออนุมัติหรือจัดสรรเงินงบประมาณโดยรู้ว่ามีการดำเนินการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ถ้าได้บันทึกข้อโต้แย้งไว้เป็นหนังสือหรือมีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ ให้พ้นจากความรับผิด

การเรียกเงินคืนตามวรรคสามหรือวรรคสี่ ให้กระทำได้ภายในยี่สิบปีนับแต่วันที่มีการจัดสรรงบประมาณนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับแจ้งตามวรรคสี่ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนเป็นทางลับโดยพลัน หากเห็นว่ากรณีมีมูล ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการต่อไปตามวรรคสาม และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดจะเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้แจ้งมิได้

มาตรา ๑๔๕ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีรอไว้ห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา ถ้าไม่มีกรณีต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๔๘ ให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

มาตรา ๑๔๖ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๑๔๗ ในกรณีที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบ หรือที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วแต่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป

บรรดาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบที่ตกไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป ถ้ารัฐสภาเห็นชอบด้วยก็ให้รัฐสภาสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไปได้ แต่คณะรัฐมนตรีต้องร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

มาตรา ๑๔๘ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติใดขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตามมาตรา ๘๑

(๑) หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้เสนอความเห็นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี แล้วให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับความเห็นดังกล่าวส่งความเห็นนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้นายกรัฐมนตรีทราบโดยไม่ชักช้า

(๒) หากนายกรัฐมนตรีเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า

ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แต่มิใช่กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

มาตรา ๑๔๙ ให้นำความในมาตรา ๑๔๘ มาใช้บังคับแก่ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภาที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนนำไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕๐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยจะถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ ตามข้อบังคับการประชุมแห่งสภานั้น ๆ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้มีการตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าไว้ด้วย

รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

มาตรา ๑๕๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ

เมื่อได้มีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งแล้ว จะมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะมีการถอนญัตติหรือการลงมตินั้นไม่ได้คะแนนเสียงตามวรรคสี่

เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลง โดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไปให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มิให้กระทำในวันเดียวกับวันที่การอภิปรายสิ้นสุดลง

มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

รัฐมนตรีคนใดพ้นจากตำแหน่งเดิมแต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่นภายหลังจากวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง หรือพ้นจากตำแหน่งเดิมไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อตามวรรคหนึ่ง แต่ยังคงเป็นรัฐมนตรีในตำแหน่งอื่น ให้รัฐมนตรีคนนั้นยังคงต้องถูกอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจต่อไป

มาตรา ๑๕๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จะเข้าชื่อกันเพื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อซักถามข้อเท็จจริงหรือเสนอแนะปัญหาต่อคณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการลงมติก็ได้

มาตรา ๑๕๓ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ

มาตรา ๑๕๔ การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ มาตรา ๑๕๒ หรือมาตรา ๑๕๓ แล้วแต่กรณี ให้กระทำได้ปีละหนึ่งครั้ง

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๑ ที่สิ้นสุดลงด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป

มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยหรือเศรษฐกิจของประเทศสมควรที่จะปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ประธานรัฐสภาต้องดำเนินการให้มีการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

การประชุมตามวรรคหนึ่งให้ประชุมลับ และคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุมด้วย

ส่วนที่ ๕
การประชุมร่วมกันของรัฐสภา

มาตรา ๑๕๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน

(๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๗

(๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๙

(๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๐

(๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสมบัติตามมาตรา ๒๑

(๕) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๑

(๖) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๒

(๗) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๓๒

(๘) การปรึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๔๖

(๙) การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๗

(๑๐) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๕๕ และมาตรา ๑๖๕

(๑๑) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๕๗

(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๖๒

(๑๓) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๗๗

(๑๔) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘

(๑๕) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖

(๑๖) กรณีอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๕๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไปพลางก่อน

ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมาธิการ กรรมาธิการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

หมวด ๘
คณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๕๘ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๙

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งรวมกันแล้วเกินแปดปีมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งติดต่อกันหรือไม่ แต่มิให้นับรวมระยะเวลาในระหว่างที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหลังพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๕๙ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ และเป็นผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ เฉพาะจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

การเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย และมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๖๐ รัฐมนตรีต้อง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘

(๗) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุด หรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง

มาตรา ๑๖๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ในกรณีที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนที่จะถวายสัตย์ปฏิญาณ ให้คณะรัฐมนตรีนั้นดำเนินการตามมาตรา ๑๖๒ วรรคสองได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๘ (๑) พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่นับแต่วันที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมดังกล่าว

มาตรา ๑๖๒ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และต้องชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้

มาตรา ๑๖๓ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภาแต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน เว้นแต่เป็นการออกเสียงลงคะแนนในสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่รัฐมนตรีผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย และให้นำเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๔ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม

(๒) รักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

(๓) ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๔) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผาสุก และสามัคคีปรองดองกัน

รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖๕ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้

มาตรา ๑๖๖ ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร คณะรัฐมนตรีจะขอให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใดอันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลใดก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๖๗ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๐

(๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

(๔) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๑๔๔

เมื่อรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) (๓) หรือ (๔) ให้ดำเนินการเพื่อให้มีคณะรัฐมนตรีขึ้นใหม่ตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙

มาตรา ๑๖๘ ให้คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๑) (๒) หรือ (๓) ให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๑) เพราะเหตุขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ หรือมาตรา ๑๖๐ (๔) หรือ (๕) นายกรัฐมนตรีจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้

(๒) ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๔) คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้ตาม (๒) หรือคณะรัฐมนตรีที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปลาออกทั้งคณะ และเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ ได้ไม่ว่าด้วยเหตุใดหรือยังดำเนินการตามมาตรา ๑๕๘ และมาตรา ๑๕๙ ไม่แล้วเสร็จ ให้ปลัดกระทรวงปฏิบัติหน้าที่แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนั้น ๆ เฉพาะเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อน โดยให้ปลัดกระทรวงคัดเลือกกันเองให้คนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖๙ คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๗ (๒) และต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๖๘ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป เว้นแต่ที่กำหนดไว้แล้วในงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(๒) ไม่แต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำหรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๓) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๔) ไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดอันอาจมีผลต่อการเลือกตั้ง และไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๗๐ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) สภาผู้แทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐

(๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗

(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๑

นอกจากเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามวรรคหนึ่งแล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ ด้วย

ให้นำความในมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๔) หรือ (๕) หรือวรรคสอง โดยอนุโลม เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย

มาตรา ๑๗๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ

มาตรา ๑๗๒ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็วถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติหรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบต่อกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่การไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภา และการยืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ

มาตรา ๑๗๓ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภามีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย และให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลใช้บังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๗๔ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวด้วยภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๑๗๒ วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม แต่ถ้าเป็นการตราขึ้นในระหว่างสมัยประชุมจะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๗๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

มาตรา ๑๗๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

มาตรา ๑๗๗ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

มาตรา ๑๗๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสอง ได้แก่ หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาตามวรรคสามด้วย

เมื่อมีปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา ๑๗๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

มาตรา ๑๘๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือนตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ หรือพ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษ

มาตรา ๑๘๑ ข้าราชการและพนักงานของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมิใช่ข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้

มาตรา ๑๘๒ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดินต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘๓ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา
บำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

หมวด ๙
การขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับเบี้ยหวัด บำเหน็จบำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภารับหรือดำรงตำแหน่งกรรมาธิการของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภา หรือกรรมการตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๘๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณหรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมิใช่ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๘๖ ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๑๘๗ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้

มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย

หมวด ๑๐
ศาล

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑๘๘ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

มาตรา ๑๘๙ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ

การตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ จะกระทำมิได้

มาตรา ๑๙๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ผู้พิพากษาและตุลาการพ้นจากตำแหน่ง แต่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย เกษียณอายุ ตามวาระ หรือพ้นจากราชการเพราะถูกลงโทษให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ

มาตรา ๑๙๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

มาตรา ๑๙๒ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติเป็นกรรมการ

หลักเกณฑ์และวิธีการชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๑๙๓ ให้แต่ละศาล ยกเว้นศาลทหาร มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการที่มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานของแต่ละศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้ศาลยุติธรรมและศาลปกครองมีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๒
ศาลยุติธรรม

มาตรา ๑๙๔ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลยุติธรรมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๙๕ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา

การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามวรรคสี่ ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน และได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนเก้าคน โดยให้เลือกเป็นรายคดี และเมื่อองค์คณะของศาลฎีกาดังกล่าวได้วินิจฉัยแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามวรรคสี่หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษา

หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ตามวรรคสี่ และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคห้า ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑๙๖ การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต้องมีความเป็นอิสระและดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตุลาการ บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการไม่เกินสองคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๓
ศาลปกครอง

มาตรา ๑๙๗ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายหรือเนื่องมาจากการดำเนินกิจการทางปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ให้มีศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองชั้นต้น

อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรอิสระซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระนั้น ๆ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลปกครองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๙๘ การบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับตุลาการศาลปกครองต้องมีความเป็นอิสระและดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งประกอบด้วยประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นตุลาการในศาลปกครองไม่เกินสองคน บรรดาที่ได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๔
ศาลทหาร

มาตรา ๑๙๙ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๑๑
ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๐ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสามคน

(๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าตุลาการศาลปกครองสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ จำนวนหนึ่งคน

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการสรรหาจากผู้รับหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุดมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสองคน

ในกรณีไม่อาจเลือกผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาตาม (๑) ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจะเลือกบุคคลจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกามาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีก็ได้

การนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหาแล้วแต่กรณี ในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการสรรหาจะประกาศลดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองลงก็ได้ แต่จะลดลงเหลือน้อยกว่าสองปีมิได้

มาตรา ๒๐๑ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่ถึงหกสิบแปดปีในวันที่ได้รับการคัดเลือกหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๐๒ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด

(๒) ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๗) หรือ (๑๘)

(๓) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๕) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการคัดเลือกหรือสรรหา

(๖) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๗) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๘) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๙) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๑๐) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

มาตรา ๒๐๓ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐๑ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการสรรหาให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในการสรรหา ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลที่มีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น

มาตรา ๒๐๔ ผู้ได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกรายใด ให้ดำเนินการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป

เมื่อผู้ได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว ให้เลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๒๐๕ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐๒ (๖) (๗) หรือ (๘) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๙) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๒๐๒ (๖) (๗) (๘) หรือ (๙) แล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภาจะนำความกราบบังคมทูลตามมาตรา ๒๐๔ วรรคสี่ ในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิและให้ดำเนินการคัดเลือกหรือสรรหาใหม่

มาตรา ๒๐๖ ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๒๐๔ ถ้ามีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ต้องรอให้มีผู้ได้รับความเห็นชอบครบเก้าคน และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้น ให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๒๐๗ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๐๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีอายุครบเจ็ดสิบห้าปี

(๕) ศาลรัฐธรรมนูญมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพราะเหตุฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม

ประธานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งลาออกจากตำแหน่ง ให้พ้นจากตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วย

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญใหม่แทน

ในกรณีที่มีปัญหาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๑) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๐๓ เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การร้องขอ ผู้มีสิทธิร้องขอ การพิจารณา และการวินิจฉัยตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๙ ในระหว่างที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังไม่มีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกรณีมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน

มาตรา ๒๑๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้นำความในมาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๐ มาตรา ๑๙๑ และมาตรา ๑๙๓ มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๑ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการนั่งพิจารณาและในการทำคำวินิจฉัยต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าเจ็ดคน

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญมิได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๒๑๒ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยมาตรา ๕ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลส่งความเห็นเช่นว่านั้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบต่อคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่ในคดีอาญาให้ถือว่าผู้ซึ่งเคยถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยมาตรา ๕ นั้น เป็นผู้ไม่เคยกระทำความผิดดังกล่าวหรือถ้าผู้นั้นยังรับโทษอยู่ก็ให้ปล่อยตัวไป แต่ทั้งนี้ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะเรียกร้องค่าชดเชยหรือค่าเสียหายใด ๆ

มาตรา ๒๑๓ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๑๔ ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม และมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเหลืออยู่ไม่ถึงเจ็ดคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นการชั่วคราวให้ครบเก้าคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้จนกว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

หมวด ๑๒
องค์กรอิสระ

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๒๑๕ องค์กรอิสระเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ

มาตรา ๒๑๖ นอกจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่ว่าด้วยองค์กรอิสระแต่ละองค์กรแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามทั่วไปดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๒) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๐๑ (๑) (๓) (๔) และ (๕)

(๓) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๒

มาตรา ๒๑๗ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนอกจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๐๓ ที่จะดำเนินการสรรหา เว้นแต่กรรมการสรรหาตามมาตรา ๒๐๓ (๔) ให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งแต่งตั้งโดยศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มิใช่องค์กรอิสระที่ต้องมีการสรรหา

ให้นำความในมาตรา ๒๐๓ มาตรา ๒๐๔ มาตรา ๒๐๕ และมาตรา ๒๐๖ มาใช้บังคับแก่การสรรหาตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามทั่วไปตามมาตรา ๒๑๖ หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเฉพาะตามมาตรา ๒๒๒ มาตรา ๒๒๘ มาตรา ๒๓๒ มาตรา ๒๓๘ หรือตามมาตรา ๒๔๖ วรรคสองและตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

ให้นำความในมาตรา ๒๐๘ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และมาตรา ๒๐๙ มาใช้บังคับแก่การพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ถ้ามีจำนวนเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑๙ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ มาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงการรักษาเกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ และต้องระบุให้ชัดแจ้งด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมใดมีลักษณะร้ายแรง

ในการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รับฟังความคิดเห็นของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย และเมื่อประกาศใช้บังคับแล้วให้ใช้บังคับแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีด้วย แต่ไม่ห้ามสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะรัฐมนตรีที่จะกำหนดจริยธรรมเพิ่มขึ้นให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒๐ ให้องค์กรอิสระแต่ละแห่ง นอกจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการ ดำเนินการ และอำนวยความสะดวก เพื่อให้องค์กรอิสระบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และเป็นไปตามมติหรือแนวทางที่องค์กรอิสระกำหนด โดยให้มีหัวหน้าหน่วยงานคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละองค์กรเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น รับผิดชอบขึ้นตรงต่อองค์กรอิสระ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้องค์กรอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์กรอิสระใดเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๒๒๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่จะยังประโยชน์แก่การบริหารและจัดการการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา จำนวนห้าคน

(๒) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา หรือตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งตาม (๑) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓๒ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือเป็นผู้ทำงานหรือเคยทำงานในภาคประชาสังคมมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด

มาตรา ๒๒๓ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีกรรมการการเลือกตั้งเหลืออยู่ไม่ถึงสี่คนให้กระทำได้แต่เฉพาะการที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๒๒๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น และการออกเสียงประชามติ

(๒) ควบคุมดูแลการเลือกตั้งและการเลือกตาม (๑) ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อการนี้ ให้มีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนได้ตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร

(๓) เมื่อผลการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) หรือเมื่อพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกตาม (๑) มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกการเลือกตั้งหรือการเลือก หรือการออกเสียงประชามติ และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้ง เลือก หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วย หรือทุกหน่วย

(๔) สั่งระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตาม (๑) ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นกระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ที่มีลักษณะเป็นการทุจริต หรือทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๕) ดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการสืบสวนหรือไต่สวนตาม (๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบหมายให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนดำเนินการ หรือมอบหมายให้คณะบุคคลดำเนินการภายใต้การกำกับของกรรมการการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดก็ได้

การใช้อำนาจตาม (๓) ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๒๕ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งหรือการเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกตั้งหรือการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งนั้น ถ้าผู้กระทำการนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือก แล้วแต่กรณี หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๒๒๔ (๔)

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๒๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๕ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มิให้นับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

ให้นำมาตรานี้ไปใช้บังคับแก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม แต่ให้อำนาจของศาลฎีกาเป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด

การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์ตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว

มาตรา ๒๒๗ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือการเลือกสมาชิกวุฒิสภา หรือเมื่อประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คุมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปสอบสวน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่จับในขณะกระทำความผิด

ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำความผิด หรือจับหรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้รายงานต่อประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยด่วน และให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขังให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่าที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ

ส่วนที่ ๓
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๒๒๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน

มาตรา ๒๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ส่วนที่ ๔
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๒๓๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเก้าคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน หรือการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีผู้พิพากษา อธิบดีศาลปกครองชั้นต้น ตุลาการพระธรรมนูญหัวหน้าศาลทหารกลาง หรืออธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรองการประกอบวิชาชีพโดยประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ และได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่ต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี

การนับระยะเวลาตามวรรคสอง ให้นับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อหรือวันสมัครเข้ารับการสรรหา แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓๓ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในระหว่างที่กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ เว้นแต่จะมีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงห้าคน

มาตรา ๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง เพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๓) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มิใช่เป็นความผิดร้ายแรง หรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับหรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยธุรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

มาตรา ๒๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินผู้ใดมีพฤติการณ์ตามมาตรา ๒๓๔ (๑) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ไต่สวนให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเป็นกรณีฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย ทั้งนี้ ให้นำความในมาตรา ๒๒๖ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกาโดยอนุโลม

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำเนินการอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การไต่สวนข้อเท็จจริงและมีมติตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เมื่อศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับรับฟ้องให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีที่ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีพฤติการณ์หรือกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แล้วแต่กรณี ให้ผู้ต้องคำพิพากษานั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันหยุดปฏิบัติหน้าที่ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นและจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้

ผู้ใดถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไม่ว่าในกรณีใด ผู้นั้นไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ

ในกรณีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหามีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติหรือทุจริตต่อหน้าที่ ให้ริบทรัพย์สินที่ผู้นั้นได้มาจากการกระทำความผิด รวมทั้งบรรดาทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาแทนทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

การพิจารณาของศาลฎีกาและศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ให้นำสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ให้นำมาตรานี้มาใช้บังคับแก่กรณีที่บุคคลตามมาตรา ๒๓๔ (๓) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่ากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๔ (๑) โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ เพื่อไต่สวนหาข้อเท็จจริง

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หน้าที่และอำนาจ วิธีการไต่สวน ระยะเวลาการไต่สวนและการดำเนินการอื่นที่จำเป็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๓๗ เมื่อดำเนินการไต่สวนแล้วเสร็จ ให้คณะผู้ไต่สวนอิสระดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย โดยให้นำความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้ถูกกล่าวหามีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา และมิใช่กรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำความในมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๓๘ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน กฎหมาย การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน ทั้งนี้ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี

มาตรา ๒๓๙ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๒๔๐ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) วางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน

(๓) กำกับการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตาม (๑) และ (๒) และกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๔) ให้คำปรึกษา แนะนำ หรือเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ รวมทั้งการให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐในการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

(๕) สั่งลงโทษทางปกครองกรณีมีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ถูกสั่งลงโทษตาม (๕) อาจอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ในการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดต้องคำนึงถึงนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินตาม (๑) และ (๒) ประกอบด้วย

มาตรา ๒๔๑ ให้มีผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาโดยได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ผู้ได้รับการเสนอชื่อเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสี่ และมาตรา ๒๐๕ มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินด้วยโดยอนุโลม

การสรรหา การคัดเลือก และการเสนอชื่อผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๔๒ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม เป็นกลาง และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจเงินแผ่นดินตามนโยบายการตรวจเงินแผ่นดินและหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดินที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินกำหนด และตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

(๒) ตรวจผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ

(๓) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) กำกับและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตาม (๓)

มาตรา ๒๔๓ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่โดยรับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

มาตรา ๒๔๔ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้น แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๔๕ เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่การเงินการคลังของรัฐ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเสนอผลการตรวจสอบการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐและอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่การเงินการคลังของรัฐอย่างร้ายแรงต่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อพิจารณา

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเห็นพ้องด้วยกับผลการตรวจสอบดังกล่าว ให้ปรึกษาหารือร่วมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หากที่ประชุมร่วมเห็นพ้องกับผลการตรวจสอบนั้น ให้ร่วมกันมีหนังสือแจ้งสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบโดยไม่ชักช้า และให้เปิดเผยผลการตรวจสอบดังกล่าวต่อประชาชนเพื่อทราบด้วย

ส่วนที่ ๖
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๒๔๖ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยกรรมการจำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้ซึ่งได้รับการสรรหา

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการสรรหาต้องกำหนดให้ผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนมีส่วนร่วมในการสรรหาด้วย

มาตรา ๒๔๗ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน

(๓) เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

(๔) ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม

(๕) สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

(๖) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อรับทราบรายงานตาม (๑) และ (๒) หรือข้อเสนอแนะตาม (๓) ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสมโดยเร็ว กรณีใดไม่อาจดำเนินการได้หรือต้องใช้เวลาในการดำเนินการ ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบโดยไม่ชักช้า

ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนชาวไทยและผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติเป็นสำคัญด้วย

หมวด ๑๓
องค์กรอัยการ

มาตรา ๒๔๘ องค์กรอัยการมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง และไม่ให้ถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่นขององค์กรอัยการให้มีความเป็นอิสระ โดยให้มีระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนเป็นการเฉพาะตามความเหมาะสมและการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับพนักงานอัยการต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการอัยการ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการซึ่งต้องไม่เป็นพนักงานอัยการ และผู้ทรงคุณวุฒิบรรดาที่ได้รับเลือกจากพนักงานอัยการ ผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบุคคลซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นพนักงานอัยการมาก่อนสองคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคสาม ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้พนักงานอัยการกระทำการหรือดำรงตำแหน่งใดอันอาจมีผลให้การสั่งคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นไปตามวรรคสอง หรืออาจทำให้มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวต้องกำหนดให้ชัดแจ้งและใช้เป็นการทั่วไป โดยจะมอบอำนาจให้มีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไปมิได้

หมวด ๑๔
การปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๒๔๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑ ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

มาตรา ๒๕๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้

รัฐต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองโดยจัดระบบภาษีหรือการจัดสรรภาษีที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้อย่างเพียงพอ ในระหว่างที่ยังไม่อาจดำเนินการได้ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพลางก่อน

กฎหมายตามวรรคหนึ่งและกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง และการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์และการป้องกันการก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

มาตรา ๒๕๑ การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องใช้ระบบคุณธรรมและต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ การจัดให้มีมาตรฐานที่สอดคล้องกันเพื่อให้สามารถพัฒนาร่วมกันหรือการสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้

มาตรา ๒๕๒ สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย

มาตรา ๒๕๓ ในการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๕๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

หมวด ๑๕
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๕๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ จะกระทำมิได้

มาตรา ๒๕๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๒) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อรัฐสภาและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ

(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขั้นรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๔) การพิจารณาในวาระที่สองขั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา โดยการออกเสียงในวาระที่สองนี้ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ แต่ในกรณีที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ประชาชนเป็นผู้เสนอต้องเปิดโอกาสให้ผู้แทนของประชาชนที่เข้าชื่อกันได้แสดงความคิดเห็นด้วย

(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา โดยในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

(๗) เมื่อมีการลงมติเห็นชอบตาม (๖) แล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน แล้วจึงนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา ๘๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ในกรณีร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ พระมหากษัตริย์ หรือหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่หรืออำนาจของศาลหรือองค์กรอิสระ หรือเรื่องที่ทำให้ศาลหรือองค์กรอิสระไม่อาจปฏิบัติตามหน้าที่หรืออำนาจได้ก่อนดำเนินการตาม (๗) ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงให้ดำเนินการตาม (๗) ต่อไป

(๙) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณี มีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ว่าร่างรัฐธรรมนูญตาม (๗) ขัดต่อมาตรา ๒๕๕ หรือมีลักษณะตาม (๘) และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้

หมวด ๑๖
การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

ก. ด้านการเมือง

(๑) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รู้จักยอมรับในความเห็นทางการเมืองโดยสุจริตที่แตกต่างกัน และให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งและออกเสียงประชามติโดยอิสระปราศจากการครอบงำไม่ว่าด้วยทางใด

(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

(๓) มีกลไกที่กำหนดความรับผิดชอบของพรรคการเมืองในการประกาศโฆษณานโยบายที่มิได้วิเคราะห์ผลกระทบ ความคุ้มค่า และความเสี่ยงอย่างรอบด้าน

(๔) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(๕) มีกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(๑) ให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

(๒) ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นระบบข้อมูลเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชน

(๓) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐและแผนกำลังคนภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ โดยต้องดำเนินการให้เหมาะสมกับภารกิจของหน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน

(๔) ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

(๕) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผย ตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกขั้นตอน

ค. ด้านกฎหมาย

(๑) มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๒) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายให้เป็นผู้มีความรอบรู้ มีนิติทัศนะ และยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย

(๓) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกฎหมายของรัฐโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก และสามารถเข้าใจเนื้อหาสาระของกฎหมายได้ง่าย

(๔) จัดให้มีกลไกช่วยเหลือประชาชนในการจัดทำและเสนอร่างกฎหมาย

ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม

(๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า และมีกลไกช่วยเหลือประชาชนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ รวมตลอดทั้งการสร้างกลไกเพื่อให้มีการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม

(๒) ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งกำหนดให้การสอบสวนต้องใช้ประโยชน์

จากนิติวิทยาศาสตร์ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์มากกว่าหนึ่งหน่วยงานที่มีอิสระจากกัน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก

(๓) เสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้มุ่งอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนโดยสะดวกและรวดเร็ว

(๔) ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับหน้าที่ อำนาจ และภารกิจของตำรวจให้เหมาะสม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพ มีหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมได้รับความเป็นธรรมในการแต่งตั้ง และโยกย้าย และการพิจารณาบำเหน็จความชอบตามระบบคุณธรรมที่ชัดเจน ซึ่งในการพิจารณาแต่งตั้งและโยกย้ายต้องคำนึงถึงอาวุโสและความรู้ความสามารถประกอบกันเพื่อให้ข้าราชการตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของบุคคลใดมีประสิทธิภาพและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

(๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

ฉ. ด้านเศรษฐกิจ

(๑) ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติและประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกลุ่มเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างยั่งยืน โดยมีภูมิคุ้มกันที่ดี

(๒) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการนำความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

(๓) ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ เพิ่มพูนรายได้ของรัฐด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการจัดทำและการใช้จ่ายงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผล

(๔) สร้างกลไกเพื่อส่งเสริมสหกรณ์และผู้ประกอบการแต่ละขนาดให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสร้างกลไกเพิ่มโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพของประชาชน

ช. ด้านอื่น ๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

(๔) ปรับระบบหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์จากการบริหารจัดการและการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพและสะดวกทัดเทียมกัน

(๕) ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผนการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี

ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๖๐ ในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๔) ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน เป็นประธาน

(๒) ผู้เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการตำรวจซึ่งอย่างน้อยต้องมีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรวมอยู่ด้วย มีจำนวนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นที่ประจักษ์และไม่เคยเป็นข้าราชการตำรวจมาก่อน มีจำนวนเท่ากับกรรมการตาม (๒) เป็นกรรมการ

(๔) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม และอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

เมื่อครบกำหนดเวลาตามวรรคสองแล้ว ถ้าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จ ให้การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจดำเนินการตามหลักอาวุโสตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖๑ ในการปฏิรูปตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๖๒ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๖๓ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงในวันก่อนวันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม รวมทั้งเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามที่บัญญัติไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มาตรา ๙๘ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(๒) มาตรา ๑๐๑ ยกเว้น

(ก) กรณีตาม (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(ข) กรณีตาม (๗) เฉพาะในกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๑๘๔ (๑)

(๓) มาตรา ๑๐๘ ยกเว้น ก. คุณสมบัติตาม (๓) และ (๔) และ ข. ลักษณะต้องห้ามตาม (๑) (๒) และ (๗) แต่เฉพาะกรณีตาม (๑) นั้น ไม่รวมส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๓) และ (๑๕)

มิให้นำมาตรา ๑๑๒ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรานี้

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ตามวรรคหนึ่ง ให้อำนาจของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายเป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หากมีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทนก็ได้

เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๖๔ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม

รัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ ยกเว้น (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) และต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๐ ยกเว้น (๓) และ (๔) แต่ในกรณีตาม (๔) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) และยกเว้นมาตรา ๑๗๐ (๕) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๘๔ (๑)

การดำเนินการแต่งตั้งรัฐมนตรีในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ แต่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสองด้วย

ให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งและวรรคสามด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๕ ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่

ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ และให้ถือว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติและคณะรักษาความสงบแห่งชาติยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป

ให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ดำรงตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๖ ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศอยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ จนกว่าจะมีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่ตราขึ้นตามมาตรา ๒๕๙

เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างหรือวิธีการทำงานของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มีประสิทธิภาพมากขึ้นก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคเจ็ด มาใช้บังคับแก่การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๗ ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ อยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปเพื่อจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จ และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

(๑๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และต้องมุ่งหมายให้มีการขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ และต้องทำให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และเมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันพ้นจากตำแหน่ง แต่ต้องไม่ช้ากว่าวันพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๓

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เกิดประสิทธิภาพและรวดเร็ว คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะขอให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งเพิ่มขึ้นก็ได้ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินสามสิบคน

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญใดไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนั้นตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอ

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา ถ้าศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนสิบเอ็ดคน ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือประธานองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมายฝ่ายละห้าคน เพื่อพิจารณาแล้วเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อให้ความเห็นชอบ ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถึงสองในสามดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมาธิการวิสามัญเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

เพื่อประโยชน์แห่งการขจัดส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการร่างรัฐธรรมนูญดำรงตำแหน่งทางการเมืองภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสอง

มาตรา ๒๖๘ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีผลใช้บังคับแล้ว

มาตรา ๒๖๙ ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมืองจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๗ จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

(ข) ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกินสี่ร้อยคน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนดแล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก)

(ค) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตาม (ก) จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวนห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวนห้าสิบคน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คนรวมกับผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘

(๒) มิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (๑) (ข) และมิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๒) มาตรา ๑๘๔ (๑) และมาตรา ๑๘๕ มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง

(๓) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม (๑) (ค) จำนวนสองร้อยห้าสิบคนดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

(๔) อายุของวุฒิสภาตามมาตรานี้มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ถ้ามีตำแหน่งว่างลง ให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตาม (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ สำหรับสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งแทน ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

(๕) ในระหว่างที่ยังไม่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลในบัญชีรายชื่อสำรองขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างตาม (๔) หรือเป็นกรณีที่ไม่มีรายชื่อบุคคลเหลืออยู่ในบัญชีสำรอง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

(๖) เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๗ ต่อไป และให้นำความในมาตรา ๑๐๙ วรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗๐ นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้วุฒิสภาตามมาตรา ๒๖๙ มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

ร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้เสนอและพิจารณาในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบพร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมิได้แจ้งว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของแต่ละสภา อาจเข้าชื่อกันร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้วินิจฉัย การยื่นคำร้องดังกล่าวต้องยื่นก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นแล้วเสร็จ

เมื่อประธานรัฐสภาได้รับคำร้องตามวรรคสาม ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการร่วมซึ่งประกอบด้วยประธานวุฒิสภาเป็นประธาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนคณะรัฐมนตรีคนหนึ่ง และประธานคณะกรรมาธิการสามัญคนหนึ่งซึ่งเลือกกันเองระหว่างประธานคณะกรรมาธิการสามัญในวุฒิสภาทุกคณะเป็นกรรมการ เพื่อวินิจฉัย

การวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมตามวรรคสี่ให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่วมดังกล่าวให้เป็นที่สุด และให้ประธานรัฐสภาดำเนินการไปตามคำวินิจฉัยนั้น

มาตรา ๒๗๑ ในวาระเริ่มแรกภายในอายุของวุฒิสภาตามมาตรา ๒๖๙ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรยับยั้งไว้ตามมาตรา ๑๓๗ (๒) หรือ (๓) ให้กระทำโดยที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นเกี่ยวกับ

(๑) การแก้ไขเพิ่มเติมโทษหรือองค์ประกอบความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ เฉพาะเมื่อการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นมีผลให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากความผิดหรือไม่ต้องรับโทษ

(๒) ร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่ามีผลกระทบต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมอย่างร้ายแรง

มติของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาที่ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา

มาตรา ๒๗๒ ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ การให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๙ เว้นแต่การพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๙ วรรคหนึ่ง ให้กระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และมติที่เห็นชอบการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๕๙ วรรคสาม ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่ไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ไม่ว่าด้วยเหตุใด และสมาชิกของทั้งสองสภารวมกันจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ในกรณีเช่นนั้น ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ให้ยกเว้นได้ ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งต่อไป โดยจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ หรือไม่ก็ได้

มาตรา ๒๗๓ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ ใช้บังคับแล้ว การดำรงตำแหน่งต่อไปเพียงใดให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในระหว่างเวลาที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามมาตรา ๒๖๗ การพ้นจากตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ การพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗๔ ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นองค์กรตามมาตรา ๖๐ วรรคสาม และให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้และเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๗๕ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีกฎหมายตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับ

มาตรา ๒๗๖ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระดำเนินการให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมตามมาตรา ๒๑๙ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หากดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ระยะเวลาหนึ่งปีตามวรรคหนึ่งให้นับแต่วันที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นใหม่เข้ารับหน้าที่ และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นใหม่ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๗๗ นอกจากที่บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสาม ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสาม ให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการ ที่มีอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง และคณะกรรมการอัยการตามมาตรา ๑๙๖ มาตรา ๑๙๘ และมาตรา ๒๔๘ วรรคสาม แล้วแต่กรณี ไปพลางก่อน

ในระหว่างที่ยังไม่มีการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ ห้ามมิให้พนักงานอัยการดำรงตำแหน่งกรรมการในรัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน หรือดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัทหรือกิจการอื่นใดที่มีวัตถุประสงค์มุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นที่ปรึกษาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

มาตรา ๒๗๘ ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐที่คณะรัฐมนตรีกำหนดดำเนินการให้จัดทำร่างกฎหมายที่จำเป็นตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น

ในกรณีที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ให้คณะรัฐมนตรีกำหนดระยะเวลาที่แต่ละหน่วยงานต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามความจำเป็นของแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกินสองร้อยสี่สิบวันตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งไม่อาจดำเนินการได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรีสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นพ้นจากตำแหน่ง

มาตรา ๒๗๙ บรรดาประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อไปตามมาตรา ๒๖๕ วรรคสอง ไม่ว่าเป็นประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำที่มีผลใช้บังคับในทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศ คำสั่ง การกระทำตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว ให้กระทำเป็นพระราชบัญญัติ เว้นแต่ประกาศหรือคำสั่งที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจทางบริหาร การยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมให้กระทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

บรรดาการใด ๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ว่าเป็นการชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าว ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมาย

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ”

มาตรา ๒[๑] พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๓) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

---

[๑] ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๕/ ตอนที่ ๖๘ ก/ หน้า ๔๐/ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้เป็นวันเลือกตั้ง

“การเลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนน

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนนและให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งด้วย

“จังหวัด” หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“อำเภอ” หมายความรวมถึงเขตด้วย

“ตำบล” หมายความรวมถึงแขวงด้วย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความรวมถึงศาลาว่าการกรุงเทพมหานครด้วย

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความรวมถึงสำนักงานเขตด้วย

“เทศบาล” หมายความรวมถึงเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษด้วย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการกำหนดโดยทำเป็นระเบียบ ประกาศหรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอื่นใดที่จำเป็นได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งหรือที่มิได้มีบัญญัติไว้แล้วเป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างเวลานับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งใช้บังคับจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งหากมีความจำเป็นเร่งด่วนต้องมีการประชุมคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยกรรมการแต่ละคนอาจอยู่ ณ สถานที่แตกต่างกันได้ และให้เลขาธิการดำเนินการบันทึกเสียงและภาพเก็บไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ การพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม ในการนี้ อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นผู้ไต่สวนพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้

การปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ศาลฎีกา องค์คณะผู้พิพากษา ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๙ ในการจัดให้มีการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนให้สภาองค์กรชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยสภาองค์กรชุมชน ชุมชน รวมตลอดทั้งประชาชนทั่วไป ให้มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

การส่งเสริม สนับสนุน และการแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีมาตรการคุ้มครองมิให้เกิดอันตรายแก่ผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล รวมตลอดทั้งมาตรการรักษาความลับของผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลด้วย

เบาะแสหรือข้อมูลที่องค์กร ชุมชน หรือบุคคลตามวรรคหนึ่งแจ้งต่อคณะกรรมการ จะนำไปเป็นเหตุในการดำเนินคดีแก่ผู้แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นในทางใดมิได้ เว้นแต่เป็นเบาะแสหรือข้อมูลที่ผู้แจ้งรู้อยู่แล้วว่าเป็นเท็จ

มาตรา ๑๐ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๑๑[๒] เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นใช้บังคับ ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวนสี่ร้อยคนซึ่งเป็นการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครเป็นรายบุคคลตามการแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจำนวนหนึ่งร้อยคน ซึ่งเป็นการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยเลือกเพียงพรรคการเมืองเดียวทั้งประเทศ

มาตรา ๑๒ ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับให้คณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดวันเลือกตั้ง

(๒) กำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยเริ่มรับสมัครไม่เกินยี่สิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๓) จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้ง

(๔)[๓] กำหนดวันและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

ในกรณีที่มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้นำความใน (๑) และ (๒) มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแจ้งรายชื่อบุคคลซึ่งพรรคการเมืองนั้นมีมติว่าจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวพร้อมกับชื่อของพรรคการเมืองนั้นให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

---

[๒] มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๓] มาตรา ๑๒ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

เมื่อพรรคการเมืองแจ้งรายชื่อบุคคลใดตามวรรคหนึ่งแล้ว บุคคลนั้นหรือพรรคการเมืองนั้นจะถอนรายชื่อหรือเปลี่ยนแปลงรายชื่อบุคคลนั้นได้เฉพาะกรณีบุคคลนั้นตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง

การคัดเลือกรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

พรรคการเมืองจะไม่เสนอรายชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๔ การเสนอรายชื่อบุคคลตามมาตรา ๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อ โดยมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และไม่เคยทำหนังสือยินยอมตาม (๑) ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น

การเสนอชื่อบุคคลใดที่มิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าไม่มีการเสนอชื่อบุคคลนั้น

มาตรา ๑๕ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งทั่วไปพร้อมกันทั่วราชอาณาจักรตามวันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามมาตรา ๑๒ (๑) อันมิใช่เป็นกรณีตามมาตรา ๑๐๒ และคณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่าการดำเนินการเลือกตั้งต่อไปตามกำหนดวันเดิมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือเรียบร้อย คณะกรรมการจะประกาศกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน คณะกรรมการจะสั่งยกเลิกการเลือกตั้ง และประกาศกำหนดวันเลือกตั้งใหม่ก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการนับอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและอายุของผู้สมัคร ให้นับถึงวันเลือกตั้งที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๒ (๑)

มาตรา ๑๖ ในการเลือกตั้งทั่วไปหรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หากคณะกรรมการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศกำหนดวันเลือกตั้งและให้ย่นหรือขยายระยะเวลาหรืองดเว้นการดำเนินการที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เฉพาะในการเลือกตั้งนั้น เพื่อให้เหมาะสมและจำเป็นแก่การดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยรวดเร็ว สุจริตและเที่ยงธรรมได้

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้สมัครเดิมที่มีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามยังคงเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่โดยไม่ต้องรับสมัครใหม่ เว้นแต่จะไม่มีผู้สมัครเดิมเหลืออยู่

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การฟ้องคดีหรือการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งอันมิใช่เป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุที่จะฟ้องคดีหรือยื่นคำร้อง แต่มิให้นำมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ

การพิจารณาคดีและการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดไม่กระทบถึงการดำเนินการเลือกตั้งหรือการกระทำอื่นใดที่ได้ดำเนินการไปก่อนศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

การปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ตุลาการซึ่งร่วมประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด องค์คณะตุลาการ ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะตุลาการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณีตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนด

การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรานี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และในกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดยังไม่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การพิจารณาเป็นอันยุติและให้ดำเนินการไปตามคำสั่งของคณะกรรมการ

หมวด ๒
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๘ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหนึ่งคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การเพิ่มชื่อ และการถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง รวมทั้งมีหน้าที่กำกับดูแลการออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน และการประกาศผลการนับคะแนน

การแต่งตั้งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลใด เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ตามสมควร

การใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการจะออกระเบียบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมีอำนาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลตามวรรคสามทำหน้าที่แทนก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น การดำเนินการ การแจ้ง หรือการยื่นที่กระทำต่อผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการแจ้งหรือได้ยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแล้ว

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑)[๔] คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเก้าคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนในที่เลือกตั้งและนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งแต่ละแห่ง ในกรณีที่หน่วยเลือกตั้งใดมีความจำเป็นอาจแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มได้ตามหลักเกณฑ์และไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างน้อยหนึ่งคน ซึ่งแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

การแต่งตั้งและการฝึกอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยในการฝึกอบรมจะดำเนินการฝึกอบรมผู้มีคุณสมบัติตามวรรคหนึ่งเพื่อสำรองไว้มากกว่าจำนวนที่ต้องใช้จริงแต่ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ตรวจการเลือกตั้งพบเห็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยผู้ใดกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกระทำการใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้รายงานคณะกรรมการหรือกรรมการโดยทันที และให้คณะกรรมการหรือกรรมการมีอำนาจสั่งเปลี่ยนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งมีอำนาจแจ้งเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามที่แจ้งเตือน ให้รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยเร็ว

ในกรณีที่กรรมการเป็นผู้พบเห็นการกระทำตามวรรคสาม ให้กรรมการมีอำนาจสั่งเปลี่ยนกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ในกรณีที่เห็นว่าการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือสั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าเป็นการกระทำของบุคคลซึ่งมิใช่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจหรือสั่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบันทึกพฤติกรรมแห่งการกระทำและรวบรวมพยานหลักฐานไว้เพื่อดำเนินการต่อไปได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จะสั่งให้ระงับหรือยับยั้งการดำเนินการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยในเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้นก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๐ ก่อนวันเลือกตั้ง หากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีไม่ครบจำนวนไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ครบจำนวน

มาตรา ๒๑ ในวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบจำนวน แต่มาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับแต่งตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

---

[๔] มาตรา ๑๙ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ประจำเขตเลือกตั้ง เพื่อแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนน

ในกรณีที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เพื่อแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้ครบจำนวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๙ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งผู้ใดขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ หรือละทิ้งหน้าที่ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้กรรมการ เลขาธิการ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง หลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรรมการ เลขาธิการ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ หรือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หากได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

(๑) กรรมการ เลขาธิการ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๒) เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

สำหรับบุคคลตาม (๒) ให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา ๒๕ ค่าตอบแทนของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓
การจัดการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
จำนวนสมาชิก เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง

มาตรา ๒๖[๕] การกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและการแบ่งเขตเลือกตั้งให้ดำเนินการตามวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสี่ร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๒) จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคนตาม (๑) ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน โดยให้ถือเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

(๓) จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

(๔) เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละจังหวัดตาม (๒) และ (๓) แล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังไม่ครบสี่ร้อยคน จังหวัดใดมีเศษที่เหลือจากการคำนวณตาม (๓) มากที่สุดให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสี่ร้อยคน

(๕) จังหวัดใดมีการเลือกตั้งได้เกินหนึ่งคน ให้แบ่งเขตจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้งเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมี โดยต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัด เพื่อให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าซึ่งจะต้องกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ และต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน โดยถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมอำเภอต่าง ๆ เป็นเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ติดต่อใกล้ชิดกัน ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน และการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน ถ้าการรวมอำเภอในลักษณะนี้จะทำให้มีจำนวนราษฎรมากหรือน้อยเกินไป ให้แยกตำบลของอำเภอออกเพื่อให้ได้จำนวนราษฎรพอเพียงสำหรับการเป็นเขตเลือกตั้ง แต่จะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของตำบลไม่ได้

---

[๕] มาตรา ๒๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) ในกรณีที่การกำหนดพื้นที่ตามเกณฑ์ใน (๑) จะทำให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนไม่ใกล้เคียงกันหรือไม่มีสภาพเป็นชุมชนเดียวกัน ให้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสภาพของชุมชนที่ราษฎรมีการติดต่อกันเป็นประจำในลักษณะที่เป็นชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและสามารถเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก โดยจะต้องทำให้จำนวนราษฎรมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด

(๓) เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองและประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งตาม (๑) และ (๒) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๘ เมื่อได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ใช้เขตเลือกตั้งนั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่

ในกรณีที่มีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่และมีผลให้พื้นที่ของเขตเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไป ให้การดำเนินการใดที่ได้ดำเนินการไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วก่อนมีการกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่เป็นอันใช้ได้

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ ให้คณะกรรมการถือเขตเลือกตั้งที่มีการประกาศกำหนดไว้แล้วเป็นหลักและปรับปรุงแก้ไขตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๗ และให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้ง และที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อย จะรวมหมู่บ้านที่อยู่ติดกันตั้งแต่สองหมู่บ้านขึ้นไปเป็นหน่วยเลือกตั้งเดียวกันก็ได้ สำหรับในเขตเทศบาล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเขตชุมชนหนาแน่น อาจกำหนดให้ใช้เขตชุมชน แนวถนน ตรอก ซอย คลอง หรือแม่น้ำ เป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๒) ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ แต่ถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไปออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาจกำหนดจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้ หรือจะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยให้มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนดังกล่าวก็ได้

(๓) ที่เลือกตั้งต้องเป็นสถานที่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าออกได้สะดวก เพื่อการออกเสียงลงคะแนนมีความเหมาะสม มีขนาดพอสมควร และควรตั้งอยู่ในย่านกลางของหน่วยเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของที่เลือกตั้งไว้ด้วย ตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศในการออกเสียงลงคะแนนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในท้องที่ใดถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อาจประกาศกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

ให้ปิดประกาศการกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้ง ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๓๑ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีในวันเลือกตั้ง

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๓๒ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ส่วนที่ ๓
การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๓๓ ในการเลือกตั้งครั้งใด ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้เนื่องจากมีเหตุอันสมควร ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งไว้ในแต่ละเขตเลือกตั้งภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจแจ้งได้ภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้ดำเนินการแจ้งตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ การแจ้งเหตุดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ในการแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเป็นหนังสือหรือโดยวิธีการอื่นเพื่อชี้แจงเหตุดังกล่าว โดยอาจมอบหมายให้บุคคลใดไปยื่นต่อบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งแทน หรือจัดส่งหนังสือชี้แจงเหตุนั้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับแจ้งตามวรรคสาม มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

การแจ้งเหตุ วิธีการแจ้งเหตุทางอิเล็กทรอนิกส์ บุคคลที่จะรับแจ้งเหตุ สถานที่รับแจ้งเหตุ การพิจารณาการแจ้งเหตุ และการอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนด้วย ในการนี้ ให้คณะกรรมการกำหนดรายละเอียดของเหตุที่ทำให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาของบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งด้วย

มาตรา ๓๔ เมื่อครบกำหนดหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง ให้บุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุตามมาตรา ๓๓ หรือ แจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

ในกรณีที่ประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่งมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งตามมาตรา ๓๓ เพื่อดำเนินการแก้ไข ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๓) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๔) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๕) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีกให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ หากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง

ส่วนที่ ๔
บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๓๖ เมื่อมีการประกาศกำหนดวันเลือกตั้งครั้งใดแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่ที่ประชาชนสะดวกในการตรวจสอบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน กับให้แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งในทะเบียนบ้านไปยังเจ้าบ้านให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง มิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง ให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐาน และถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้สั่งเพิ่มชื่อตามที่ยื่นคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งก็ให้สั่งยกคำร้อง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องโดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เพื่อให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามที่ได้รับคำร้องหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติการตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาล ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนได้รับคำสั่งศาลให้เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๓๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๓๖ มีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้ง หรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรสั่งถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือสมควรยกคำร้อง ก็ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นหรือยกคำร้อง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นหรือเจ้าบ้านทราบ และให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดแม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดก็ตาม ให้สำนักงานจัดทำทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและบันทึกการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลนั้นไว้ และในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว ให้สำนักงานแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งถอนชื่อผู้ซึ่งศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยการขีดชื่อบุคคลนั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ด้วยว่าถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำสั่งศาล

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานศาลยุติธรรมแจ้งคำพิพากษาดังกล่าวต่อสำนักงาน เพื่อดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้สอดคล้องกัน

มาตรา ๔๐ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการหรือยินยอมให้มีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านของตนเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

กรณีดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

(๑) การย้ายบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน

(๒) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมิได้อยู่อาศัยจริงโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๓) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

ความในวรรคสอง (๑) มิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา หรือสถานประกอบการ หรือสถานที่อื่นใดที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ที่ย้ายเจ้าหน้าที่ นักศึกษา หรือพนักงานของตน หรือบุคคลที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เข้ามาในทะเบียนบ้านของตน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๔
ผู้สมัครและการสมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๔๑ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไป เพราะเหตุยุบสภา ระยะเวลาเก้าสิบวันดังกล่าวให้ลดลงเหลือสามสิบวัน

(๔) ผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๔๒ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๖) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๗) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๘) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๙) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือ หรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

(๑๕) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๖) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี

(๑๗) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๘) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๙) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๒๐) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๒๑) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ส่วนที่ ๒
การสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๔๓ ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการสรรหาตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้ และต้องไม่เป็นบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

มาตรา ๔๔ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศวิธีการหรือสถานที่รับสมัครภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการกำหนดวันเลือกตั้ง กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้อาจมีการเปลี่ยนวิธีการหรือสถานที่รับสมัครก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดโดยจะกำหนดให้การรับสมัครของแต่ละเขตเลือกตั้งในจังหวัดเดียวกันกระทำในสถานที่เดียวกันก็ได้

มาตรา ๔๕ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครยื่นสมัครรับเลือกตั้งตามที่กำหนดตามมาตรา ๔๔ ภายในระยะเวลาการรับสมัคร โดยมีเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) หนังสือรับรองการส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีคำรับรองด้วยว่าได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

(๓) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท

(๔) เอกสารและหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดเท่าที่จำเป็นต่อการดำเนินการเลือกตั้ง

ให้สำนักงานจัดทำข้อมูลหลักฐานตาม (๒) และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๔๖ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่จะต้องตรวจสอบการสมัครของผู้สมัครว่าได้ส่งเอกสารและหลักฐานตามมาตรา ๔๕ ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่ถูกต้องครบถ้วนให้คืนเอกสารและหลักฐานทั้งหมดให้ผู้สมัครนั้น

ในกรณีที่ผู้สมัครได้ส่งเอกสารและหลักฐานตามมาตรา ๔๕ ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับการยื่นสมัคร และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐานและให้ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ประกาศตามวรรคสองอย่างน้อยให้มีชื่อตัว ชื่อสกุล และรูปถ่ายของผู้สมัคร พรรคการเมืองที่สังกัดและหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๔๗ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครรับเลือกตั้งได้ตามมาตรา ๔๕ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น ในเขตเลือกตั้งให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดวันรับสมัครเพิ่มเติมโดยอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครรับเลือกตั้งในท้องที่อื่นได้

ให้นำความในมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การจัดการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๘ ในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับเลขที่ของหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกให้ตามมาตรา ๔๖

ในกรณีที่มีผู้มาสมัครพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงลำดับในการยื่นใบสมัครได้ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มาพร้อมกัน

เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครไม่ได้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ

มาตรา ๔๙ กรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่รับสมัครผู้ใด หรือไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๔๖ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ไม่รับสมัครหรือวันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา โดยในการพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกา ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน และเมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยต่อไปโดยเร็ว แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำวินิจฉัยของศาล

มาตรา ๕๐ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๔๖ แล้ว ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองจะถอนการสมัครหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครได้เฉพาะกรณีผู้สมัครตายหรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อในประกาศรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ประกาศตามมาตรา ๔๖ ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยต่อไปโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้ถอนการรับสมัครของผู้ใด ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลฎีกาได้ภายในสามวันนับแต่วันที่ถูกถอนการรับสมัคร และในกรณีที่ศาลฎีกายังมิได้มีคำวินิจฉัยเป็นประการใดก่อนวันเลือกตั้ง ให้การพิจารณาเป็นอันยุติ และให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามคำสั่งของคณะกรรมการ

มาตรา ๕๒ ก่อนวันเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร

เมื่อถึงวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าศาลฎีกายังมิได้วินิจฉัย ให้ดำเนินการเลือกตั้งไปตามประกาศรายชื่อผู้สมัครที่มีผลอยู่ในวันนั้น

มาตรา ๕๓[๖] ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่าผู้สมัครผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว ให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นและสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราว และดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๓๘

มาตรา ๕๔ กรณีที่พบเหตุตามมาตรา ๕๓ ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง หากผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้วปกปิดหรือไม่แจ้งข้อความจริงนั้น ให้ถือว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น[๗]

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว หากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

มาตรา ๕๕ พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร หากประสงค์จะส่งผู้แทนไปประจำอยู่ ณ ที่เลือกตั้งเพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน ให้ยื่นหนังสือแต่งตั้งผู้แทนของตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ทั้งนี้ ให้แต่งตั้งได้ที่เลือกตั้งละหนึ่งคน

ผู้แทนพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง ต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้งซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ และต้องปฏิบัติตามที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคสอง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีคำสั่งให้ผู้แทนพรรคการเมืองนั้นออกไปจากที่เลือกตั้ง และให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่ง

การปฏิบัติงานของผู้แทนพรรคการเมืองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

---

[๖] มาตรา ๕๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๗] มาตรา ๕๔ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๓
การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

มาตรา ๕๖[๙] พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละหนึ่งบัญชี มีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยรายชื่อตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการสรรหาผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

(๒) พรรคการเมืองจะเสนอรายชื่อบุคคลใดต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่จะเสนอรายชื่อเพียงพรรคเดียว

(๓) ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด โดยจัดเรียงลำดับรายชื่อผู้สมัครตามลำดับหมายเลข

(๔) รายชื่อในบัญชีผู้สมัครของพรรคการเมืองต้องไม่ซ้ำกับพรรคการเมืองอื่นและไม่ซ้ำกับรายชื่อผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งต้องให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย โดยต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๕๗ การสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามมาตรา ๕๖ ต่อคณะกรรมการก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตามวิธีการและสถานที่ที่คณะกรรมการกำหนด กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ คณะกรรมการอาจเปลี่ยนวิธีการหรือสถานที่รับสมัครก็ได้

ในการยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง ต้องยื่นพร้อมเอกสารและหลักฐานดังต่อไปนี้

(๑) หนังสือยินยอมของผู้สมัคร

(๒) หนังสือรับรองของพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว

(๓) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

(๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละหนึ่งหมื่นบาท

(๕) เอกสารและหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดเท่าที่จำเป็นต่อการดำเนินการเลือกตั้ง

ให้สำนักงานจัดทำข้อมูลหลักฐานตาม (๓) และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในกรณีพรรคการเมืองใดยื่นเอกสารและหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรายใดไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้คณะกรรมการมีอำนาจไม่รับสมัครรับเลือกตั้งผู้สมัครรายนั้นได้ และให้สำนักงานแจ้งเหตุผลให้พรรคการเมืองทราบ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

---

[๙] มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ให้นำความในมาตรา ๔๘ มาใช้บังคับแก่การให้หมายเลขประจำตัวสำหรับผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อด้วยโดยอนุโลม[๙]

มาตรา ๕๘ เมื่อคณะกรรมการรับสมัครผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดแล้ว ให้ประกาศรายชื่อผู้สมัครภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดรับสมัครไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้ง หรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร และให้นำความในมาตรา ๔๖ วรรคสาม และมาตรา ๔๗ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๙ กรณีที่คณะกรรมการไม่รับสมัครบุคคลใดหรือไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้สมัครตามมาตรา ๕๘ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ไม่รับสมัครหรือวันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร แล้วแต่กรณี และให้นำความในมาตรา ๔๙ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๐ ให้นำความในมาตรา ๕๑ มาใช้บังคับแก่กรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการประกาศตามมาตรา ๕๘ ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๑ ก่อนวันเลือกตั้ง หากคณะกรรมการเห็นว่าผู้สมัครของพรรคการเมืองใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร และให้นำความในมาตรา ๕๒ วรรคสองมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔
ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียง

มาตรา ๖๒[๑๐] ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

(๒) จำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่จะใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ในกรณีผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อผู้ใดของพรรคการเมืองได้ใช้จ่ายไปเพื่อการเลือกตั้งเป็นจำนวนเท่าใด ให้นับรวมเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคการเมืองด้วย

ในการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งตาม (๒) จะกำหนดโดยใช้จำนวนสมาชิกของพรรคการเมืองที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลมาเป็นฐานในการคำนวณมิได้ โดยให้คณะกรรมการหารือกับหัวหน้าพรรคการเมือง และให้มีการทบทวนการกำหนดจำนวนเงินดังกล่าวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและสภาวะทางเศรษฐกิจอย่างน้อยทุกสี่ปี

---

[๙] มาตรา ๕๗ วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๑๐] มาตรา ๖๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๖๓ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่กำหนดตามมาตรา ๖๒ ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่บุคคลใด ๆ จ่ายหรือรับว่าจะจ่ายแทน หรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทนเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้งโดยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นยินยอมหรือไม่คัดค้าน ในกรณีที่นำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องที่นั้น ๆ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการจัดให้แก่ผู้สมัครทุกคนและพรรคการเมืองทุกพรรคอย่างเท่าเทียมกัน

มาตรา ๖๔ ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองสำหรับการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คำนวณตามค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายจริงในการเลือกตั้งในระหว่างระยะเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่คณะกรรมการประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการยุบสภา หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ยุบสภาหรือวันที่ตำแหน่งว่างลง แล้วแต่กรณี จนถึงวันเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการหรือการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการจะขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งออกไปก็ได้

ให้คณะกรรมการประกาศประเภทของค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งไว้เป็นตัวอย่างให้ผู้สมัครพรรคการเมือง และประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกาศดังกล่าวให้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน

มาตรา ๖๕ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๖๔ แล้ว พรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใด ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๖๓ โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

การกระทำตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งกระทำภายในเขตเลือกตั้งของตน ให้ถือว่าเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามมาตรา ๖๔ โดยให้นำไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของผู้นั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่การให้ตามปกติประเพณี หรือเมื่อมีเหตุอันสมควร ทั้งนี้ ตามจำนวน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๖๕ ให้คณะกรรมการสั่งให้เลขาธิการบันทึกไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง หรือของผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๖๕ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งต่อไป แล้วแจ้งให้พรรคการเมืองหรือบุคคลดังกล่าวทราบ พรรคการเมืองหรือบุคคลดังกล่าวที่ไม่เห็นด้วยให้มีสิทธิยื่นคัดค้านตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๖๗ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง ผู้สมัครแต่ละคนและหัวหน้าพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ได้จ่ายไปแล้วและที่ยังค้างชำระ

รวมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง และผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี ต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องครบถ้วนของบัญชีรายรับและรายจ่าย

ให้คณะกรรมการเปิดเผยรายงานสรุปรายรับและรายจ่ายของผู้สมัครแต่ละคนและพรรคการเมืองแต่ละพรรคโดยประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่งตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการหรือมีการคัดค้านว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการกำหนด หรือปรากฏว่าบัญชีรายรับและรายจ่ายไม่ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการสืบสวนหรือไต่สวนและวินิจฉัยเพื่อดำเนินการต่อไปโดยเร็ว และให้เก็บรักษาบัญชีรายรับและรายจ่าย เอกสารและหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคณะกรรมการจะดำเนินการแล้วเสร็จ

มาตรา ๖๘ เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้คณะกรรมการกำหนดวิธีการหาเสียงเลือกตั้งให้ผู้สมัครและพรรคการเมืองต้องปฏิบัติ วิธีการหาเสียงเลือกตั้งดังกล่าวให้มีผลภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการครบอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้กระทำได้ตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันครบอายุ จนถึงวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปอันเนื่องมาจากการยุบสภา หรือการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ยุบสภาหรือวันที่ตำแหน่งว่างลง แล้วแต่กรณี จนถึงวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๓) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ จนถึงวันก่อนวันเลือกตั้ง

(๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ ผู้ใดจะหาเสียงเลือกตั้งมิได้เว้นแต่คณะกรรมการจะมีมติเป็นอย่างอื่นโดยคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๖๙ ห้ามผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใดโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามที่ได้รับการสนับสนุนตามมาตรา ๘๑

มาตรา ๗๐ การหาเสียงเลือกตั้งจะกระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด แต่ห้ามมิให้ผู้ใดหาเสียงเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดนับตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสื่อมวลชนทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ด้วย

ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่าผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ หรือฝ่าฝืนเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือลบข้อมูลภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ให้นำค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรานี้ไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมืองด้วย

มาตรา ๗๑ การหาเสียงเลือกตั้งด้วยวิธีการอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ มาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๓ คณะกรรมการจะกำหนดให้ต้องทำตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้ โดยคำนึงถึงความเท่าเทียม ความเสมอภาค และความเที่ยงธรรมของผู้สมัครและพรรคการเมือง

มาตรา ๗๒ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยมีเจตนาไม่สุจริต มีลักษณะเป็นการชี้นำหรือมีผลต่อการตัดสินใจในการลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดจะกระทำมิได้

มาตรา ๗๓[๑๑] ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๕) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

ความใน (๓) มิให้ใช้บังคับแก่ผู้สมัครที่ใช้ความรู้ความสามารถทางศิลปะของตน หาเสียงให้แก่ตนเองโดยไม่ใช้อุปกรณ์ในการแสดงมหรสพ

ความผิดตาม (๑) หรือ (๒) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

มาตรา ๗๔ การหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมือง ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับแนวทางที่กำหนดเป็นนโยบายของพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๗๕ ห้ามมิให้ผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครหรือส่งผู้สมัคร หรือไม่ลงสมัครหรือไม่ส่งผู้สมัครอันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สมัครอื่นหรือพรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้ง และทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

มาตรา ๗๖ ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งหรือนำกลับไปจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปหรือกลับเพื่อการออกเสียงลงคะแนน โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ

ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง เพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

---

[๑๑] มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

บทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๗๗ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยเข้ามีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยประการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการหรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา ๗๘ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใด ๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

การใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามวรรคหนึ่ง มิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยมิได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการหรือกรรมการที่พบเห็นมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่าอาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

ในกรณีตามวรรคสาม ให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์อันอาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใดพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง หรือห้ามเข้าเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งได้

มาตรา ๗๙ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการใดไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง นับตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง

มาตรา ๘๐ เพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้คณะกรรมการกำหนดลักษณะต้องห้ามในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครและพรรคการเมือง

ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองจะมีผู้ช่วยหาเสียงก็ได้ แต่ต้องไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด และต้องแจ้งให้สำนักงานทราบรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ช่วยหาเสียง หน้าที่ และค่าตอบแทนผู้ช่วยหาเสียง ทั้งนี้ ตามรายการและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๑ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่สนับสนุนการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครและพรรคการเมือง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ในการนี้ คณะกรรมการจะขอให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้ดำเนินการสนับสนุนด้วยก็ได้

ในการสนับสนุนการโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจจัดเวทีประชันนโยบายบริหารประเทศสำหรับพรรคการเมืองได้ด้วย

มาตรา ๘๒ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง ที่จะต้องตรวจสอบดูแลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่พบเห็นการกระทำใดมิได้เป็นไปตามมาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๑ ต้องรายงานให้คณะกรรมการทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยทันที

พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งมีหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดไม่รายงานให้คณะกรรมการทราบโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางวินัย และให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจแก่ผู้นั้นโดยเร็ว และแจ้งผลให้คณะกรรมการทราบด้วย ในกรณีที่ผู้ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งให้ถือว่าละทิ้งหน้าที่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

มาตรา ๘๓ ให้ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใดปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้เฉพาะในสถานที่ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องมีขนาดและจำนวนไม่เกินที่คณะกรรมการกำหนด โดยการกำหนดดังกล่าวให้หารือกับพรรคการเมืองด้วย

หมวด ๕
การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน

ส่วนที่ ๑
การออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๘๔[๑๒] การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบละหนึ่งใบ ซึ่งต้องมีลักษณะแตกต่างที่สามารถจำแนกออกจากกันได้อย่างชัดเจน

บัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขไม่น้อยกว่าจำนวนผู้สมัครในเขตเลือกตั้งนั้น

บัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต้องมีช่องทำเครื่องหมายและหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองและชื่อพรรคการเมืองพร้อมภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองครบทุกพรรคที่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

บัตรเลือกตั้งตามวรรคสองและวรรคสามต้องมีช่องทำเครื่องหมายว่าไม่เลือกผู้สมัครใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด แล้วแต่กรณี ด้วย

การออกเสียงลงคะแนนให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๕ หีบบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดในการกำหนดเกี่ยวกับหีบบัตรเลือกตั้งต้องกำหนดให้สามารถใช้หีบบัตรเลือกตั้งเดิมได้ด้วย

มาตรา ๘๖ ในวันเลือกตั้งให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

---

[๑๒] มาตรา ๘๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๘๗ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น และปิดประกาศจำนวนบัตรเลือกตั้งไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผย แสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าหีบบัตรเลือกตั้งเป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด แล้วให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง

มาตรา ๘๘ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนนำบัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและมีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน

บัตรประจำตัวประชาชนแม้จะหมดอายุแล้วก็ให้สามารถใช้ในการแสดงตนตามวรรคหนึ่งได้

ขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบการแสดงตนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใด ให้ออกเสียงลงคะแนนได้ ณ ที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น และให้มีสิทธิลงคะแนนได้เพียงแห่งเดียว

มาตรา ๙๐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งอื่นที่อยู่นอกหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเดียวกัน สามารถออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกการลงคะแนนของผู้นั้นไว้ และแจ้งให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทราบ ทั้งนี้ ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙๑ [๑๓] การออกเสียงลงคะแนน ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขผู้สมัครหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองในบัตรเลือกตั้ง และในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด”

มาตรา ๙๒ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุในการออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการออกเสียงลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้บุคคลนั้นได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนาของบุคคลนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทน โดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควร อาจกำหนดให้มีการจัดที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เป็นกรณีพิเศษ โดยจัดให้บุคคลนั้นได้ลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ สถานที่ดังกล่าว และเมื่อได้ลงทะเบียนแล้ว ให้หมดสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

---

[๑๓] มาตรา ๙๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

การอำนวยความสะดวกตามวรรคหนึ่ง การจัดที่เลือกตั้งและการลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด การลงทะเบียนดังกล่าวให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้ขอลงทะเบียนด้วย

มาตรา ๙๓[๑๔] ภายใต้บังคับมาตรา ๙๒ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้งแล้วให้พับบัตรเลือกตั้งเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าลงคะแนนอย่างไร แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งนั้นใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

มาตรา ๙๔ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น พยายามออกเสียงลงคะแนนหรือออกเสียงลงคะแนน โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มิได้มีไว้สำหรับตนหรือที่ปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อออกเสียงลงคะแนน

มาตรา ๙๕ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มิใช่บัตรเลือกตั้งที่ได้รับจากเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งซึ่งมีอำนาจเพื่อออกเสียงลงคะแนน

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง

มาตรา ๙๖ ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง

มาตรา ๙๗ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งที่ตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว

มาตรา ๙๘ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อออกเสียงลงคะแนนโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา ๙๙[๑๕] ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนได้ลงคะแนนอย่างไร

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้ง หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะออกเสียงลงคะแนนได้

มาตรา ๑๐๑ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อลงคะแนนหรืองดเว้นไม่ลงคะแนน

มาตรา ๑๐๒ ในกรณีที่การออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปลงคะแนนเลือกตั้งได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ประกาศงดลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว

---

[๑๔] มาตรา ๙๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๑๕] มาตรา ๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ในกรณีที่เหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการโดยเร็ว

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้คณะกรรมการพิจารณาและกำหนดวันลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งโดยเร็ว

มาตรา ๑๐๓ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศปิดการออกเสียงลงคะแนน และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนนไม่ได้ แต่ในกรณีที่ยังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนได้มาปรากฏตัวอยู่ในที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งได้ และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งของหีบบัตรเลือกตั้ง และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้ง และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ แล้วประกาศให้ประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง ได้ทราบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๐๔ ตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่ตั้งไว้เพื่อการออกเสียงลงคะแนน หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นแล้วห้ามมิให้ผู้ใดเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้ง หรือบัตรเลือกตั้ง หรือเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้จัดทำโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ ๒
การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๕ การจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง นอกจากที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะในส่วนนี้แล้ว ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มาตรา ๑๐๖ ผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งติดต่อกันเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ให้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนในเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

บุคคลตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งให้ยื่นขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และให้นำความในมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๗ ในการเลือกตั้งทั่วไป ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ให้ยื่นขอลงทะเบียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

การยื่นขอลงทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง ถ้าเป็นการขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จะยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือที่ตนประสงค์จะขอใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ หรือคณะกรรมการจะกำหนดให้ลงทะเบียนผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบการมีสิทธิเลือกตั้งของผู้ขอลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้อง ให้ทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้ว และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนผู้ขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนั้น และกำหนดที่เลือกตั้งกลางที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน และแจ้งให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ และหมายเหตุสถานที่ที่ผู้นั้นจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเอกสารที่เกี่ยวข้อง เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งลงทะเบียนผู้ใดแล้ว ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิอยู่เดิม สำหรับการเลือกตั้งครั้งนั้น

การขอใช้สิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง สถานที่และจำนวนที่เลือกตั้งกลาง วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน การออกเสียงลงคะแนน และการนับคะแนน การส่งบัตรเลือกตั้ง และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ วันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิต้องเป็นวันเดียวกันทุกแห่งและจะกำหนดให้ลงคะแนนเกินหนึ่งวันมิได้

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่บุคคลที่มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง จนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งได้ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๘ ผู้ใดลงทะเบียนตามมาตรา ๑๐๗ และได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว แต่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่ ให้ถือว่าการลงทะเบียนนั้นเป็นการแจ้งเหตุอันสมควรและไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๕

มาตรา ๑๐๙ ในการเลือกตั้งทั่วไปอันมิใช่เป็นการเลือกตั้งใหม่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรจะขอลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะในครั้งนั้น ณ ประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่ก็ได้

เมื่อได้ลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๐ และมาตรา ๑๑๑

ให้นำความในมาตรา ๑๐๗ วรรคสี่ และมาตรา ๑๐๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่ในส่วนที่เกี่ยวกับวันที่กำหนดให้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน คณะกรรมการจะกำหนดให้แตกต่างกันในแต่ละประเทศตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๑๑๐ ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งในประเทศใด ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนในประเทศนั้น โดยอาจจัดให้มีสถานที่ลงคะแนน หรือให้มีการออกเสียงลงคะแนนทางไปรษณีย์หรือโดยวิธีอื่นใดที่มิใช่เป็นการจัดให้มีสถานที่ออกเสียงลงคะแนนก็ได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของประเทศนั้น และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๑๑ เมื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๙ แล้ว ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้น หมดสิทธิออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น

มาตรา ๑๑๒ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน ให้คณะกรรมการประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปถึงจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแยกตามประเทศ

มาตรา ๑๑๓ ในการออกเสียงลงคะแนนตามส่วนนี้ เมื่อได้ดำเนินการลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการอาจจัดให้มีการดำเนินการล่วงหน้าเพื่อนำบัตรเลือกตั้งมานับรวมในวันเลือกตั้งได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเฉพาะท้องที่ คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่นก็ได้

ในการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักร คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของกระทรวงการต่างประเทศจะกำหนดให้มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักรก็ได้ หากจะเป็นการสะดวก รวดเร็ว และมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะกำหนดให้แตกต่างไปจากมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ตามความจำเป็นและเหมาะสมก็ได้ [๑๖]

มาตรา ๑๑๔ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งหรือการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรที่ใด มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีการส่งบัตรเลือกตั้งมาถึงสถานที่นับคะแนนของเขตเลือกตั้งใดหลังจากเริ่มนับคะแนนแล้ว หรือหีบห่อที่ส่งบัตรเลือกตั้งมีลักษณะถูกเปิดมาก่อน โดยมีเหตุอันสมควรเชื่อได้ว่าเกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีบัตรเลือกตั้งจากที่ใดสูญหาย ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งมิให้นับคะแนนนั้นโดยให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

ในกรณีที่มีการนับคะแนนนอกราชอาณาจักร ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงลงคะแนนที่ใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ถือว่าการนับคะแนนนั้นเป็นโมฆะและให้ถือว่าบัตรเหล่านั้นเป็นบัตรเสีย

มาตรา ๑๑๕ กรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ตามมาตรา ๔๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๑๐ เฉพาะในเขตเลือกตั้งนั้นใหม่ ในกรณีการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๑๐ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้บุคคลใดมีอำนาจประกาศกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่แทนก็ได้

ในกรณีมีเหตุตามวรรคหนึ่งสองครั้งติดต่อกัน ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายสั่งงดการออกเสียงลงคะแนนสำหรับการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง หรือการออกเสียงลงคะแนนนอกราชอาณาจักรในเขตเลือกตั้งนั้น ในกรณีเช่นนั้น ถ้าผู้ลงทะเบียนมิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ถือว่าการลงทะเบียนนั้นเป็นการแจ้งเหตุอันสมควรและไม่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๕

---

[๑๖] มาตรา ๑๑๓ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๓
การนับคะแนนและการรวมคะแนน

มาตรา ๑๑๖ เมื่อได้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๓ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งต่อหน้าประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง แล้วดำเนินการนับคะแนน

มาตรา ๑๑๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๑ การนับคะแนนให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้งโดยเปิดเผยติดต่อกันจนเสร็จสิ้น และห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน

การนับคะแนนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” ด้วย [๑๗]

มาตรา ๑๑๘ ในการนับคะแนนหากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้ต่างหากและห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

บัตรเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นบัตรเสีย

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๔) บัตรทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเกินจำนวนหนึ่งคน หรือเลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองเกินหนึ่งบัญชีรายชื่อ[๑๘]

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือบัญชีรายชื่อ ของพรรคการเมืองใด เว้นแต่เป็นการทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” [๑๙]

(๖) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองและทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อ ของพรรคการเมืองใด” ด้วย”[๒๐]

(๗) บัตรที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นบัตรเสีย

(๘) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรตามมาตรานี้ว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในอนุมาตราใด และลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน เว้นแต่เป็นกรณีตาม (๗) ให้จัดทำบันทึกเหตุแห่งการเป็นบัตรเสียไว้เป็นหลักฐานแทนการสลักหลัง

---

[๑๗] มาตรา ๑๑๗ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๑๘] มาตรา ๑๑๘ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๑๙] มาตรา ๑๑๘ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๒๐] มาตรา ๑๑๘ (๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๑๑๙ ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้งหรือคะแนนให้ผิดไปจากความจริงหรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกตั้งไม่ตรงความเป็นจริง

มาตรา ๑๒๐ เมื่อการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งนั้น จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ และจำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือจากการออกเสียงลงคะแนน ทั้งนี้ ให้กระทำโดยเปิดเผย และรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์แก่การแจ้งข้อมูลการเลือกตั้งต่อประชาชนให้เกิดความรวดเร็ว คณะกรรมการอาจดำเนินการให้มีการรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการได้

การประกาศผลการนับคะแนน การรายงานผลการนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนอย่างไม่เป็นทางการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒๑ ถ้าการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้หรือไม่สามารถนับคะแนนได้จนเสร็จสิ้น อันเนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น หรือ ด้วยความจำเป็นตามสภาพที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนต่อไปโดยเร็ว และรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการทราบโดยเร็ว ในกรณีมีเหตุอันสมควรคณะกรรมการจะเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดไว้ก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วพบว่ามีบัตรเลือกตั้งที่ได้มีการออกเสียงลงคะแนนแล้วชำรุดหรือสูญหาย ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง รวมทั้งวิธีการนับคะแนนใหม่ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒๒[๒๑] ในกรณีที่ผลการนับคะแนนปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง หากยังไม่ตรงกันอีกให้รายงานความไม่ถูกต้องตรงกันพร้อมเหตุผลต่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทราบ และนำส่งหีบบัตรและอุปกรณ์แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สั่งให้มีการนับคะแนนใหม่ หรือสั่งให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น เว้นแต่คณะกรรมการจะมีความเห็นว่าความไม่ถูกต้องตรงกันนั้นมิได้เกิดจากการทุจริตและไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เปลี่ยนแปลงไป จะสั่งให้ยุติก็ได้

มาตรา ๑๒๓[๒๒] เมื่อรวบรวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น รวมทั้งคะแนนที่ได้จากการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้งนอกราชอาณาจักรแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการ ดังต่อไปนี้

---

[๒๑] มาตรา ๑๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๒๒] มาตรา ๑๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

(๑) ประกาศผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และคะแนนที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

(๒) ประกาศผลการนับคะแนนที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และคะแนนที่ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

มาตรา ๑๒๔ เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลการนับคะแนนแล้ว ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการจะงดการประกาศผลการเลือกตั้งและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นก็ได้

หมวด ๖
การประกาศผลการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๒๕ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง ในกรณีที่มีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากันหลายคน ให้ใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งต้องกระทำต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๒๖[๒๓] เขตเลือกตั้งที่ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครใหม่ โดยผู้สมัครเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น

ในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่งมาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๗ ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้เมื่อตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าผลการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการต้องตรวจสอบเบื้องต้นและประกาศผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

ในการตรวจสอบเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการต้องรับฟังรายงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งและข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่การประกาศผลการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ กำหนดเวลาการประกาศผลการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการเลือกตั้งใหม่

---

[๒๓] มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๑๒๘ [๒๔] เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลรวมคะแนนแบบบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้รวมผลคะแนนทั้งหมดที่ทุกพรรคการเมืองได้รับจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อทั้งประเทศ

(๒) ให้นำคะแนนรวมจาก (๑) หารด้วยหนึ่งร้อย ผลลัพธ์ที่ได้ให้ถือเป็นคะแนนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งคน

(๓) ในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับ ให้นำคะแนนรวมจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ หารด้วยคะแนนเฉลี่ยตาม (๒) ผลลัพธ์ที่ได้เฉพาะส่วนที่เป็นจำนวนเต็ม คือจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นได้รับ

(๔) ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับรวมกันทุกพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคน ให้พรรคการเมืองที่มีผลลัพธ์ที่เป็นเศษ โดยไม่มีจำนวนเต็มและพรรคการเมืองที่มีเศษหลังจากการคำนวณตาม (๓) พรรคใดเป็นหรือมีเศษ จำนวนมากที่สุดให้ได้รับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่ออีกหนึ่งคนเรียงตามลำดับจนกว่าจะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองทั้งหมดได้รับรวมกันครบจำนวนหนึ่งร้อยคน

(๕) ในการดำเนินการตาม (๔) ถ้าในลำดับใดมีเศษเท่ากันและจะทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเกินจำนวนหนึ่งร้อยคน ให้ตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีเศษเท่ากันจับสลากตามวันและเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน

ให้ถือว่าผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับตามผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นจนครบจำนวน แต่ต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้ส่งสมัคร จำนวนที่ยังขาดอยู่ให้เป็นไปตามมาตรา ๘๓ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๑๒๙[๒๕] เมื่อคณะกรรมการดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๒๘ แล้วและคณะกรรมการมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓๐[๒๖] เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วให้นำผลการเลือกตั้งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อมีประธานรัฐสภาแล้ว ให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว

มาตรา ๑๓๑[๒๗] (ยกเลิก)

---

[๒๔] มาตรา ๑๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๒๕] มาตรา ๑๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๒๖] มาตรา ๑๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

[๒๗] มาตรา ๑๓๑ ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

หมวด ๗
การดำเนินการกรณีการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

มาตรา ๑๓๒[๒๘] ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้บุคคลอื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้น หรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการ จนอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่การกระทำการนั้นเป็นการกระทำเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสั่งยกเลิกการเลือกตั้งและให้มีการเลือกตั้งใหม่ และสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครซึ่งกระทำการเช่นนั้นทุกรายไว้เป็นการชั่วคราว เป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการมีคำสั่ง

(๒) ในกรณีที่การกระทำการนั้นเป็นการกระทำเกี่ยวกับการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ในหน่วยเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย และให้คณะกรรมการสั่งมิให้นับเป็นคะแนนในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้ มิให้นำความในมาตรา ๑๑๘ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่บัตรเสียดังกล่าว เฉพาะกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งภายหลังการนับคะแนนแล้ว

คำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลยหรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้วมิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้คณะกรรมการดำเนินการเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนความในวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเป็นการกระทำของผู้ใด ถ้าเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดหรือพรรคการเมืองใดจะได้รับประโยชน์จากการกระทำนั้น คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตหรือเที่ยงธรรมนั้นภายในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ผู้สมัครผู้นั้นหรือพรรคการเมืองนั้นไม่ดำเนินการตามคำสั่งของคณะกรรมการโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้สันนิษฐานว่าผู้สมัครผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำนั้นหรือพรรคการเมืองนั้นมีส่วนรู้เห็นในการกระทำนั้น เว้นแต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว

---

[๒๘] มาตรา ๑๓๒ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดแล้ว ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการให้มีการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้สมัครหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้นั้นด้วย ในการนี้ให้ถือว่าคณะกรรมการเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่มีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรานี้ภายหลังวันลงคะแนนเลือกตั้งแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับซึ่งจะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกตั้งครบจำนวนที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้น

ผู้ตรวจการเลือกตั้งหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งผู้ใดพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยพลัน

มาตรา ๑๓๓ เมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้วปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม แต่ไม่ได้ความชัดว่าเป็นการกระทำของผู้ได้รับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณา ในกรณีที่ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับเขตเลือกตั้งนั้น และให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งนั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัย และให้คณะกรรมการดำเนินการให้มีการเลือกตั้งใหม่โดยเร็ว และให้นำความในมาตรา ๑๓๘ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๔ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม คณะกรรมการอาจแต่งตั้งข้าราชการอัยการ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดังกล่าวตามจำนวนที่เหมาะสมเป็นคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความจำเป็น เพื่อช่วยคณะกรรมการในการดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวน รวมทั้งรับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการได้

การแต่งตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ และค่าตอบแทนของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓๕ ในกรณีที่ปรากฏต่อคณะกรรมการว่าผู้ใดกระทำการใด ๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด อันอาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้นั้นระงับการกระทำหรือมีคำสั่งให้แก้ไขการกระทำตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดได้

ถ้ามีผู้แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าพนักงานตำรวจพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่งและการกระทำนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมและดำเนินคดีโดยเร็ว และแจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อให้พิจารณาดำเนินการต่อไป

มาตรา ๑๓๖[๒๙] ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นลงคะแนน เลือกตั้งผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด หรือให้ลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด หรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

---

[๒๙] มาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้ว ให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง ถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือกตั้ง

ความในมาตรานี้ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้ซึ่งมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในอันที่จะใช้อำนาจยึดหรืออายัดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๓๗[๓๐] ก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่จะดำเนินการสอดส่องสืบสวน ไต่สวน หรือแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อตรวจสอบให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ถ้าคณะกรรมการสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว มีเหตุอันควรสงสัยว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือกรรมการแต่ละคนพบเห็นการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใดอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่หรือนับคะแนนใหม่สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรือการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยเลือกตั้งได้ ในกรณีที่เป็นการดำเนินการของกรรมการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๓๘ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๑๓๒ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง หรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด

ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าบุคคลตามวรรคหนึ่งกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง ให้ศาลฎีกาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น และในกรณีที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้สมาชิกภาพของผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่และให้คณะกรรมการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง

มาตรา ๑๓๙ ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใดและเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ไม่ว่าจะมีคำร้องขอหรือไม่ ให้ศาลฎีกาสั่งให้ผู้นั้นรับผิดในค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกตั้งครั้งที่เป็นเหตุให้ศาลฎีกามีคำสั่งเช่นว่านั้น จำนวนค่าใช้จ่ายดังกล่าวให้ศาลฎีกาพิจารณาจากหลักฐานการใช้จ่ายที่คณะกรรมการเสนอต่อศาล

เงินที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้ากองทุน

---

[๓๐] มาตรา ๑๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๑๔๐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง หรือที่พรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดวันเลือกตั้งจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง เว้นแต่

(๑) การคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๖๓ หรือมาตรา ๖๗ ให้ยื่นได้ตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง

(๒) การคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนนให้คัดค้านในระหว่างเวลาที่ยังนับคะแนนไม่แล้วเสร็จหรือในกรณีคัดค้านการรวมคะแนน ให้คัดค้านก่อนประกาศผลการนับคะแนนที่หน่วยเลือกตั้ง

เมื่อคณะกรรมการได้รับคำคัดค้านการเลือกตั้งให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลัน และพิจารณาดำเนินการตามหมวดนี้ แล้วแต่กรณีต่อไป ทั้งนี้ การยื่นคำคัดค้านการเลือกตั้งและการพิจารณาให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๘
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๔๑ ผู้ซึ่งรับโทษตามมาตรา ๑๕๘ หรือมาตรา ๑๖๖ ให้ถือว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

มาตรา ๑๔๒ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๓ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคสองหรือวรรคสามเป็นการกระทำหรือก่อให้ผู้อื่นกระทำสนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๔๔ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรเลือกตั้งชำรุด หรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๔๕ ผู้ใดไม่ได้เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรเลือกตั้งโดยไม่ชอบ ไม่ว่าบัตรเลือกตั้งนั้นจะเป็นบัตรเลือกตั้งที่สำนักงานเป็นผู้จัดให้มีขึ้นหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปีหรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

มาตรา ๑๔๖ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนนจนถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดมาลงคะแนนหรือยังไม่มาลงคะแนนเพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดขาย จำหน่าย จ่ายแจก หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิด ในเขตเลือกตั้งในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่วันลงคะแนนตามมาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๗ ด้วย

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้เล่นมีกำหนดสิบปีและเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้จัดให้มีการเล่น

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมือง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้สมัครรับเลือกตั้งหรือทำหนังสือยินยอมให้พรรคการเมืองเสนอรายชื่อเพื่อสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้นั้นคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้แก่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรด้วย

มาตรา ๑๕๒ ผู้สมัครผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๕๓ ผู้สมัครผู้ใดทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๕๗ อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๑๕๔ ผู้สมัครผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๖๓ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของจำนวนเงินที่เกินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการกำหนดแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท หรือปรับเป็นจำนวนสามเท่าของจำนวนเงินที่เกินค่าใช้จ่ายที่คณะกรรมการกำหนดแล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่ากัน

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดตามวรรคสอง ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง หรือเหรัญญิกของพรรคการเมืองรู้เห็นเป็นใจด้วยกับการกระทำความผิด ต้องรับโทษและถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๕๕ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา ๖๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ถ้าบัญชีรายรับและรายจ่ายที่ยื่นตามมาตรา ๖๗ เป็นเท็จ ผู้สมัครหรือหัวหน้าพรรคการเมืองต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใด

(๑) ฝ่าฝืนมาตรา ๖๙ มาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๙

(๒) หาเสียงเลือกตั้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๗๐

ผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๒ หรือเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งจนถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๓ (๑) หรือ (๒) มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ หรือมาตรา ๙๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๗๓ (๑) หรือ (๒) ให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ

ในกรณีที่พรรคการเมืองกระทำความผิดตามมาตรา ๗๕ หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้นซึ่งรู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคการเมืองนั้น และให้ถือเป็นเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองนั้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๓ (๓) (๔) หรือ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี และให้นำความในมาตรา ๑๕๘ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วย

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๔ หรือหาเสียงเลือกตั้งไม่ว่าด้วยประการใดเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อหรือเข้าใจผิดว่าเป็นนโยบายของพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๖๑ ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๖๒ ผู้สมัคร พรรคการเมือง หรือผู้ใดปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๘๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๐๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ วรรคสอง มาตรา ๙๖ มาตรา ๙๘ มาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งเป็นผู้รับหรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ถ้าได้แจ้งถึงการกระทำดังกล่าวต่อคณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายก่อนถูกจับกุม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษและไม่ต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่ผู้ฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งที่คณะกรรมการเห็นสมควรกันไว้เป็นพยานด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙๗ หรือมาตรา ๙๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๖ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๑๖๗ ในการสืบสวนหรือไต่สวน หากปรากฏว่าการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้รายใดจะเป็นประโยชน์ในการพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดคนอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และสามารถที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดนั้น คณะกรรมการจะกันบุคคลนั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

เมื่อคณะกรรมการมีมติไม่ดำเนินคดีกับบุคคลใดแล้วให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป เว้นแต่ปรากฏในภายหลังว่าผู้ถูกกันไว้เป็นพยานได้ให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือไม่ไปเบิกความหรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลไว้ ให้การกันบุคคลไว้เป็นพยานนั้นสิ้นสุดลง และคณะกรรมการอาจดำเนินการตามกฎหมายกับบุคคลนั้นต่อไปได้

มาตรการในการกันบุคคลไว้เป็นพยานตามวรรคหนึ่ง และการเพิกถอนการกันไว้เป็นพยานตามวรรคสองให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๖๘ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าวมีผลในทันทีและเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๖๙ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งใด ให้ถือว่าผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกของตนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๐ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นแม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๗๑ ในวาระเริ่มแรก ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกตั้งซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๒ ในวาระเริ่มแรก เพื่อประโยชน์ในการนับเวลาเพื่อสมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีที่ผู้ที่เข้าชื่อร่วมกันเพื่อขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองและได้ชำระเงินทุนประเดิมหรือค่าบำรุงพรรคการเมืองไว้แล้ว หากภายหลังนายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองนั้นให้ถือว่าผู้ที่เข้าชื่อร่วมกันนั้นเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้นมาตั้งแต่วันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา ๑๗๓ ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ระยะเวลาในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๘ ให้นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีผลใช้บังคับจนถึงวันเลือกตั้ง

มาตรา ๑๗๔ บุคคลใดถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ถือว่าผู้นั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๑๗๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเสียสิทธิเนื่องจากไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้การเสียสิทธิของผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๖ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดประชุมหารือกับหัวหน้าพรรคการเมืองเพื่อกำหนดเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของพรรคการเมืองและของผู้สมัคร ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗๗ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ถ้าการกระทำนั้นยังเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้งและศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังมีผลใช้บังคับอยู่

มาตรา ๑๗๘ บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๖๖

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๘ มาตรา ๙๐ มาตรา ๙๒ มาตรา ๑๐๒ มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗ มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๐ มาตรา ๑๑๓ มาตรา ๑๑๗ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๕ และมาตรา ๑๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

(๓) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๔

(๔) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๕) ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการยื่นและพิจารณาคำร้องคัดค้านประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒

บรรดาระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ มติ หรือคำสั่งอื่นใดของคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้ตรวจการเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้ตรวจการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ประธานกรรมการและกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง

“ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง” หมายความว่า ผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“นายทะเบียนอำเภอ” หมายความว่า นายทะเบียนอำเภอตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“นายทะเบียนท้องถิ่น” หมายความว่า นายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงผู้อำนวยการเขตด้วย

“ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“ผู้สูงอายุ” หมายความว่า ผู้มีอายุตั้งแต่หกสิบปีขึ้นไป

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้เป็นวันเลือกตั้ง

“วันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง หรือนอกเขตเลือกตั้ง หรือสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ แล้วแต่กรณี

“การเลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดเป็นเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนน

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนนและให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งด้วย

“ที่เลือกตั้งกลาง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการออกเสียงลงคะแนนในวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้งกลางด้วย

“จังหวัด” หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานครด้วย

“อำเภอ” หมายความรวมถึงเขตด้วย

“ตำบล” หมายความรวมถึงแขวงด้วย

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความรวมถึงศาลาว่าการกรุงเทพมหานครด้วย

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความรวมถึงสำนักงานเขตด้วย

“เทศบาล” หมายความรวมถึงเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษด้วย

“สำนักงานเทศบาล” หมายความรวมถึงศาลาว่าการเมืองพัทยา และที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความรวมถึงสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานครด้วย

“บัตรเลือกตั้ง” หมายความว่า บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

“หีบบัตรเลือกตั้ง” หมายความว่า หีบบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

“แอปพลิเคชัน” หมายความว่า โปรแกรมประยุกต์สำหรับการประมวลผล

“เครือข่ายอินเทอร์เน็ต” หมายความว่า เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกันโดยอาศัยระบบสื่อสารโทรคมนาคมเป็นตัวกลาง

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

กรณีใดที่มิได้กำหนดไว้หรือมีเหตุจำเป็น คณะกรรมการอาจกำหนด ยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามความในระเบียบนี้ได้

หมวด ๑
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งและผู้สังเกตการณ์

ส่วนที่ ๑
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๖ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหนึ่งคน

ข้อ ๗ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ในวันสมัครหรือวันที่ได้รับการทาบทาม

(๓) มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น หรือเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดนั้น

(๔) มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อ ๘ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๕) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๖) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๘) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมาแล้วไม่ถึงสิบปีนับถึงวันสมัครหรือวันที่ได้รับการทาบทาม เว้นแต่ ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๙) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง

ข้อ ๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการรับสมัครบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ เข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๒/๑ ด้วยตนเองต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดภายในระยะเวลาการรับสมัคร

เมื่อเสร็จสิ้นการรับสมัครตามวรรคหนึ่งในเขตเลือกตั้งใด หากมีผู้สมัครน้อยกว่าสองคน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการทาบทามบุคคลจากผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ เพื่อสมัครเข้ารับการสรรหาให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน โดยยื่นประวัติผู้ได้รับการทาบทามตามแบบ ส.ส. ๒/๑ (ท) ภายในสามวันนับแต่วันสิ้นสุดการรับสมัคร

ข้อ ๑๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ตรวจสอบคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม ประวัติ และพฤติการณ์ของผู้เข้ารับการสรรหาและผู้ที่ได้รับการทาบทามให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันปิดรับสมัคร

ข้อ ๑๑ ภายในสามวันนับแต่วันที่พ้นระยะเวลาตามข้อ ๑๐ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พิจารณาคัดเลือกบุคคลตามข้อ ๑๐ ให้เหลือเขตเลือกตั้งละสองคน และจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกโดยเรียงตามลำดับความเหมาะสมพร้อมทั้งประวัติบุคคลและเหตุผลในการคัดเลือกส่งให้สำนักงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

ข้อ ๑๒ เมื่อสำนักงานได้รับบัญชีรายชื่อและประวัติบุคคลตามข้อ ๑๑ แล้ว ให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็วตามแบบ ส.ส. ๒/๓ และในกรณีที่คณะกรรมการไม่เห็นชอบด้วยกับบุคคลที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้คัดเลือกไว้หรือเห็นว่าบุคคลทั้งหมดที่ได้รับการคัดเลือกมาไม่เหมาะสม ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทาบทามบุคคลจากผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ จำนวนไม่น้อยกว่าสองคนเพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกอีกครั้งภายในสามวัน

ข้อ ๑๓ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง มีหน้าที่และอำนาจภายในเขตเลือกตั้งของตน ดังต่อไปนี้

(๑) รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร และยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร

(๓) ดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๔) ควบคุม กำกับ ดูแลงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(๕) เป็นเลขานุการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในที่ประชุม

(๖) เข้าไปในที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง ที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง และที่รวมผลคะแนน

(๗) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลใด เป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ภายในกรอบวงเงินงบประมาณหรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด จนกว่าภารกิจการเลือกตั้งจะเสร็จสิ้น

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายหรือมีคำสั่ง

ข้อ ๑๔ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่ง พร้อมกับคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามข้อ ๒๒

ข้อ ๑๕ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘

(๔) กรรมการสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เมื่อพบว่าผู้นั้นขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ หรือละทิ้งหน้าที่ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ แล้วรายงานคณะกรรมการเพื่อมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

(๕) คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อประกาศ หรือระเบียบของคณะกรรมการ ละเลยต่อหน้าที่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

การพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่กระทบการใดที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกระทำไปในหน้าที่ รวมทั้งการได้รับค่าตอบแทนก่อนวันที่กรรมการออกคำสั่งหรือคณะกรรมการมีมติ

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่ไม่มีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายปฏิบัติหน้าที่แทนไปพลางก่อน และแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งคนใหม่ หรืออาจมอบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งคนใหม่แทน โดยพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกที่เหลืออยู่ เว้นแต่ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเห็นว่าเพื่อความเหมาะสมอาจแต่งตั้งจากบุคคลอื่นก็ได้

ข้อ ๑๗ ในกรณีมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือต้องมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือมีการเลือกตั้งใหม่ แล้วแต่กรณี คณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้อำนวยการ การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจากบุคคลที่เคยได้รับการแต่งตั้ง หรือทาบทามบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก็ได้

ส่วนที่ ๒
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๘ ในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการแต่งตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจำนวนสามคน จากผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสองคน โดยให้กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและแจ้งผลให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อรายงานคณะกรรมการทราบ

ข้อ ๑๙ การประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต้องมีกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่มาประชุมเลือกกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงลงคะแนนเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๒๐ การแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่จำนวนบุคคลที่ต้องคัดเลือกให้มีจำนวนหกคน ทั้งนี้ตามแบบ ส.ส. ๒/๒ และแบบ ส.ส. ๒/๒ (ท)

ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอันเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยการและรับผิดชอบการจัดการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงความหลากหลายของอาชีพ การมีส่วนร่วมของสตรี และความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๒๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง มีหน้าที่และอำนาจภายในเขตเลือกตั้งของตน ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยการและรับผิดชอบการจัดการเลือกตั้ง

(๒) กำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง และที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(๓) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพิ่มชื่อและถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๔) กำกับดูแลการออกเสียงลงคะแนน การนับคะแนน

(๕) การประกาศผลการนับคะแนน

(๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะบุคคล หรือบุคคลเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ภายในกรอบวงเงินงบประมาณหรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด จนกว่าภารกิจการเลือกตั้งจะเสร็จสิ้น

(๗) แต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง และคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(๘) แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพื่อทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง และคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(๙) รับหนังสือขอแต่งตั้งผู้แทนของพรรคการเมืองประจำที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง หรือสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง พร้อมแจ้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องทราบ

(๑๐) เข้าไปในที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง ที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง และที่รวมผลคะแนน

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมายหรือมีคำสั่ง

ข้อ ๒๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้ง และให้นำความในข้อ ๑๕ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุตามข้อ ๑๕ และกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้งหรือในวันเลือกตั้งให้กรรมการประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่เท่าที่มีอยู่ เว้นแต่การพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวทำให้มีจำนวนกรรมการประจำเขตเลือกตั้งเหลือน้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพิ่มจนครบสามคน โดยพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกที่เหลืออยู่หรือจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ และแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

กรณีที่ตำแหน่งประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งว่างลง ให้กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อรายงานคณะกรรมการทราบ

การแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพิ่มตามวรรคสอง หากคณะกรรมการเห็นว่าไม่เหมาะสมอาจมีมติให้กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มพ้นจากตำแหน่งและแต่งตั้งใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งผู้ใดไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนเพื่อให้ครบองค์ประชุม และแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างจนครบสามคน โดยพิจารณาจากบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับการคัดเลือกที่เหลืออยู่ เว้นแต่คณะกรรมการเห็นว่าเพื่อความเหมาะสมอาจแต่งตั้งจากบุคคลอื่นก็ได้

ข้อ ๒๔ ในกรณีที่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร หรือต้องมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง หรือมีการเลือกตั้งใหม่ แล้วแต่กรณี คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจากบุคคลที่เคยได้รับการแต่งตั้ง หรือทาบทามบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก็ได้

ส่วนที่ ๓
คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง และคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๒๕ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกแปดคน ตามแบบ ส.ส. ๒/๔ โดยกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอย่างน้อยหนึ่งคนให้แต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอ เว้นแต่ไม่สามารถแต่งตั้งได้เนื่องจากบัญชีรายชื่อไม่เพียงพอและหน่วยเลือกตั้งใดมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินแปดร้อยคน ให้เพิ่มกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

หนึ่งคนต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นทุกหนึ่งร้อยคน แล้วให้ปิดประกาศ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้นและที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้ง พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบโดยเร็ว ตามแบบ ส.ส. ๒/๗

(๒) คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่

(ก) คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง อย่างน้อยหนึ่งชุด เก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกแปดคนตามแบบ ส.ส. ๒/๕ โดยถือเกณฑ์ผู้ลงทะเบียนทุกแปดร้อยคนต่อหนึ่งชุดเป็นประมาณ กรณีมีเศษเกินสี่ร้อยคนให้เพิ่มคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งได้อีกหนึ่งชุดและให้เฉลี่ยจำนวนผู้ลงทะเบียนให้แก่คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งในจำนวนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบโดยเร็ว ตามแบบ ส.ส. ๒/๘

(ข) คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง อย่างน้อยหนึ่งชุด เก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกแปดคน ตามแบบ ส.ส. ๒/๕ โดยถือเกณฑ์ผู้ลงทะเบียนทุกห้าร้อยคนต่อหนึ่งชุดเป็นประมาณ กรณีมีเศษเกินสองร้อยห้าสิบคน ให้เพิ่มคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งได้อีกหนึ่งชุดและให้เฉลี่ยจำนวนผู้ลงทะเบียนให้แก่คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งในจำนวนที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบโดยเร็วตามแบบ ส.ส. ๒/๘

(ค) กรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนดที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ แห่งละอย่างน้อยเก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกอย่างน้อยแปดคนตามแบบ ส.ส. ๒/๕ และให้นำความใน (๒) (ก) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งภายหลังทราบจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งแล้ว โดยอาจแต่งตั้งน้อยกว่ายี่สิบวันก่อนวันเลือกตั้งก็ได้ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง อย่างน้อยหนึ่งชุด เก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกแปดคนตามแบบ ส.ส. ๒/๖ โดยถือเกณฑ์ผู้ลงทะเบียนทุกแปดร้อยคนต่อหนึ่งชุดเป็นประมาณ กรณีมีเศษเกินสี่ร้อยคน ให้เพิ่มคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งได้อีกหนึ่งชุด พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบโดยเร็ว ตามแบบ ส.ส. ๒/๘

(๒) คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร อย่างน้อยหนึ่งชุดเก้าคน ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอีกแปดคน ตามแบบ ส.ส. ๒/๖ โดยถือเกณฑ์ผู้ลงทะเบียนทุกแปดร้อยคนต่อหนึ่งชุดเป็นประมาณ กรณีมีเศษเกินสี่ร้อยคน ให้เพิ่มคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรได้อีกหนึ่งชุด พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทราบโดยเร็วตามแบบ ส.ส. ๒/๘

ให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง พ้นจากหน้าที่เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๘๒ เว้นแต่คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งให้พ้นจากหน้าที่เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๒๐๕

ในการแต่งตั้งประธานกรรมการตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) ให้พิจารณาจากข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรที่สำนักงานกำหนด

ให้แต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองไว้ไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในกรณีที่มีเหตุตามข้อ ๒๘ และ ข้อ ๒๙

ข้อ ๒๖ ก่อนมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจจัดให้มีการอบรมผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งกลาง ให้ครอบคลุมทุกหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งกลาง ตามหลักสูตรที่สำนักงานกำหนดก่อนแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

ข้อ ๒๗ ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับการปฏิบัติงานของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางหรือกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี รวมถึงเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และมีหน้าที่ในการจัดทำและตรวจสอบเอกสารของการออกเสียงลงคะแนนหรือนับคะแนน รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

ข้อ ๒๘ ก่อนวันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ถ้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้แล้วต่อมาผู้นั้นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองตามข้อ ๒๕ วรรคสี่ แทนให้ครบจำนวน

ข้อ ๒๙ ในวันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าถึงเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง มาปฏิบัติหน้าที่ไม่ครบจำนวนแต่มาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางที่มาปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเพื่อแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองตามข้อ ๒๕ วรรคสี่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนน

ในกรณีที่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง มาปฏิบัติหน้าที่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางที่มาปฏิบัติหน้าที่อยู่ในขณะนั้นรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเพื่อแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองตามข้อ ๒๕ วรรคสี่เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางให้ครบจำนวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางมาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองตามข้อ ๒๕ วรรคสี่ เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางเพื่อปฏิบัติหน้าที่ หากไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสำรองตามข้อ ๒๕ วรรคสี่ เหลืออยู่ให้แต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางเพื่อปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๓๐ เมื่อปรากฏว่าก่อนนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งมีกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งชุดใดชุดหนึ่งมาปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่มีอยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนน

กรณีไม่มีกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งมาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการนับคะแนน

ข้อ ๓๑ กรณีไม่อาจดำเนินการตามข้อ ๒๙ และข้อ ๓๐ ได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ประกาศงดการออกเสียงลงคะแนนของหน่วยเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๕/๙ หรือประกาศงดการนับคะแนนเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๑๓ แล้วแต่กรณี แล้วรายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่หรือนับคะแนนใหม่

ข้อ ๓๒ การประชุมเพื่อวินิจฉัยการขอใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือวินิจฉัยการทักท้วงเกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้ง หรือการนับคะแนนของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ต้องมีกรรมการอยู่ในที่ประชุมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุมและให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานไม่มาปฏิบัติหน้าที่หรือมาแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่เหลืออยู่เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน โดยกรรมการทุกคนที่อยู่ในที่ประชุมต้องออกเสียงลงคะแนนเสียงถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ส่วนที่ ๔
เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ข้อ ๓๓ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมายจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสถานที่ดังต่อไปนี้ อย่างน้อยแห่งละหนึ่งคน

(๑) ที่เลือกตั้ง

(๒) ที่เลือกตั้งกลาง

(๓) สถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

กรณีที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมายประสานกับอธิบดีกรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ หรือผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารในพื้นที่ จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามวรรคหนึ่ง โดยคัดเลือกจากสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หรือกำลังทหารในพื้นที่

ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามวรรคสองได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประสานไปยังหน่วยงานของรัฐในพื้นที่เพื่อแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ข้อ ๓๔ เมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมายได้ดำเนินการตาม ข้อ ๓๓ แล้ว ให้แจ้งรายชื่อเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย พิจารณาประกาศแต่งตั้งตามแบบ ส.ส. ๒/๔ หรือแบบ ส.ส. ๒/๕ หรือแบบ ส.ส. ๒/๖ แล้วแต่กรณี ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

ในกรณีมีความจำเป็นตามสภาพพื้นที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายอาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสถานที่ตามข้อ ๓๓ วรรคหนึ่ง เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๓๕ ให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตามข้อ ๓๔ มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) รักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยบริเวณที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง และ สถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(๒) สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(๓) รักษาความปลอดภัยบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลาจนเสร็จสิ้นภารกิจ

ให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยพ้นจากหน้าที่พร้อมกับคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

ส่วนที่ ๕
การอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

ข้อ ๓๖ ให้สำนักงานจัดให้มีการอบรมหรือประชุมชี้แจงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ก่อนการปฏิบัติหน้าที่

ข้อ ๓๗ ก่อนวันเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย จัดให้มีการอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามข้อ ๒๕ และข้อ ๓๔ ให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ และคำสั่งของคณะกรรมการ โดยให้สำนักงานเป็นผู้จัดให้มีวิทยากรในการอบรมและปฏิบัติตามแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๖
ค่าตอบแทนของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ข้อ ๓๘ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามข้อ ๒๕ ข้อ ๓๔ และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับค่าตอบแทนตามบัญชีอัตราค่าตอบแทนซึ่งกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

ส่วนที่ ๗
ผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัคร
และการสังเกตการณ์การเลือกตั้ง

ข้อ ๓๙ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน หากพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครประสงค์จะส่งผู้แทนไปประจำ ณ ที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง หรือสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน ให้ยื่นหนังสือขอแต่งตั้งผู้แทนของตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง โดยให้แต่งตั้งเพื่อประจำที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง หรือสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งได้แห่งละหนึ่งคน ตามแบบ ส.ส. ๒/๑๐

ข้อ ๔๐ กรณีมีการแต่งตั้งผู้แทนพรรคการเมืองเพื่อสังเกตการณ์ตามข้อ ๓๙ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนพรรคการเมืองในการปฏิบัติงานในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๕/๖

ข้อ ๔๑ ผู้แทนพรรคการเมืองต้องอยู่ในที่ซึ่งจัดไว้ ณ ที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง หรือสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ซึ่งสามารถมองเห็นการปฏิบัติงานได้ โดยห้ามมิให้กระทำหรือกล่าวโต้ตอบกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง หรือระหว่างกันเอง หรือบันทึกภาพการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการตามข้อ ๒๕ หรือการออกเสียงลงคะแนนของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง และต้องปฏิบัติตามที่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งกำหนด

กรณีมีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งตักเตือนหากยังฝ่าฝืนอีก ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง หรือคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้แทนพรรคการเมืองออกไปจากที่เลือกตั้ง ที่เลือกตั้งกลาง หรือสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี โดยให้เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่ง และให้บันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๖

หมวด ๒
จำนวนสมาชิก เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และที่เลือกตั้งกลาง

ส่วนที่ ๑
จำนวนสมาชิกและเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๔๒ จำนวนสมาชิกและเขตเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๔๓ เมื่อคณะกรรมการประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำและประกาศรูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างน้อยสามรูปแบบเพื่อรับฟังความคิดเห็นของพรรคการเมืองและประชาชนในจังหวัดเป็นเวลาสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ ซึ่งแต่ละรูปแบบต้องประกอบด้วย

(๑) รายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบล หรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้งแต่ละเขต

(๒) จำนวนราษฎรของแต่ละเขตเลือกตั้ง และผลต่างของจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งจากจำนวนเฉลี่ยราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนในจังหวัดนั้น ทั้งนี้ ผลต่างของจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งไม่ควรเกินร้อยละสิบของจำนวนเฉลี่ยต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนในจังหวัดนั้น เว้นแต่เป็นกรณีมีความจำเป็นเพื่อให้ราษฎรในชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกันสามารถเดินทางได้โดยสะดวก

(๓) เหตุผลประกอบการเสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้ง

(๔) แผนที่แสดงรายละเอียดของพื้นที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้งแต่ละเขตเลือกตั้ง

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล และให้เผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรวมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อชนิดต่างๆ ด้วย

ในกรณีพรรคการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใดต้องการรูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งที่ปิดประกาศไว้ ให้ขอคัดสำเนาจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด โดยเสียค่าใช้จ่ายเองตามวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดกำหนด

ข้อ ๔๔ ภายในสามวันนับแต่สิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็นของพรรคการเมืองและประชาชนในจังหวัดตามข้อ ๔๓ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของพรรคการเมืองและประชาชนในจังหวัดประกอบการพิจารณาเสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัด แล้วรวบรวมสรุปความเห็นและข้อเสนอแนะของพรรคการเมืองและประชาชนในจังหวัดพร้อมผลการพิจารณาข้อเสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดอย่างน้อยสามรูปแบบ เรียงตามลำดับความเหมาะสมเสนอต่อคณะกรรมการในวันถัดไป

ข้อ ๔๕ เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานตามข้อ ๔๔ และได้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการประกาศการแบ่งเขตเลือกตั้งในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งให้กระทำได้เฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัด

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่างในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร ให้ใช้เขตเลือกตั้งในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปของตำแหน่งที่ว่างนั้น โดยมิให้นำการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งมาใช้บังคับ

ข้อ ๔๖ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับ ให้คณะกรรมการประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตเลือกตั้งในคราวนั้น ตามแบบ ส.ส. ๑/๒ โดยให้ถือเขตเลือกตั้งตามข้อ ๔๕ เว้นแต่มีกรณีจำเป็นที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งตามข้อ ๔๕

การเลือกตั้งทั่วไปกรณีมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดในราชกิจจานุเบกษา กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดใด ให้ดำเนินการแบ่งเขตตามข้อ ๔๓ และข้อ ๔๔ โดยคณะกรรมการมีอำนาจออกประกาศให้ย่นระยะเวลาดำเนินการดังกล่าวเพื่อให้เหมาะสมและจำเป็นแก่การดำเนินการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยรวดเร็วสุจริตและเที่ยงธรรมได้

ส่วนที่ ๒
หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

ข้อ ๔๗ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำร่างประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายพิจารณา และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้นก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน จำนวนสี่ชุดตามแบบ ส.ส. ๓/๑

การปิดประกาศตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ชุดที่หนึ่ง มอบให้นายอำเภอ หรือปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง

(๒) ชุดที่สอง มอบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และให้เก็บรักษาไว้ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๓) ชุดที่สาม มอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้งในวันเลือกตั้ง

(๔) ชุดที่สี่ มอบให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเก็บรักษาไว้เป็นชุดสำรอง

เมื่อมีการประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายส่งข้อมูลการประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ให้กับสำนักงานและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ใช้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามที่กำหนดไว้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๔๘ ในการกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมีในแต่ละเขตเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๔๙ หากมีความจำเป็นจะต้องเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง หรือที่เลือกตั้งให้กระทำได้โดยประกาศตามแบบ ส.ส. ๓/๓ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง หรือที่เลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่าสิบวันก็ได้ เมื่อประกาศเปลี่ยนแปลงแล้วให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดตามข้อ ๔๗ แล้วส่งประกาศไปยังสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว

ข้อ ๕๐ การกำหนดหมายเลขประจำหน่วยเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง ให้กำหนดหมายเลขประจำหน่วยเลือกตั้งแยกเป็นรายตำบลหรือรายเทศบาล โดยใช้หมายเลขเรียงลำดับเป็นรายตำบลหรือเทศบาลตั้งแต่หมายเลข ๑ ตามลำดับจนครบทุกหน่วยเลือกตั้งในแต่ละตำบลหรือเทศบาล แล้วแต่กรณี

ในกรณีกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาลใดแบ่งพื้นที่ปกครองออกเป็นแขวง ให้กำหนดหมายเลขประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นรายแขวง

ข้อ ๕๑ คูหาออกเสียงลงคะแนนสำหรับที่เลือกตั้งหนึ่งให้มีจำนวนสามคูหาเป็นอย่างน้อย

การจัดวางคูหาออกเสียงลงคะแนนในที่เลือกตั้ง ให้คำนึงถึงการอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุด้วย

ข้อ ๕๒ ก่อนวันเลือกตั้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดให้มีการหาวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง ตลอดจนการจัดภายในบริเวณที่เลือกตั้งตามตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้งท้ายระเบียบนี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจปรับแผนผังที่เลือกตั้งได้ตามสภาพพื้นที่ของที่เลือกตั้งก็ได้

(๒) จัดทำป้ายหรือเครื่องหมายเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณโดยรอบที่เลือกตั้ง เพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งปิดประกาศ

(๓) จัดทำป้ายบอกที่เลือกตั้งเพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ไปติดไว้หน้าที่เลือกตั้งโดยอย่างน้อยต้องมีข้อความ ดังนี้

“ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เป็นการทั่วไป/หรือแทนตำแหน่งที่ว่าง)

ที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่ .. ตำบล/แขวง.....เทศบาล ..... อำเภอ/เขต..... ของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... สถานที่เลือกตั้ง .....(ระบุสถานที่)... ”

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย เพื่อมอบให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการแทนได้

ส่วนที่ ๓
ที่เลือกตั้งกลาง

ข้อ ๕๓ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ประกาศกำหนดที่เลือกตั้งกลาง ดังนี้

(๑) ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๓/๒ อย่างน้อยเขตเลือกตั้งละหนึ่งแห่ง สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๒) ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง ตามแบบส.ส. ๓/๒ อย่างน้อยเขตเลือกตั้งละหนึ่งแห่ง สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ตามแบบ ส.ส. ๓/๒ สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

ให้นำความในส่วนที่ ๒ หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๕๔ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๓๑ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ

ส่วนที่ ๒
การแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
---

๑. บุคคลผู้รับแจ้งเหตุ

ข้อ ๕๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควรให้ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๕๖ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเป็นบุคคลรับแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

กรณีตามวรรคหนึ่ง นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือในการรับแจ้งเหตุ ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น ตามแบบ ส.ส. ๒/๙ แล้วส่งประกาศแต่งตั้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ใหญ่บ้าน แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปปิดประกาศไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และเขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควรและส่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดด้วย

๒. วิธีการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๕๗ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ให้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๑/๘ หรือทำเป็นหนังสือซึ่งอย่างน้อยต้องระบุหมายเลขประจำตัวประชาชนและที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้านให้ชัดเจน พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ด้วยเหตุใด โดยยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตท้องที่ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้งด้วยตนเองหรือทำเป็นหนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นไปยื่นแทน หรือจัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือแจ้งโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องแจ้งเหตุภายในเจ็ดวันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายในเจ็ดวันนับแต่วันเลือกตั้ง

กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งดำเนินการแจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ก่อนระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นรับคำร้องไว้ พิจารณาเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และเมื่อพิจารณาแล้วหากเหตุที่ผู้มีสิทธิแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน

ข้อ ๕๘ ให้บุคคลต่อไปนี้หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแทนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

(๑) ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่า เป็นผู้แจ้งแทนทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยนอกที่ตั้งปกติที่ตนมีภูมิลำเนา

(๒) หัวหน้าสถานพยาบาล เป็นผู้แจ้งแทนผู้เจ็บป่วยและเข้ารับการรักษาตัวอยู่ในสถานพยาบาลแห่งนั้น

(๓) หัวหน้าสถานสงเคราะห์ เป็นผู้แจ้งแทนคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุที่อยู่ในความควบคุมดูแลและพักอาศัยในสถานที่แห่งนั้น

(๔) หัวหน้าสถานที่ของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ต้องควบคุมหรือดูแลบุคคลที่ต้องถูกควบคุมหรือดูแลและพักอาศัยในสถานที่แห่งนั้น เป็นผู้แจ้งแทนผู้ที่ถูกควบคุมหรือดูแลดังกล่าว

การแจ้งเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แจ้งดังกล่าวแจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่สถานที่แห่งนั้นตั้งอยู่ภายในเวลาที่กำหนดในข้อ ๕๗

๓. การพิจารณาการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๕๙ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ เนื่องจากมีเหตุดังต่อไปนี้ ซึ่งได้แจ้งเหตุและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเหตุอันสมควรจะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก็ได้ คือ

(๑) มีกิจธุระจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องเดินทางไปพื้นที่ห่างไกล

(๒) เจ็บป่วยและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

(๓) เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุและไม่สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

(๔) เดินทางออกนอกราชอาณาจักรและมิได้แจ้งความประสงค์ขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

(๕) มีถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากที่เลือกตั้งเกินกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตร

(๖) เหตุสุดวิสัยหรือเหตุอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๖๐ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับการแจ้งเหตุแล้วเห็นว่าเหตุที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแจ้งนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ให้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๖๑ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับแจ้งตามข้อ ๖๐ มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาคำร้องให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

๔. การประกาศรายชื่อผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควร
หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

ข้อ ๖๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับการแจ้งเหตุและเห็นว่าเป็นเหตุอันสมควรตามข้อ ๕๙ ให้จัดทำรายชื่อผู้แจ้งเหตุดังกล่าวส่งผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ภายในสามวันนับแต่สิ้นสุดระยะเวลาการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๖๓ ภายในสามวันนับแต่วันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย มอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังต่อไปนี้ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมาย

(๑) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(๒) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(๓) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ (ส.ส. ๑/๕) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

สำหรับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งนอกราชอาณาจักรให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนอกราชอาณาจักร

ข้อ ๖๔ เมื่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายได้รับเอกสารตามข้อ ๖๒ และข้อ ๖๓ แล้ว ให้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควรเป็นรายตำบลหรือเทศบาลแล้วแต่กรณีในแต่ละเขตเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๑/๙ จำนวนสี่ชุด ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง และให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ชุดที่หนึ่ง สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ชุดที่สอง มอบให้นายอำเภอปิดประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ

(๓) ชุดที่สาม มอบให้ปลัดเทศบาล ปลัดเมืองพัทยา หรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเทศบาล หรือที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือตำบลนั้น

(๔) ชุดที่สี่ มอบให้ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยาปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน หรือปิดประกาศไว้ ณ เขตชุมชนหนาแน่นที่เห็นสมควรเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตชุมชนนั้น

ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายส่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควรตามวรรคหนึ่ง ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้สำนักงานเพื่อใช้ตรวจสอบข้อมูลหรือสามารถตรวจสอบข้อมูลทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การจัดทำบัญชีรายชื่อตามวรรคหนึ่งมิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนยกเว้นชุดที่หนึ่ง

ข้อ ๖๕ เมื่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายได้ดำเนินการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร (ส.ส. ๑/๙) ตามข้อ ๖๔ แล้ว ให้ส่งมอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับไว้ตามข้อ ๖๓ คืนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐานต่อไป

ข้อ ๖๖ ในกรณีที่ปรากฏว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร (ส.ส. ๑/๙) ตามข้อ ๖๔ มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นคำร้องตามแบบ ส.ส. ๑/๑๐ พร้อมหลักฐานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายได้รับคำร้องแล้ว ให้ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ได้รับคืนจากผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายตามข้อ ๖๕ และตรวจสอบจากต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนนว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริงหรือไม่ หรือตรวจสอบหลักฐานที่ผู้ร้องนำมาแสดงว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นเหตุอันสมควรตามข้อ ๕๙ โดยให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริง ให้ดำเนินการแก้ไขโดยขีดฆ่าชื่อผู้ถูกจำกัดสิทธินั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิ

เลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร (ส.ส. ๑/๙) ชุดที่หนึ่ง ตามข้อ ๖๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรักษาไว้ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นทราบพร้อมทั้งแจ้งไปยังผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมาย เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขในฐานข้อมูลโดยเร็วแต่หากตรวจสอบแล้วพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งให้แจ้งผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นทราบโดยเร็ว

ส่วนที่ ๓
บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๖๗ เมื่อมีประกาศกำหนดวันเลือกตั้งแล้ว ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำร่างประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๑/๓ จำนวนสี่ชุด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเพื่อพิจารณาและให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบห้าวัน

ประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำเป็นรายหน่วยเลือกตั้งโดยเรียงตามลำดับเลขประจำบ้านในแต่ละหน่วยเลือกตั้ง สำหรับหน่วยเลือกตั้งซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลในเขตกรุงเทพมหานคร หรือในเขตชุมชนหนาแน่น อาจแยกออกตามชื่อ ถนน ตรอก ซอย แยก คลอง หรือแม่น้ำ โดยเรียงลำดับตัวอักษรและตามลำดับเลขประจำบ้าน

ข้อ ๖๘ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังนี้

(๑) เลขประจำบ้าน

(๒) เลขประจำตัวประชาชน

(๓) ชื่อตัว – ชื่อสกุล

(๔) เพศ

(๕) หมายเหตุ

ในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้ง ห้ามมิให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง (๒) เว้นแต่บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่หนึ่งและชุดที่สอง ตามข้อ ๗๐ (๑) และ (๒) ให้ระบุเลขประจำตัวประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ให้มีชื่อตัว ชื่อสกุล ของผู้พิมพ์และผู้ทานที่สามารถตรวจสอบได้

ข้อ ๖๙ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นชอบร่างประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๖๗ แล้วให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นลงลายมือชื่อแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓)

ข้อ ๗๐ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) แต่ละชุด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ชุดที่หนึ่ง สำหรับนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นใช้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มชื่อ ถอนชื่อ หรือย้ายที่อยู่ และให้เก็บไว้เป็นหลักฐาน

(๒) ชุดที่สองและชุดที่สาม มอบให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปรับปรุงให้ตรงกับชุดที่หนึ่ง และส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเพิ่มชื่อ ถอนชื่อ เพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งเฉพาะหน่วยเลือกตั้งที่มีการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งตามข้อ ๑๘๘ และคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไว้ใช้สำหรับการตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนนในวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งและในวันเลือกตั้งหนึ่งชุด (ชุดที่สอง) และสำรองในวันเลือกตั้งอีกหนึ่งชุด (ชุดที่สาม) สำหรับปิดหน้าที่เลือกตั้งแทนชุดที่สี่ และให้เก็บกลับคืนเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน

(๓) ชุดที่สี่ มอบให้นายอำเภอ ปลัดเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยา ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้งเฉพาะหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตอำเภอ หรือหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในเขตการปกครองท้องถิ่นนั้น แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้งทั่วไป ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่หนึ่ง เพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งใช้ในการตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๗๑ กรณีพรรคการเมืองใด หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดต้องการบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศไว้ ให้ขอคัดสำเนาจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นโดยเสียค่าใช้จ่ายเองตามวิธีการที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

กรณีตามวรรคหนึ่งให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นคัดสำเนาบัญชีรายชื่อชุดที่สาม ตามข้อ ๗๐ (๒)

ข้อ ๗๒ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทำการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง แจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ไปยังเจ้าบ้านก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวัน ตามแบบ ส.ส. ๑/๖

ส่วนที่ ๔
การเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๗๓ กรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพบว่าการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) มีความผิดพลาด ไม่ว่าจะพบเหตุดังกล่าวก่อนหรือหลังการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รีบพิจารณาโดยเร็ว หากเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดมีความผิดพลาดหรือมีชื่อตกหล่น หรือปรากฏรายชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมีคำสั่งให้แก้ไขหรือเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่อตกหล่นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือถอนชื่อออกจาก

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี และแจ้งคำสั่งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น พร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ในการนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งด้วยวิธีพิมพ์ชื่อและรายการเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ของหน่วยเลือกตั้งนั้น หรือขีดฆ่าชื่อออก แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ และแจ้งให้เจ้าบ้านทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมีคำสั่ง

ข้อ ๗๔ กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของตนไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) แห่งหน่วยเลือกตั้งที่ตนหรือผู้นั้นสมควรมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วแต่กรณี ให้นำสำเนาทะเบียนบ้านและบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวอื่นใดที่ทางราชการออกให้มายื่นคำร้องตามแบบ ส.ส. ๑/๗ ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งทำการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ที่หน่วยเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำร้องและหลักฐานแล้ว หากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้สั่งเพิ่มชื่อผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ด้วยวิธีพิมพ์ชื่อเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ของหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ในกรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่ขอเพิ่มชื่อเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ให้สั่งยกคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมทั้งแสดงเหตุผลและแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๗๕ ผู้ยื่นคำร้องที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ตามข้อ ๗๔ วรรคสาม แล้วไม่เห็นชอบด้วย มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน เพื่อขอให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ตามที่ได้ยื่นคำร้องหรือไม่ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา

ข้อ ๗๖ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ได้รับคำสั่งของศาลให้เพิ่มชื่อบุคคลใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามนั้นด้วยวิธีพิมพ์ชื่อเพิ่มเติมเช่นเดียวกับข้อ ๗๔ วรรคสอง

ในกรณีที่มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาล ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งของนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นก่อนได้รับคำสั่งศาลให้เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

ข้อ ๗๗ ในกรณีผู้ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อได้รับแจ้งจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นให้เพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๗๔ วรรคสองหรือศาลมีคำสั่งให้เพิ่มชื่อตามข้อ ๗๕ แล้วแต่ไม่ปรากฏรายชื่อของบุคคลดังกล่าวในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นสามารถขอเพิ่มชื่อต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ โดยใช้หนังสือที่นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นออกให้ หรือคำสั่งศาลเป็นหลักฐานในการขอเพิ่มชื่อ

เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้รับเอกสารหลักฐานตามวรรคหนึ่งแล้วให้รีบตรวจสอบโดยเร็ว หากเห็นว่าเป็นเอกสารที่ถูกต้องให้เพิ่มชื่อลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ใช้สำหรับการตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนนด้วยวิธีการเขียนชื่อและรายการเพิ่มเติมต่อใบสุดท้ายของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ของหน่วยเลือกตั้งนั้น พร้อมบันทึกสาเหตุของการเพิ่มชื่อไว้ในช่องหมายเหตุ และให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ และเก็บหนังสือรับรองการอนุมัติให้เพิ่มชื่อไว้เป็นหลักฐานพร้อมทั้งบันทึกการให้เพิ่มชื่อไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) ด้วย

ข้อ ๗๘ กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ของหน่วยเลือกตั้งมีชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏอยู่ หรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลอื่นอยู่ในทะเบียนบ้านของตนโดยที่บุคคลนั้นมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือเจ้าบ้านนั้นยื่นคำร้องขอถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ตามแบบ ส.ส. ๑/๗ ต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นซึ่งทำการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้พิจารณาคำร้องแล้วเห็นว่ามีหลักฐานเชื่อได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งหรือมิได้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ให้มีคำสั่งถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) โดยให้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) พร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้ แล้วแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้อง ผู้ถูกถอนชื่อ และเจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ในกรณีนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ถูกขอถอนชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้มีคำสั่งยกคำร้องพร้อมทั้งแสดงเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรและแจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องและเจ้าบ้านทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๗๙ ผู้ยื่นคำร้องหรือเจ้าบ้านที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตามข้อ ๗๘ วรรคสาม แล้วไม่เห็นชอบด้วย มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน เพื่อขอให้ศาลวินิจฉัยว่าจะให้ถอนชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ตามที่ยื่นคำร้องหรือไม่ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา

ข้อ ๘๐ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำสั่งศาลให้ถอนชื่อบุคคลใดออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้ดำเนินการตามนั้นด้วยวิธีขีดฆ่าชื่อออกเช่นเดียวกับข้อ ๗๘ วรรคสอง และให้นำความในข้อ ๗๖ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๕
การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

ข้อ ๘๑ ก่อนการพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) หากศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดแม้คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุดก็ตามและสำนักงานศาลยุติธรรมได้แจ้งคำพิพากษาต่อสำนักงานแล้ว ให้สำนักงานจัดทำทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและบันทึกการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลนั้นไว้ ตามแบบ ส.ส. ๑/๑๑

ข้อ ๘๒ ในช่วงระหว่างการประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ถึงสิบวันก่อนวันเลือกตั้ง ให้สำนักงานแจ้งรายชื่อบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำพิพากษาซึ่งอยู่ในเขตเลือกตั้งใดแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายในเขตเลือกตั้งนั้น เพื่อตรวจสอบว่ามีชื่อของบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) หรือไม่ หากมีชื่อของบุคคลที่ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและไม่มีบันทึกหมายเหตุการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นถอนชื่อผู้ซึ่งศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยการขีดฆ่าชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่หนึ่ง ชุดที่สอง และชุดที่สาม โดยให้ระบุข้อความในช่องหมายเหตุว่า “ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำสั่งศาล” หรือ “เพิกถอนสิทธิ” และลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้

ส่วนที่ ๖
การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิชอบ

ข้อ ๘๓ การดำเนินการหรือยินยอมให้มีการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านของตน ดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบ

(๑) การย้ายบุคคลตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปซึ่งไม่มีชื่อสกุลเดียวกับเจ้าบ้านเข้ามาในทะเบียนบ้านเพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิเลือกตั้งที่จะมีขึ้นภายในสองปีนับแต่วันที่ย้ายเข้ามาในทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นการแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านในคราวเดียวกันหรือหลายคราวในระยะเวลาใกล้เคียงกัน

(ข) เป็นการแจ้งย้ายที่อยู่เข้ามาในบ้านหรืออาคารที่มีขนาดพื้นที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมตามที่กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขกำหนดไว้ว่าจะต้องมีพื้นที่อยู่อาศัยไม่ต่ำกว่าสามตารางเมตรต่อหนึ่งคน

กรณีตาม (ก) และ (ข) ต้องไม่เป็นการแจ้งย้ายที่เกิดจากการรณรงค์ และการจัดทำโครงการของทางราชการเพื่อให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรให้มีชื่อและรายการบุคคลตรงตามสถานที่ที่อยู่อาศัยจริงซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาประชากรแฝง

(๒) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยบุคคลนั้นมิได้อาศัยอยู่จริงโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๓) การย้ายบุคคลเข้ามาในทะเบียนบ้านโดยมิได้รับความยินยอมจากเจ้าบ้าน

หากมีกรณีตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการวินิจฉัยให้ถอนชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) และให้สำนักงานแจ้งรายชื่อไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อแจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อถอนชื่อโดยวิธีการขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) พร้อมบันทึกสาเหตุของการถอนชื่อไว้ในช่องหมายเหตุและลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี กำกับไว้

กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) มิให้ใช้บังคับแก่หน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา หรือสถานประกอบการหรือสถานที่อื่นใดที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ที่เป็นการย้ายเจ้าหน้าที่ นักศึกษา หรือพนักงานของตนหรือบุคคลที่คณะกรรมการประกาศกำหนดเข้ามาในทะเบียนบ้านของตน

หมวด ๔
การรับสมัครรับเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การประกาศวันรับสมัครรับเลือกตั้งและสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๘๔ ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับ ให้คณะกรรมการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามแบบ ส.ส.๑/๑

ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครรับเลือกตั้งได้ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นในเขตเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดวันรับสมัครเพิ่มเติมได้และอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครรับเลือกตั้งในท้องที่อื่นก็ได้

ในกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๘๕ ก่อนวันรับสมัครรับเลือกตั้ง ให้เลขาธิการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จัดเตรียมสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งจัดทำเครื่องหมายแสดงขอบเขตบริเวณโดยรอบที่รับสมัคร เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สมัครและมิให้บุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการสมัครรับเลือกตั้งเข้าไปในบริเวณที่รับสมัครรับเลือกตั้ง

สถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งควรมีลักษณะเป็นสถานที่ที่มีขนาดกว้างขวางเพียงพอที่จะจัดเป็นสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งได้อย่างสะดวกตามขั้นตอนการรับสมัครและต้องมีลักษณะที่สามารถควบคุมดูแลการรักษาความสงบเรียบร้อยได้

ส่วนที่ ๒
ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๘๖ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๑ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อ ๘๗ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดได้เพียงพรรคการเมืองเดียวและจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อแบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว

ส่วนที่ ๓
การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
---

๑. การยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๘๘ บุคคลใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องเป็นผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกส่งสมัครรับเลือกตั้งและได้รับการสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยจะสมัครรับเลือกตั้งเกินหนึ่งเขตมิได้ และต้องไม่เป็นบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

ข้อ ๘๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๔/๕ ภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการได้ประกาศกำหนดวันเลือกตั้ง และปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครรับเลือกตั้งได้ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น ให้นำความในข้อ ๘๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙๐ ให้ผู้สมัครของแต่ละพรรคการเมืองที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๔/๖ ด้วยตนเองต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดภายในระยะเวลาการรับสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๙๑ ให้ผู้สมัครยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งพร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) ใบรับรองแพทย์

(๔) หนังสือรับรองการส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีคำรับรองด้วยว่าได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว ตามแบบ ส.ส. ๔/๘

(๕) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษีตามแบบ ส.ส. ๔/๗

(๖) รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกและไม่สวมแว่นตาดำ ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวนตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

(๘) สำเนาหลักฐานอื่นที่ผู้สมัครนำมาแสดงตนว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามข้อ ๘๖

(๙) เอกสารสรุปย่อประวัติของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ส่งสมัครเพื่อใช้ในการแนะนำตัวตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๐) เอกสารหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หลักฐานเอกสารตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๕) และ (๘) ให้ผู้สมัครรับรองความถูกต้องด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจัดทำข้อมูลหลักฐานตามวรรคหนึ่ง (๕) และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามแบบ ส.ส. ๔/๑๘

๒.การตรวจสอบหลักฐานการสมัคร

ข้อ ๙๒ เมื่อผู้สมัครได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งและหลักฐานการสมัครแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบการลงรายการในใบสมัคร ค่าธรรมเนียมการสมัคร และหลักฐานการสมัคร ว่าถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ ถ้าเอกสารหลักฐานการสมัครไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้คืนใบสมัครพร้อมทั้งเอกสารและหลักฐานทั้งหมดให้ผู้สมัครนั้นเพื่อไปดำเนินการแก้ไขและนำมายื่นใหม่

กรณีเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องแล้ว ให้บันทึกการรับสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับการยื่นใบสมัครตามแบบ ส.ส. ๔/๑๑ และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายบันทึกข้อมูลผู้สมัครและสแกนเอกสารหลักฐานการสมัครเข้าสู่โปรแกรมฐานข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๙๓ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกหลักฐานการรับสมัครรับเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครใดแล้ว ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองนั้นจะถอนการสมัครหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครได้เฉพาะกรณีผู้สมัครตาย หรือขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามซึ่งต้องกระทำก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง และห้ามมิให้ผู้สมัครนั้นยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือเขตเลือกตั้งอื่นอีก

ในกรณีที่ผู้สมัครประสงค์จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นหนังสือขอถอนหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๔/๙ ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีที่พรรคการเมืองประสงค์จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้สมัครที่จะสมัครรับเลือกตั้งแทนยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๔/๑๐ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน และหนังสือขอถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๔/๙

พร้อมทั้งเงินค่าธรรมเนียมการสมัครใหม่ ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งก่อนปิดการรับสมัคร โดยให้นำความในข้อ ๘๘ ข้อ ๙๑ ข้อ ๙๒ ข้อ ๙๙ และข้อ ๑๐๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อเสร็จสิ้นกำหนดเวลารับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในแต่ละวัน ให้นำเงินค่าธรรมเนียมการสมัครนำส่งเข้ากองทุน

ข้อ ๙๔ เมื่อเสร็จสิ้นกำหนดเวลารับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในแต่ละวัน ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรายงานผลการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการ ตามแบบ ส.ส. ๔/๑๒ (๑) และแบบ ส.ส. ๔/๑๒ (๒)

เมื่อปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรายงานผลสรุปการรับสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการ ตามแบบ ส.ส. ๔/๑๓ (๑) และแบบ ส.ส. ๔/๑๓ (๒)

ข้อ ๙๕ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้สมัคร ซึ่งอย่างน้อยต้องให้มีชื่อตัว ชื่อสกุลผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร พรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนนตามแบบ ส.ส. ๔/๑๔ ไว้โดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

สำหรับผู้สมัครที่ไม่มีประกาศรายชื่อตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแจ้งการไม่รับสมัครให้ผู้นั้นทราบตามแบบ ส.ส. ๔/๑๖

ข้อ ๙๖ กรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่รับสมัครผู้ใด หรือไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้สมัครตามข้อ ๙๕ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ไม่รับสมัครหรือวันที่ประกาศรายชื่อผู้สมัคร แล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา โดยในการพิจารณาและวินิจฉัยของศาลฎีกาให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน และเมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้วให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามคำวินิจฉัยต่อไปโดยเร็ว ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำวินิจฉัยของศาล

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับแจ้งคำสั่งศาลฎีกาแล้ว ถ้าศาลฎีกามีคำสั่งให้รับสมัครบุคคลดังกล่าว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการประกาศชื่อผู้นั้นตามแบบ ส.ส. ๔/๑๕ พร้อมทั้งแจ้งการรับสมัครให้ผู้นั้นทราบ

ข้อ ๙๗ ในกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพบว่าผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘๖ หรือมีการสมัครอันเป็นการฝ่าฝืนตามข้อ ๘๘ ห้ามมิให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นผู้สมัคร

ข้อ ๙๘ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครผู้นั้นได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัย ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่าผู้สมัครผู้นั้นมีเหตุดังกล่าวให้มีคำสั่งยกเลิกการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นและสั่งให้ดำเนินการเลือกตั้งใหม่

กรณีตามวรรคหนึ่งหากผู้สมัครผู้นั้นรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราว

๓. การให้หมายเลขที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนนและการจับสลาก

ข้อ ๙๙ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับเลขที่ของใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งออกให้ตามข้อ ๙๒

เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครไม่ได้ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

กรณีมีการเปลี่ยนแปลงผู้สมัครอันเนื่องมาจากผู้สมัครตาย หรือเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้ผู้สมัครที่เข้ามาแทนและผู้สมัครที่เหลืออยู่ใช้หมายเลขประจำตัวหมายเลขเดิมที่ได้รับ

ข้อ ๑๐๐ กรณีที่มีผู้สมัครมาพร้อมกันหลายคนให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดให้มีการประชุมผู้สมัครนั้นเพื่อตกลงกำหนดลำดับการยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง หากไม่สามารถตกลงกันได้ให้ดำเนินการจับสลากสองครั้ง ดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเขียนชื่อผู้สมัครบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะเพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นสลากของผู้สมัครใด แล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นผู้จับสลากชื่อผู้สมัครจากในภาชนะขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรกให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากลำดับในการยื่นใบสมัครก่อน ชื่อผู้สมัครใดที่จับมาเป็นลำดับต่อไปให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเป็นลำดับถัดไปตามลำดับจนครบจำนวนผู้สมัคร

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเขียนหมายเลขหนึ่งจนถึงหมายเลขที่เท่ากับจำนวนผู้สมัครที่ทำการจับสลากครั้งที่หนึ่งบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะ แล้วให้ผู้สมัครทำการจับสลากจากภาชนะเรียงลำดับตามผลการจับสลากครั้งที่หนึ่ง ผู้สมัครใดจับสลากได้หมายเลขใดให้ถือเป็นลำดับในการยื่นใบสมัครของผู้สมัครรายนั้น

ส่วนที่ ๔
การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

---

๑. การยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๑๐๑ พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ให้มีสิทธิส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อได้พรรคละหนึ่งบัญชีมีจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยรายชื่อตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้ดำเนินการสรรหาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ข้อ ๑๐๒ ในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมืองตามแบบ ส.ส. ๔/๑๙ ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นตามแบบ ส.ส. ๔/๒๑ ต่อคณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายตามวัน เวลา และ สถานที่ที่คณะกรรมการกำหนดตามข้อ ๘๔

การยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามวรรคหนึ่งต้องยื่นพร้อมเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัครของผู้สมัครแต่ละคน ดังนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) ใบรับรองแพทย์

(๔) หนังสือยินยอมให้เสนอชื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ส.ส. ๔/๒๐)

(๕) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี (ส.ส. ๔/๗)

(๖) รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกและไม่สวมแว่นตาดำ ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวนตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๗) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

(๘) สำเนาหลักฐานอื่นที่ผู้สมัครนำมาแสดงตนว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนและไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามข้อ ๘๖

(๙) เอกสารหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หลักฐานเอกสารตามวรรคสอง (๑) (๒) (๕) และ (๘) ให้ผู้สมัครรับรองความถูกต้องด้วย

ให้สำนักงานจัดทำข้อมูลหลักฐานตามวรรคสอง (๕) และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามแบบ ส.ส. ๔/๒๘

๒.การตรวจสอบหลักฐานการสมัคร

ข้อ ๑๐๓ เมื่อคณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายได้รับบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและหลักฐานการสมัครของผู้สมัครทุกคนตามข้อ ๑๐๒ แล้ว ให้ตรวจสอบว่าพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อเป็นพรรคการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองหรือไม่ ถ้าใช่ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายตรวจสอบต่อไปว่าการลงรายการในใบสมัคร ค่าธรรมเนียมการสมัคร และหลักฐานการสมัครครบถ้วนหรือไม่ กรณีเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องทุกคน ให้ออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งให้แก่พรรคการเมืองนั้นเรียงตามลำดับการยื่นใบสมัครตามแบบ ส.ส ๔/๒๒ และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน

ถ้าเห็นว่าไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องทุกคน ให้คืนใบสมัครพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานทั้งหมดให้พรรคการเมืองนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องแล้วนำมายื่นใหม่ เว้นแต่พรรคการเมืองยืนยันว่าจะส่งสมัคร ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย ไม่รับสมัครผู้สมัครที่หลักฐานไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องนั้นได้ และแจ้งเหตุผลให้พรรคการเมืองทราบ

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบบันทึกข้อมูลผู้สมัครและสแกนเอกสารหลักฐานการสมัครเข้าสู่โปรแกรมฐานข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๐๔ เมื่อการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อสิ้นสุดลงในแต่ละวัน ให้สำนักงานนำเงินค่าธรรมเนียมการสมัครตามข้อ ๑๐๒ นำส่งเข้ากองทุน

ข้อ ๑๐๕ ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อทุกคนว่ามีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘๖ หรือไม่ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้สมัครใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้แจ้งชื่อของผู้สมัครดังกล่าวให้พรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อทราบและห้ามมิให้คณะกรรมการประกาศรายชื่อบุคคลดังกล่าวเป็นผู้สมัคร ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๙๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๐๖ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันปิดการรับสมัคร ให้คณะกรรมการจัดทำประกาศรายชื่อพรรคการเมือง ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองและหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองตามแบบ ส.ส. ๔/๒๓ และจัดทำประกาศรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามแบบ ส.ส. ๔/๒๔ ส่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว เพื่อให้ปิดประกาศดังกล่าวไว้ ณ ที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง หรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

๓. การให้หมายเลขที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนนและการจับสลาก

ข้อ ๑๐๗ ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครได้รับหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่จะใช้ลงคะแนนเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเรียงตามลำดับเลขที่ของใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งที่คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายออกให้ตามข้อ ๑๐๓

เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำพรรคแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำพรรคไม่ได้ ไม่ว่าด้วยประการใดๆ

ข้อ ๑๐๘ ในกรณีที่พรรคการเมืองใดยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพร้อมกัน ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายจัดให้มีการประชุมหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมืองตามแบบ ส.ส. ๔/๑๙ นั้น เพื่อตกลงกำหนดลำดับการยื่นใบสมัครรับเลือกตั้ง หากไม่สามารถตกลงกันได้ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการจับสลาก ดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายเขียนชื่อพรรคการเมืองบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะเพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นสลากของพรรคการเมืองใด แล้วให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายเป็นผู้จับสลากชื่อพรรคการเมืองจากในภาชนะขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อพรรคการเมืองใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรก ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากลำดับในการยื่นใบสมัครก่อน ชื่อพรรคการเมืองใดที่จับมาเป็นลำดับต่อไปให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นมีสิทธิจับสลากเป็นลำดับถัดไปตามลำดับจนครบจำนวนพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายเขียนหมายเลขหนึ่งจนถึงหมายเลขที่เท่ากับจำนวนพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่ทำการจับสลากครั้งที่หนึ่งบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะ แล้วให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมือง ตามแบบ ส.ส. ๔/๑๙ ทำการจับสลากจากภาชนะเรียงลำดับตามผลการจับสลากครั้งที่หนึ่ง พรรคการเมืองใดจับสลากได้หมายเลขใดให้ถือเป็นลำดับในการยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ส่วนที่ ๕
การแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ข้อ ๑๐๙ ในการเลือกตั้งทั่วไป พรรคการเมืองที่ได้ส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งแล้ว หากประสงค์จะแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้แจ้งรายชื่อไม่เกินสามรายชื่อต่อคณะกรรมการก่อนปิดการรับสมัครรับเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๔/๒๙

ให้คณะกรรมการประกาศรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองแจ้งรายชื่อตามวรรคหนึ่งให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามแบบ ส.ส. ๔/๓๑ โดยให้เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อพรรคการเมือง

ข้อ ๑๑๐ การเสนอชื่อบุคคลตามข้อ ๑๐๙ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือยินยอมของบุคคลซึ่งได้รับการเสนอชื่อตามแบบ ส.ส. ๔/๓๐

(๒) ผู้ได้รับการเสนอชื่อต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และไม่เคยทำหนังสือยินยอมตาม (๑) ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนั้น

ส่วนที่ ๖
การเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
และการระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว

ข้อ ๑๑๑ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัคร หากศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลใดและสำนักงานศาลยุติธรรมได้แจ้งคำพิพากษาต่อสำนักงานแล้ว ให้สำนักงานจัดทำทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและบันทึกการถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลนั้นไว้ตามแบบ ส.ส. ๑/๑๒

ข้อ ๑๑๒ เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้ง ให้สำนักงานแจ้งรายชื่อผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๑๓ กรณีคณะกรรมการมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว ให้สำนักงานจัดทำทะเบียนผู้ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวและบันทึกการถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวของบุคคลนั้นไว้ ตามแบบ ส.ส. ๑/๑๓ และ ให้นำความในข้อ ๑๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕
การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ภายหลังประกาศรายชื่อผู้สมัคร

ส่วนที่ ๑
กรณีความปรากฏต่อคณะกรรมการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๑๔ ก่อนวันเลือกตั้ง หากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามข้อ ๘๖ หรือมีการสมัครอันเป็นการฝ่าฝืนตามข้อ ๘๘ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการได้รับแจ้งคำสั่งศาลฎีกาแล้ว ถ้าศาลฎีกามีคำสั่งให้ถอนชื่อของผู้นั้น ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการดำเนินการประกาศถอนชื่อผู้สมัครตามแบบ ส.ส. ๔/๑๗ หรือตามแบบ ส.ส. ๔/๒๗ แล้วแต่กรณี และแจ้งคำสั่งศาลฎีกาให้ผู้นั้นทราบด้วย

เมื่อถึงวันเลือกตั้ง ถ้าปรากฏว่าศาลฎีกายังไม่มีคำวินิจฉัยคำร้องเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้ถือว่าประกาศรับสมัครรับเลือกตั้งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการยังมีผลอยู่

ส่วนที่ ๒
กรณีได้รับแจ้งว่าผู้สมัครไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๑๑๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครผู้ใดเห็นว่าผู้มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศหรือผู้มีชื่อในประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อที่คณะกรรมการประกาศ เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประกาศรายชื่อผู้สมัคร แล้วแต่กรณี

การพิจารณาคำร้องตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจมอบหมายหรือแต่งตั้งให้บุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้รับคำร้องแทนและตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมทำความเห็นเบื้องต้นเสนอคณะกรรมการภายในสามวันและให้คณะกรรมการพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

๑. การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๑๖ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครที่ประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งให้ยื่นคำร้องด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบคำร้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้ถูกร้องได้สมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดนั้น

ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายพนักงานสืบสวนและไต่สวนบันทึกถ้อยคำผู้ร้องในวันที่ผู้ร้องมายื่นคำร้องเพื่อประกอบคำร้อง และส่งสำเนาคำร้องทางโทรสารหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปยังสำนักงานภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่ได้รับคำร้อง

ข้อ ๑๑๗ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และมีรายการดังนี้

(๑) วัน เดือน ปีที่ทำคำร้อง

(๒) ชื่อ ที่อยู่ และสถานะของผู้ร้อง หากมีหลายคนอาจจัดทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำร้องก็ได้

(๓) ชื่อ ที่อยู่ และสถานะของผู้ถูกร้อง หากมีหลายคนอาจจัดทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำร้องก็ได้

(๔) ข้อเท็จจริงของข้อกล่าวหาว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๕) ลายมือชื่อผู้ร้อง

ข้อ ๑๑๘ เมื่อดำเนินการตามข้อ ๑๑๖ แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาว่าคำร้องได้ยื่นภายในระยะเวลาตามข้อ ๑๑๕ และเป็นไปตามข้อ ๑๑๗ หรือไม่แล้วจึงพิจารณาสั่งรับหรือไม่รับคำร้องนั้น โดยต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในวันถัดจากวันที่ได้รับคำร้อง

กรณีสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา ให้มอบหมายคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามข้อ ๑๑๙ พิจารณาต่อไป

กรณีสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ให้ส่งคำร้องและพยานหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นให้คณะกรรมการพิจารณาภายในวันถัดจากวันที่มีคำสั่งไม่รับคำร้อง เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้ว ให้พิจารณาคำสั่งของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน หากเห็นด้วยให้แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อแจ้งให้ผู้ร้องทราบ หากไม่เห็นด้วยให้มีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาและมอบหมายคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามข้อ ๑๑๙ ดำเนินการต่อไป

คำร้องที่ยื่นเกินระยะเวลาตามข้อ ๑๑๕ หรือคำร้องที่ไม่เป็นไปตามข้อ ๑๑๗ ให้ถือเป็นเหตุสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

ข้อ ๑๑๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อย่างน้อยหนึ่งคณะ ประกอบด้วย

(๑) รองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือหัวหน้ากลุ่มงานเป็นประธานกรรมการ กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือหัวหน้ากลุ่มงาน ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่นั้น เป็นประธานกรรมการ

(๒) พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนึ่งคนเป็นกรรมการ

(๓) พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสืบสวนและไต่สวนระดับกลางหรือระดับต้นหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเบื้องต้นและจัดทำความเห็นเสนอต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๑๒๐ ภายในหนึ่งวันถัดจากวันที่คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับมอบหมายตามข้อ ๑๑๘ ได้รับคำร้องจากคณะกรรมการหรือ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวัน เวลา และสถานที่นัดพิจารณา รวมทั้งแจ้งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้ถูกร้องทำคำชี้แจง และแจ้งให้ผู้ร้องทราบ

ในวันนัดพิจารณาเมื่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมาพร้อมกันแล้วให้ทุกฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานทั้งปวง หากฝ่ายใดโต้แย้งพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่ง ให้เลขานุการจดบันทึกข้อโต้แย้งนั้นไว้และต้องจดบันทึกการให้ถ้อยคำของแต่ละฝ่ายไว้ด้วย

หากผู้ร้องไม่มาในวันนัดพิจารณา ให้ถือว่าสละสิทธิในการชี้แจง แสดงพยานหลักฐาน โต้แย้งพยานหลักฐานและการให้ถ้อยคำ

ข้อ ๑๒๑ ให้คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดทำความเห็นเสนอผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องและให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำความเห็นประกอบรายงานดังกล่าวเสนอคณะกรรมการภายในวันถัดไป

ข้อ ๑๒๒ ให้คณะกรรมการพิจารณาความเห็นของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามข้อ ๑๒๑ และมีคำสั่ง ดังนี้

(๑) สั่งให้ยกคำร้อง กรณีเห็นว่าผู้ถูกร้องมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทราบโดยเร็ว คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

(๒) สั่งให้ถอนชื่อผู้สมัคร กรณีเห็นว่าผู้ถูกร้องไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

กรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้สำนักงานจัดทำคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ และแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อดำเนินการแจ้งผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทราบโดยเร็ว

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคสองแล้ว ให้ดำเนินการถอนชื่อผู้สมัครที่ถูกร้องออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยเร็วและให้ปิดประกาศคำวินิจฉัยไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น

๒. การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ

ข้อ ๑๒๓ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประสงค์จะยื่นคำร้องคัดค้านประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ยื่นคำร้องด้วยตนเองพร้อมเอกสารประกอบคำร้องต่อเลขาธิการ และให้นำความในข้อ ๑๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้เลขาธิการมอบหมายพนักงานสืบสวนและไต่สวนบันทึกถ้อยคำผู้ร้องในวันที่ผู้ร้องมายื่นคำร้องเพื่อประกอบคำร้อง

ข้อ ๑๒๔ การพิจารณาคำร้องของเลขาธิการ และการดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องคัดค้านประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้นำความในข้อ ๑๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๕ ให้เลขาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อย่างน้อยสามคณะ ประกอบด้วย

(๑) ผู้อำนวยการสำนัก เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองผู้อำนวยการสำนักหรือผู้อำนวยการฝ่ายหนึ่งคนเป็นกรรมการ กรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักหรือผู้อำนวยการฝ่าย ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นกรรมการ

(๓) พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ผ่านการอบรมหลักสูตรสืบสวนและไต่สวนระดับกลางหรือระดับต้นหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง วินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเบื้องต้น และจัดทำความเห็นเสนอต่อเลขาธิการ

ข้อ ๑๒๖ ให้คณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับมอบหมายตามข้อ ๑๒๔ แจ้งส่วนงานของสำนักงานที่รับผิดชอบผู้ถูกร้อง และพรรคการเมืองที่ส่งผู้ถูกร้องสมัครรับเลือกตั้งทำคำชี้แจง และให้นำความในข้อ ๑๒๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๗ เมื่อเลขาธิการได้รับรายงานจากคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามข้อ ๑๒๖ แล้ว ให้ทำความเห็นประกอบรายงานดังกล่าวเสนอคณะกรรมการภายในวันถัดไป

ข้อ ๑๒๘ ให้นำความในข้อ ๑๒๒ มาใช้บังคับกับการวินิจฉัยคำร้องคัดค้านประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของคณะกรรมการโดยอนุโลม

กรณีคณะกรรมการมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้สมัคร ให้สำนักงานจัดทำคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ และให้เลขาธิการดำเนินการถอนชื่อผู้สมัครที่ถูกร้องออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พร้อมทั้งแจ้งผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และพรรคการเมืองที่ส่งสมัครทราบโดยเร็ว และให้ปิดประกาศคำวินิจฉัยไว้ ณ สำนักงาน

หมวด ๖
การดำเนินการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
บัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๒๙ บัตรเลือกตั้งให้ใช้กระดาษที่มีขนาดกว้างยาวตามความจำเป็น

คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีรหัส หรือเครื่องหมาย หรือข้อความอื่นใดเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษในบัตรเลือกตั้งโดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้าเพื่อป้องกันการปลอมแปลงบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๐ บัตรเลือกตั้งให้มีสองประเภทซึ่งต้องมีสีต่างกันอย่างชัดเจน ดังนี้

(๑) บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ใช้สำหรับการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคล

(๒) บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ใช้สำหรับการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง

ข้อ ๑๓๑ บัตรเลือกตั้งและต้นขั้วบัตรเลือกตั้งให้เย็บเป็นเล่ม เล่มละไม่เกินยี่สิบบัตร มีรอยปรุเพื่อให้ฉีกบัตรเลือกตั้งออกจากต้นขั้วบัตรเลือกตั้งได้ และให้มีปกหน้าและปกหลัง

ข้อ ๑๓๒ ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งอย่างน้อยให้มีข้อความว่า “เล่มที่ .... เลขที่ .... ลำดับที่ ....” อยู่ด้านบนของต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง และมีที่ลงลายมือชื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ผู้ทำหน้าที่จ่ายบัตรเลือกตั้ง และมีที่สำหรับให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือเพื่อเป็นหลักฐานการรับบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๓ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง อย่างน้อยต้องมีลักษณะดังนี้

(๑) บัตรเลือกตั้งเมื่อพับแล้วด้านหน้ามีแถบสีอยู่บริเวณขอบขวา ถัดไปทางซ้ายมีตราครุฑและถัดลงไปมีข้อความว่า “บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง”

(๒) ด้านในของบัตรเลือกตั้งให้มีคำอธิบายเกี่ยวกับการทำเครื่องหมาย หมายเลขผู้สมัคร ช่องทำเครื่องหมาย และช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

ข้อ ๑๓๔ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ อย่างน้อยต้องมีลักษณะดังนี้

(๑) บัตรเลือกตั้งเมื่อพับแล้วด้านหน้ามีแถบสีอยู่บริเวณขอบขวา ถัดไปทางซ้ายมีตราครุฑและถัดลงไปมีข้อความว่า “บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ”

(๒) ด้านในของบัตรเลือกตั้งให้มีคำอธิบายเกี่ยวกับการทำเครื่องหมาย หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ช่องทำเครื่องหมาย และช่องไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

ส่วนที่ ๒
หีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๕ หีบบัตรเลือกตั้งให้ทำด้วยโลหะหรือวัสดุอื่นที่มั่นคงและแข็งแรง มีฝาด้านบนและบนฝามีช่องใส่บัตรเลือกตั้งและระหว่างตัวฝาบัตรเลือกตั้งกับตัวหีบบัตรเลือกตั้งให้มีที่สำหรับใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัด ด้านหน้าหีบบัตรเลือกตั้งมีลักษณะโปร่งใสสามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้งได้ และให้มีขนาดเพียงพอที่จะบรรจุบัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งแต่ละหน่วยเลือกตั้ง และเมื่อใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดแล้วจะไม่สามารถนำบัตรเลือกตั้งใส่หรือออกจากหีบบัตรเลือกตั้งได้

ข้อ ๑๓๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปให้มีหีบบัตรเลือกตั้งสองใบสำหรับใส่บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหนึ่งใบ และบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อหนึ่งใบ ซึ่งต้องกำหนดสีหรือมีเครื่องหมายแสดงหีบบัตรเลือกตั้งแต่ละใบไว้ให้แตกต่างกันอย่างชัดเจนเพื่อให้ทราบว่าเป็นหีบบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทใด และต้องมีป้ายหรือข้อความระบุหมายเลขของหน่วยเลือกตั้งตามข้อ ๕๐

ข้อ ๑๓๗ ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยเฉพาะท้องที่ซึ่งไม่สามารถจัดหาหีบบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะตามข้อ ๑๓๕ ได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดสิ่งที่ใช้แทนหีบบัตรเลือกตั้งได้

ส่วนที่ ๓
การดำเนินงานก่อนวันเลือกตั้ง

ข้อ ๑๓๘ ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะบุคคล หรือบุคคล เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย หรือมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดยให้ได้รับค่าตอบแทนตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้พ้นจากหน้าที่เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละครั้ง

ข้อ ๑๓๙ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย จัดเตรียมหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) แบบพิมพ์ที่ใช้ในการเลือกตั้ง และอุปกรณ์การเลือกตั้งอื่นๆ ซึ่งจะใช้ในการเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งกลาง ส่งมอบให้คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๔๐ ก่อนวันเลือกตั้งหรือก่อนวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี ให้คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายดำเนินการมอบสิ่งของสำหรับหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง ให้แก่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ดังต่อไปนี้

(๑) หีบบัตรเลือกตั้ง

(๒) บัตรเลือกตั้ง

(๓) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓)

(๔) แบบขีดคะแนน (ส.ส. ๕/๑๑ และ ส.ส. ๕/๑๑ (บช))

(๕) วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเลือกตั้ง

(๖) สมุดแบบพิมพ์ประจำหน่วยเลือกตั้ง ดังนี้

(ก) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๕)

(ข) รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

(ค) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้ง เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๗)

(ง) รายงานผลการนับคะแนน (ส.ส. ๕/๑๘ และ ส.ส. ๕/๑๘ (บช))

(จ) ประกาศงดการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๙)

(ฉ) แบบทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการนับคะแนน (ส.ส. ๕/๑๐)

ข้อ ๑๔๑ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง แล้วแต่กรณี ไม่น้อยกว่าห้าคนและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นผู้รับหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) แบบพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ต้องใช้ในการเลือกตั้งและนับคะแนนเลือกตั้งตามข้อ ๑๔๐ จากคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

ในการมอบบัตรเลือกตั้ง ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นผู้ลงลายมือชื่อผู้มอบบัตรเลือกตั้ง และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางแล้วแต่กรณี และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เป็นผู้ลงลายมือชื่อผู้รับมอบบัตรเลือกตั้งที่ปกหน้าของบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๔๒ เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางแล้วแต่กรณี และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้ตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้ง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการเลือกตั้งและการนับคะแนนถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้ลงลายมือชื่อผู้มอบและผู้รับมอบไว้เป็นหลักฐาน และให้นำบัตรเลือกตั้งทั้งหมดแยกบรรจุลงในหีบบัตรเลือกตั้งแล้วให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง ใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดและลงลายมือชื่อคร่อมรอยต่อระหว่างเทปกาวและหีบบัตรเลือกตั้งและให้ปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง สำหรับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แบบพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้รวมเก็บไว้ในถุงวัสดุใส กรณีใช้หีบบัตรเลือกตั้งพลาสติกไม่ต้องปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง แล้วนำไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัย

ส่วนที่ ๔
การดำเนินงานในวันเลือกตั้ง

ข้อ ๑๔๓ ในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยนำสิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ต้องใช้ในการเลือกตั้งและการนับคะแนนตามข้อ ๑๔๐ และให้ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ในที่เลือกตั้งไปถึงที่เลือกตั้งเวลาประมาณ ๐๖.๐๐ นาฬิกา เพื่อเตรียมสถานที่ให้พร้อมสำหรับการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๔๔ เมื่อถึงเวลา ๐๗.๓๐ นาฬิกา ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งนั้น และจัดทำประกาศรายการ เกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๕) จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการดังนี้

(๑) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง ก่อนเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา จำนวนหนึ่งชุด

(๒) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จำนวนหนึ่งชุด

(๓) เก็บไว้เป็นหลักฐาน จำนวนหนึ่งชุด

ข้อ ๑๔๕ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งต้องจัดแบ่งหน้าที่กัน ดังต่อไปนี้

(๑) หน้าที่อำนวยความสะดวกบริเวณที่เลือกตั้ง ได้แก่ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับลำดับที่ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) การจัดระเบียบและควบคุมดูแลให้ความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุที่มาแสดงตนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนรวมถึงการดำเนินการอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นระเบียบ

(๒) หน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้วส่งหลักฐานแสดงตนให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง

(๓) หน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ได้แก่ การบันทึกหมายเลขลำดับที่ไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง การจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อ การมอบบัตรเลือกตั้งพร้อมหลักฐานแสดงตนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนั้นไปออกเสียงลงคะแนน รวมถึงการแจ้งสีของบัตรเลือกตั้งแต่ละประเภท

(๔) หน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน ได้แก่ ปิดประกาศคำเตือนในการกระทำอันเป็นความผิดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้งที่ด้านในคูหาออกเสียงลงคะแนนทุกคูหา รวมทั้งจัดระเบียบในการเข้าไปออกเสียงลงคะแนนในคูหาออกเสียงลงคะแนนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๕) หน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง ได้แก่ การควบคุมดูแลหีบบัตรเลือกตั้งและอำนวยความสะดวกในการใส่บัตรเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ควบคุมดูแลไม่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง

กรณีมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเหลืออยู่ ให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ข้อ ๑๔๖ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอาจแบ่งบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน เพื่อให้การตรวจสอบรายชื่อและส่งบัตรเลือกตั้งรวดเร็วขึ้น และเมื่อปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้วให้รวมบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าวให้เป็นชุดเดียวดังเดิม

ข้อ ๑๔๗ ให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

ข้อ ๑๔๘ เมื่อถึงเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนำหีบบัตรเลือกตั้งมาแสดงให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งเห็นว่าเป็นหีบเปล่า เสร็จแล้วให้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมกับปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้งและใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดเสร็จแล้วเปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งและบันทึกการดำเนินการดังกล่าวในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) โดยให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) เว้นแต่ ไม่มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้น ให้หมายเหตุไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งด้วยกรณีใช้หีบบัตรเลือกตั้งพลาสติกไม่ต้องปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๔๙ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๔๘ แล้ว ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย กล่าวเปิดการออกเสียงลงคะแนน เช่น กล่าวว่า “บัดนี้ถึงเวลาออกเสียงลงคะแนนแล้ว ขอเปิดการออกเสียงลงคะแนน” แล้วจึงเริ่มดำเนินการออกเสียงลงคะแนนต่อไป

ข้อ ๑๕๐ ในวันเลือกตั้ง ก่อนการออกเสียงลงคะแนนให้มีการเชิญธงชาติขึ้นบริเวณด้านหน้าของหน่วยเลือกตั้งเช่นเดียวกับสถานที่ราชการ และเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้วให้เชิญธงชาติลง เว้นแต่หน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งนั้นไม่อยู่ในสถานที่ที่มีลักษณะที่สามารถเชิญธงชาติขึ้นลงบริเวณด้านหน้าของที่เลือกตั้งได้

ส่วนที่ ๕
การออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๕๑ หลักฐานในการแสดงตนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและมีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรรวมถึงหลักฐานภาพอิเล็กทรอนิกส์ที่เปิดผ่านแอปพลิเคชันของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๑๕๒ การตรวจสอบการขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตรวจสอบหลักฐานตามข้อ ๑๕๑ ของผู้มาแสดงตนเพื่อขอใช้สิทธิเลือกตั้งกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) เมื่อพบชื่อและตรวจสอบถูกต้องแล้วให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ไว้เป็นหลักฐาน แล้วให้จดลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ลงในกระดาษจดลำดับที่และส่งหลักฐานแสดงตนพร้อมกระดาษจดลำดับที่ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง จดลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง แล้วให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อในต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง แล้วมอบบัตรเลือกตั้งพร้อมหลักฐานแสดงตนให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง หากผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไม่ได้ให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือขวา หากไม่มีนิ้วหัวแม่มือขวาให้พิมพ์ลายนิ้วหัวแม่มือซ้าย ถ้าไม่มีนิ้วหัวแม่มือทั้งสองข้างให้พิมพ์ลายนิ้วมือใดนิ้วมือหนึ่งแทนและให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหมายเหตุว่าพิมพ์ลายนิ้วมือใดไว้ด้วย หากไม่มีนิ้วมืออยู่เลยให้ได้รับการยกเว้นและให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหมายเหตุว่าไม่มีนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) และต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๕๓ ในกรณีมีผู้ทักท้วงหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสงสัยว่าผู้มาแสดงตนไม่ใช่ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) หรือไม่ และในกรณีที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) แต่ถ้าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น พยายามออกเสียงลงคะแนนหรือออกเสียงลงคะแนนโดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่มิได้มีไว้สำหรับตนหรือที่ปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทนคณะกรรมการในฐานะผู้เสียหาย แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดดังกล่าว

ถ้าคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยเป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ให้มอบบัตรเลือกตั้งให้ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนนและให้บันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) ด้วย

ข้อ ๑๕๔ การออกเสียงลงคะแนนให้ทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขผู้สมัครในบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และทำเครื่องหมายกากบาทลงในช่องทำเครื่องหมายของหมายเลขบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองในบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งประสงค์ออกเสียงลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด”

ข้อ ๑๕๕ ในการออกเสียงลงคะแนน เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้ไปยังคูหาออกเสียงลงคะแนน เพื่อทำการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๑๕๔ และพับบัตรเลือกตั้งเพื่อไม่ให้ผู้อื่นทราบว่าลงคะแนนอย่างไร แล้วให้นำบัตรเลือกตั้งนั้นใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๕๖ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ของหน่วยเลือกตั้งใด ให้ออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งได้ ณ ที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้นและให้มีสิทธิลงคะแนนได้เพียงแห่งเดียว

ข้อ ๑๕๗ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือกตั้งอื่นที่อยู่นอกหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเดียวกัน สามารถออกเสียงลงคะแนนได้โดยใช้สิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งที่ตนปฏิบัติหน้าที่โดยให้แสดงหลักฐานคำสั่งแต่งตั้งต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งก่อนออกเสียงลงคะแนนเมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มชื่อต่อท้ายในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) และไม่ให้นับรวมกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น แต่ให้นับเป็นจำนวนผู้มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น แล้วบันทึกลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

ข้อ ๑๕๘ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในการออกเสียงลงคะแนนแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการออกเสียงลงคะแนนภายใต้การกำกับดูแลของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุได้ออกเสียงลงคะแนนด้วยตนเองตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจเป็นผู้ทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุนั้น และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกการกระทำดังกล่าวลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ

ข้อ ๑๕๙ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่พบชื่อผู้นั้นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส.๑/๓) ให้แจ้งแก่ผู้นั้นว่า “ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน” และห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพิ่มชื่อผู้นั้นลงไปโดยพลการแม้จะทราบว่าผู้นั้นมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็ตาม เว้นแต่ผู้นั้นยืนยันว่าตนมีสิทธิที่จะออกเสียงลงคะแนนโดยอ้างว่าได้ยื่นคำร้องต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้สั่งเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส.๑/๓) แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ผู้นั้นออกเสียงลงคะแนนหรือไม่พร้อมทั้งบันทึกคำวินิจฉัยและบันทึกถ้อยคำของผู้แสดงตนนั้นลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) หากวินิจฉัยว่าให้ผู้นั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตามข้อ ๗๗ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๖๐ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) แต่ปรากฏว่าในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ระบุคำนำหน้าชื่อ หรือรายการแสดงเพศผิดไปจากข้อเท็จจริง หรือการสะกดชื่อตัว ชื่อสกุลผิดในเรื่องตัวอักษร สระ หรือวรรณยุกต์ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าสมควรจะมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นไปออกเสียงลงคะแนนหรือไม่ แล้วให้บันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

ข้อ ๑๖๑ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจะออกไปจากที่เลือกตั้งได้เพียงคราวละหนึ่งคน หรือกรณีจำเป็นที่ต้องออกจากที่เลือกตั้งมากกว่าคราวละหนึ่งคน ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตเป็นกรณีไป และบันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

ข้อ ๑๖๒ ในระหว่างเวลาเปิดการออกเสียงลงคะแนน จะให้ผู้ใดเข้าไปในที่เลือกตั้งไม่ได้เว้นแต่ผู้มีหน้าที่ในการเลือกตั้งและผู้ที่เข้าไปเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะบริเวณที่ตั้งคูหาออกเสียงลงคะแนนนอกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนแล้วผู้ใดจะเข้าไปไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นและให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกเหตุผลความจำเป็นไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

ประธานกรรมการ กรรมการ เลขาธิการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรจากคณะกรรมการ และพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีสิทธิเข้าไปในที่เลือกตั้งเพื่อทำการสอดส่องดูแลหรือแนะนำให้การปฏิบัติการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย

กรณีผู้ตรวจการเลือกตั้งจะเข้าไปที่เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกการเข้าไปในที่เลือกตั้งของบุคคลตามวรรคสองและวรรคสามไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

ข้อ ๑๖๓ ในระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ถ้าผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครซึ่งเป็นผู้สังเกตการณ์ในที่เลือกตั้งใด หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าการออกเสียงลงคะแนนหน่วยเลือกตั้งนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดไว้ ให้ทำการทักท้วงโดยยื่นคำทักท้วงตามแบบ ส.ส. ๕/๑๐ และให้นำความในข้อ ๔๑ มาใช้บังคับด้วย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบคำทักท้วงและวินิจฉัยชี้ขาดโดยให้บันทึกคำทักท้วงและคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) และให้ผู้ทักท้วงและกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคนลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยานไม่น้อยกว่าสองคนในกรณีที่ไม่มีบุคคลเป็นพยานให้หมายเหตุไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) ด้วย

ข้อ ๑๖๔ ก่อนวันเลือกตั้ง ถ้าการออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถไปออกเสียงลงคะแนนได้โดยสะดวก แต่ถ้าไม่อาจกำหนดที่เลือกตั้งใหม่ได้ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดการออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น (ส.ส. ๕/๙) จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการ ดังนี้

(ก) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวนหนึ่งชุด

(ข) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จำนวนหนึ่งชุด

(ค) เก็บไว้เป็นหลักฐาน จำนวนหนึ่งชุด

(๒) รายงานคณะกรรมการทราบโดยเร็ว

(๓) จัดเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในสถานที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

กรณีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นในวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศงดการออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น และให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๖๕ กรณีมีเหตุตามข้อ ๑๖๔ วรรคหนึ่ง ภายหลังเปิดให้มีการออกเสียงลงคะแนน และมีการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดการออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้น (ส.ส. ๕/๙) จำนวนสามชุด โดยให้นำความในข้อ ๑๖๔ (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ระงับการมอบบัตรเลือกตั้งและลงลายมือชื่อในป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๑ แล้วนำป้ายดังกล่าวปิดทับช่องใส่บัตรเลือกตั้งบนหีบบัตรเลือกตั้งและปิดทับลายมือชื่อทั้งหมดด้วยเทปกาวใสเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้ง

(๓) รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เพื่อให้รายงานคณะกรรมการทราบโดยเร็ว

(๔) นับบัตรเลือกตั้งที่เหลือให้ทราบจำนวนและใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะทะลุบัตรเลือกตั้งในส่วนที่เป็นตัวบัตรทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลังใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกัน หรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ออกเสียงลงคะแนนได้

(๕) นับจำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้งจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(๖) จัดทำรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้งและวัสดุอุปกรณ์ (ส.ส. ๕/๘)

(๗) บันทึกเหตุของการงดการออกเสียงลงคะแนน จำนวนบัตรเลือกตั้งตาม (๔) และจำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรเลือกตั้งตาม (๕) ไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

(๘) นำสิ่งของต่อไปนี้ (ถ้ามี) ไปจัดเก็บรักษาไว้ในสถานที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายกำหนด ได้แก่

(ก) หีบบัตรเลือกตั้ง (บรรจุบัตรเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนแล้วบางส่วน)

(ข) บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมดและต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง

(ค) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(ง) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๕)

(จ) รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

(ฉ) คูหาออกเสียงลงคะแนนทั้งหมดและวัสดุอุปกรณ์ที่เหลือ

ข้อ ๑๖๖ กรณีมีเหตุตามข้อ ๑๖๔ หรือข้อ ๑๖๕ ให้คณะกรรมการพิจารณาและกำหนดวันลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความสุจริตและเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งโดยเร็ว

ในการออกเสียงลงคะแนนใหม่ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการเลือกตั้งชุดใหม่สำหรับการลงคะแนนใหม่นั้น

ส่วนที่ ๖
การดำเนินการหลังปิดการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๑๖๗ เมื่อถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายประกาศปิดการออกเสียงลงคะแนน เช่น กล่าวว่า “บัดนี้ถึงเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้ปิดการออกเสียงลงคะแนน” และงดจ่ายบัตรเลือกตั้ง

กรณีตามวรรคหนึ่งถ้ายังมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งประสงค์จะออกเสียงลงคะแนนได้มาปรากฏตัวอยู่ในที่เลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วก่อนเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน แต่ยังไม่ได้แสดงตนหรือรับบัตรเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งอนุญาตให้บุคคลเหล่านั้นแสดงตนและมอบบัตรเลือกตั้งเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วบันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้ว ให้ประกาศปิดการออกเสียงลงคะแนนตามวรรคหนึ่ง และให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อในป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๑ แล้วนำป้ายดังกล่าวปิดทับช่องใส่บัตรเลือกตั้งบนหีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๑๖๘ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งนำบัตรเลือกตั้งที่เหลือมานับให้ทราบจำนวนและบันทึกจำนวนลงในปกบัตรด้านหลัง และใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนตามแบบ ส.ส. ๕/๗

ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดเก็บบัตรเลือกตั้งและต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) บัตรเลือกตั้งที่เหลือเต็มเล่ม ให้ทำเครื่องหมายโดยใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะกลางบัตรเลือกตั้งให้ทะลุทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลังแล้วใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกัน หรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ออกเสียงลงคะแนนได้และให้จัดเก็บไว้ในถุงวัสดุใส พร้อมเขียนลำดับที่ของหน่วยเลือกตั้ง ตำบล/แขวง..... (เทศบาล .....) อำเภอ/เขต ..... และจำนวนเล่มของบัตรเลือกตั้งดังกล่าวไว้ด้วย

(๒) บัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่มที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนแล้ว ให้ดำเนินการตาม (๑) และจัดเก็บรวมกับต้นขั้วบัตรเลือกตั้งไว้ในถุงวัสดุใสอีกถุงหนึ่ง พร้อมเขียนลำดับที่ของหน่วยเลือกตั้ง ตำบล/แขวง..... (เทศบาล .....) อำเภอ/เขต ..... และจำนวนเล่มของต้นขั้วบัตรเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่มดังกล่าวไว้ด้วย

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดทำประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน ตามแบบ ส.ส. ๕/๗ จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการดังนี้

(๑) ปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวนหนึ่งชุด

(๒) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จำนวนหนึ่งชุด

(๓) เก็บไว้เป็นหลักฐาน จำนวนหนึ่งชุด

หมวด ๗
การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง

ข้อ ๑๖๙ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖๗ และ ๑๖๘ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งต่อหน้าประชาชนที่อยู่ ณ ที่เลือกตั้ง แล้วดำเนินการนับคะแนน

ข้อ ๑๗๐ การนับคะแนนให้กระทำ ณ ที่เลือกตั้ง โดยเปิดเผยและติดต่อกันให้เสร็จ จะเลื่อนหรือประวิงเวลาการนับคะแนนไม่ได้ และต้องกำหนดให้มีการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทำเครื่องหมายในช่องทำเครื่องหมาย “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” ด้วย

ข้อ ๑๗๑ การนับคะแนนเลือกตั้ง ให้ดำเนินการแบ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นสองชุด เพื่อนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

ข้อ ๑๗๒ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละชุดตามข้อ ๑๗๑ เปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อทำการนับคะแนน หากพบว่ามีบัตรเลือกตั้งผิดประเภทปะปนมาในหีบบัตรเลือกตั้งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งชุดที่พบบัตรเลือกตั้งผิดประเภทมอบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวแก่ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเพื่อให้เป็นผู้ดำเนินการนำส่งแก่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งชุดที่รับผิดชอบนำไปรวมกับบัตรเลือกตั้งในหีบบัตรเลือกตั้งที่ถูกต้อง และบันทึกลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนที่อยู่ในที่เลือกตั้งขณะนั้นลงลายมือชื่อเป็นพยานในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) ด้วย

ข้อ ๑๗๓ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแบ่งหน้าที่ในการนับคะแนน ดังนี้

(๑) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่หนึ่ง มีหน้าที่หยิบบัตรเลือกตั้งทีละฉบับและคลี่บัตรส่งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง

(๒) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง มีหน้าที่วินิจฉัยบัตรเลือกตั้งและอ่าน

(๓) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สาม มีหน้าที่ขานทวนคะแนนและขีดคะแนนลงในแบบขีดคะแนน (ส.ส. ๕/๑๑ หรือ ส.ส. ๕/๑๑ (บช.))

(๔) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สี่ มีหน้าที่เจาะบัตรเลือกตั้งที่วินิจฉัยและอ่านจากกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง แล้วใส่ลงในภาชนะที่เตรียมไว้

หากมีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเหลืออยู่ให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่

ข้อ ๑๗๔ บัตรเลือกตั้งที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นบัตรเสียและไม่ให้นับเป็นคะแนน

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตหรือเขียนข้อความใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้งนอกจากเครื่องหมายในการลงคะแนน เว้นแต่เป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

(๓) บัตรที่มิได้ทำเครื่องหมายลงคะแนน

(๔) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครเกินหนึ่งคน หรือเลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองเกินหนึ่งบัญชีรายชื่อ

(๕) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด เว้นแต่เป็นการทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด”

(๖) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง และทำเครื่องหมายในช่อง “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” ด้วย

(๗) บัตรที่ทำเครื่องหมายอื่นนอกจากเครื่องหมายกากบาท

(๘) บัตรที่ได้ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครแล้วทำเครื่องหมายในช่องที่ไม่มีผู้สมัคร

(๙) บัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่มีผู้สมัคร หรือผู้สมัครที่ถูกถอนชื่อออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัคร

(๑๐) บัตรที่ทำเครื่องหมายลงคะแนนให้กับผู้สมัครใน “ช่องทำเครื่องหมาย” เกินกว่าหนึ่งเครื่องหมาย

(๑๑) บัตรที่ทำเครื่องหมายนอก “ช่องทำเครื่องหมาย”

(๑๒) บัตรที่มิใช่บัตรซึ่งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมอบให้

(๑๓) บัตรเสียตามมาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๑๔) บัตรเลือกตั้งที่มิใช่ของเขตเลือกตั้งที่ดำเนินการนับคะแนน

ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งสลักหลังในบัตรตามข้อนี้ว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียตามความในวงเล็บใดและลงลายมือชื่อกำกับไว้ไม่น้อยกว่าสองคน เว้นแต่ เป็นกรณีตาม (๑๓) ให้จัดทำบันทึกเหตุแห่งการเป็นบัตรเสียไว้เป็นหลักฐานแทนการสลักหลัง

ข้อ ๑๗๕ เมื่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖๙ ถึงข้อ ๑๗๓ เรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่หนึ่ง หยิบบัตรเลือกตั้งทีละฉบับและคลี่บัตรส่งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง

(๒) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สอง วินิจฉัยบัตรเลือกตั้งและอ่าน ดังนี้

(ก) ถ้าเป็นบัตรดี ให้อ่านว่า “ดี” และอ่านหมายเลขของผู้สมัครที่ได้คะแนนในกรณีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง หรืออ่านหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ได้คะแนนในกรณีการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ พร้อมทั้งชูบัตรเลือกตั้งโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย

(ข) ถ้าเป็นบัตรที่ทำเครื่องหมายในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ให้อ่านว่า “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด” หรือ “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกตั้งโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย

(ค) ถ้าเป็นบัตรเสีย ให้อ่านว่า “เสีย” พร้อมทั้งชูบัตรเลือกตั้งโดยเปิดเผยให้ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่เลือกตั้งได้เห็นด้วย และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนสลักหลังบัตรว่า “เสีย” พร้อมทั้งระบุเหตุผลว่าเป็นบัตรเสียเพราะเหตุใด

(๓) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สามขานทวนและขีดคะแนนในแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๑ หรือ ส.ส. ๕/๑๑ (บช)) เมื่อกรรมการประจำหน่วยคนที่สองได้วินิจฉัยและอ่านบัตรเลือกตั้ง

(๔) เมื่อกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สองวินิจฉัยตาม (๒) แล้ว ให้ส่งบัตรเลือกตั้งแก่กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคนที่สี่

สำหรับการขีดคะแนนในแบบขีดคะแนนตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้ใช้วิธีขีดหนึ่งต่อหนึ่งคะแนน แต่เมื่อถึงขีดที่ห้าให้ขีดขวางทับเส้นสี่ขีดแรก และวงกลมหรือวงรีล้อมรอบ เช่น ดังรูป หรือ 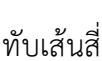 หรือ เป็นต้น เพื่อสะดวกแก่การนับคะแนนเลือกตั้งและให้ทำเช่นนี้เรื่อยไปทุกห้าขีด

ข้อ ๑๗๖ ในระหว่างการนับคะแนน ถ้าผู้แทนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าการนับคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้นไม่ถูกต้อง ให้นำความในข้อ ๑๖๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๗๗ เมื่อเสร็จสิ้นการนับคะแนน ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งตรวจสอบความถูกต้องของการนับคะแนน โดยให้นับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครหรือที่ลงคะแนนให้แก่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง รวมกับจำนวนบัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด และจำนวนบัตรเสียว่าตรงกับจำนวนผู้มาแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) หรือไม่

ในกรณีปรากฏผลคะแนนตรงกันกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ดำเนินการนำบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด และบัตรเสียแยกใส่ถุงวัสดุใส (ถุงชั้นใน) พร้อมเขียนจำนวนบัตรเลือกตั้งที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส และรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็ว สำหรับแบบขีดคะแนนให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

กรณีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนน ได้แก่ บัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด และบัตรเสีย ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการตรวจสอบอีกครั้งตามวรรคหนึ่ง ถ้าผลการนับคะแนนยังไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) อีก ให้รายงานคณะกรรมการถึงความไม่ถูกต้องตรงกันพร้อมเหตุผลของการนับคะแนนที่ไม่ตรงกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๖ พร้อมทั้งแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทราบ และนำส่งหีบบัตรเลือกตั้งพร้อมวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานตามวรรคสามแล้ว ให้สั่งให้มีการนับคะแนนใหม่สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อในหน่วยเลือกตั้งนั้น หรือสั่งให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น เว้นแต่คณะกรรมการจะมีความเห็นว่าความไม่ถูกต้องตรงกันนั้นมิได้เกิดจากการทุจริตและไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเปลี่ยนแปลงไปจะสั่งให้ยุติก็ได้

ข้อ ๑๗๘ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗๗ แล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดทำรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘ และ ส.ส. ๕/๑๘ (บช)) จำนวนอย่างละสามชุด แล้วดำเนินการ ดังนี้

(๑) ปิดไว้ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวนหนึ่งชุด

(๒) ใส่ในถุงวัสดุใส (ถุงชั้นนอก) ตามข้อ ๑๗๙ จำนวนหนึ่งชุด

(๓) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย จำนวนหนึ่งชุด

หน่วยเลือกตั้งใดที่ผลการนับคะแนนปรากฏจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ให้ระบุเหตุดังกล่าวไว้ในรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘) ด้วย

ข้อ ๑๗๙ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งบันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด และบัตรเสีย ลำดับที่ของหน่วยเลือกตั้ง และที่เลือกตั้ง ลงในแบบบันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๒ และ ส.ส. ๕/๑๒ (บช))

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจัดเก็บเอกสารและสิ่งของต่างๆ ไว้ในถุงวัสดุใส (ถุงชั้นนอก) ดังนี้

(๑) ถุงวัสดุใส (ถุงชั้นใน) ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการนับคะแนนแล้ว

(๒) แบบขีดคะแนนที่ได้ใช้ในการขีดคะแนนทั้งหมด (ส.ส. ๕/๑๑ หรือ ส.ส. ๕/๑๑ (บช))

(๓) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘ และ ส.ส. ๕/๑๘ (บช))

(๔) แบบข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๒ และ ส.ส. ๕/๑๒ (บช)) ใส่ในถุงวัสดุใส (ถุงชั้นนอก) ในลักษณะที่มองเห็นได้ว่าเป็นถุงวัสดุใสของหน่วยเลือกตั้งใด

ข้อ ๑๘๐ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๗๙ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการดังนี้

(๑) ทำการปิดถุงวัสดุใส (ถุงชั้นนอก) ด้วยสายรัดเพื่อป้องกันการเปิดถุงวัสดุใส แล้วนำใส่ในหีบบัตรเลือกตั้ง

(๒) ปิดหีบบัตรเลือกตั้ง และปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง พร้อมใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัด หากใช้หีบบัตรพลาสติกไม่ต้องปิดเทปกาวรอยต่อรอบหีบบัตรเลือกตั้ง

(๓) ลงลายมือชื่อบนสายรัด

ข้อ ๑๘๑ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๘๐ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่าห้าคนและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยดำเนินการนำส่งสิ่งของคืนให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ดังนี้

(๑) หีบบัตรเลือกตั้งที่ดำเนินการตามข้อ ๑๘๐

(๒) เอกสารสำคัญ ประกอบด้วย

(ก) ถุงใส่บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมดและต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง ที่ได้ดำเนินการตามข้อ ๑๖๘ วรรคสอง

(ข) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

(ค) ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๕) และเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๗)

(ง) รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

(จ) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘ และ ส.ส. ๕/๑๘ (บช))

(ฉ) รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง (ส.ส.๕/๒๐)

(๓) คูหาออกเสียงลงคะแนนทั้งหมดและสิ่งของอื่นๆ เช่น บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ปิดประกาศ ป้าย และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นต้น

ข้อ ๑๘๒ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ได้รับสิ่งของตามข้อ ๑๘๑ จากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจรับหีบบัตรเลือกตั้ง คูหาออกเสียงลงคะแนนทั้งหมด สิ่งของและวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง แล้วนำไปเก็บรักษาไว้ในที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

(๒) ดำเนินการรวมผลคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งทุกหน่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบตามแบบ ส.ส. ๖/๑ และ ส.ส. ๖/๑ (บช)

ข้อ ๑๘๓ ให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งดำเนินการยุบรวมหีบบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) เปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑๘๑ แล้วบรรจุถุงใส่บัตรเลือกตั้งรวมไว้ในหีบบัตรเลือกตั้งหีบใดหีบหนึ่งจนเต็ม แล้วทำการปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดแล้วให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งลงลายมือชื่อบนสายรัด ทั้งนี้ให้ดำเนินการบรรจุถุงใส่บัตรเลือกตั้งดังกล่าวไว้ในหีบบัตรเลือกตั้งใบอื่นจนครบทุกถุง

(๒) ให้จัดทำบัญชีข้อมูลของหน่วยเลือกตั้งสำหรับบัตรเลือกตั้งแต่ละประเภทที่อยู่ในหีบบัตรเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๙ จำนวนสามชุด โดยชุดที่หนึ่งปิดไว้ที่หีบบัตรเลือกตั้ง ชุดที่สองเก็บไว้เป็นหลักฐาน และชุดที่สามส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(๓) นำหีบบัตรเลือกตั้งที่ยุบรวมถุงใส่บัตรเลือกตั้งแล้ว ไปเก็บรักษา ณ สถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

(๔) จัดทำรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒๐) เพื่อส่งมอบพร้อมบัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๙) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ข้อ ๑๘๔ ให้บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งดำเนินการยุบรวมถุงใส่บัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่มและต้นขั้วบัตรเลือกตั้งไปบรรจุรวมไว้ในหีบบัตรเลือกตั้ง โดยให้นำความในข้อ ๑๘๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๘๕ ในกรณีการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้หรือไม่สามารถนับคะแนนได้จนเสร็จสิ้น อันเนื่องมาจากเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่นหรือความจำเป็นตามสภาพที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย หากยังไม่ได้นับคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๓ จำนวนสามชุด โดยชุดที่หนึ่งปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง ชุดที่สองเก็บไว้เป็นหลักฐาน และชุดที่สามส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(๒) จัดเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

(๓) บันทึกสาเหตุและการดำเนินการไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

กรณีนับคะแนนไปแล้วบางส่วนและเกิดเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งดำเนินการ ดังนี้

(๑) ประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกตั้งนั้น (ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๓) จำนวนสามชุด โดยชุดที่หนึ่งปิดประกาศไว้ ณ ที่เลือกตั้ง ชุดที่สองเก็บไว้เป็นหลักฐาน และชุดที่สามส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(๒) จัดเก็บบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการวินิจฉัยแล้ว และบัตรเลือกตั้งที่ยังไม่ได้ผ่านการวินิจฉัยไว้ในถุงวัสดุใสอย่างละหนึ่งใบ แล้วนำไปจัดเก็บไว้ในหีบบัตรเลือกตั้ง

(๓) ปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดหรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้งได้

(๔) จัดเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งตาม (๓) และเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งไว้ในที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

(๕) บันทึกสาเหตุและการดำเนินการไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

ข้อ ๑๘๖ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๑๘๕ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนต่อไปโดยเร็ว และรายงานผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการทราบโดยเร็ว ในกรณีมีเหตุอันสมควรคณะกรรมการจะเปลี่ยนแปลงกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดไว้ก็ได้

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งแล้วพบว่ามีบัตรเลือกตั้งที่ได้มีการออกเสียงลงคะแนนแล้วชำรุดหรือสูญหาย ให้รายงานคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น

ข้อ ๑๘๗ ในกรณีการรายงานผลการเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดหรือสถานที่นับคะแนนใดไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดหรือมีเหตุสุดวิสัยอื่นใด ให้ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายหรือประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งหรือกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมาย รายงานผลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งทันทีภายหลังจากเหตุข้อจำกัดหรือเหตุสุดวิสัยอื่นใดสิ้นสุดลง

หมวด ๘
การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การลงทะเบียน

ข้อ ๑๘๘ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งเป็นวันเดียวกันทุกแห่งไม่เกินหนึ่งวัน และระยะเวลาการลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งโดยวันสุดท้ายของการลงทะเบียนต้องก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ให้ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอเป็นรายบุคคลตามแบบ ส.ส. ๑/๑๔ หรือ ส.ส. ๑/๑๕ แล้วแต่กรณี หรือทำเป็นหนังสือซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการชื่อตัว ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่ตามหลักฐานทะเบียนบ้าน สถานที่และเขตเลือกตั้งที่จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจยื่นคำขอด้วยตนเองหรือทำหนังสือมอบหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอื่นดำเนินการแทน

(๒) ยื่นคำขอเป็นคณะบุคคลตามแบบ ส.ส. ๑/๑๔ หรือ ส.ส. ๑/๑๕ แล้วแต่กรณี โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถมอบหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเป็นผู้ดำเนินการแทนได้

(๓) การยื่นคำขอตาม (๑) และ (๒) อาจส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ โดยให้ถือวันประทับตราไปรษณีย์เป็นสำคัญ

(๔) ยื่นคำขอทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่คณะกรรมการหรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมายได้จัดทำขึ้นสำหรับการแจ้งความประสงค์ลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

ในกรณียื่นคำขอลงทะเบียนโดยมอบหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทน หรือยื่นคำขอเป็นคณะบุคคล หรือส่งคำขอทางไปรษณีย์ ให้แนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรที่มีรูปถ่ายซึ่งทางราชการออกให้และมีเลขประจำตัวประชาชนของผู้ขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง และชี้แจงเหตุผลความจำเป็นพร้อมทั้งแสดงหลักฐานว่าไม่อาจไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในวันเลือกตั้งได้โดยให้รับรองสำเนาเอกสารดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๘๙ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับคำสั่งแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งตามข้อ ๒๕ หรือข้อ ๓๔ หรือให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ภายหลังสิ้นสุดระยะเวลาการลงทะเบียนตามข้อ ๑๙๘ หากประสงค์จะใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหรือนอกเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ดังนี้

(๑) กรณีขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ส.ส. ๑/๑๔ ด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทน หรือยื่นคำขอเป็นคณะบุคคลพร้อมแนบสำเนาคำสั่งแต่งตั้งและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรที่มีรูปถ่ายซึ่งทางราชการออกให้และมีเลขประจำตัวประชาชน โดยให้รับรองสำเนาเอกสารดังกล่าวด้วยนำไปยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่รับผิดชอบหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งเมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำขอลงทะเบียนแล้ว ให้บันทึกคำว่า “ใช้สิทธิก่อนวันเลือกตั้งในเขต” หรือ “ก่อนในเขต” ในช่องหมายเหตุในรายการของผู้นั้นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) พร้อมทั้งออกแบบตอบรับให้แก่ผู้ลงทะเบียน

(๒) กรณีขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้ยื่นคำขอตามแบบ ส.ส. ๑/๑๕ ด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอื่นเป็นผู้ดำเนินการแทน หรือยื่นคำขอเป็นคณะบุคคลพร้อมแนบสำเนาคำสั่งแต่งตั้งและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรที่มีรูปถ่ายซึ่งทางราชการออกให้และมีเลขประจำตัวประชาชน โดยให้รับรองสำเนาเอกสารดังกล่าวด้วย นำไปยื่นต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งหรือเลือกตั้งกลางที่ประสงค์จะขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

กรณีขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งตาม (๒) ที่ได้ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำขอลงทะเบียนแล้ว ให้บันทึกคำว่า “ใช้สิทธิที่เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....” หรือ “ก่อนนอกเขต” พร้อมทั้งออกแบบตอบรับให้แก่ผู้ลงทะเบียน และให้แจ้งไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเพื่อดำเนินการเพิ่มชื่อผู้ขอลงทะเบียนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอลงทะเบียน

กรณีขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งตาม (๒) ที่ได้ยื่นคำขอลงทะเบียนต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่รับผิดชอบที่เลือกตั้งกลางที่ตนประสงค์จะขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้แจ้งไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเพื่อดำเนินการเพิ่มชื่อผู้ขอลงทะเบียนในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) พร้อมทั้งออกแบบตอบรับให้แก่ผู้ลงทะเบียน และให้แจ้งไปยังนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในหน่วยเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อดำเนินการบันทึกคำว่า “ใช้สิทธิที่เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....” หรือ “ก่อนนอกเขต” ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอลงทะเบียน

ข้อ ๑๙๐ การยื่นคำขอลงทะเบียนทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามข้อ ๑๘๘ (๔) ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งดำเนินการยื่นคำขอลงทะเบียนด้วยตนเองทางเว็บไซต์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดหรือทางดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชันของกรมการปกครอง (D.DOPA)

การยื่นคำขอทางเว็บไซต์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เข้าสู่ระบบ บันทึกเลขประจำตัวประชาชน ชื่อตัว ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด หมายเลขหลังบัตรประจำตัวประชาชน เลขประจำบ้าน (๑๑ หลัก) และสถานที่ที่ประสงค์ไปใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เมื่อกรอกข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วนแล้วให้เลือกรายการลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๒) เมื่อเลือกลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว ให้ตรวจสอบข้อมูลที่ปรากฏว่าถูกต้องหรือไม่ กรณีผู้ที่เคยลงทะเบียนแล้วถ้ามีความประสงค์จะขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ลงคะแนน ให้ระบุสถานที่ที่ประสงค์จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือถ้าประสงค์จะขอยกเลิกการลงทะเบียนให้เลือกรายการขอยกเลิกการลงทะเบียนแล้วจึงเลือกบันทึกข้อมูล

(๓) เข้าสู่หน้าการยืนยันการบันทึกข้อมูล ให้ตรวจสอบว่าข้อมูลที่ปรากฏอยู่นั้นถูกต้องหรือไม่ หากถูกต้องครบถ้วนแล้วให้เลือกรายการยืนยันการบันทึกข้อมูล หรือถ้าประสงค์จะกลับไปแก้ไขข้อมูลให้เลือกรายการกลับไปแก้ไขข้อมูล

(๔) เมื่อผู้ยื่นคำขอยืนยันการลงทะเบียนเสร็จสมบูรณ์แล้ว ระบบจะแสดงแบบตอบรับเป็นหลักฐานประกอบการลงทะเบียนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานประกอบการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนนอกเขตเลือกตั้ง

การยื่นคำขอทางดิจิทัลผ่านแอปพลิเคชันของกรมการปกครอง (D.DOPA) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ ๑๙๑ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตอบรับการลงทะเบียนแล้ว ให้หมดสิทธิออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิอยู่เดิม เว้นแต่ได้ยื่นคำขอลงทะเบียนยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ โดยการลงทะเบียนยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงให้ทำได้ครั้งเดียว และต้องดำเนินการก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตอบรับการลงทะเบียนหรือแจ้งการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บันทึกลงในฐานข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของสำนักทะเบียนกลางแล้วแจ้งให้ผู้ลงทะเบียนนั้นทราบภายในสามวัน

ส่วนที่ ๒
การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๙๒ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หากประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้ยื่นคำขอตามข้อ ๑๘๘ วรรคสอง

เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการได้รับคำขอลงทะเบียนตามข้อ ๑๘๘ วรรคสอง แล้ว ให้ตรวจสอบว่าผู้ยื่นคำขอนั้นเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่ามีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนทราบสถานที่ออกเสียงลงคะแนนในเขตเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๑/๑๔ และให้บันทึกคำว่า “ใช้สิทธิก่อนวันเลือกตั้งในเขต” หรือ “ก่อนในเขต” ในช่องหมายเหตุในรายการของผู้นั้นในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการลงทะเบียน ให้บันทึกจำนวนผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งไว้บนปกหน้าของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งดังกล่าว

(๒) หากเห็นว่าไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนทราบ ตามแบบ ส.ส. ๑/๑๔

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่บุคคลที่มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งจนไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้งได้ด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๑๙๓ ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งตามข้อ ๑๙๒ ที่ประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ให้ไปแสดงตนและขอออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งตามวัน เวลา ที่ระบุไว้ตามแบบส.ส. ๑/๑๔

ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง แต่กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งไม่พบการหมายเหตุในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ให้แจ้งแก่ผู้นั้นว่า “ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน” แต่ถ้าผู้นั้นยืนยันที่จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนโดยอ้างว่าได้ยื่นหลักฐานการลงทะเบียนและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้ตอบรับการลงทะเบียนตามข้อ ๑๘๙ หรือข้อ ๑๙๒ แล้ว ให้กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานและให้คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง ดำเนินการตามข้อ ๑๕๙ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๙๔ ให้นำความในหมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๑ บัตรเลือกตั้ง ส่วนที่ ๒ หีบบัตรเลือกตั้ง ส่วนที่ ๓ การดำเนินงานก่อนวันเลือกตั้ง ส่วนที่ ๔ การดำเนินงานในวันเลือกตั้ง และส่วนที่ ๕ การออกเสียงลงคะแนน มาใช้บังคับกับการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายจัดหาหีบบัตรเลือกตั้งให้เพียงพอกับจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของแต่ละเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๙๕ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้นำความในหมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๖ การดำเนินการหลังปิดการออกเสียงลงคะแนน มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่มและบัตรเลือกตั้งที่เหลือเต็มเล่ม ให้ทำลายด้วยการใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะกลางบัตรเลือกตั้งให้ทะลุทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลัง แล้วใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกันหรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ออกเสียงลงคะแนนได้ หลังจากนั้นให้นำส่งหีบบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้งที่เหลือ พร้อมบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย เพื่อจัดเก็บรักษาไว้ในสถานที่ปลอดภัยเขตเลือกตั้งละหนึ่งแห่งตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศกำหนดไว้เป็นการล่วงหน้า

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศกำหนดสถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ใช้บรรจุบัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งก่อนนำไปนับคะแนน (ส.ส. ๕/๔) ตามวรรคหนึ่ง ไม่น้อยกว่าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง และปิดประกาศ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ที่ว่าการอำเภอ และสถานที่เก็บรักษา โดยสถานที่ดังกล่าวต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเฝ้าดูแลการเก็บรักษาจนกว่าจะมีการเบิกหีบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวไปนับคะแนนในวันเลือกตั้ง

ข้อ ๑๙๖ หีบบัตรเลือกตั้งที่จัดส่งตามข้อ ๑๙๕ ต้องจัดให้มีการทำเครื่องหมายเพื่อป้องกันการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งหรือการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งลงลายมือชื่อบนหีบบัตรเลือกตั้งแล้วปิดทับลายมือชื่อทั้งหมดด้วยเทปกาวใสเพื่อป้องกันการเปลี่ยนหีบบัตรเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๓
การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๑๙๗ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดมีถิ่นที่อยู่ซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลาน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หากประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้ยื่นคำขอตามข้อ ๑๘๘ เพื่อขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านติดต่อกันครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

ข้อ ๑๙๘ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับคำขอลงทะเบียนตามข้อ ๑๘๘ แล้ว ให้ตรวจสอบว่าผู้ยื่นคำขอนั้นเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่ามีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้แจ้งผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมาย เพื่อให้หมายเหตุในช่องหมายเหตุของบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ว่า “ใช้สิทธิที่เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....” หรือ “ก่อนนอกเขต” และปรับปรุงฐานข้อมูลในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๒) หากเห็นว่าไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนทราบภายในสามวันตามแบบ ส.ส. ๑/๑๕

ข้อ ๑๙๙ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมาย จัดพิมพ์บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) จำนวนสองชุด ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ก่อนวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบวันเพื่อใช้ปิดประกาศหน้าที่เลือกตั้งกลางในวันออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งหนึ่งชุด โดยไม่ต้องระบุเลขประจำตัวประชาชนและใช้ตรวจสอบการใช้สิทธิเลือกตั้งหนึ่งชุด

ให้นำความในหมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๑ บัตรเลือกตั้ง ส่วนที่ ๒ หีบบัตรเลือกตั้ง ส่วนที่ ๓ การดำเนินงานก่อนวันเลือกตั้ง ส่วนที่ ๔ การดำเนินงานในวันเลือกตั้ง และส่วนที่ ๕ การออกเสียงลงคะแนน มาใช้บังคับในการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดหาหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อใส่ซองใส่บัตรเลือกตั้งให้เพียงพอกับจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๒๐๐ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้แจ้งความประสงค์และปรากฏชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งตามข้อ ๑๙๙ มาแสดงตนขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตรวจสอบชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) และบัตรที่ใช้แสดงตนแล้วให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งไว้เป็นหลักฐาน (ส.ส. ๑/๔)แล้วให้ลงรายการเกี่ยวกับจังหวัด เขตเลือกตั้ง และรหัสเขตเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงบนซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) ก่อนส่งมอบหลักฐานแสดงตนและซองใส่บัตรเลือกตั้งให้กรรมการผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง และให้นำความในข้อ ๑๕๒ วรรคสาม มาใช้กับกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไม่ได้ โดยอนุโลม

ข้อ ๒๐๑ เมื่อกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้งได้รับหลักฐานแสดงตนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและซองใส่บัตรเลือกตั้งจากกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๒๐๐ แล้ว ให้จดลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) ไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไว้ที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง และกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งลงลายมือชื่อในต้นขั้วบัตรเลือกตั้งแล้วส่งมอบบัตรเลือกตั้งพร้อมซองใส่บัตรเลือกตั้งและหลักฐานแสดงตนให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน และให้นำความในข้อ ๑๕๒ วรรคสาม มาใช้กับกรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงลายมือชื่อไม่ได้ โดยอนุโลม

ข้อ ๒๐๒ ให้กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน ตรวจสอบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้นำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วใส่ลงในซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส.๕/๒) และปิดผนึกเรียบร้อยหรือไม่ และให้มีหน้าที่ลงลายมือชื่อกำกับตรงรอยต่อผนึกซองดังกล่าวและปิดทับรอยต่อผนึกซองด้วยเทปกาวใส แล้วส่งคืนให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนำซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) ใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งต่อหน้ากรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๒๐๓ ผู้ใดแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง แต่กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งไม่พบข้อมูลในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) ให้แจ้งแก่ผู้นั้นว่า “ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน” แต่ถ้าผู้นั้นยืนยันว่าตนมีสิทธิที่จะออกเสียงลงคะแนนโดยอ้างว่าได้ยื่นหลักฐานการลงทะเบียนและนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้ตอบรับการลงทะเบียนตามข้อ ๑๘๙ หรือข้อ ๑๙๘ แล้ว ให้คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการตอบรับการลงทะเบียนหรือหลักฐานการลงทะเบียนดังกล่าว และวินิจฉัยชี้ขาดว่าจะให้ผู้นั้นออกเสียงลงคะแนนหรือไม่ ถ้าคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการเพิ่มชื่อผู้นั้นลงในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๔) ชุดที่ใช้ตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน และเขียนชื่อจังหวัด เขตเลือกตั้ง และรหัสเขตเลือกตั้งลงบนซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) แล้วมอบบัตรเลือกตั้งพร้อมซองใส่บัตรเลือกตั้งและหลักฐานการแสดงตนให้แก่ผู้นั้นเพื่อไปออกเสียงลงคะแนน พร้อมทั้งบันทึกลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) ในกรณีที่คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งวินิจฉัยว่าเป็นผู้ไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางบันทึกคำวินิจฉัยลงในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้นั้นทราบถึงสาเหตุที่ไม่สามารถออกเสียงลงคะแนนได้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรายงานการเพิ่มชื่อตามวรรคหนึ่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อให้แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ผู้นั้นมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อทราบและหมายเหตุสถานที่ที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓)

ข้อ ๒๐๔ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการออกเสียงลงคะแนน ให้นำความในหมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง ส่วนที่ ๖ การดำเนินการหลังปิดการออกเสียงลงคะแนน มาใช้บังคับกับการดำเนินการหลังปิดการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง โดยอนุโลม

บัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่มและบัตรเลือกตั้งที่เหลือเต็มเล่ม ให้ทำลายด้วยการใช้โลหะหรือวัตถุอื่นเจาะกลางบัตรเลือกตั้งให้ทะลุทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลัง แล้วใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกันหรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลืออยู่ออกเสียงลงคะแนนได้

ข้อ ๒๐๕ ให้คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อนับจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) แล้วบรรจุในถุงพลาสติกใสและเขียนบัญชีจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๓ และให้บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการมอบหมายมารับซองใส่บัตรเลือกตั้ง เพื่อส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามที่ระบุไว้หน้าซองใส่บัตรเลือกตั้ง

ในการจัดส่งซองใส่บัตรเลือกตั้งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการมอบหมาย จัดส่งซองใส่บัตรเลือกตั้งเป็นชุด ชุดละห้าร้อยซองโดยประมาณ

ข้อ ๒๐๖ ให้คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแต่ละชุดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแต่งตั้งตามข้อ ๒๕ อย่างน้อยชุดละห้าคน ดำเนินการรับและตรวจนับจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้งจากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการมอบหมายตามข้อ ๒๐๕ ว่าตรงตามจำนวนที่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการมอบหมายแจ้งหรือไม่ พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรับมอบซองใส่บัตรเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๑๕

เมื่อตรวจสอบเรียบร้อยแล้วให้นำซองใส่บัตรเลือกตั้งใส่หีบบัตรเลือกตั้งที่ได้จัดเตรียมไว้ และให้คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งปิดหีบบัตรเลือกตั้ง ใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดและลงลายมือชื่อบนสายรัด แล้วนำไปเก็บรักษาไว้ ณ ที่ปลอดภัยตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

ให้นำความในข้อ ๑๙๕ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการประกาศสถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งก่อนการนับคะแนนด้วย โดยอนุโลม

ส่วนที่ ๔
การออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

ข้อ ๒๐๗ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นควรให้มีที่ออกเสียงลงคะแนนสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ให้ประกาศกำหนดวันลงทะเบียนเพื่อยื่นคำขอออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ โดยหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ

ข้อ ๒๐๘ ให้นำความในข้อ ๑๘๘ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ที่ประสงค์จะออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ โดยให้ผู้แทนขององค์กรหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องยื่นคำขอลงทะเบียนตามแบบ ส.ส. ๑/๑๖ ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย ที่สถานที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุตั้งอยู่และเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนให้องค์กรหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องดำเนินการลงทะเบียนให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขององค์กรหรือสมาคมด้วย

สำหรับผู้ดูแลผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ให้ผู้แทนขององค์กรหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องดำเนินการลงทะเบียนตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ ๒๐๙ ภายในสามวันนับแต่วันปิดการลงทะเบียนตามข้อ ๒๐๘ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือผู้ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมายส่งคำขอและหลักฐานการลงทะเบียนของผู้ยื่นคำขอตามแบบ ส.ส. ๑/๑๖ ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายเพื่อตรวจสอบว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือไม่ หากเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ดำเนินการปรับปรุงฐานข้อมูลในการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) โดยให้หมายเหตุว่า “ใช้สิทธิที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ” หรือ “หน่วยพิเศษ” แล้วแจ้งไปยังองค์กรหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอลงทะเบียนตามแบบ ส.ส. ๑/๑๖ เพื่อแจ้งให้ผู้ลงทะเบียนทราบต่อไป

ให้นำความในข้อ ๑๙๙ มาใช้บังคับกับการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ (ส.ส. ๑/๕) ด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๒๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดและควบคุมการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

ให้นำความในส่วนที่ ๒ การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง และส่วนที่ ๓ การออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งมาใช้บังคับกับการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุโดยอนุโลม

หีบบัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ ต้องกำหนดสีหรือมีเครื่องหมายแสดงหีบบัตรเลือกตั้งแต่ละใบไว้ให้แตกต่างกัน

การออกเสียงลงคะแนนตามวรรคสอง ให้จัดให้มีการสื่อสารที่แสดงขั้นตอนและวิธีการออกเสียงลงคะแนนพร้อมอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกในการออกเสียงลงคะแนนแก่คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุด้วย

ส่วนที่ ๕
การนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๑ ในการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศกำหนดสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๓/๔ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน

ข้อ ๒๑๒ การดำเนินการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) เมื่อถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ของวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งอย่างน้อยห้าคนไปขอเบิกหีบบัตรเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายที่เก็บรักษาไว้ นำไปยังสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ตามข้อ ๒๑๑

(๒) ก่อนการนับคะแนน ให้คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งประกาศจำนวนหีบบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมอบตาม (๑) ว่าได้รับหีบบัตรเลือกตั้งแต่ละประเภทมาจำนวนกี่หีบ ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๔ ทั้งนี้ ให้นำความในหมวด ๗ การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ให้ประกาศผลการนับคะแนนเป็นรายหีบบัตรเลือกตั้งจนครบทุกหีบ จากนั้นให้นำคะแนนแต่ละหีบมารวมเป็นผลคะแนนของกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งชุดนั้นและนำส่งผลคะแนนให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต่อไป

ข้อ ๒๑๓ การดำเนินการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) เมื่อถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ของวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรอย่างน้อยห้าคนไปขอเบิกหีบบัตรเลือกตั้งที่บรรจุซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) ที่เก็บรักษาไว้ เพื่อนำไปยังสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ตามข้อ ๒๑๑

(๒) ก่อนการนับคะแนน ให้คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร เปิดหีบบัตรเลือกตั้งดังกล่าวเพื่อตรวจนับจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้งแล้วให้เปิดซองและนำบัตรเลือกตั้งออกจากซองใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งแยกตามประเภทของบัตรเลือกตั้ง กรณีไม่มีบัตรเลือกตั้งหรือมีบัตรเลือกตั้งเพียงบัตรเดียว ให้บันทึกไว้หน้าซองแล้วแยกซองไว้แล้วประกาศจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้งและจำนวนบัตรเลือกตั้งแต่ละประเภท ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๕/๑

(๓) ให้นำความในหมวด ๗ การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง หรือบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ หรือบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ไปถึงสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๒๑๑ หลังจากเริ่มการนับคะแนนแล้ว ให้ถือว่าบัตรเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสีย และให้กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ได้รับมอบหมายนำบัตรเลือกตั้งดังกล่าวมอบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรักษาไว้ และให้บันทึกการดำเนินการไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) โดยอนุโลม

หมวด ๙
การประกาศผลการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การรวมผลการนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย รวมผลการนับคะแนนทุกหน่วยเลือกตั้งภายในเขตเลือกตั้งจากรายงานผลการนับคะแนน ดังนี้

(๑) รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘ และ ส.ส. ๕/๑๘ (บช))

(๒) รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง (ส.ส.๕/๑๖ และ ส.ส. ๕/๑๖ (บช))

(๓) รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร (ส.ส. ๕/๑๗ และ ส.ส. ๕/๑๗ (บช))

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๖/๑ และ ส.ส. ๖/๑ (บช) จำนวนอย่างละสามชุด แล้วดำเนินการ ดังนี้

(๑) ปิดประกาศการนับคะแนนไว้ ณ สถานที่รวมคะแนน จำนวนหนึ่งชุด

(๒) ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวนหนึ่งชุด

(๓) ส่งให้คณะกรรมการ จำนวนหนึ่งชุด

ภายในห้าวันนับแต่วันเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเผยแพร่ข้อมูลรายงานผลการนับคะแนนตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) ในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ส่วนที่ ๒
การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๕ ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมและมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละเก้าสิบห้าของเขตเลือกตั้งทั้งหมด ให้ประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้ใดได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๖/๒ ให้แล้วเสร็จโดยเร็วแต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง

เพื่อประโยชน์ในการประกาศผลการเลือกตั้ง การตรวจสอบเบื้องต้นตามวรรคหนึ่งถ้าไม่มีผู้ใดร้องคัดค้านให้สันนิษฐานว่าผลการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ทั้งนี้ ต้องรับฟังรายงานของผู้ตรวจการเลือกตั้งและข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ มาประกอบการพิจารณาด้วย

ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายลงนามในหนังสือรับรองการได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรายบุคคลตามแบบ ส.ส. ๖/๔ เพื่อเป็นหลักฐานในการได้รับการเลือกตั้ง

ข้อ ๒๑๖ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดในเขตเลือกตั้งและมีคะแนนสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๖/๒

ข้อ ๒๑๗ ในกรณีการประกาศผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากมีผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งสูงสุดเท่ากันหลายคน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งแจ้งให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันจับสลากต่อหน้าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตาม วัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามวันนับแต่วันเลือกตั้ง

กรณีผู้สมัครตามวรรคหนึ่งไม่สามารถมาจับสลากด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดได้ ให้มอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรให้บุคคลอื่นเป็นผู้จับสลากแทนได้

เมื่อถึงกำหนดเวลาจับสลากแล้ว หากผู้สมัครรับเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งหรือผู้ได้รับมอบอำนาจตามวรรคสองไม่มา ณ สถานที่จับสลาก ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นผู้จับสลากแทนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่มา โดยให้ดำเนินการตามข้อ ๒๑๘

ข้อ ๒๑๘ การจับสลากให้ดำเนินการดังนี้

(๑) การจับสลากครั้งที่หนึ่ง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดทำรายชื่อผู้สมัครที่ต้องจับสลากบนสลากที่เหมือนกันแล้วใส่ในภาชนะ แล้วให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเป็นผู้จับสลากชื่อผู้สมัครจากในภาชนะขึ้นมาทีละหนึ่งใบ ชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับแรก ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเพื่อจับสลากครั้งที่สองก่อน ชื่อผู้สมัครใดที่ถูกจับมาเป็นลำดับต่อไป ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้มีสิทธิจับสลากเป็นลำดับถัดไปตามลำดับจนครบทุกผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากัน

(๒) การจับสลากครั้งที่สอง ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดทำสลากเท่าจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่จะต้องจับสลาก เป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับเลือกตั้ง” หนึ่งสลาก นอกนั้นเป็นสลากซึ่งมีข้อความว่า “ไม่ได้รับเลือกตั้ง” ผู้สมัครใดจับสลากซึ่งมีข้อความว่า “ได้รับเลือกตั้ง” ผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและให้บันทึกแสดงผลการจับสลากไว้ด้วย

ส่วนที่ ๓
การประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ข้อ ๒๑๙ เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานผลรวมคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามข้อ ๒๑๔ แล้ว ให้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้ การคำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้คำนวณตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้ถือว่าผู้สมัครตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้รับตามผลการคำนวณตามวรรคหนึ่งได้รับเลือกตั้งเรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นจนครบจำนวนแต่ต้องไม่เกินจำนวนผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ในแต่ละบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่พรรคการเมืองนั้นได้ส่งสมัคร

ข้อ ๒๒๐ เมื่อได้ดำเนินการคำนวณสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองตามข้อ ๒๑๙ แล้วและมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการประกาศผลการเลือกตั้งว่าผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อตามแบบ ส.ส. ๖/๓ ให้แล้วเสร็จโดยเร็วแต่ต้องไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันเลือกตั้ง และให้นำความในข้อ ๒๑๕ วรรคสองและวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีการประกาศผลการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีกรณีที่พรรคการเมืองมีเศษของคะแนนเท่ากันและจะทำให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเกินจำนวนหนึ่งร้อยคน ให้ตัวแทนของพรรคการเมืองที่มีเศษของคะแนนเท่ากันจับสลากตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการกำหนดซึ่งต้องไม่เกินสามวันนับแต่วันเลือกตั้งเพื่อให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวน โดยให้นำความในข้อ ๒๑๗ และข้อ ๒๑๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๒๑ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้นหรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน

กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระเบียบ หรือประกาศของคณะกรรมการจนอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้บัตรเลือกตั้งที่ลงคะแนนให้แก่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นในหน่วยเลือกตั้งนั้นเป็นบัตรเสียและมิให้นับเป็นคะแนนในการคำนวณหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น

กรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งภายหลังการนับคะแนนแล้ว มิให้นำความในข้อ ๑๗๔ วรรคสองมาใช้บังคับแก่บัตรเสียดังกล่าว

ข้อ ๒๒๒ เมื่อคณะกรรมการได้ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส. ๖/๒ และ ส.ส. ๖/๓) แล้ว ให้นำประกาศผลการเลือกตั้งดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา และเมื่อมีประธานรัฐสภาแล้ว ให้ส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรคการเมืองไปยังประธานรัฐสภาเพื่อทราบโดยเร็ว

หมวด ๑๐
การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ การออกเสียงลงคะแนนใหม่ และการเลือกตั้งใหม่ ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๒๓ ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้

(๑)จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้องภายหลังคณะกรรมการได้รับรายงานผลการนับคะแนนตามมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) ก่อนหรือในวันเลือกตั้งเมื่อคณะกรรมการหรือกรรมการได้ดำเนินการสอดส่อง สืบสวนไต่สวน หรือแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานรวมถึงได้สืบสวนหรือไต่สวนแล้วมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามมาตรา ๑๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๒๒๔ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ เว้นแต่กรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเพื่อความเป็นกลางทางการเมือง ความซื่อสัตย์สุจริต ความเหมาะสม หรือความจำเป็น ให้คณะกรรมการแต่งตั้งตามข้อ ๑๗ และข้อ ๒๔

ข้อ ๒๒๕ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ดำเนินการ ดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ชุดละเก้าคนประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอีกแปดคน โดยกรรมการนับคะแนนใหม่อย่างน้อยสามคนให้แต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามแบบ ส.ส. ๒/๖ โดยอนุโลม ทั้งนี้ จะมีจำนวนชุดเท่าใดให้พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมแก่การดำเนินการนับคะแนนใหม่

(๒) กรณีนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งอย่างน้อยหนึ่งชุด โดยให้นำความใน (๑) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ สถานที่ที่กำหนดให้ทำการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ของหน่วยเลือกตั้งหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๓/๔ โดยอนุโลม และประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร และพรรคการเมืองทราบ

(๔) แจ้งพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครให้ส่งผู้แทนพรรคการเมืองเข้าร่วมสังเกตการณ์การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้หนึ่งคนต่อคณะกรรมการนับคะแนนใหม่หนึ่งชุด โดยให้แจ้งรายชื่อผู้แทนพรรคการเมืองต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตตามแบบ ส.ส. ๒/๑๐ โดยอนุโลม ก่อนวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ทั้งนี้ ให้แจ้งขั้นตอนการจับสลากกรณีผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่มีผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งเท่ากันด้วย

(๕) จัดเตรียมสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายบัตรเลือกตั้ง จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ เช่น หีบบัตรเลือกตั้ง ภาชนะใส่บัตรเลือกตั้งแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง แบบพิมพ์ ถุงบรรจุบัตรเลือกตั้ง เป็นต้น ให้มีจำนวนเพียงพอสำหรับคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ทุกชุด และอำนวยความสะดวกในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ผู้แทนพรรคการเมืองตามวรรคหนึ่ง (๔) ต้องอยู่ในที่ซึ่งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จัดไว้เพื่อร่วมสังเกตการณ์และตรวจสอบการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ โดยห้ามมิให้ผู้แทนพรรคการเมืองจับต้องบัตรเลือกตั้งหรือกล่าวตอบโต้กับกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หรือโต้เถียงระหว่างกันเองโดยประการที่เป็นอุปสรรคแก่การนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ที่กำลังดำเนินอยู่

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตักเตือน และหากยังฝ่าฝืนอีกให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่มีอำนาจสั่งให้ผู้แทนพรรคการเมืองออกไปจากสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ และให้บันทึกไว้ในรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้งตามแบบ ส.ส. ๕/๖ โดยอนุโลม

ข้อ ๒๒๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดอบรมแก่คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ เพื่อทราบแนวทางการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๒๗ ก่อนวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเบิกหีบบัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งหรือเขตเลือกตั้งที่จะมีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ จากสถานที่เก็บรักษามาอยู่ในความควบคุมดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนดและให้แต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งระหว่างรอการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่โดยให้จัดทำบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายบัตรเลือกตั้งด้วย

เพื่อประโยชน์ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่และการรักษาความสงบเรียบร้อยในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจแต่งตั้งคณะบุคคลหรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้

ข้อ ๒๒๘ ในวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ก่อนถึงเวลานับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมายเบิกหีบบัตรเลือกตั้งจากคณะกรรมการเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๒๒๗ และนำหีบบัตรเลือกตั้งมายังสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่แล้วดำเนินการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อนำถุงใส่บัตรเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่จะนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ออกมาจัดเตรียมสำหรับจ่ายให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุด ตามบัญชีควบคุมการเบิกจ่ายบัตรเลือกตั้ง

(๒) เมื่อถึงเวลานับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุดส่งตัวแทนอย่างน้อยชุดละห้าคน เบิกถุงใส่บัตรเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย แล้วนำมานับจำนวนบัตรเลือกตั้งว่าถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในแบบ ส.ส. ๕/๑๒ หรือ ส.ส. ๕/๑๒ (บช) หรือไม่ แล้วบันทึกผลการนับจำนวนบัตรเลือกตั้งไว้ในแบบรายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖) โดยอนุโลม จากนั้นให้คละบัตรเลือกตั้งทั้งบัตรดี บัตรเสีย และบัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใดหรือไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งเปล่าที่เตรียมไว้

(๓) ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่แต่ละชุด ดำเนินการนับคะแนนใหม่ตามความในหมวด ๗ การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง โดยอนุโลม

(๔) เมื่อนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ แต่ละชุดดำเนินการจัดทำรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ตามแบบ ส.ส ๕/๑๖ หรือ ส.ส ๕/๑๖ (บช) โดยอนุโลม จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการ ดังนี้

(ก) ปิดประกาศ ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ จำนวนหนึ่งชุด

(ข) ใส่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่แล้วจำนวนหนึ่งชุด

(ค) ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย จำนวนหนึ่งชุด

(๕) ให้คณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๒ หรือ ส.ส. ๕/๑๒ (บช) โดยอนุโลม จำนวนหนึ่งชุด และใส่ลงในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) ซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่

(๖) ส่งถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่ผ่านการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ซึ่งได้ตรวจสอบความถูกต้องแล้วพร้อมแบบขีดคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส.๕/๑๑ หรือ ส.ส. ๕/๑๑ (บช.)) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย เพื่อส่งให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเก็บรักษา

การดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) จนครบทุกหน่วยเลือกตั้ง

ในกรณีที่คณะกรรมการสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่เฉพาะหน่วยเลือกตั้งให้ถือปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

ข้อ ๒๒๙ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้รับรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่จากคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามข้อ ๒๒๘ (๔) แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจัดทำรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ ตามแบบ ส.ส. ๕/๑๘ หรือ ส.ส. ๕/๑๘ (บช) โดยอนุโลม และประกาศผลการรวมคะแนนเลือกตั้งใหม่ ตามแบบ ส.ส. ๖/๑ หรือ ส.ส. ๖/๑ (บช) โดยอนุโลม จำนวนสามชุด แล้วดำเนินการดังนี้

(ก) ปิดประกาศ ณ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้งใหม่ จำนวนหนึ่งชุด

(ข) ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จำนวนหนึ่งชุด

(ค) ส่งให้คณะกรรมการ จำนวนหนึ่งชุด

การจัดทำประกาศผลการรวมคะแนนเลือกตั้งใหม่ตามวรรคหนึ่งให้รวบรวมผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งที่มีคำสั่งให้นับคะแนนเลือกตั้งใหม่นำไปรวมกับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งอื่น คะแนนจากการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง นอกเขตเลือกตั้ง และนอกราชอาณาจักร ที่มิได้มีการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ด้วย

ข้อ ๒๓๐ ในการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่หากผู้สมัครได้รับคะแนนเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันหลายคนอันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกตั้งได้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการจับสลากตามความในข้อ ๒๑๗ และข้อ ๒๑๘ โดยอนุโลม และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการจับสลากให้แล้วเสร็จภายในวันที่กำหนดให้เป็นวันนับคะแนนเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๓๑ ให้นำความในข้อ ๓๒ มาใช้บังคับกับกรณีมีการทักท้วงการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่โดยอนุโลม

ข้อ ๒๓๒ เมื่อคณะกรรมการได้รับแบบรายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ และประกาศผลการรวมคะแนนเลือกตั้งใหม่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามข้อ ๒๒๙ แล้วให้ดำเนินการตามหมวด ๙ การประกาศผลการเลือกตั้ง โดยอนุโลม

ข้อ ๒๓๓ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการนับคะแนนเลือกตั้งใหม่ได้รับค่าตอบแทนตามอัตราบัญชีค่าตอบแทนท้ายระเบียบนี้

ส่วนที่ ๒
การออกเสียงลงคะแนนใหม่

ข้อ ๒๓๔ ให้คณะกรรมการสั่งยกเลิกการเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งใดและสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้น เมื่อปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๒๓๕ เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใด ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนนใหม่เว้นแต่กรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรเปลี่ยนแปลงเพื่อความเป็นกลางทางการเมือง ความซื่อสัตย์สุจริต ความเหมาะสม หรือความจำเป็น ให้คณะกรรมการแต่งตั้งตามข้อ ๑๗ และข้อ ๒๔

(๒) ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับการแต่งตั้งไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งหลังสุดปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เว้นแต่กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเห็นสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงเพื่อความเหมาะสมหรือความจำเป็นก็กระทำได้ โดยให้นำความในหมวด ๑ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ให้ใช้ประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งชุดที่ได้ประกาศไว้ในคราวที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งหลังสุด

(๔) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดที่หนึ่ง ตามข้อ ๗๐ เพื่อมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งใช้ในการตรวจสอบและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนนใหม่

(๕) ให้ขยายระยะเวลาในการแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามข้อ ๕๗ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตั้งแต่วันที่มีการประกาศให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งใหม่จนถึงระยะเวลาภายในเจ็ดวันนับแต่วันออกเสียงลงคะแนนใหม่

ข้อ ๒๓๖ การดำเนินการออกเสียงลงคะแนนใหม่ ให้นำความในหมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง และหมวด ๗ การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๓๗ กรณีที่พรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งประสงค์จะส่งผู้แทนไปประจำ ณ ที่เลือกตั้ง เพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งใหม่และการนับคะแนน ให้ยื่นหนังสือขอแต่งตั้งผู้แทนของตนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้หนึ่งคนก่อนวันออกเสียงลงคะแนนใหม่ไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๒๓๘ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ การออกเสียงลงคะแนนใหม่ให้ประชาชนในหน่วยเลือกตั้งที่มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ได้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๒๓๙ ให้งดเว้นการจัดให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง และนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา ๑๐๖ มาตรา ๑๐๗ และมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

ส่วนที่ ๓
การเลือกตั้งใหม่

ข้อ ๒๔๐ ให้คณะกรรมการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในหน่วยเลือกตั้งใดหรือทุกหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้

(๑) ผู้สมัครขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งและได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการนับคะแนนเป็นไปโดยไม่ถูกต้องภายหลังคณะกรรมการได้รับรายงานผลการนับคะแนนตามมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) ไม่มีผู้สมัครรายใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ตามมาตรา ๑๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๔) มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผู้สมัครผู้ใดกระทำการอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดก่อให้ผู้อื่นกระทำ สนับสนุน หรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลอื่นกระทำการดังกล่าว หรือรู้ว่ามีการกระทำดังกล่าวแล้วไม่ดำเนินการเพื่อระงับการกระทำนั้นและเป็นผู้ได้คะแนนอยู่ในลำดับที่จะได้รับการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๕) ก่อนหรือในวันเลือกตั้งเมื่อคณะกรรมการหรือกรรมการได้ดำเนินการสอดส่อง สืบสวนไต่สวน หรือแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานรวมถึงได้สืบสวนหรือไต่สวนแล้วมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๑๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๒๔๑ ให้นำความในข้อ ๒๓๕ ข้อ ๒๓๗ ข้อ ๒๓๘ และ ข้อ ๒๓๙ มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งใหม่โดยอนุโลม

ข้อ ๒๔๒ ให้งดเว้นการแจ้งรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังเจ้าบ้าน ตามข้อ ๗๒

ข้อ ๒๔๓ ให้ย่นระยะเวลาการขอเพิ่มชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือการถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามข้อ ๗๔ หรือข้อ ๗๘ โดยให้มีระยะเวลาการขอเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อก่อนวันเลือกตั้งใหม่ไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๒๔๔ ในกรณีที่ต้องมีการสมัครรับเลือกตั้งใหม่ ให้ย่นระยะเวลาการรับสมัครรับเลือกตั้งโดยสามารถกำหนดวันรับสมัครน้อยกว่าห้าวันก็ได้

ข้อ ๒๔๕ ให้ย่นระยะเวลาในการประกาศรายชื่อผู้สมัครตามข้อ ๙๕ โดยให้มีระยะเวลาในการประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครให้เสร็จสิ้นภายในสามวันนับแต่วันปิดการรับสมัครรับเลือกตั้งตามข้อ ๒๔๔

ข้อ ๒๔๖ การดำเนินการเลือกตั้งใหม่ให้นำความในหมวด ๖ การดำเนินการเลือกตั้ง และหมวด ๗ การนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๑
การเก็บรักษาและการทำลายบัตรเลือกตั้ง และเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ส่วนที่ ๑
การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง

ข้อ ๒๔๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

(๑) กำหนดสถานที่เก็บรักษาบัตรเลือกตั้งที่มีความปลอดภัยไว้เป็นการล่วงหน้า

(๒) จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยโดยคำนึงถึงมาตรการที่เหมาะสม

(๓) จัดให้มีการบันทึกเหตุการณ์อย่างน้อยสามช่วงเวลา ได้แก่

(ก) ก่อนเข้างานรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(ข) ระหว่างเข้างานรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(ค) การส่งมอบงานรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจมอบหมายบุคคล หรือคณะบุคคลเป็นผู้ดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๒๔๘ การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๒๔๗ ให้แบ่งระยะเวลาออกเป็นสามระยะ ดังนี้

(๑) ระยะที่หนึ่ง เป็นการเก็บรักษาเมื่อได้รับบัตรเลือกตั้งมาอยู่ในการครอบครอง

(๒) ระยะที่สอง เป็นการเก็บรักษาระหว่างดำเนินการจัดเตรียมส่งมอบให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(๓) ระยะที่สาม เป็นการเก็บรักษาเนื่องจากมีบัตรเลือกตั้งเหลือภายหลังการจัดสรรบัตรเลือกตั้งให้แก่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ซึ่งถือว่าเป็นบัตรเลือกตั้งสำรองอยู่ในการครอบครองของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งระหว่างที่มีการออกเสียงลงคะแนน โดยการจะนำบัตรเลือกตั้งสำรองไปใช้ต้องได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ข้อ ๒๔๙ การจัดเตรียมเพื่อส่งมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดทำบัญชีจัดสรรบัตรเลือกตั้งแก่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางเพื่อให้แต่ละที่เลือกตั้งและที่เลือกตั้งกลางมีบัตรเลือกตั้งเพียงพอต่อการออกเสียงลงคะแนน โดยให้มีการบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลางและการลงลายมือชื่อของผู้จ่ายบัตรเลือกตั้งและผู้รับบัตรเลือกตั้งเป็นหลักฐานการส่งมอบบัตรเลือกตั้งด้วย

(๒) หากไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จในวันเดียวกันได้ ให้ดำเนินการจัดเก็บบัตรเลือกตั้งทั้งหมดในที่ที่กำหนดและจัดให้มีการตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งในแต่ละวันพร้อมจัดทำบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย

ส่วนที่ ๒
การเก็บรักษาบัตรเลือกตั้ง และเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ภายหลังการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง

ข้อ ๒๕๐ เมื่อถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกาของวันเลือกตั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย ดำเนินการเจาะกลางบัตรเลือกตั้งที่เก็บสำรองไว้ทั้งหมดให้ทะลุบริเวณกลางบัตรเลือกตั้งทุกฉบับพร้อมปกหน้าและปกหลัง แล้วใช้เชือกร้อยรูผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกันหรือกระทำการด้วยวิธีการอื่นใดที่สามารถป้องกันมิให้ใช้บัตรเลือกตั้งที่เหลือดังกล่าวลงคะแนนได้แล้วมัดบัตรเลือกตั้งผ่านรูเจาะผูกรวมให้เป็นปึกเดียวกันแล้วนำไปเก็บรักษาพร้อมบัตรเลือกตั้งที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางส่งกลับมาภายหลังการออกเสียงลงคะแนนแล้ว

ข้อ ๒๕๑ ภายในเจ็ดวันนับแต่สิ้นสุดการออกเสียงลงคะแนนในวันเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย จัดเก็บบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนน ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งรวมทั้งบัตรสำรองไว้เป็นรายหน่วยเลือกตั้ง ตำบล อำเภอ เขตเลือกตั้ง ในสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด โดยให้มีการจัดทำรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้งที่เหลือ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์เลือกตั้ง ตามแบบ ส.ส. ๕/๒๐ เพื่อเป็นหลักฐานในการส่งมอบให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าบัตรเลือกตั้งอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด การดำเนินการใดต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดก่อน

ส่วนที่ ๓
การทำลายบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๒๕๒ บัตรเลือกตั้งที่จะทำลายได้ตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) บัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนนแล้ว

(๒) บัตรเลือกตั้งที่เหลือเต็มเล่ม

กรณีต้นขั้วของบัตรเลือกตั้งที่ใช้ในการออกเสียงลงคะแนนแล้ว และบัตรเลือกตั้งที่เหลือไม่เต็มเล่ม ให้มีระยะเวลาการเก็บรักษาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเก็บรักษาและการทำลายเอกสาร พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยอนุโลม

บัตรเลือกตั้งที่จะทำลายได้ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีลักษณะเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

(๑) เป็นบัตรเลือกตั้งที่คณะกรรมการได้ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วและไม่มีเรื่องร้องคัดค้านเกี่ยวกับการนับคะแนน และ

(๒) เป็นบัตรเลือกตั้งที่ไม่มีกรณีร้องคัดค้านในความผิดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้ง หรือมีแต่เรื่องร้องคัดค้านนั้นคณะกรรมการหรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี วินิจฉัยแล้วเสร็จ และ

(๓) เป็นบัตรเลือกตั้งที่ไม่มีกรณีการฟ้องคดีอาญา คดีแพ่ง หรือคดีปกครองในความผิดเกี่ยวกับบัตรเลือกตั้ง การออกเสียงลงคะแนน หรือเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือการนับคะแนนเลือกตั้ง หรือมีกรณีการฟ้องคดีต่อศาลในความผิดดังกล่าวแต่คดีถึงที่สุดแล้ว

ให้มีการตรวจสอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามวรรคสาม (๑) (๒) และ (๓) ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและสำนักงาน

ข้อ ๒๕๓ ให้เลขาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้งส่วนกลาง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการฝ่ายเป็นประธานกรรมการ พนักงานของสำนักงานไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการ และให้พนักงานของสำนักงานคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้ง ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการ และให้พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนหนึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ถ้าประธานกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานกรรมการ มติของคณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้งให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ากรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยให้ทำบันทึกความเห็นแย้งไว้

ข้อ ๒๕๔ คณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๒๕๓ มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำรายละเอียดและรายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็น และวิธีการทำลายเสนอขออนุมัติทำลายบัตรเลือกตั้ง

(๒) เสนอรายงานตาม (๑) ต่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณา

(๓) ควบคุมการทำลายบัตรเลือกตั้งตามที่ได้รับอนุมัติให้ทำลายแล้ว

ทั้งนี้ วิธีการทำลายตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้คำนึงถึงความปลอดภัยต่อบุคคล ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๒๕๕ เมื่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ได้รับรายงานตามข้อ ๒๕๔ แล้ว ให้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ ๒๕๒

(๒) หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ให้เลขาธิการหรือผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติการทำลายบัตรเลือกตั้งโดยเร็ว

ข้อ ๒๕๖ เมื่อเลขาธิการหรือผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี ได้รับอนุมัติให้ทำลายบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้แจ้งคณะกรรมการทำลายบัตรเลือกตั้ง และให้มีการควบคุมดูแลโดยเคร่งครัดมิให้บัตรเลือกตั้งสามารถถูกนำออกไปสู่ภายนอกหรือมีผู้นำไปใช้ในทางที่มิชอบ แล้วให้จัดทำรายงานผลการทำลายบัตรเลือกตั้ง

ข้อ ๒๕๗ ให้ดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งด้วยวิธีการตามที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ และจะต้องทำให้บัตรเลือกตั้งถูกทำลายจนสิ้นสภาพและไม่สามารถนำมาใช้ได้อีก

การทำลายบัตรเลือกตั้งโดยวิธีการใดๆ หากจะเป็นผลให้มีรายได้เกิดขึ้นให้เสนอเลขาธิการหรือผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาเป็นกรณีไป และเงินที่ได้ให้ส่งเป็นรายได้ของสำนักงาน

กรณีที่มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งให้เสนอขออนุมัติเบิกค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณของสำนักงาน

ข้อ ๒๕๘ เมื่อได้ดำเนินการทำลายบัตรเลือกตั้งเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการตามข้อ ๒๕๓ วรรคหนึ่ง รายงานเลขาธิการทราบต่อไป

ข้อ ๒๕๙ การเก็บรักษาเอกสารและการทำลายเอกสารที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเก็บรักษาและการทำลายเอกสาร พ.ศ. ๒๕๕๒

หมวด ๑๒
ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง แผนผังที่เลือกตั้งและแบบพิมพ์

ข้อ ๒๖๐ ตัวอย่างบัตรเลือกตั้ง หีบบัตรเลือกตั้ง แผนผังที่เลือกตั้ง และแบบพิมพ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปตามตัวอย่างท้ายระเบียบนี้ โดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๖๑ การใดที่ได้ดำเนินการก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าดำเนินการโดยชอบด้วยระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖
นายอิทธิพร บุญประคอง
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

บัญชีอัตราค่าตอบแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง อนุกรรมการประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน ท้ายระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖

ลำดับ	ตำแหน่ง	ค่าตอบแทน	หมายเหตุ
๑	ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน	
๒	ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน	
๓	กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	๑๓,๐๐๐ บาท/เดือน	
๔	อนุกรรมการประจำเขตเลือกตั้ง	๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน	
๕	เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ธุรการ/การเงิน)	๑๑,๕๐๐ บาท/เดือน	
๖	เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง (ธุรการ/การเงิน)	๘,๐๐๐ บาท/เดือน	
๗	เจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานคณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	๘,๐๐๐ บาท/เดือน	
๘	ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง	- วันอบรม ๓๐๐ บาท/วัน - วันรับหีบบัตรและวัสดุอุปกรณ์ ๒๕๐ บาท/วัน - วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน ๗๐๐ บาท/วัน	- - เพิ่มค่าพาหนะคนละ ๒๐๐ บาท/วันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนน
๙	ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขต/นอกเขตเลือกตั้ง	- วันอบรม ๓๐๐ บาท/วัน - วันรับหีบบัตรและวัสดุอุปกรณ์ ๒๕๐ บาท/วัน - วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน ๕๐๐ บาท/วัน	- - เพิ่มค่าพาหนะคนละ ๒๐๐ บาท/วันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนน
๑๐	กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขต/นอกเขตเลือกตั้ง	- วันอบรม ๓๐๐ บาท/วัน - วันรับหีบบัตรและวัสดุอุปกรณ์ ๒๕๐ บาท/วัน - วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน ๔๕๐ บาท/วัน	- - เพิ่มค่าพาหนะคนละ ๒๐๐ บาท/วันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนน
๑๑	เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	- วันอบรม ๓๐๐ บาท/วัน - วันรับหีบบัตรและวัสดุอุปกรณ์ ๒๕๐ บาท/วัน - วันเลือกตั้ง/วันออกเสียงลงคะแนน ๔๕๐ บาท/วัน	- - เพิ่มค่าพาหนะคนละ ๒๐๐ บาท/วันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนน

ลำดับ	ตำแหน่ง	ค่าตอบแทน	หมายเหตุ
๑๒	กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง	- วันอบรม ๓๐๐ บาท/วัน - ในวันรับหีบบัตร/ซองบัตร ๒๕๐ บาท/วัน - วันเลือกตั้ง/วันลงคะแนน ๓๕๐ บาท/วัน	- - เพิ่มค่าพาหนะคนละ ๒๐๐ บาท/วันเลือกตั้งหรือวันออกเสียงลงคะแนน
๑๓	เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล เจ้าหน้าที่บันทึกคะแนน เจ้าหน้าที่รวมคะแนน	๓๕๐ บาท/วัน	ผู้ช่วยปฏิบัติงานชั่วคราว เป็นรายวัน
๑๔	คณะบุคคลหรือคณะทำงานหรือผู้ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงาน	๓๕๐ บาท/วัน	

หมายเหตุ

๑. บุคคลตามลำดับที่ ๑ – ๔ และ ลำดับที่ ๖ – ๗ ให้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ๒ เดือน กรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือการออกเสียงลงคะแนนใหม่หรือนับคะแนนใหม่ ให้ได้รับค่าตอบแทนเพิ่มเติมนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งจนเสร็จสิ้นภารกิจ กรณีปฏิบัติงานไม่ครบเดือน ให้คิดค่าตอบแทนเป็นรายวัน

๒. บุคคลตามลำดับที่ ๘ – ๑๔ ปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวและได้รับค่าตอบแทนเป็นรายวัน

๓. ในพื้นที่ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา (เฉพาะอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอนาทวี) ให้เพิ่มค่าตอบแทนสำหรับการปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัยในวันอบรม วันรับวัสดุอุปกรณ์ และวันลงคะแนนหรือวันเลือกตั้ง ให้บุคคลลำดับที่ ๘ – ๑๒ ในอัตราสองเท่า ส่วนลำดับที่ ๑๓ - ๑๔ ให้เพิ่มในอัตราสองเท่าเฉพาะวันลงคะแนนหรือวันเลือกตั้งหรือวันปฏิบัติงานตามบัญชีจัดสรรและภายในกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔. กรณีมีการสั่งให้มีการออกเสียงลงคะแนนใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ได้รับค่าตอบแทนในอัตราเดียวกันกับค่าตอบแทนในวันอบรม วันรับหีบบัตรและวัสดุอุปกรณ์และวันเลือกตั้งแล้วแต่กรณี

(ปกหน้า)

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เล่มที่ ..... **เลขที่** .....**ถึงเลขที่** .....**จำนวน** ..... 20 ..... **บัตร**

หน่วยเลือกตั้งที่/ที่เลือกตั้งกลาง .....หมู่ที่ .....ตำบล/แขวง.....

เทศบาล .....อำเภอ/เขต .....จังหวัด .....

ที่เลือกตั้ง .....เขตเลือกตั้งที่ .....

ตัวอย่าง

ผู้มอบบัตรเลือกตั้ง

..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(.....) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(.....) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.

..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(.....) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ผู้รับมอบบัตรเลือกตั้ง

ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วปรากฏว่า

☐ **ครบถ้วนจำนวน.....บัตร**

☐ **ขาด.....บัตร** ☐ **เกิน.....บัตร**

..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

(ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง)

ด้านในของบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เล่มที่..... เลขที่..... ลำดับที่.....

ลงชื่อ (.....) (.....)

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(ปรุฉีก) (ปรุฉีก)

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท “X” ภายใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ไม่เกินหนึ่งหมายเลข

หมายเลขผู้สมัคร	ช่องทำเครื่องหมาย	หมายเลขผู้สมัคร	ช่องทำเครื่องหมาย	หมายเลขผู้สมัคร	ช่องทำเครื่องหมาย	หมายเลขผู้สมัคร	ช่องทำเครื่องหมาย
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	
00		00		00		00	

ตัวอย่าง
บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ถ้าประสงค์ออกเสียงลงคะแนน “ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด”
ให้ทำเครื่องหมายกากบาท “X” ในช่องสี่เหลี่ยมนี้

ช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด

(ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง)

ด้านหน้าของบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

(ปรุฉีก)

(ปรุฉีก)

คำเตือน

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง หรือจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง หรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งที่ตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วหรือนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนได้ลงคะแนนอย่างไร ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายบัญญัติ

โปรดนำบัตรเลือกตั้งหย่อนลงในหีบบัตรด้วยตนเอง

บัตรเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

“โปรดอ่านข้อความ ก่อนทำเครื่องหมายกากบาท”

ตัวอย่าง

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(ปกหลัง)

ผู้มอบบัตรเลือกตั้ง

บัตรเลือกตั้งจำนวน ..... บัตร ใช้แล้วจำนวน ..... บัตร

ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วเหลือจำนวน ..... บัตร

คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง / ผู้นำส่งหีบบัตรเลือกตั้ง

..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

ตัวอย่าง

(ปกหน้า)

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

เล่มที่ ..... เลขที่ .....ถึงเลขที่ .....จำนวน .....20..... บัตร

หน่วยเลือกตั้งที่/ที่เลือกตั้งกลาง .....หมู่ที่ .....ตำบล/แขวง.....

เทศบาล .....อำเภอ/เขต .....จังหวัด .....

ที่เลือกตั้ง .....เขตเลือกตั้งที่ .....

ผู้มอบบัตรเลือกตั้ง

..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(.....) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(.....) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.

..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

(.....) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ผู้รับมอบบัตรเลือกตั้ง

ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วปรากฏว่า

☐ **ครบถ้วนจำนวน.....บัตร**

☐ **ขาด.....บัตร** ☐ **เกิน.....บัตร**

..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) หรือที่เลือกตั้งกลาง

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

ตัวอย่าง

(ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง)

ด้านในของบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

เล่มที่..... เลขที่..... ลำดับที่.....

ลงชื่อ (.....) (.....)

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(ปรุฉีก) (ปรุฉีก)

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท “X” ภายใน “ช่องทำเครื่องหมาย” ไม่เกินหนึ่งหมายเลข

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องทำเครื่องหมาย
00		พรรค ก.	
00		พรรค ข.	
00		พรรค ค.	
00		พรรค ง.	
00		พรรค จ.	
00		พรรค ฉ.	
00		พรรค ช.	
00		พรรค ซ.	
00		พรรค ฌ.	
00		พรรค ญ.	

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องทำเครื่องหมาย
00		พรรค ฎ.	
00		พรรค ฏ.	
00		พรรค ฐ.	
00		พรรค ฑ.	
00		พรรค ฒ.	
00		พรรค ณ.	
00		พรรค ด.	
00		พรรค ต.	
00		พรรค ถ.	
00		พรรค ท.	

ตัวอย่าง

บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ถ้าประสงค์ออกเสียงลงคะแนน “ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด”

ให้ทำเครื่องหมายกากบาท “X” ในช่องสี่เหลี่ยมนี้

ช่องไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด

(ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง)

ด้านหน้าของบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

(ปรุฉีก)

(ปรุฉีก)

คำเตือน

ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นำบัตรเลือกตั้งออกไปจากที่เลือกตั้ง หรือจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง หรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งที่ตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งแล้วหรือนำบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนได้ลงคะแนนอย่างไร ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายบัญญัติ

โปรดนำบัตรเลือกตั้งหย่อนลงในหีบบัตรด้วยตนเอง

บัตรเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ

“โปรดอ่านข้อความ ก่อนทำเครื่องหมายกากบาท”

ตัวอย่าง

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(รอยพับ)

(ปกหลัง)

ผู้มอบบัตรเลือกตั้ง

บัตรเลือกตั้งจำนวน ..... บัตร ใช้แล้วจำนวน ..... บัตร

ได้ตรวจสอบจำนวนบัตรเลือกตั้งแล้วเหลือจำนวน ..... บัตร

คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง / ผู้นำส่งหีบบัตรเลือกตั้ง

..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้งกลาง

(.....)

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

(.....)

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๑)

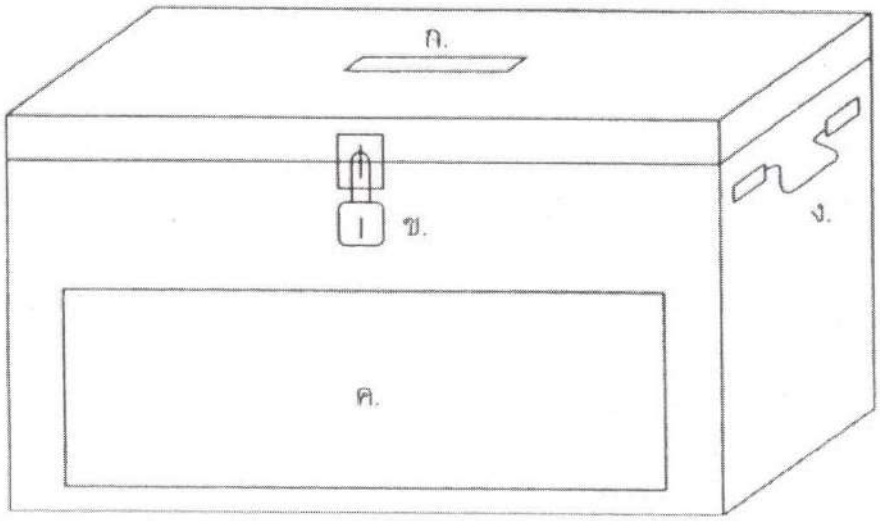

หมายเหตุ ก. - ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ข. - กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ
ค. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง
ง. - หูสำหรับยกหีบบัตรเลือกตั้ง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๒)

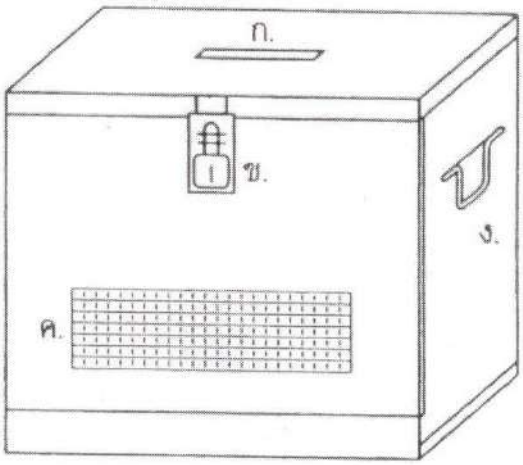

หมายเหตุ ก. - ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ข. - กุญแจหรืออุปกรณ์อื่นแทนกุญแจ
ค. - วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง
ง. - หูสำหรับยกหีบบัตรเลือกตั้ง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๓)

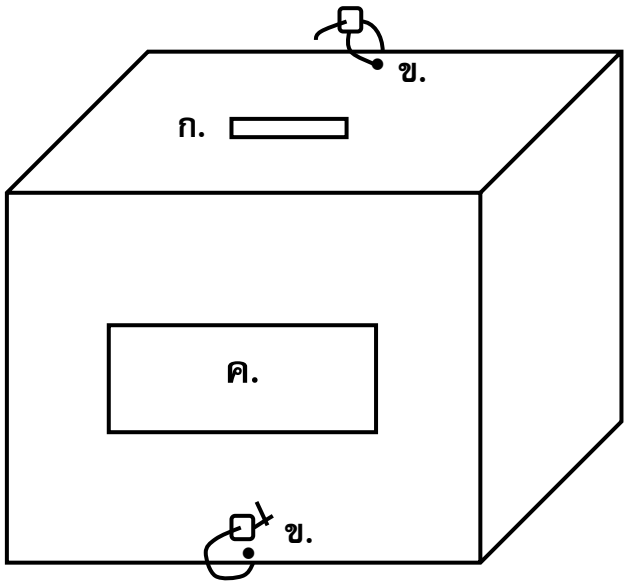

หมายเหตุ ก. – ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง
ข. – ใส่สายรัด
ค. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง

ตัวอย่าง
แบบหีบบัตรเลือกตั้ง
(แบบที่ ๔)

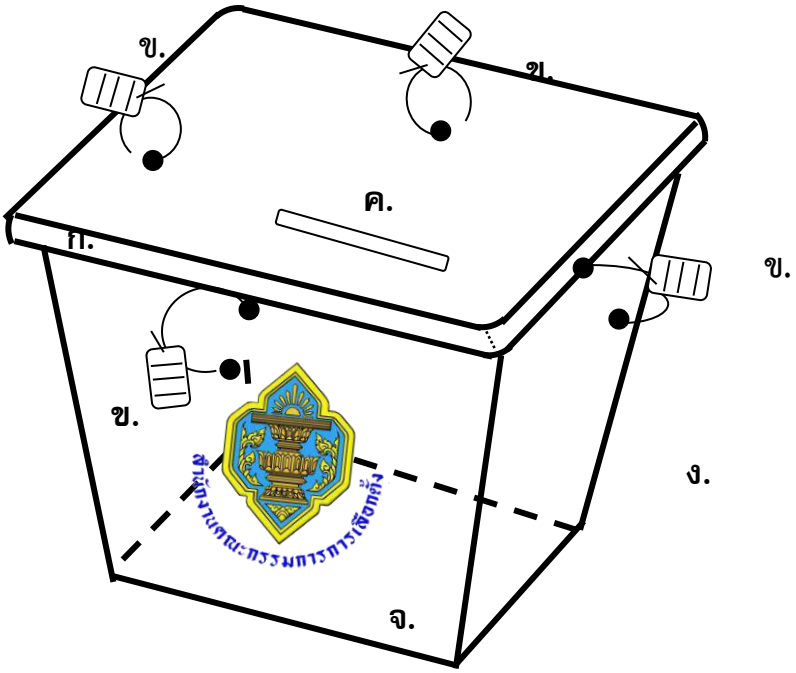

หมายเหตุ ก. – ฝาปิดหีบ

ข. - สายรัด ๔ เส้น

ค. - ช่องใส่บัตรเลือกตั้ง

ง. – วัสดุที่สามารถมองเห็นภายในหีบบัตรเลือกตั้ง

จ. – ตราสัญลักษณ์สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้ง
แบบที่ ๑

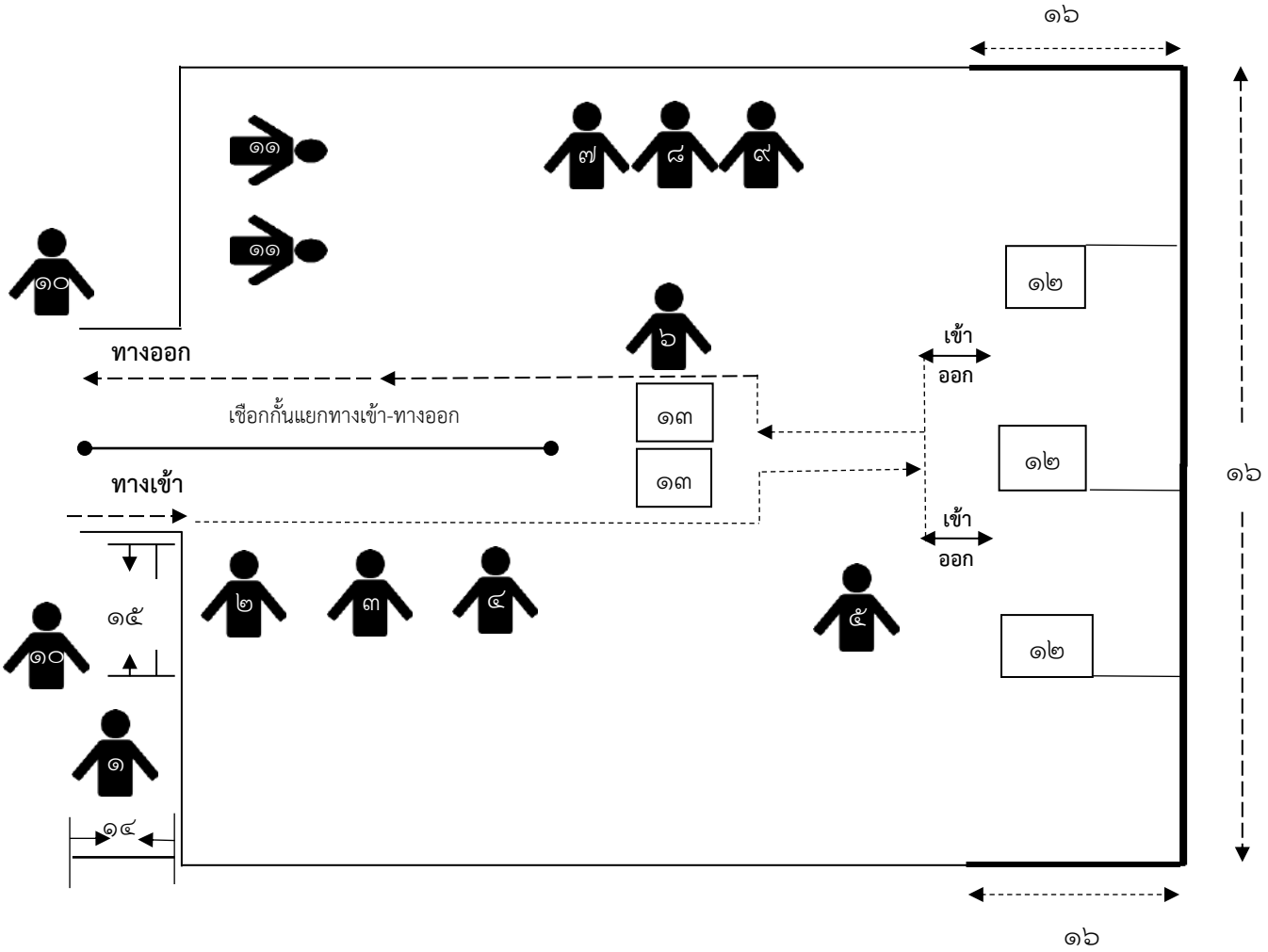

<u>อธิบายประกอบแผนผัง</u>

๑. กปน. ผู้มีหน้าที่อำนวยความสะดวกหน้าหน่วยเลือกตั้ง
๒. กปน. ผู้มีหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและรับการแสดงตน
๓. กปน. ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง
๔. กปน. ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ
๕. กปน. ผู้มีหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน
๖. กปน. ผู้มีหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง
๗. ปธ.กปน.
๘. กปน.
๙. กปน.
๑๐. รปภ. ประจำที่เลือกตั้ง
๑๑. ผู้แทนพรรคการเมือง
๑๒. คูหาออกเสียงลงคะแนนอย่างน้อย ๓ คูหา วางห่างกันตามความเหมาะสม (อย่างน้อย ๐.๕๐ ม.) และควรวางห่างจากฝาผนัง หรือฉากทึบ ไม่น้อยกว่า ๑ ม. ระหว่างคูหาให้ใช้เชือกกั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการเดินอ้อมหลังผู้อื่น
๑๓. ที่วางหีบบัตรเลือกตั้ง
๑๔. ป้ายปิดประกาศ
๑๕. ป้ายบอกที่เลือกตั้ง
๑๖. ฝาผนังหรือฉากทึบกั้น สูงไม่น้อยกว่า ๑.๕ ม.

หมายเหตุ : ๑. กปน. ที่เหลืออยู่ให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือ กปน. ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน
๒. การเลือกตั้ง ส.ส. ประเภทเดียวให้นำตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้งแบบที่ ๑ มาปรับใช้โดยอนุโลม

ตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้ง
แบบที่ ๒

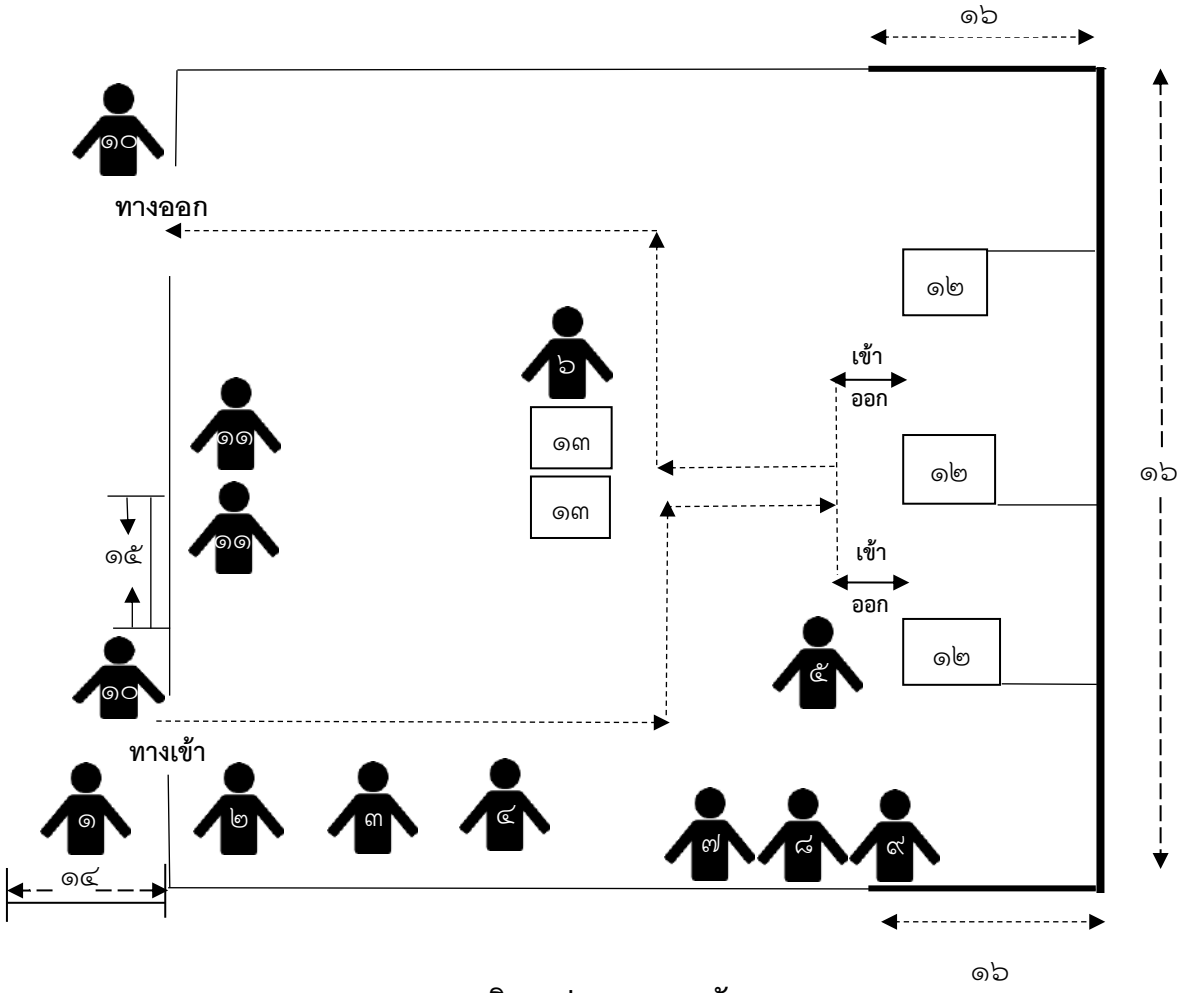

<u>อธิบายประกอบแผนผัง</u>

๑. กปน. ผู้มีหน้าที่อำนวยความสะดวกหน้าหน่วยเลือกตั้ง
๒. กปน. ผู้มีหน้าที่ตรวจบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและรับการแสดงตน
๓. กปน. ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ส.ส.แบ่งเขตเลือกตั้ง
๔. กปน. ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ส.ส.บัญชีรายชื่อ
๕. กปน. ผู้มีหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน
๖. กปน. ผู้มีหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง
๗. ปธ.กปน.
๘. กปน.
๙. กปน.
๑๐. รปภ. ประจำที่เลือกตั้ง
๑๑. ผู้แทนพรรคการเมือง
๑๒. คูหาออกเสียงลงคะแนนอย่างน้อย ๓ คูหา วางห่างกันตามความเหมาะสม (อย่างน้อย ๐.๕๐ ม.) และควรวางห่างจากฝาผนัง หรือฉากทึบ ไม่น้อยกว่า ๑ ม. ระหว่างคูหาให้ใช้เชือกกั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการเดินอ้อมหลังผู้อื่น
๑๓. ที่วางหีบบัตรเลือกตั้ง
๑๔. ป้ายปิดประกาศ
๑๕. ป้ายบอกที่เลือกตั้ง
๑๖. ฝาผนังหรือฉากทึบกั้น สูงไม่น้อยกว่า ๑.๕ ม.

หมายเหตุ : ๑. กปน. ที่เหลืออยู่ให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือ กปน. ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน
๒. การเลือกตั้ง ส.ส. ประเภทเดียวให้นำตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้งแบบที่ ๒ มาปรับใช้โดยอนุโลม

ตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้ง
แบบที่ ๓
(กรณีคนพิการ/ทุพพลภาพ/สูงอายุ)

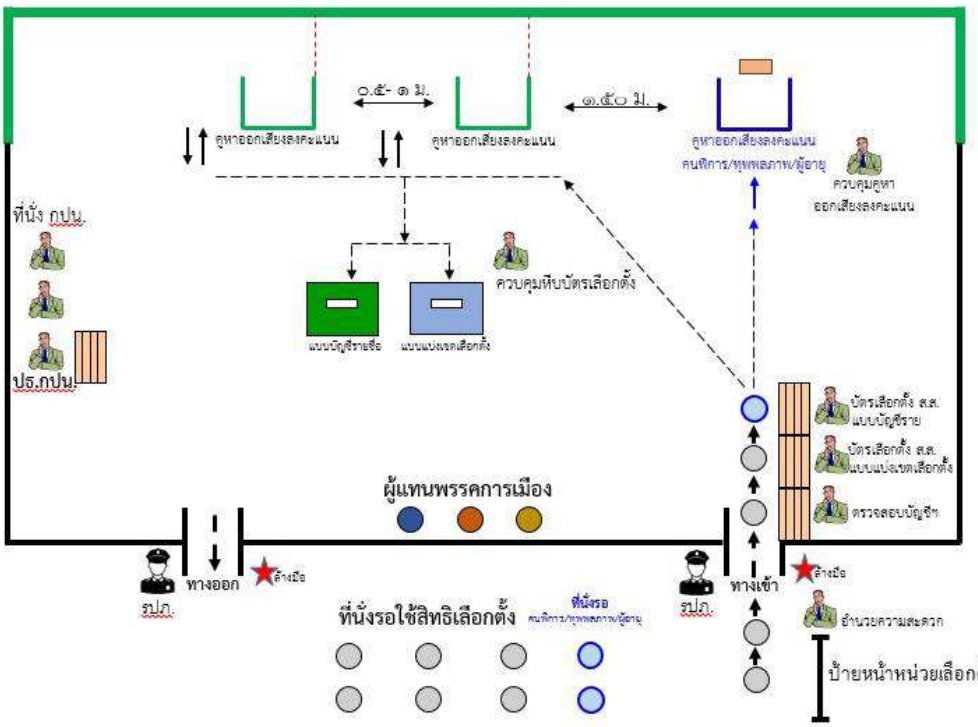

๑. กปน. ผู้มีหน้าที่อำนวยความสะดวกหน้าหน่วยเลือกตั้ง
๒. กปน. ผู้มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๓. กปน. ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ส.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
๔. กปน. ผู้มีหน้าที่มอบบัตรเลือกตั้ง ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ
๕. กปน. ผู้มีหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนน
๖. กปน. ผู้มีหน้าที่ควบคุมหีบบัตรเลือกตั้ง
๗. ปธ.กปน.
๙. คูหาออกเสียงลงคะแนน (คนพิการ/ทุพพลภาพ/ผู้สูงอายุ) วางห่างกันจากคูหาออกเสียงลงคะแนนอย่างน้อย ๑.๕๐ ม. (ระเบียบฯ ข้อ ๕๐)
๙.๑ โต๊ะวางคูหาออกเสียงลงคะแนนควรมีความสูงไม่เกิน ๐.๗๕ ม.
๙.๒ ควรจัดเก้าอี้ไว้ในคูหาออกเสียงลงคะแนน
๑๐. คูหาออกเสียงลงคะแนนอย่างน้อย ๓ คูหาวางห่างกันตามความเหมาะสม (๐.๕-๑ ม.) และควรวางห่างจากฝาผนังหรือฉากทึบไม่น้อยกว่า ๑ ม. ระหว่างคูหาให้ใช้เชือกกั้นเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีการเดินอ้อมหลังผู้อื่น
๑๑. ที่วางหีบบัตรเลือกตั้ง
๑๒. ผู้แทนพรรคการเมือง
๑๓. ป้ายปิดประกาศ
๑๔. ป้ายบอกที่เลือกตั้ง
๑๕. ฝาผนังหรือฉากทึบกั้นสูงไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ ม.

หมายเหตุ : ๑. กปน. ที่เหลืออยู่ให้คอยสับเปลี่ยนช่วยเหลือ กปน. ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ และอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการ/ทุพพลภาพ/ผู้สูงอายุ ด้วย (ระเบียบฯ ข้อ ๑๔๘ วรรคสอง)
๒. การเลือกตั้ง ส.ส. ประเภทเดียวให้นำตัวอย่างแผนผังที่เลือกตั้งแบบที่ ๓ มาปรับใช้โดยอนุโลม
๓. กรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากให้ กปน. ผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมคูหาออกเสียงลงคะแนนแนะนำให้เข้าคูหาออกเสียงลงคะแนนคนพิการ/ทุพพลภาพ/ผู้สูงอายุ

การกำหนดหมายเลขแบบพิมพ์

กำหนดแบบพิมพ์โดยแยกเป็น

- **งานทั่วไป** **รหัสแบบพิมพ์ ๑**
- **งานแต่งตั้งบุคคล** **รหัสแบบพิมพ์ ๒**
- **งานสถานที่** **รหัสแบบพิมพ์ ๓**
- **งานรับสมัคร** **รหัสแบบพิมพ์ ๔**
- **งานออกเสียงลงคะแนนและนับคะแนน** **รหัสแบบพิมพ์ ๕**
- **งานประกาศผล** **รหัสแบบพิมพ์ ๖**

๑. งานทั่วไป กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๑

แบบ ส.ส. ๑/๑ ประกาศกำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๑/๒ ประกาศจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด

แบบ ส.ส. ๑/๓ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แบบ ส.ส. ๑/๔ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๑/๕ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

แบบ ส.ส. ๑/๖ หนังสือแจ้งเจ้าบ้าน

แบบ ส.ส. ๑/๗ แบบคำร้องขอเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๑/๘ หนังสือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้

แบบ ส.ส. ๑/๙ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

แบบ ส.ส. ๑/๑๐ คำร้องขอแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

แบบ ส.ส. ๑/๑๑ ทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๑/๑๒ ทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๑/๑๓ ทะเบียนผู้ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว

แบบ ส.ส. ๑/๑๔ คำขอลงทะเบียน/เปลี่ยนแปลง/ยกเลิก ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๑/๑๕ คำขอลงทะเบียน/เปลี่ยนแปลง/ยกเลิก ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๑/๑๖ คำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

๒. การแต่งตั้งบุคคล กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๒

แบบ ส.ส. ๒/๑	ใบสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๒/๑ (ท)	ประวัติผู้ได้รับการทาบทามเข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๒/๒	ใบสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๒/๒ (ท)	ประวัติผู้ได้รับการทาบทามเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๒/๓	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๒/๔	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
แบบ ส.ส. ๒/๕	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
แบบ ส.ส. ๒/๖	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
แบบ ส.ส. ๒/๗	หนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
แบบ ส.ส. ๒/๘	หนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย/คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
แบบ ส.ส. ๒/๙	ประกาศแต่งตั้งบุคคลรับแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๒/๑๐	หนังสือขอแต่งตั้งผู้แทนของพรรคการเมืองเพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน

๓. สถานที่ กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๓

แบบ ส.ส. ๓/๑	ประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๓/๒	ประกาศกำหนดที่เลือกตั้งกลาง
แบบ ส.ส. ๓/๓	ประกาศเปลี่ยนแปลงหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๓/๔	ประกาศกำหนดสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง และนอกราชอาณาจักร

๔. งานรับสมัคร กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๔

แบบ ส.ส. ๔/๑	ประกาศการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบ ส.ส. ๔/๒	ประกาศการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง
แบบ ส.ส. ๔/๓	ประกาศงดการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๔/๔	ประกาศการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพิ่มเติม)
แบบ ส.ส. ๔/๕	ประกาศกำหนดสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๔/๖	ใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๔/๗	หนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
แบบ ส.ส. ๔/๘	หนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง
แบบ ส.ส. ๔/๙	หนังสือขอถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๔/๑๐	ใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (เปลี่ยนแปลง)
แบบ ส.ส. ๔/๑๑	ใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๒ (๑) รายงานผลการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๒ (๒) รายงานผลการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๓ (๑) รายงานผลสรุปการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๓ (๒) รายงานผลสรุปการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๔ ประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๕ ประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (เพิ่มเติม)

แบบ ส.ส. ๔/๑๖ หนังสือแจ้งการไม่รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๗ ประกาศถอนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๘ ประกาศบัญชีหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๑๙ หนังสือมอบหมายทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง

แบบ ส.ส. ๔/๒๐ หนังสือยินยอมให้เสนอชื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๑ บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๒ ใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๓ ประกาศรายชื่อพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๔ ประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๕ ประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (เพิ่มเติม)

แบบ ส.ส. ๔/๒๖ หนังสือแจ้งการไม่รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๗ ประกาศถอนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แบบ ส.ส. ๔/๒๘ ประกาศบัญชีหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๔/๒๙ หนังสือแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

แบบ ส.ส. ๔/๓๐ หนังสือยินยอมให้เสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

แบบ ส.ส. ๔/๓๑ ประกาศแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี

๕. ลงคะแนนและนับคะแนน กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๕

แบบ ส.ส. ๕/๑ ป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๕/๒ ซองใส่บัตรเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๕/๓ บัญชีจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้ง

แบบ ส.ส. ๕/๔ ประกาศกำหนดสถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ใช้บรรจุบัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ก่อนนำไปนับคะแนน

แบบ ส.ส. ๕/๕ ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน

แบบ ส.ส. ๕/๖	รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๗	ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน
แบบ ส.ส. ๕/๘	รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้งและวัสดุอุปกรณ์
แบบ ส.ส. ๕/๙	ประกาศงดการออกเสียงลงคะแนน
แบบ ส.ส. ๕/๑๐	แบบทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการนับคะแนน
แบบ ส.ส. ๕/๑๑	แบบขีดคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๑๑ (บช)	แบบขีดคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๕/๑๒	บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๑๒ (บช)	บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๕/๑๓	ประกาศงดการนับคะแนน
แบบ ส.ส. ๕/๑๔	บัญชีรับมอบบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๑๕	บัญชีรับมอบซองใส่บัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร
แบบ ส.ส. ๕/๑๕/๑	ประกาศจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้งและจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ก่อนการนับคะแนน
แบบ ส.ส. ๕/๑๖	รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๑๖ (บช)	รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๕/๑๗	รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๑๗ (บช)	รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๕/๑๘	รายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๑๘ (บช)	รายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๕/๑๙	บัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้ง/ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่บรรจุในหีบบัตรเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๕/๒๐	รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง

๖. งานประกาศผล กำหนดรหัสแบบพิมพ์เป็น ๖

แบบ ส.ส. ๖/๑	ประกาศผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๖/๑ (บช)	ประกาศผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๖/๒	ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๖/๓	ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
แบบ ส.ส. ๖/๔	หนังสือรับรองการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
แบบ ส.ส. ๖/๕	หนังสือรับรองการได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ส.ส. ๑/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง กำหนดวันเลือกตั้ง วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
วันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกประกาศ ดังนี้

๑. กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง

๒. กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

๓. กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันรับสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ และกำหนดสถานที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ ณ .....

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๑/๒

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมี และจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง ..... ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ลงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ดังนี้

๑. ราษฎรทั่วราชอาณาจักร ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... มีจำนวน ..... คน

๒. จำนวนราษฎรโดยเฉลี่ย ..... คน ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน

๓. จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่แต่ละจังหวัดจะพึงมีและจำนวนเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	ท้องที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๑/๓

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....
เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๖๗ ข้อ ๖๘ และข้อ ๖๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง ..... (เทศบาล .....) อำเภอ/เขต ..... บ้านเลขที่ ..... ถึงบ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... สถานที่เลือกตั้ง ณ .....

จำนวนผู้ยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

หมายเหตุ ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้เขียน (เฉพาะชุดที่ใช้หมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน) เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้ว

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน
ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน

(ใบแรก)

ส.ส. ๑/๓

เลขประจำบ้าน	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	เพศ	ลำดับที่	ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ	หมายเหตุ

(ใบต่อ)

หมายเหตุ ในช่องหมายเหตุอาจใช้คำว่า

๑. “ใช้สิทธิก่อนวันเลือกตั้งในเขต” หรือ “ก่อนในเขต”

๒. “ใช้สิทธิที่เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....” หรือ “ก่อนนอกเขต”

๓. “ใช้สิทธิที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ” หรือ “หน่วยพิเศษ”

ส.ส. ๑/๓

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น ..... ทำการแทน

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

..... ผู้พิมพ์/คัด

..... ผู้ทาน

(ใบท้าย)

ส.ส. ๑/๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ มาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๙๗ ข้อ ๑๙๘ และข้อ ๑๙๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้ลงทะเบียนตามถิ่นที่อยู่นอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ณ .....(ระบุชื่อสถานที่).....

หมายเหตุ ให้กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งเป็นผู้เขียน (เฉพาะชุดที่ใช้หมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน) เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนนแล้ว

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน
ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน

(ใบแรก)

๒๕๖๖

ส.ส. ๑/๔

ลำดับที่	เขตเลือกตั้ง/จังหวัด	รหัสเขตเลือกตั้ง	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	เพศ	ลามมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือ	หมายเหตุ

หมายเหตุ ๑. เขตเลือกตั้ง หมายถึง เขตเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน
๒. เรียงตามชื่อตัว – ชื่อสกุล

ส.ส. ๑/๔

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... /หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

..... ผู้พิมพ์/คัด

..... ผู้ทาน

(ใบท้าย)

ส.ส. ๑/๕

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๒๐๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งได้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ณ .....(ระบุชื่อสถานที่).....

หมายเหตุ ให้กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เป็นผู้เขียน (เฉพาะชุดที่ใช้หมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน) เมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน	
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน
ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน (ในเขตเลือกตั้ง)	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน
ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน (นอกเขตเลือกตั้ง)	จำนวน ..... คน
ชาย	จำนวน ..... คน
หญิง	จำนวน ..... คน

(ใบแรก)

ส.ส. ๑/๕

ลำดับที่	เขตเลือกตั้ง/ จังหวัด	รหัสเขต เลือกตั้ง	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	เพศ	ลายมือชื่อหรือ ลายพิมพ์นิ้วมือ	หมายเหตุ

<u>หมายเหตุ</u> ๑. เขตเลือกตั้ง หมายถึง เขตเลือกตั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน

๒. เรียงตามชื่อตัว – ชื่อสกุล

ใบต่อ

ส.ส. ๑/๕

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... /หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

ตอน๑

..... ผู้พิมพ์/คัด

..... ผู้ทาน

(ใบท้าย)

ส.ส. ๑/๖

(ด้านหน้า)

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

เรียน เจ้าบ้าน .....

.....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง .....

.....

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคราวนี้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของท่านทุกคนมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ โปรดแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น (เทศบาล) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใดที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งย่อมถูกจำกัดสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด จึงขอได้โปรดดำเนินการดังนี้

๑. ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ สถานที่เลือกตั้งว่ามีชื่อของท่านหรือไม่ ถ้าไม่มีหรือไม่ถูกต้องโปรดติดต่อนายทะเบียนอำเภอ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ณ สำนักงานเทศบาล ภายในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

๒. ขอเชิญท่านและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของท่านทุกคนไปออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง ..... หน่วยเลือกตั้งที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึง ๑๗.๐๐ นาฬิกา

๓. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบ้านของท่านมีดังนี้

ลำดับที่	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ลำดับที่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๑.	.....	.....
๒.	.....	.....
๓.	.....	.....

สำนักทะเบียน ..... ทำการแทน
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๑/๖

(ด้านหลัง)

กรณีผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ สามารถแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ภายใน ๗ วันก่อนวันเลือกตั้งหรือภายใน ๗ วันนับแต่วันเลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่ได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นั้นย่อมถูกจำกัดสิทธิ ๕ ประการ ดังนี้

๑. ยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒. สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

๓. สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

๔. ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองและข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

๕. ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น หรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาครั้งละ ๒ ปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีกให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้ โดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ หากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลง

ส.ส. ๑/๗

แบบคำร้องขอเพิ่มชื่อ/ถอนชื่อในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เลขรับที่ ...../.... เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... มีความประสงค์ขอให้นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการเกี่ยวกับรายการผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

☐ ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

☐ ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง/สถานที่เลือกตั้ง ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

☐ ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ/สถานที่เลือกตั้ง ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

๑. ขอเพิ่มชื่อ ☐ ข้าพเจ้า ☐ บุคคลอื่น ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนี้

๑.๑ ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๑.๒ ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๑.๓ ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๒. ขอถอนชื่อ ☐ ข้าพเจ้า ☐บุคคลอื่น ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ดังนี้

๒.๑ ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๒.๒ ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๒.๓ ..... เลขประจำตัวประชาชน .....

๓. เรื่องอื่น ๆ (ระบุ) .....

ข้าพเจ้าดำเนินการในฐานะ ☐ เจ้าบ้าน ☐ ผู้มีส่วนได้เสีย ☐ของตนเอง โดยมีหลักฐาน ดังนี้

(๑) บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ ..... ออกให้ ณ ..... วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๒) .....

(๓) .....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

ความเห็นเจ้าหน้าที่	คำสั่ง
.....	.....
.....	.....
(ลงชื่อ)	(ลงชื่อ) .....
.....	.....

ส.ส. ๑/๘

(ด้านหน้า)

(ส่วนที่ ๑)

<u>หนังสือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้</u>

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
อายุ ..... ปี อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
ขอแจ้งว่าข้าพเจ้ามีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ในการเลือกตั้ง ดังนี้

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....
☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง
☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง
☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ
☐ การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

เนื่องจาก .....
.....

พร้อมนี้ได้แนบหลักฐานประกอบการแจ้งด้วย (กรณีมี) คือ

๑. .....

๒. .....

๓. .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... ผู้แจ้งเหตุ

(.....)

---

*ตัดตามเส้นนี้ (ส่วนที่ ๒)

(หนังสือตอบผลการพิจารณาการแจ้งเหตุ)

เรียน .....

.....

.....

รหัสไปรษณีย์ .....

(**<u>หมายเหตุ</u>** ผู้แจ้งเหตุเป็นผู้จ่าหน้าซองถึงตัวผู้แจ้ง)

ส.ส. ๑/๘

(ด้านหลัง)

(ส่วนที่ ๑)

<u>บันทึกของบุคคลรับแจ้งเหตุ</u>

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ได้ตรวจสอบแล้วผู้แจ้งเหตุมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

☐ การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

☐ มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ ☐ ไม่มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ

☐ แจ้งให้ผู้แจ้งเหตุทราบ เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

---

*ตัดตามเส้นนี้

(ส่วนที่ ๒)

(สำหรับบุคคลรับแจ้งเหตุ)

หนังสือแจ้งผลการพิจารณาการแจ้งเหตุ

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ตามที่ นาย/นาง/นางสาว ..... ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้แจ้งเหตุจำเป็นที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ☐ มีเหตุผลอันจำเป็นเพียงพอ

☐ ไม่มีเหตุผลจำเป็นเพียงพอ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

ส.ส. ๑/๙

ประกาศนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

จังหวัด .....

เรื่อง บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

ตามที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

ปรากฏว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งของ อำเภอ/เทศบาล/เขต ..... ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ดังนั้น นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น จึงประกาศให้ทราบว่าบุคคลผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งดังกล่าวเป็นบุคคลที่ถูกจำกัดสิทธิตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้แก่

ตำบล/หมู่บ้าน	ลำดับที่	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ที่อยู่ (ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง)	เลขประจำตัวประชาชน	หมายเหตุ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

<u>หมายเหตุ</u> ให้พิมพ์เลขประจำตัวประชาชนเฉพาะชุดที่ส่งมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ส.ส. ๑/๑๐

(ด้านหน้า)

คำร้องขอแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... อายุ ..... ปี อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ขอแจ้งว่าข้าพเจ้าได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

☐ การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

พร้อมนี้ได้แนบหลักฐานประกอบการยื่นคำร้องขอแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร คือ

๑. ..... ๓. .....

๒. ..... ๔. .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยื่นคำร้อง

(.....)

.....

*ตัดตามเส้นนี้ (ส่วนที่ ๒)

(หนังสือตอบผลการพิจารณาการยื่นคำร้อง)

เรียน .....

.....

.....

รหัสไปรษณีย์ .....

.....

(**หมายเหตุ** ผู้ยื่นคำร้องเป็นผู้จ่าหน้าซองถึงตัวผู้ยื่นคำร้อง)

ส.ส. ๑/๑๐

(ด้านหลัง)

บันทึกของบุคคลรับคำร้อง (ส่วนที่ ๑)

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ได้ตรวจสอบแล้วผู้ร้องได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

☐ การเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร

☐ แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

☐ แจ้งให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายทราบ เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... /หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

*ตัดตามเส้นนี้ (สำหรับบุคคลรับคำร้อง) (ส่วนที่ ๒)

หนังสือแจ้งผลการพิจารณาการยื่นคำร้อง

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ตามที่ นาย/นาง/นางสาว ..... ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ตำบล/หมู่บ้าน ..... ลำดับที่ ..... ที่อยู่(ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง).....

.....

ได้ขอให้ดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อดังกล่าวในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

☐ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริง และได้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อฯ และแจ้งไปยังผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมายให้ดำเนินการแก้ไขฐานข้อมูลแล้ว

☐ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ...../ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ส.ส. ๑/๑๐

หนังสือแจ้งผลการพิจารณาการยื่นคำร้อง

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน ผู้อำนวยการทะเบียนกลางหรือผู้ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมอบหมาย

ด้วย นาย/นาง/นางสาว ..... ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร ตำบล/หมู่บ้าน ..... ลำดับที่ ..... ที่อยู่(ตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง).....
.....
ได้ขอให้ดำเนินการแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควรในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจริง และได้ดำเนินการขีดฆ่าชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและไม่แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุไว้แล้วแต่เหตุนั้นมิใช่เหตุอันสมควร

จึงเรียนมาเพื่อแก้ไขฐานข้อมูล

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด...../หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ส.ส. ๑/๑๑

ทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ประเภทการเลือกตั้ง .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ลำดับที่	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	อายุ	ภูมิลำเนาปัจจุบัน	ความผิดที่กระทำ	คำสั่งศาล/มติ กกต. วันเดือนปี	ระยะเวลาที่ถูกเพิกถอนสิทธิ	วันที่พ้นการถูกเพิกถอนสิทธิ

ข้อมูล ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ทะเบียนผู้ถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ประเภทการเลือกตั้ง .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ลำดับที่	เลข ประจำตัว ประชาชน	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	อายุ	ภูมิลำเนา ปัจจุบัน	ความผิดที่ กระทำ	คำสั่งศาล/ มติ กกต. วันเดือนปี

ข้อมูล ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

สส. ๑/๑๓

ทะเบียนผู้ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว ประเภทการเลือกตั้ง .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ลำดับที่	เลขประจำตัวประชาชน	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	อายุ	ภูมิลำเนาปัจจุบัน	ความผิดที่กระทำ	มติ กกต. วันเดือนปี	ระยะเวลา	วันที่พ้น

ข้อมูล ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๑/๑๔

คำขอลงทะเบียน

☐ คำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

☐ คำขอยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงการลงทะเบียนการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

เรียน นายทะเบียน ..... ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

☐ **รายบุคคล**

ด้วยข้าพเจ้า ..... หมายเลขประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วันก่อนวันเลือกตั้ง มีความประสงค์

☐ ขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เนื่องจาก

☐ ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่นอกเขตเลือกตั้งที่ข้าพเจ้ามีสิทธิเลือกตั้ง

☐ มีหลักฐานแสดงว่าในวันเลือกตั้งตนมีหน้าที่จะต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ณ ที่อื่นใดนอกเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง

☐ ขอยกเลิกการลงทะเบียนการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่ข้าพเจ้ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน

☐ **รายกลุ่ม**

ด้วยข้าพเจ้า ..... ในฐานะผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน ซึ่งอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... เบอร์โทรศัพท์ ..... ขอเรียนว่าบุคคลในหน่วยงาน จำนวน ..... คน ตามเอกสารที่ส่งมาด้วย ได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย หรือเกี่ยว กับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนอกเขตเลือกตั้ง ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลจำนวนดังกล่าวไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่บุคคลนั้นมีสิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ ดังนั้น จึงมีความประสงค์ขอให้บุคคลจำนวนดังกล่าว ใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

พร้อมนี้ได้ยื่นหลักฐาน ..... ประกอบคำขอลงทะเบียนมาด้วยแล้ว

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยื่นคำขอ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(.....)

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

การวินิจฉัยของนายทะเบียน ..... ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

☐ อนุญาตให้ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งได้ ..... คน

☐ ไม่อนุญาตให้ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง ..... คน
เนื่องจาก .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

(ใบแรก)

ส.ส. ๑/๑๔

แบบตอบรับ

เลขที่...../.....

เรียน .....

☐ **รายบุคคล**

หมายเลขประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ ที่ได้ยื่นคำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้พิจารณาและเห็นว่า

☐ ท่านเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง โดยขอให้ไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่างเวลา ..... นาฬิกา ถึง ..... นาฬิกา ณ .....

☐ ท่านเป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เนื่องจาก .....

.....

☐ **รายกลุ่ม**

ตามที่ท่านได้ยื่นคำขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้พิจารณาและเห็นว่า

☐ ลำดับที่ ..... เป็นผู้มีสิทธิ ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง โดยขอให้ไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่างเวลา ..... นาฬิกา ถึง ..... นาฬิกา ณ .....

☐ ลำดับที่ ..... เป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เนื่องจาก .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งมอบหมาย

หนังสือตอบรับการลงทะเบียน

กรุณาส่ง ชื่อ ..... สกุล .....

เลขที่ ..... ถนน ..... ตรอก/ซอย .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ .....

จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ ☐☐☐☐☐

(ใบท้าย)

ส.ส. ๑/๑๔

รายชื่อบุคคลผู้ขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง
อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....
ของหน่วยงาน ..... ประกอบคำขอ ส.ส. ๑/๑๔
เพื่อขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลำดับที่	ชื่อตัว – ชื่อสกุล เลขประจำตัวประชาชน	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	ลายมือชื่อผู้ขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

ส.ส. ๑/๑๕

คำขอลงทะเบียน

☐ คำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

☐ คำขอยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงการลงทะเบียนการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน นายทะเบียน .....

ด้วยข้าพเจ้า ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... เขตเลือกตั้งที่ข้าพเจ้ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน คือ เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... มีความประสงค์

☐ ขอลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เพื่อออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง .....(ระบุสถานที่)..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

☐ ขอยกเลิกการลงทะเบียนการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่ข้าพเจ้ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน

☐ ขอเปลี่ยนแปลงการลงทะเบียนการใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง จากเดิมเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... เป็น .....(ระบุสถานที่)..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

☐ ด้วยข้าพเจ้าผู้มีรายชื่อตามบัญชีแนบท้ายนี้ จำนวน ..... คน มีความประสงค์ขอลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เพื่อออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง โดยได้แนบเอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนประกอบการพิจารณามาพร้อมคำขอนี้แล้ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้ยื่นคำขอ/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

คำสั่งนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

☐ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้บันทึกลงในระบบฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง และให้แจ้งผู้ยื่นคำขอทราบ

☐ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วไม่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

☐ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วเป็นผู้เคยลงทะเบียนไว้แล้ว และให้บันทึกปรับปรุงระบบฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

☐ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วไม่เป็นผู้เคยขอลงทะเบียน และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น.....

(ใบแรก)

ส.ส. ๑/๑๕

แบบตอบรับ

เลขที่ ...../....

เรียน .....

☐ **รายบุคคล**

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า นาย/นาง/นางสาว ..... เลขประจำตัวประชาชน □-□□□□-□□□□□-□□-□ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตรอก/ซอย ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... นายทะเบียนได้พิจารณาอนุญาตให้

☐ ลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เพื่อออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลาง นอกเขตเลือกตั้ง .....(ระบุสถานที่)..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

☐ ยกเลิกการลงทะเบียนการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เพื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ณ หน่วยเลือกตั้งที่ข้าพเจ้ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้ายเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน

☐ เปลี่ยนแปลงการลงทะเบียนการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง จากเดิมเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... เป็น .....(ระบุสถานที่)..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

☐ **รายกลุ่ม**

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่าบุคคลตามที่ได้ยื่นคำขอลงทะเบียนไว้ นายทะเบียนได้พิจารณาและเห็นว่า

☐ ลำดับที่ ..... เป็นผู้มีสิทธิ ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง

☐ ลำดับที่ ..... เป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้ง เนื่องจาก .....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

หนังสือตอบรับการลงทะเบียน

กรุณาส่ง ชื่อ ..... สกุล .....

เลขที่ ..... ถนน ..... ตรอก/ซอย .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ ☐☐☐☐☐

(ใบท้าย)

ส.ส. ๑/๑๕

บัญชีรายชื่อผู้ขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง

ลำดับที่	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	เลขประจำตัวประชาชน	เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้าย ติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๙๐ วันนับถึงวันเลือกตั้ง		สถานที่ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง ที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน	ลายมือชื่อผู้ขอลงทะเบียน
			เขตเลือกตั้งที่	จังหวัด		

ส.ส. ๑/๑๖

๒๕๐

คำขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ด้วยข้าพเจ้าซึ่งเป็นผู้แทน(ระบุชื่อองค์กรหรือสมาคม) และผู้มีรายชื่อตามบัญชีแนบท้ายนี้ จำนวน .... คน มีความประสงค์ขอลงทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุ โดยข้าพเจ้าและผู้มีรายชื่อตามบัญชีแนบท้ายนี้ได้แนบเอกสารสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของทุกคนมาเพื่อประกอบการพิจารณาพร้อมคำขอนี้แล้ว

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้แทนขององค์กรหรือสมาคม .....

คำสั่งนายทะเบียน .....

☐ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้บันทึกลงในฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

☐ ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วไม่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และแจ้งให้ผู้แทนขององค์กรหรือสมาคมทราบ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

(ใบแรก)

แบบตอบรับ

เลขที่ ...../....

ตามที่ (ระบุชื่อองค์กรหรือสมาคม) ได้ยื่นคำขอลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ จำนวนทั้งสิ้น ..... คน นายทะเบียน ..... ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า

☐ ลำดับที่ ..... เป็นผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ณ ..... อำเภอ/เขต .....

☐ ลำดับที่ ..... เป็นผู้ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ เนื่องจาก ....

จึงมอบหนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) .....

(.....)

นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น .....

หนังสือตอบรับการลงทะเบียน

กรุณาส่ง **ชื่อ ..... สกุล .....**

เลขที่ ..... ถนน ..... ตรอก/ซอย .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ ☐☐☐☐☐

(ใบท้าย)

ส.ส. ๑/๑๖

บัญชีรายชื่อผู้ขอลงทะเบียนใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

ลำดับที่	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	เลขประจำตัวประชาชน	มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านครั้งสุดท้าย ไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน	ขอลงทะเบียน	ลายมือชื่อผู้ขอลงทะเบียน	นายทะเบียนได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้ว
			เขตเลือกตั้งที่ ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด	☐ พิการทางสายตา ☐ พิการทางการเคลื่อนไหว ☐ พิการทางการได้ยิน ☐ พิการด้านอื่นๆ ☐ เป็นผู้ทุพพลภาพ ☐ เป็นผู้สูงอายุ ☐ เป็นผู้ดูแลฯ		☐ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ☐ ไม่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ส.ส. ๒/๑

๒๕๓

ติดรูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

ใบสมัครเข้ารับการสรรหา
เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ใบสมัครเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

(๑) ข้าพเจ้า ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ .....
เลขประจำตัวประชาชน .....

(๒) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๓) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

(๔) สถานที่ติดต่อ บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

(๕) ชื่อตัว – ชื่อสกุล (บิดา) ..... สัญชาติ .....

(๖) ชื่อตัว – ชื่อสกุล (มารดา) ..... สัญชาติ .....

(๗) คุณวุฒิการศึกษา
- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาโท สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาเอก สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....

ส.ส. ๒/๑

(ด้านหลัง)

(๘) อาชีพปัจจุบัน .....

ก. หากรับราชการ หรือเป็นพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุตำแหน่งด้วย) .....

ข. กรณีข้าราชการบำนาญ (ระบุตำแหน่งครั้งสุดท้าย) .....

.....

(๙) สถานที่ทำงาน .....

.....

โทรศัพท์ .....

(๑๐) ประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

(๑๑) ประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งได้แนบประวัติการทำงาน (ถ้ามี) จำนวน ..... แผ่น มาพร้อมนี้

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้ง ยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไปและตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ ..... ผู้สมัคร

(.....)

ส.ส. ๒/๑

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครเข้ารับการสรรหา
เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริง ต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านนำหลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบเข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ได้ยื่นต่อ ..... และได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้แล้วจำนวน ..... แผ่น ประกอบการเข้ารับการสรรหาในครั้งนี้

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครเข้ารับการสรรหาข้างต้นหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานข้างต้นว่าเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ หรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ทุกประการ

ถาม ท่านเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ข้อความข้างบนนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

..... ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

..... ผู้บันทึก/จด/อ่าน
(.....)

ส.ส. ๒/๑ (ท)

๒๕๖

ติดรูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

ประวัติผู้ได้รับการทาบทามเข้ารับการสรรหา
เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

เลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

(๑) ข้าพเจ้า ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ .....
เลขประจำตัวประชาชน .....

(๒) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๓) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

(๔) สถานที่ติดต่อ บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

(๕) ชื่อตัว – ชื่อสกุล (บิดา) ..... สัญชาติ .....

(๖) ชื่อตัว - ชื่อสกุล (มารดา) ..... สัญชาติ .....

(๗) คุณวุฒิการศึกษา
- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาโท สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาเอก สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....

(๘) อาชีพปัจจุบัน .....

ก. หากรับราชการ หรือเป็นพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุตำแหน่งด้วย) .....

ข. กรณีข้าราชการบำนาญ (ระบุตำแหน่งครั้งสุดท้าย) .....

.....

(๙) สถานที่ทำงาน .....

.....

โทรศัพท์ .....

(๑๐) ประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

.....

(๑๑) ประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งได้แนบประวัติการทำงาน (ถ้ามี) จำนวน ..... แผ่น มาพร้อมนี้

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้ง ยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไปและตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ ..... ผู้ได้รับการทาบทาม

(.....)

ส.ส. ๒/๑ (ท)

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ได้รับการทาบทามเข้ารับการสรรหา
เป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริง ต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านนำหลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบเข้ารับการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ได้ยื่นต่อ ..... และได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้แล้วจำนวน ..... แผ่น ประกอบการเข้ารับการสรรหาในครั้งนี้

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครเข้ารับการสรรหาข้างต้นหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานข้างต้นว่าเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ หรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ทุกประการ

ถาม ท่านเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ข้อความข้างบนนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

..... ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

..... ผู้บันทึก/จด/อ่าน
(.....)

ส.ส. ๒/๒

ติดรูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

ใบสมัครเข้ารับการสรรหา

เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ใบสมัครเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

(๑) ข้าพเจ้า ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ .....
เลขประจำตัวประชาชน .....

(๒) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๓) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

(๔) สถานที่ติดต่อ บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

(๕) ชื่อตัว – ชื่อสกุล (บิดา) ..... สัญชาติ .....

(๖) ชื่อตัว - ชื่อสกุล (มารดา) ..... สัญชาติ .....

(๗) คุณวุฒิการศึกษา
- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาโท สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาเอก สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....

ส.ส. ๒/๒

(ด้านหลัง)

(๘) อาชีพปัจจุบัน .....

ก. หากรับราชการ หรือเป็นพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุตำแหน่งด้วย)

ข. กรณีข้าราชการบำนาญ (ระบุตำแหน่งครั้งสุดท้าย) .....

.....

(๙) สถานที่ทำงาน .....

.....

โทรศัพท์ .....

(๑๐) ประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

(๑๑) ประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งได้แนบประวัติการทำงาน (ถ้ามี) จำนวน ..... แผ่น มาพร้อมนี้

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้ง ยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไปและตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ ..... ผู้สมัคร

(.....)

ส.ส. ๒/๒

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครเข้ารับการสรรหา
เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริง ต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านนำหลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ได้ยื่นต่อ ..... และได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้แล้วจำนวน ..... แผ่น ประกอบการเข้ารับการสรรหาในครั้งนี้

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครเข้ารับการสรรหาข้างต้นหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานข้างต้นว่าเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ หรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ทุกประการ

ถาม ท่านเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ข้อความข้างบนนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

..... ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

..... ผู้บันทึก/จด/อ่าน
(.....)

ส.ส. ๒/๒ (ท)

ติดรูปถ่าย
ขนาด ๒ นิ้ว

ประวัติผู้ได้รับการทาบทามเข้ารับการสรรหา
เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

เลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

(๑) ข้าพเจ้า ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ .....
เลขประจำตัวประชาชน .....

(๒) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๓) ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

(๔) สถานที่ติดต่อ บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ ..... โทรศัพท์ .....

(๕) ชื่อตัว – ชื่อสกุล (บิดา) ..... สัญชาติ .....

(๖) ชื่อตัว – ชื่อสกุล (มารดา) ..... สัญชาติ .....

(๗) คุณวุฒิการศึกษา
- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาตรี สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาโท สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....
- ระดับปริญญาเอก สาขา .....
ชื่อสถานศึกษา ..... สำเร็จการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. ....

ส.ส. ๒/๒ (ท)

(ด้านหลัง)

(๘) อาชีพปัจจุบัน .....

ก. หากรับราชการ หรือเป็นพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบุตำแหน่งด้วย) .....

ข. กรณีข้าราชการบำนาญ (ระบุตำแหน่งครั้งสุดท้าย) .....

.....

(๙) สถานที่ทำงาน .....

.....

โทรศัพท์ .....

(๑๐) ประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

.....

(๑๑) ประสบการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งที่สำคัญ (โดยสังเขป)

.....

.....

.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งได้แนบประวัติการทำงาน (ถ้ามี) จำนวน ..... แผ่น มาพร้อมนี้

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้ง ยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้า อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการสรรหาเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไปและตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ ..... ผู้ได้รับการทาบทาม

(.....)

ส.ส. ๒/๒ (ท)

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ได้รับการทาบทามเข้ารับการสรรหา
เป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริง ต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านนำหลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต เลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ได้ยื่นต่อ ..... และได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องไว้แล้วจำนวน ..... แผ่น ประกอบการเข้ารับการสรรหาในครั้งนี้

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานการสมัครเข้ารับการสรรหาข้างต้นหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องของหลักฐานข้างต้นว่าเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ หรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ทุกประการ

ถาม ท่านเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอรับรองว่าไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ข้อความข้างบนนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

..... ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)

..... ผู้บันทึก/จด/อ่าน
(.....)

ส.ส. ๒/๓

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร .....
ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๖ และข้อ ๑๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จำนวน .... จังหวัดและกรุงเทพมหานคร รวมจำนวน ..... เขตเลือกตั้ง ตามบัญชีรายชื่อแนบท้ายคำสั่ง และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ดำเนินการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งพิจารณาเลือกกันเองเพื่อให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งโดยเร็วนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง

๒. มีหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมอบหมาย

๓. ให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งได้รับค่าตอบแทนตามบัญชีท้ายระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จนกว่างานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

สั่ง ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

บัญชีรายชื่อผู้ได้รับแต่งตั้ง
เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
จังหวัด .....

(เอกสารแนบท้ายตามคำสั่ง .....)

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. ประกอบด้วย

๑. .....
๒. .....
๓. .....

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. คือ .....

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. ประกอบด้วย

๑. .....
๒. .....
๓. .....

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. คือ .....

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. ประกอบด้วย

๑. .....
๒. .....
๓. .....

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. คือ .....

ฯลฯ

ส.ส. ๒/๔

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด.....
ที่ ..../....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๒๕ และข้อ ๓๔ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายชื่อดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของหน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ดังนี้

๑. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ประกอบด้วย
๑.๑ ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ได้แก่ .....
๑.๒ กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ได้แก่
(๑) ..... (๒) .....
(๓) ..... (๔) .....
(๕) ..... (๖) .....
(๗) ..... (๘) .....
๒. เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้แก่
๒.๑ .....
๒.๒ .....

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

สั่ง ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ได้รับมอบหมาย
จังหวัด .....

หมายเหตุ การระบุหน่วยเลือกตั้งให้สอดคล้องกับการประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้ง

ส.ส. ๒/๕

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด.....
ที่ ..../....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๒๕ และข้อ ๓๔ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดังนี้

๑. คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง
ชุดที่ ... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ประกอบด้วย
๑.๑ ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่ .....
๑.๒ กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่
(๑) ..... (๒) .....
(๓) ..... (๔) .....
(๕) ..... (๖) .....
(๗) ..... (๘) .....
๑.๓ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้แก่
(๑) ..... (๒) .....

ฯลฯ

๒. คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง
ชุดที่ ... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ประกอบด้วย
๒.๑ ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่.....
๒.๒ กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่
(๑) ..... (๒) .....
(๓) ..... (๔) .....
(๕) ..... (๖) .....
(๗) ..... (๘) .....
๒.๓ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้แก่
(๑) ..... (๒) .....

ฯลฯ

ส.ส. ๒/๕

๓. คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ชุดที่ ... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ประกอบด้วย

๓.๑ ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่.....

๓.๒ กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง ได้แก่

(๑) ..... (๒) .....

(๓) ..... (๔) .....

(๕) ..... (๖) .....

(๗) ..... (๘) .....

๓.๓ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้แก่

(๑) ..... (๒) .....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

สั่ง ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ../หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

ส.ส. ๒/๖

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
ที่ ..../....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๒๕ และข้อ ๓๔ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดังนี้

๑. บัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

๑.๑ คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ชุดที่ ... ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ได้แก่ .....

(๒) กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ได้แก่

(๒.๑) ..... (๒.๒) .....

(๒.๓) ..... (๒.๔) .....

(๒.๕) ..... (๒.๖) .....

(๒.๗) ..... (๒.๘) .....

(๓) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้แก่ .....

ฯลฯ

๒. บัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร

๒.๑ คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ชุดที่ ... ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ได้แก่ .....

(๒) กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ได้แก่

(๒.๑) ..... (๒.๒) .....

(๒.๓) ..... (๒.๔) .....

(๒.๕) ..... (๒.๖) .....

(๒.๗) ..... (๒.๘) .....

(๓) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้แก่ .....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

สั่ง ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

<u>หมายเหตุ</u> ๑. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด ให้ถือเกณฑ์ผู้ลงทะเบียน ๘๐๐ คนเป็นประมาณ

๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ๑ ชุด ให้ถือเกณฑ์ ผู้ลงทะเบียน ๘๐๐ คนเป็นประมาณ

ส.ส. ๒/๗

ที่ .....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้งที่ .... จังหวัด .....
ที่ตั้ง .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จำนวน .. แผ่น
จังหวัด ..... ที่ ..../.... เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประจำ
หน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... พิจารณาเห็นว่าท่านมีคุณสมบัติเหมาะสม จึงแต่งตั้งให้ท่านเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ส่งมาพร้อมนี้ และเพื่อเป็นการซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ จึงขอเรียนเชิญท่านร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจง ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นาฬิกา ณ .....

อนึ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ท่านเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ได้รับมอบหมาย
จังหวัด .....

ส.ส. ๒/๘

ที่ .....

.....

.....

.....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย/คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย/คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ท่าน

☐ เป็นคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง

☐ เป็นคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง

☐ เป็นคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

☐ เป็นคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

☐ เป็นคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร

☐ เป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้งกลาง/สถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ณ ..... ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย และเพื่อให้เข้าใจบทบาทอำนาจและหน้าที่ จึงขอเชิญท่านร่วมประชุมรับฟังคำชี้แจง ในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... นาฬิกา ณ .....

อนึ่ง ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ท่านเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเข้าร่วมประชุมตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

ส.ส. ๒/๙

ประกาศสำนักทะเบียน
เรื่อง แต่งตั้งบุคคลรับแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง ซึ่งตามมาตรา ๕๐ และมาตรา ๙๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หากปรากฏว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ ย่อมถูกจำกัดสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ

ดังนั้น นายทะเบียน ....
จึงประกาศแต่งตั้งบุคคลรับแจ้งเหตุสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อตัว – ชื่อสกุล บุคคลรับแจ้งเหตุ	ตำแหน่ง	เขตท้องที่รับแจ้งเหตุ	สถานที่รับแจ้งเหตุ	วิธีการแจ้งเหตุ

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น.....

ส.ส. ๒/๑๐

ที่..... เขียนที่.....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง ขอแต่งตั้งผู้แทนของพรรคการเมืองเพื่อสังเกตการณ์การออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนน

เรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ด้วย (ระบุชื่อพรรคการเมือง) ..... ได้ส่งสมาชิกพรรคการเมืองเข้าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงแต่งตั้งบุคคลเป็นผู้แทนของพรรค ..... ดังต่อไปนี้

ตำบล/แขวง/เทศบาล	หน่วยเลือกตั้งที่	ผู้แทนพรรคการเมือง
.....	.....	นาย/นาง/นางสาว ..... นามสกุล ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
.....	.....	นาย/นาง/นางสาว ..... นามสกุล ..... เลขประจำตัวประชาชน .....
		ฯลฯ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

หัวหน้าพรรค .....

พรรค .....

โทร .....

ส.ส. ๓/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงมีประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งในท้องที่ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ดังนี้

๑. หน่วยเลือกตั้งที่ ๑ ที่เลือกตั้ง ได้แก่ .....
.....
.....

ฯลฯ

๒. หน่วยเลือกตั้งที่ ๒ ที่เลือกตั้ง ได้แก่ .....
.....
.....

ฯลฯ

๓. หน่วยเลือกตั้งที่ ๓ ที่เลือกตั้ง ได้แก่ .....
.....
.....

ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ได้รับมอบหมาย
จังหวัด .....

ส.ส. ๓/๒

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง กำหนดที่เลือกตั้งกลาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ มาตรา ๙๒ มาตรา ๑๐๖ และมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๕๓ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงมีประกาศ ดังนี้

๑. ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง

๑.๑ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) ..... สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอ .....

๑.๒ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) ..... สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอ .....

๑.๓ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) ..... สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอ .....

๑.๔ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) ..... สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตอำเภอ .....

๒. ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง

๒.๑ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) .....

๒.๒ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) .....

๒.๓ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) .....

๒.๔ ที่เลือกตั้งกลาง ..... (ชื่อสถานที่) .....

๓. ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ..... อำเภอ/เขต .....

๓.๑ ที่เลือกตั้ง (ระบุชื่อสถานที่) ..... อำเภอ/เขต .....

๓.๒ ที่เลือกตั้ง (ระบุชื่อสถานที่) ..... อำเภอ/เขต .....

๓.๓ ที่เลือกตั้ง (ระบุชื่อสถานที่) ..... อำเภอ/เขต .....

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

ส.ส. ๓/๓

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง เปลี่ยนแปลงหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

โดยที่เป็นการสมควรเปลี่ยนแปลงหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ลงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ที่ได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งในเขตตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... ของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ไว้แล้ว นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๔๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงประกาศกำหนดหน่วยเลือกตั้งขึ้นใหม่ ดังนี้

ลำดับที่	หน่วยเลือกตั้ง		ที่เลือกตั้ง
	หน่วยเลือกตั้งที่ .. ตำบล/แขวง/เทศบาล	หน่วยเลือกตั้งเดิม ได้แก่ ..... หน่วยเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ได้แก่	ที่เลือกตั้งเดิม ได้แก่ ..... ที่เลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ได้แก่ .....
	หน่วยเลือกตั้งที่ .. ตำบล/แขวง/เทศบาล	หน่วยเลือกตั้งเดิม ได้แก่ ..... หน่วยเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ได้แก่	ที่เลือกตั้งเดิม ได้แก่ ..... ที่เลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ได้แก่ .....
	ฯลฯ	ฯลฯ	ฯลฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. /หรือผู้ได้รับมอบหมาย

จังหวัด .....

ส.ส. ๓/๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง กำหนดสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง นอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๑๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงประกาศกำหนดสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ดังนี้

☐ กำหนดสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ณ ..... (สถานที่นับคะแนน)..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

☐ กำหนดสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ณ .....(สถานที่นับคะแนน)..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่พรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และวันที่พรรคการเมืองแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ดังนี้

๑. ผู้ใดจะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ให้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งพร้อมทั้งหลักฐาน ดังนี้

๑.๑ หนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง

๑.๒ ค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๑.๓ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร คนละ ..... รูป

๑.๔ หลักฐานประกอบการยื่นการสมัครรับเลือกตั้ง ประกอบด้วย

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) ใบรับรองแพทย์

(๔) หนังสือรับรองการส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งต้องมีคำรับรองด้วยว่าได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว

(๕) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษี พร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

๑.๕ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งเพิ่มเติมอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) หลักฐานซึ่งแสดงว่ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(๒) หลักฐานซึ่งแสดงว่าเป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(๓) หลักฐานซึ่งแสดงว่าเคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีการศึกษา

(๔) หลักฐานซึ่งแสดงว่าเคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี

๑.๖ เอกสารสรุปย่อประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง พร้อมแบบพิมพ์สรุปย่อประวัติของผู้สมัคร

รวมทั้งหลักฐานประกอบการยื่นใบสมัครต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่าง ..... นาฬิกา ณ สถานที่ ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

๒. พรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ประสงค์จะส่งสมาชิกพรรคการเมืองสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พร้อมทั้งหลักฐาน ดังนี้

๒.๑ หนังสือแสดงความยินยอมของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน

๒.๒ เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๒.๓ หลักฐานประกอบการยื่นการสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคน ประกอบด้วย

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตร

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) ใบรับรองแพทย์

(๔) หนังสือรับรองการส่งผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีคำรับรองด้วยว่าได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว

(๕) หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

๒.๔ รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวนคนละ ..... รูป

รวมทั้งหลักฐานประกอบการยื่นบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่าง ..... นาฬิกา ถึง ..... นาฬิกา ณ ..... เลขที่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

อนึ่ง บุคคลใดจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองเดียว และจะสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือแบบบัญชีรายชื่อแบบใดแบบหนึ่งได้เพียงแบบเดียว และสมัครรับเลือกตั้งได้เพียงเขตเดียว

๓. พรรคการเมืองที่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ออกใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งแล้ว หากประสงค์จะแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้แจ้งรายชื่อพร้อมหนังสือแสดงความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นนายกรัฐมนตรีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่เกิน ๓ รายชื่อ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่าง ..... นาฬิกา ถึง ..... นาฬิกา ณ ..... เลขที่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง แทนตำแหน่งที่ว่าง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่าง ..... นาฬิกา ถึง ..... นาฬิกา ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

ผู้ใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว ให้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเองพร้อมค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) รูปถ่ายหน้าตรงไม่สวมหมวกขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร จำนวนคนละ .. รูป รวมทั้งหลักฐานประกอบการยื่นใบสมัครรับรองความถูกต้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งนั้น ดังนี้

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน แต่ถ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบุคคลซึ่งไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชนตามกฎหมาย ให้ใช้บัตรประจำตัวหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

๒. สำเนาทะเบียนบ้าน

๓. ใบรับรองแพทย์

๔. หนังสือรับรองการส่งผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง ซึ่งต้องมีคำรับรองด้วยว่าได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว

๕. หลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกัน ๓ ปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี

๖. หลักฐานประกอบการสมัครอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

๖.๑ หลักฐานซึ่งแสดงว่ามีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่า ๕ ปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

๖.๒ หลักฐานซึ่งแสดงว่าเป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

๖.๓ หลักฐานซึ่งแสดงว่าเคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีการศึกษา

๖.๔ หลักฐานซึ่งแสดงว่าเคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๓

ประกาศผู้อำนวยการประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....
เรื่อง งดการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีประกาศกำหนดให้ใช้ ..... เป็นสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

เนื่องจากได้เกิด .....(ระบุ เช่น จลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น หรือด้วยความจำเป็นตามสถานที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย)..... อันเป็นเหตุให้การสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนี้ไม่สามารถกระทำได้ หรือไม่สามารถสมัครรับเลือกตั้งได้จนเสร็จสิ้น

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ... จึงประกาศให้งดการสมัครรับเลือกตั้ง

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(เพิ่มเติม)

ตามที่ได้มีประกาศ เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... กำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและวันที่พรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึง วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่าง ..... นาฬิกา นั้น

เนื่องจากได้มีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการสมัครรับเลือกตั้งได้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๘๔ วรรคสอง ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศกำหนดวันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (เพิ่มเติม) ดังนี้

๑. เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
๒. เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
๓. เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

โดยรับสมัครรับเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ระหว่าง ..... นาฬิกา ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งกำหนด

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๕

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....
เรื่อง กำหนดสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร / การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เพิ่มเติม) ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๘๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงกำหนดให้ใช้ ..... เป็นสถานที่รับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ดังนั้น ผู้ใดประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ให้นำหลักฐานเอกสารที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมายื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งด้วยตนเองภายในระยะเวลาและสถานที่กำหนด

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๖

ใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ใบสมัครเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

ข้าพเจ้า

(๑) นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....

สัญชาติ .....

(๒) เลขประจำตัวประชาชน

□-□□□□-□□□□□-□□-□

(๓) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๔) อายุ ..... ปี

(๕) เกิดบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....

หมู่ที่ ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล .....

อำเภอ/เขต .....

จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ .....

รูปถ่ายหรือภาพถ่าย
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(๖) ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....

หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... รหัสไปรษณีย์ .....

(๗) สถานที่ติดต่อ .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

(๘) บิดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๙) มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๐) คู่สมรสชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๑) สังกัดพรรคการเมือง ชื่อ .....

(๑๒) คุณสมบัติอื่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

(๑๒.๑) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ..... นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๑๒.๒) เกิดในจังหวัด ..... ซึ่งเป็นจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(๑๒.๓) เคยศึกษาในสถานศึกษา ..... ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ..... การศึกษาระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๖

(ใบต่อ)

(๑๒.๔) เคยรับราชการในตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ ..... ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๑๓) วุฒิการศึกษาสูงสุด .....

(๑๔) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. .... หรือสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... หรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ....

(๑๕) อาชีพสุดท้ายก่อนสมัครรับเลือกตั้ง .....

(๑๖) หลักฐานซึ่งแสดงว่าได้ชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง (ถ้ามี)

ข้าพเจ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ..... ขอสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... และข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้งยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไป และตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(ลงชื่อ) ..... ผู้สมัคร

(.....)

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๖

(ใบท้าย)

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริงต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านใช้หลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ข้าพเจ้าได้รับรองแล้วประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ดังนี้.....

.....

.....

.....

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องหลักฐานเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่

ถาม ท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงพรรคการเมืองเดียวหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงพรรคการเมืองเดียว คือ พรรค .....

ข้อความข้างต้นนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ให้ถ้อยคำ

(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้บันทึก/จด/อ่าน

(.....)

คำสั่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ได้สอบสวนแล้ว ☐ ให้รับใบสมัคร

☐ ไม่ให้รับใบสมัครเพราะ .....

.....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๖

แบบเอกสารสรุปย่อประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด.....

เพื่อใช้ประกอบการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙๑ (๙)

ภาพเครื่องหมาย
ของพรรคการเมือง

รูปถ่ายขนาด
๓X๓.๕ ซม.

หมายเลข
.....

พรรค .....

๑. ชื่อ ..... สกุล .....

๒. อายุ ..... ปี

๓. วุฒิการศึกษาสูงสุด .....

๔. อาชีพสุดท้ายก่อนสมัครรับเลือกตั้ง .....

ลงชื่อ ..... ผู้สมัคร

(.....)

วัน ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

หมายเหตุ: ๑. กรุณาบันทึกข้อมูลแบบสรุปย่อประวัติฯนี้ ลงในแผ่น CD จำนวน ๑ แผ่น และส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ที่รับสมัคร เพื่อนำไปใช้ในการจัดพิมพ์เอกสารส่งให้กับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต่อไป

๒. การบันทึกข้อมูลให้จัดทำในรูปแบบของไฟล์ word

๓. สอบถามรายละเอียดได้ที่ ๐ ๒๑๔๑ ๘๔๔๘ และ ๐ ๒๑๔๑ ๘๘๙๗

ส.ส. ๔/๗

หนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
☐ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
☐ แบบบัญชีรายชื่อ

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน คณะกรรมการการเลือกตั้ง/ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อยืนยันว่าข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... หมายเลขประจำตัวประชาชน ..... เป็นสมาชิกพรรค ..... ลำดับที่ ..... เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... พรรคได้ส่งสมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ☐ แบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ☐ แบบบัญชีรายชื่อ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี พ.ศ. .... เนื่องจาก

๑. กรณีมีเงินได้พึงประเมิน

☐ กรณีไม่ได้สมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงอย่างเดียวไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ กรณีไม่ได้สมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร และ/หรือ มีเงินได้ประเภทอื่นนอกจากมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ กรณีสมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร เพียงอย่างเดียวไม่เกิน ๒๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

☐ กรณีสมรส มีเงินได้ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร และ/หรือ มีเงินได้ประเภทอื่นนอกจากมาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร ไม่เกิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

๒. กรณีมีเงินได้แต่ได้รับการยกเว้น

☐ มีเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งประมวลรัษฎากร

๓. กรณีไม่มีเงินได้พึงประเมิน

☐ ไม่มีเงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษี

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

หมายเหตุ

- มาตรา ๔๐ (๑) แห่งประมวลรัษฎากร หมายถึง เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่าเงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน
- มาตรา ๔๒ แห่งประมวลรัษฎากร หมายถึง เงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

ส.ส. ๔/๘

หนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมือง

ที่ ..... เขียนที่ .....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... เป็นสมาชิกพรรค ..... ลำดับที่ ..... เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... โดยพรรคการเมืองได้ดำเนินการถูกต้องครบถ้วนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองแล้ว และพรรคได้ส่งสมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ☐ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ☐ แบบบัญชีรายชื่อ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และการคัดเลือกได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและข้อบังคับของพรรคการเมือง

(ลงชื่อ) .....

(.....)

หัวหน้าพรรค .....

ส.ส. ๔/๙

หนังสือขอถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ที่ ..... เขียนที่ .....

ตามที่พรรค ..... ได้ออกหนังสือรับรองว่า ข้าพเจ้า/ นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... เป็นสมาชิกพรรค ..... ลำดับที่ ..... เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ซึ่งพรรคได้ส่งสมัครเข้ารับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

เนื่องจาก ข้าพเจ้า/นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... เป็นบุคคลที่..... (ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาตราใดหรือในกรณีเสียชีวิต) จึงขอ

☐ ถอนการสมัครรับเลือกตั้ง

☐ ถอนการสมัครรับเลือกตั้งและเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้สมัคร

(ลงชื่อ) .....

(.....)

หัวหน้าพรรค .....

ส.ส. ๔/๑๐

ใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (เปลี่ยนแปลง)
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ใบสมัครเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)
ข้าพเจ้า

(๑) นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....

สัญชาติ .....

(๒) เลขประจำตัวประชาชน

□-□□□□-□□□□□-□□-□

(๓) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๔) อายุ ..... ปี

(๕) เกิดบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....

หมู่ที่ ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล .....

อำเภอ/เขต .....

จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ .....

รูปถ่ายหรือภาพถ่าย
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(๖) ที่อยู่ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย.....

หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล.....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ .....

(๗) สถานที่ติดต่อ .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

(๘) บิดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๙) มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๐) คู่สมรสชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๑) สังกัดพรรคการเมือง ชื่อ .....

(๑๒) คุณสมบัติอื่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

(๑๒.๑) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งติดต่อกันไม่น้อยกว่า ..... นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๑๐

(ใบต่อ)

(๑๒.๒) เกิดในจังหวัด ..... ซึ่งเป็นจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(๑๒.๓) เคยศึกษาในสถานศึกษา ..... ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ..... การศึกษาระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๑๒.๔) เคยรับราชการในตำแหน่งหรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ ..... ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... หรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปี ระหว่างวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๑๓) วุฒิการศึกษาสูงสุด .....

(๑๔) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. .... หรือสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... หรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ....

(๑๕) อาชีพสุดท้ายก่อนสมัครรับเลือกตั้ง .....

(๑๖) หลักฐานซึ่งแสดงว่าได้ชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๓ ปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง (ถ้ามี)

(๑๗) หลักฐานหนังสือขอถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ข้าพเจ้าผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ..... โดยขอสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... แทนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม และข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้งยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไป และตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(ลงชื่อ) ..... ผู้สมัคร

(.....)

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๑๐

(ใบท้าย)

บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เปลี่ยนแปลง)

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า ..... ขอให้ถ้อยคำด้วยความสัตย์จริงต่อ ..... ตำแหน่ง ..... ดังต่อไปนี้

ถาม ท่านใช้หลักฐานใดบ้างมาใช้ประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง

ตอบ ข้าพเจ้าได้นำหลักฐานที่ข้าพเจ้าได้รับรองแล้วประกอบการสมัครรับเลือกตั้ง ดังนี้.....

.....

.....

.....

ถาม ท่านยืนยันรับรองความถูกต้องหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าขอยืนยันรับรองความถูกต้องหลักฐานเป็นจริงทุกประการ

ถาม ท่านเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใช่หรือไม่

ตอบ ใช่

ถาม ท่านเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงพรรคการเมืองเดียวหรือไม่

ตอบ ข้าพเจ้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเพียงพรรคการเมืองเดียว คือ พรรค .....

ข้อความข้างต้นนี้ได้อ่านให้ข้าพเจ้าฟังแล้ว ขอรับรองว่าถูกต้องและขอยืนยันในชั้นศาลได้ด้วย จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ให้ถ้อยคำ

(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้บันทึก/จด/อ่าน

(.....)

คำสั่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ได้สอบสวนแล้ว ☐ ให้รับใบสมัคร

☐ ไม่ให้รับใบสมัครเพราะ .....

.....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๑๑

ใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

ใบรับลำดับที่ ..... เล่มที่ .....

ได้รับเอกสารและหลักฐานการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... ซึ่งสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... และหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรค ..... ค่าธรรมเนียมการสมัครเป็นเงินสดหรือตั๋วแลกเงินหรือแคชเชียร์เช็ค ธนาคาร ..... สาขา ..... เลขที่ ..... จำนวน ..... บาท (.....) พร้อมทั้งรูปถ่าย จำนวน ..... รูป ตลอดจนหลักฐานประกอบการยื่นใบสมัครแล้ว เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... นาฬิกา

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๒ (๑)

ที่ .....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง รายงานผลการรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

เรียน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

การรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน ..... คน ดังนี้

๑. ได้รับสมัครไว้ ..... คน

ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	**เลขประจำตัวประชาชน**	**สังกัดพรรค**	**หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร**	**หมายเหตุ**
รวม ..... คน				

๒. ไม่รับสมัครไว้ ..... คน

๒.๑ ..... พรรค .....

๒.๒ ..... พรรค .....

๒.๓ ..... พรรค .....

ฯลฯ

อนึ่ง นับตั้งแต่วันเปิดรับสมัครถึงวันนี้ มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว จำนวน ..... คน รับใบสมัครไว้ ..... คน ไม่รับสมัครไว้ ..... คน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๒ (๒)

ที่ .....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้งที่ ....จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง รายงานผลการรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

กราบเรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน ..... คน ดังนี้

๑. ได้รับสมัครไว้ ..... คน

ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	**เลขประจำตัวประชาชน**	**สังกัดพรรค**	**หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร**	**หมายเหตุ**
รวม ..... คน				

๒. ไม่รับสมัครไว้ ..... คน

๒.๑ ..... พรรค .....

๒.๒ ..... พรรค .....

๒.๓ ..... พรรค .....

ฯลฯ

อนึ่ง นับตั้งแต่วันเปิดรับสมัครถึงวันนี้ มีผู้สมัครรับเลือกตั้งแล้ว จำนวน ..... คน รับใบสมัครไว้ ..... คน ไม่รับสมัครไว้ ..... คน

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๓ (๑)

ที่ .....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง รายงานผลสรุปการรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

เรียน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ... จังหวัด ..... ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ได้ปิดการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว สรุปมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน ..... คน ดังนี้

๑. ได้รับสมัครไว้ ..... คน

ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	เลขประจำตัวประชาชน	สังกัดพรรค	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	หมายเหตุ
รวม ..... คน				

๒. ไม่รับสมัครไว้ ..... คน

๒.๑ ..... พรรค .....

๒.๒ ..... พรรค .....

๒.๓ ..... พรรค .....

ฯลฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..

จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๓ (๒)

ที่ .....

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำ
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง รายงานผลสรุปการรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

กราบเรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ การรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ... จังหวัด ..... ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ได้ปิดการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว สรุปมีผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน ..... คน ดังนี้

๑. ได้รับสมัครไว้ ..... คน

ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	เลขประจำตัวประชาชน	สังกัดพรรค	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	หมายเหตุ
รวม ..... คน				

๒. ไม่รับสมัครไว้ ..... คน

๒.๑ ..... พรรค .....

๒.๒ ..... พรรค .....

๒.๓ ..... พรรค .....

ฯลฯ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ที่..

จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๔

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ด้วย ..... อายุ ..... ปี อยู่บ้านเลขที่ .....ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....จังหวัด..... ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ..... ได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด .....

บัดนี้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบหลักฐานการสมัครคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนแล้วเห็นว่า ..... เป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๙๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

รูปถ่ายหรือภาพถ่าย
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(ชื่อ) .....
สังกัดพรรค .....
หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร
.....(หมายเลขอารบิก).....

ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๕

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
(เพิ่มเติม)

ด้วย ..... อายุ ..... ปี อยู่บ้านเลขที่ .....ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต.....จังหวัด ..... ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรค ..... ได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ... จังหวัด .....

บัดนี้ ศาลฎีกาได้มีคำสั่งคดีหมายเลขดำที่ ...../.... คดีหมายเลขแดงที่ ...../.... วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... แจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งให้รับสมัคร ..... เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๙๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่สังกัด และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

รูปถ่ายหรือภาพถ่าย
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(ชื่อ) .....
สังกัดพรรค .....
หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร
.....(หมายเลขอารบิก).....

ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๖

ที่ .....

เขียนที่ .....
.....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง แจ้งการไม่รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

เรียน .....

ตามที่ท่านได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและสอบสวนการสมัครรับเลือกตั้งของท่านแล้ว ปรากฏว่าท่านเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องจาก.....
.....
.....
.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๗

ประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง ถอนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ลงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ได้ประกาศรับสมัคร (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรค ..... หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... นั้น

บัดนี้ ศาลฎีกาได้มีคำสั่งให้ถอนชื่อของ (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... สังกัดพรรค ..... หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง รายละเอียดตามสำเนาคำสั่งศาลฎีกาคดีหมายเลขดำที่ ...../.... คดีหมายเลขแดงที่ ...../.... วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ดังนั้น จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน และหากปรากฏว่ามีบัตรเลือกตั้งใดที่ทำเครื่องหมายกากบาทในช่องหมายเลขประจำตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งรายดังกล่าวให้ถือว่าเป็น**<u>บัตรเสีย</u>**

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๘

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....
เรื่อง บัญชีหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... และเมื่อได้ปิดการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัด ..... แล้ว มีผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดจำนวน ..... คน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๙๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงให้เปิดเผยข้อมูลหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร และผู้สมัครที่ไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแต่ได้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี ดังนี้

๑. มีผู้สมัครที่แสดงรายการการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามปีติดต่อกัน จำนวน ..... คน

เขตเลือกตั้งที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรค	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	หมายเหตุ

๒. มีผู้สมัครที่แสดงหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน ..... คน

เขตเลือกตั้งที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรค	หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	หมายเหตุ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด .....

ส.ส. ๔/๑๙

หนังสือมอบหมาย
ทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง

ที่ ..... เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง มอบหมายให้ทำการแทนหัวหน้าพรรคการเมือง

กราบเรียน ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... หัวหน้าพรรค .....อยู่บ้านเลขที่ ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ได้มอบหมายให้กรรมการบริหารพรรคชื่อ

๑. .....

๒. .....

เป็นผู้มีอำนาจทำการแทนข้าพเจ้า ดังนี้ (ระบุอำนาจที่จะมอบหมายเป็นข้อๆ ให้ชัดแจ้ง)

๑. .....

๒. .....

ฯลฯ

เพื่อเป็นหลักฐาน ข้าพเจ้า ..... จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานต่อหน้าพยาน

(ลงชื่อ) ..... (หัวหน้าพรรคการเมือง)
(.....)

(ลงชื่อ) ..... (ผู้รับมอบหมาย)
(.....)

(ลงชื่อ) ..... (พยาน)
(.....)

(ลงชื่อ) ..... (พยาน)
(.....)

(ลงชื่อ) ..... (พยาน)
(.....)

หมายเหตุ ผู้รับมอบหมายให้ทำแทนหัวหน้าพรรคการเมือง จะต้องเป็นกรรมการบริหารพรรคที่กำหนดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ส.ส. ๔/๒๐

หนังสือยินยอมให้เสนอชื่อสมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ

ใบแสดงความยินยอมเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

ข้าพเจ้า

(๑) นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....

สัญชาติ .....

(๒) เลขประจำตัวประชาชน

□-□□□□-□□□□□-□□-□

(๓) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(๔) อายุ ..... ปี

(๕) เกิดบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....

หมู่ที่ ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ .....

(๖) ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....

หมู่ที่ .....ถนน .....

ตำบล/แขวง/เทศบาล .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

รหัสไปรษณีย์ .....

(๗) สถานที่ติดต่อ .....

โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

(๘) บิดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๙) มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๐) คู่สมรสชื่อ ..... สัญชาติ .....

(๑๑) สังกัดพรรคการเมืองชื่อ .....

(๑๒) วุฒิการศึกษาสูงสุด .....

(๑๓) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. .... หรือสมาชิกวุฒิสภา ปี พ.ศ. .... หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ....

(๑๔) อาชีพสุดท้ายก่อนสมัครรับเลือกตั้ง .....

รูปถ่ายหรือภาพถ่าย
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้ายินยอมให้พรรค ..... เสนอชื่อข้าพเจ้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ..... และข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ส.ส. ๔/๒๐

(ใบต่อ)

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้งยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใดก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไป และตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

(ลงชื่อ) ..... ผู้สมัคร

(.....)

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๒๑

บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อของพรรค .....

เลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... หัวหน้าพรรค ..... หรือเป็นผู้รับมอบจากหัวหน้าพรรค ..... มีที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคอยู่ ณ บ้านเลขที่ .....หมู่ที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... และเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนได้จดแจ้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ขอยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ..... จำนวน ..... คน มีรายชื่อเรียงตามลำดับ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน
๑		
๒		
๓		
๔		
๕		
๖		
๗		
๘		
๙		

ฯลฯ

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

☐ ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๙๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ ประกอบระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๐๒

☐ ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และการคัดเลือกได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและข้อบังคับของพรรคการเมือง

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

หัวหน้าพรรค...../ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ส.ส. ๔/๒๒

ใบรับใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ใบรับลำดับที่ ..... เล่มที่ .....

ได้รับเอกสารการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ..... จำนวน ..... คน และหนังสือยินยอมของผู้สมัครทุกคน ค่าธรรมเนียมการสมัครเป็นเงินสดหรือตั๋วแลกเงินหรือแคชเชียร์เช็ค ธนาคาร ..... สาขา ..... เลขที่ ..... จำนวน..... บาท (.....) พร้อมทั้งรูปถ่ายจำนวนคนละ ..... รูป ตลอดจนหลักฐานประกอบการยื่นใบสมัครแล้ว เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... นาฬิกา

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๓

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง รายชื่อพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวแล้ว

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๐๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อพรรคการเมืองที่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ..... พรรค (เรียงตามลำดับตัวอักษร) ดังนี้

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
	ฯลฯ	ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามที่พรรค ..... ได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวแล้ว

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๐๖ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ตามลำดับที่ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อตัว – ชื่อสกุล	ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน	หมายเหตุ
๑			
๒			
๓			
๔			
๕			
๖			
๗			
๘			
๙			
๑๐			

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๕

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
(เพิ่มเติม)

ตามที่พรรค ..... ได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ..... แล้ว นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ..... เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามและบัดนี้ ศาลฎีกาได้มีคำสั่งในคดีหมายเลขดำที่ ...../.... คดีหมายเลขแดงที่ ...../.... วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ให้ ..... เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๐๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศให้ ..... เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเพิ่มเติม

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๖

ที่ ..... เขียนที่ .....
.....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรื่อง แจ้งการไม่รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

เรียน หัวหน้าพรรค .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา จำนวน .. แผ่น
ผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ส.ส. ...)

ตามที่พรรค ..... ได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ..... คน เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบหลักฐานการสมัคร คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ..... แล้วปรากฏว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง จำนวน ..... คน ดังนี้

๑. (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... ระบุชื่อ ..... เนื่องจาก ..... ระบุเหตุผล .....
๒. (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... ระบุชื่อ ..... เนื่องจาก ..... ระบุเหตุผล .....
๓. (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... ระบุชื่อ ..... เนื่องจาก ..... ระบุเหตุผล .....

ฯลฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๗

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ถอนชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ..... ลงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ได้ประกาศรับสมัคร (นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ นั้น

บัดนี้ ศาลฎีกาได้มีคำสั่งให้ถอนชื่อของ(นาย/นาง/นางสาว/ยศ) ..... สังกัดพรรค ..... ออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง รายละเอียดตามสำเนาคำสั่งศาลฎีกา คดีหมายเลขดำที่ ...../.... คดีหมายเลขแดงที่ ...../.... วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๘

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง บัญชีหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... และเมื่อได้ปิดการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อแล้ว สรุปมีพรรคการเมืองมายื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน ..... พรรค และผู้สมัครรับเลือกตั้ง จำนวน ..... คน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบข้อ ๑๐๒ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงให้เปิดเผยข้อมูลหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร และผู้สมัครที่ไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่ได้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุแห่งการไม่ได้เสียภาษี ดังนี้

๑. พรรค .....

๑.๑ มีผู้สมัครที่แสดงรายการการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามปีติดต่อกัน จำนวน ..... คน

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หมายเหตุ

๑.๒ มีผู้สมัครที่แสดงหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน ..... คน

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หมายเหตุ

๒. พรรค .....

๒.๑ มีผู้สมัครที่แสดงรายการการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามปีติดต่อกัน จำนวน ..... คน

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หมายเหตุ

๒.๒ มีผู้สมัครที่แสดงหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน ..... คน

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หมายเหตุ

ส.ส. ๔/๒๘

๓. พรรค .....

๓.๑ มีผู้สมัครที่แสดงรายการการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามปีติดต่อกัน จำนวน ..... คน

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หมายเหตุ

๓.๒ มีผู้สมัครที่แสดงหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน ..... คน

ลำดับที่	ชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง	หมายเหตุ

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๔/๒๙

การแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติเสนอสภาผู้แทนราษฎร
เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี
ของพรรค .....

เลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว/ยศ ..... หัวหน้าพรรค ..... หรือเป็นผู้ได้รับมอบจากหัวหน้าพรรค ..... มีที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรค เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... และเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนได้จดแจ้งไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ขอแจ้งรายชื่อบุคคลผู้ที่จะเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีของพรรค ..... ดังนี้

๑. นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....

๒. นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....

๓. นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าผู้ได้รับการแจ้งรายชื่อเพื่อจะเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีดังกล่าวเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และการคัดเลือกได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและข้อบังคับของพรรคการเมือง

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

หัวหน้าพรรค...../ผู้ได้รับมอบจากหัวหน้าพรรค.....

ส.ส. ๔/๓๐

หนังสือยินยอมให้เสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎร
พิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

ใบแสดงความยินยอมเลขที่ ..... (สำหรับเจ้าหน้าที่กรอก)
ข้าพเจ้า
(๑) นาย/นาง/นางสาว/ยศ .....
สัญชาติ .....
(๒) เลขประจำตัวประชาชน
□-□□□□-□□□□□-□□-□
(๓) เกิดวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....
(๔) อายุ ..... ปี
(๕) เกิดบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
หมู่ที่ ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ .....
(๖) ที่อยู่ปัจจุบันบ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....
หมู่ที่ ..... ถนน .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....
รหัสไปรษณีย์ .....

รูปถ่ายหรือภาพถ่าย
ขนาด ๘.๕ x ๑๓.๕ ซ.ม. โดยประมาณ

(๗) สถานที่ติดต่อ .....
โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....
(๘) บิดาชื่อ ..... สัญชาติ .....
(๙) มารดาชื่อ ..... สัญชาติ .....
(๑๐) คู่สมรสชื่อ ..... สัญชาติ .....
(๑๑) สังกัดพรรคการเมืองชื่อ .....
(๑๒) วุฒิการศึกษาสูงสุด .....
(๑๓) เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี พ.ศ. .... หรือสมาชิกวุฒิสภา ปี พ.ศ. .... หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ....
(๑๔) อาชีพสุดท้าย .....

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้ายินยอมให้พรรค ..... เสนอชื่อข้าพเจ้าให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี และข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรีตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และไม่เคยทำหนังสือยินยอมให้เสนอชื่อข้าพเจ้าให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้พรรคการเมืองอื่นในการเลือกตั้งคราวนี้

ข้าพเจ้ายินยอมให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเปิดเผย หรือสำเนาใบสมัคร เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ตลอดจนข้อมูลเอกสารและหลักฐานใดๆ ที่ข้าพเจ้าได้ให้ไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ รวมทั้งยินยอมให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานเอกชน ตลอดจนหน่วยงานและบุคคลอื่นใดที่มีข้อมูลข่าวสารของข้าพเจ้าหรือที่เกี่ยวข้องกับข้าพเจ้าอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารประเภทอื่นใด

ก็ตาม สามารถดำเนินการเปิดเผยและสำเนาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวทั้งหมด ให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามได้ ทั้งนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการให้ความยินยอมทั้งกรณีทั่วไป และตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ รวมถึงกฎหมายข้อมูลส่วนบุคคล

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยินยอมให้เสนอชื่อ

(.....)

ยื่น ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ส.ส. ๔/๓๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง การแจ้งรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ถึงวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๐๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงประกาศรายชื่อบุคคลที่พรรคการเมืองมีมติจะเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี จำนวน ..... พรรค (เรียงตามลำดับตัวอักษร) ดังนี้

๑. พรรค .....

๑.๑ .....

๑.๒ .....

๑.๓ .....

๒. พรรค .....

๒.๑ .....

๒.๒ .....

๒.๓ .....

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๕/๑

ป้ายสำหรับปิดช่องใส่บัตรเลือกตั้ง

☐ หน่วยเลือกตั้งที่ .....หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ที่เลือกตั้ง .....

☐ ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

☐ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่ ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

☐ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ณ สถานที่ .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/
ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง

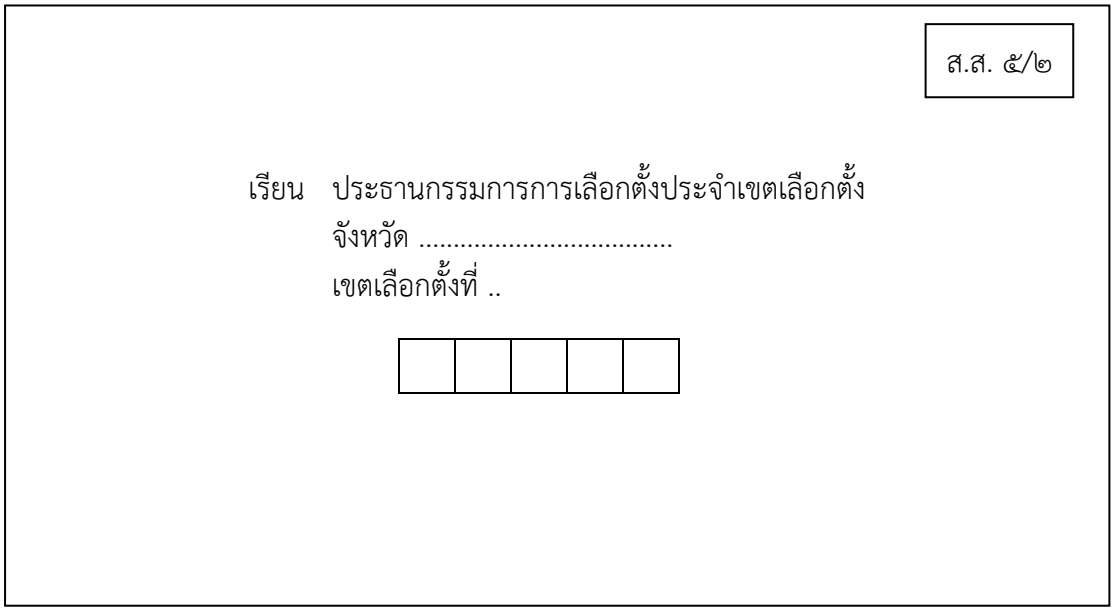

ด้านหน้า

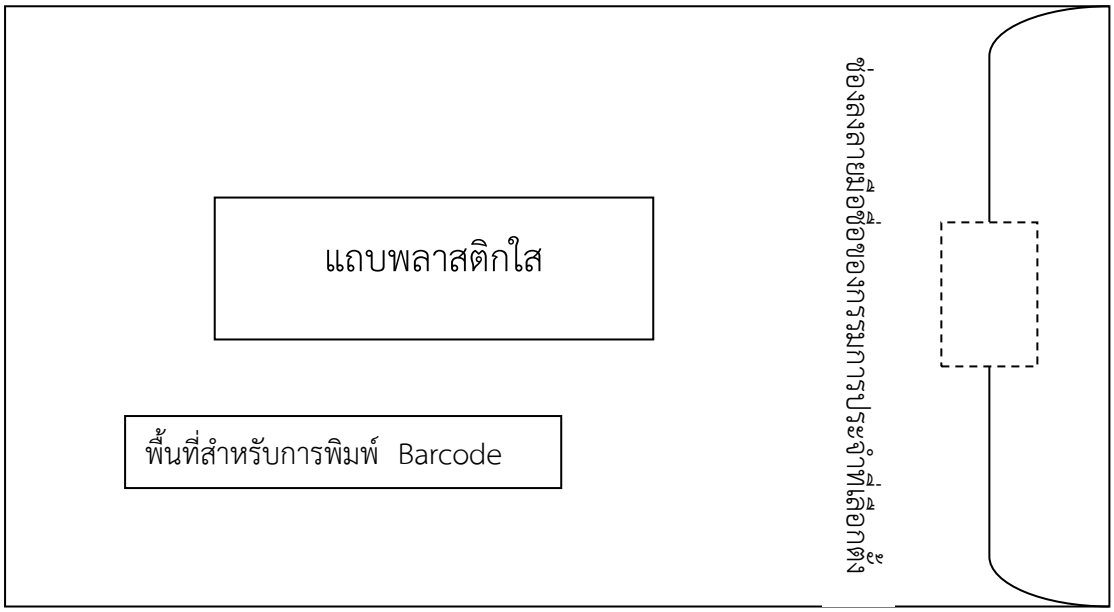

ด้านหลัง

ส.ส. ๕/๓

บัญชีจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้ง

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง ชุดที่..... จังหวัด..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้งเพื่อออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน รวมซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) .....ซอง

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ....(ระบุสถานที่)..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งที่มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้งเพื่อออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ จำนวน ..... คน รวมซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) ..... ซอง

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง (ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง (ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง (ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง
(.....) (.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง (ลงชื่อ)..... กรรมการประจำที่เลือกตั้งกลาง
(.....) (.....)

คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางได้ส่งมอบซองใส่บัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒) จำนวน ..... ซอง ดังกล่าวข้างต้นให้ผู้แทน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายผู้ลงชื่อรับไว้เป็นหลักฐาน ครบถ้วนถูกต้องแล้ว

(ลงชื่อ) ..... ผู้รับมอบ
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้รับมอบ
(.....)

หมายเหตุ แบบฟอร์มนี้ใช้เป็นหลักฐานประกอบการส่งมอบซอง ส.ส. ๕/๒ ให้ผู้แทน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงานหรือองค์กรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ให้จัดทำภายหลังการเปิดหีบบัตรเพื่อนับจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้ง จำนวน ๓ ฉบับ เพื่อ

๑. กำกับถุงวัสดุใสที่ใช้บรรจุซองใส่บัตรเลือกตั้ง

๒. เป็นแบบฟอร์มส่งมอบให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

๓. คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ส.ส. ๕/๔

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
เรื่อง กำหนดสถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ใช้บรรจุบัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนน ก่อนวันเลือกตั้ง ก่อนนำไปนับคะแนน
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๙๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงประกาศกำหนดสถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ใช้บรรจุบัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งและซองใส่บัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนนนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ก่อนนำไปนับคะแนน ดังนี้

๑. สถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ใช้ใส่บัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งก่อนนำไปนับคะแนน คือ .....(ชื่อสถานที่)..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

๒. สถานที่เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ใช้บรรจุซองใส่บัตรเลือกตั้งในการออกเสียงลงคะแนนนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ก่อนนำไปนับคะแนน .....(ชื่อสถานที่)..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

ฯลฯ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

ส.ส. ๕/๕

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
เรื่อง รายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้มอบบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบบบัญชีรายชื่อ ให้แก่

☐ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .. หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งที่ .. สถานที่ออกเสียงลงคะแนน..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งที่ .. สถานที่ออกเสียงลงคะแนน ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ที่ .. สถานที่ออกเสียงลงคะแนน ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้ง ดังนี้

๑. จำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน

๑.๑ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... บัตร (.....)

๑.๒ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ..... บัตร (.....)

๒. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง/จำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง

☐ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ..... คน (.....)
ชาย ..... คน (.....) หญิง ..... คน (.....)

☐ จำนวนผู้ลงทะเบียนในเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน (.....)
ชาย ..... คน (.....) หญิง ..... คน (.....)

☐ จำนวนผู้ลงทะเบียนนอกเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน (.....)
ชาย ..... คน (.....) หญิง ..... คน (.....)

☐ จำนวนผู้ลงทะเบียนคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ จำนวน ..... คน (.....)
ชาย ..... คน (.....) หญิง ..... คน (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำ.....
(.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๕ จัดทำจำนวน ๓ ชุด

๑. กรอกจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับมาปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้ง ก่อนเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา

๒. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด

๓. เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๖

รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง

เขียนที่ .....

.....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

หน่วยเลือกตั้งที่ .. หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้เปิดการออกเสียงลงคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ของวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

๑. บันทึกการแสดงหีบบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน

วันนี้เวลา ๐๘.๐๐ น. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ทำการเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นหีบบัตรเลือกตั้งเปล่าและได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งใส่สายรัดหรืออุปกรณ์อื่นแทนสายรัดต่อหน้าผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนสองคนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
(.....)

๒. บันทึกเหตุการณ์

๒.๑ ก่อนการออกเสียงลงคะแนน .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒ ระหว่างการออกเสียงลงคะแนน .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส.ส. ๕/๖

๒.๓ ภายหลังการออกเสียงลงคะแนน .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๓. บันทึกคำวินิจฉัยกรณีมีการทักท้วงการแสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้แสดงตนใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ใช่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส.ส. ๕/๖

๔. บันทึกเหตุการณ์ระหว่างการนับคะแนน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. บันทึกข้อเท็จจริงพร้อมเหตุผลกรณีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ลงคะแนน (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

(.....) (.....)

ส.ส. ๕/๖

แบบคำร้องและบันทึกถ้อยคำของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ที่ยืนยันว่าตนมีสิทธิที่จะออกเสียงลงคะแนน

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

วันนี้เวลา ..... นาฬิกา ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล /แขวง/เทศบาล .....อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ได้แจ้งต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนี้ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้วไม่ปรากฏชื่อของข้าพเจ้าและได้แจ้งต่อข้าพเจ้าว่า “ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน”แต่ข้าพเจ้าได้ยืนยันว่าข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะออกเสียงลงคะแนนได้ เพราะ.....
.....
พร้อมด้วยนี้ข้าพเจ้าได้ยื่นหลักฐาน ดังนี้ .....
เพื่อให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งใช้ประกอบการวินิจฉัยชี้ขาด

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าถ้อยคำดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยื่นคำร้องและให้ถ้อยคำ
(.....)
(ลงชื่อ) ..... ผู้บันทึก
(.....)

<u>คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง</u>

คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้พิจารณาบันทึกถ้อยคำและตรวจสอบหลักฐานแล้ววินิจฉัยชี้ขาด

☐ ให้ ☐ ไม่ให้ นาย/นางสาว/นาง ..... ออกเสียงลงคะแนนและได้แจ้งคำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวให้นาย/นางสาว/นาง ..... ทราบด้วยแล้ว

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ กรณีการออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง ให้ใช้แบบพิมพ์นี้โดยอนุโลม

ส.ส. ๕/๖

แบบคำร้องและบันทึกถ้อยคำ กรณีการร้องขอให้มีการกระทำการ
ออกเสียงลงคะแนนของคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ

เขียนที่ .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

วันนี้เวลา ..... นาฬิกา ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... อยู่บ้านเลขที่ .....
หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....อำเภอ/เขต .....
จังหวัด ..... ได้แจ้งต่อคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ว่าข้าพเจ้าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนี้ ในลำดับที่ ...
แต่เป็นคนที่มีลักษณะทางกายภาพไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ มีความประสงค์มอบหมายให้ (นาย/นาง/นางสาว)
..... เลขประจำตัวประชาชน ..... ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเป็น

☐ญาติ ☐ ผู้ที่ข้าพเจ้าไว้ใจ เป็นผู้ทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งแทนข้าพเจ้า

(ลงชื่อ) ..... ผู้ยื่นคำร้อง
(.....)
(ลงชื่อ) ..... พยาน (ถ้ามี)
(.....)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ..... เลขประจำตัวประชาชน ..... อยู่บ้านเลขที่ .....
หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....
จังหวัด ..... ยินยอมทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งแทนตามเจตนาของ (นาย/นาง/นางสาว) .....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ให้ถ้อยคำ
(.....)
(ลงชื่อ) ..... ผู้บันทึก
(.....)

<u>คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง</u>

คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต .....
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้พิจารณาบันทึกถ้อยคำและตรวจสอบหลักฐานแล้ววินิจฉัย

☐ ให้ (นาย/นาง/นางสาว) ..... เป็นผู้ทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งแทน

☐ ไม่ให้ (นาย/นาง/นางสาว) ..... เป็นผู้ทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งแทน

เนื่องจาก ..... และได้แจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวให้ (นาย/นาง/นางสาว) .....และ (นาย/นาง/นางสาว)
..... ทราบด้วยแล้ว

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) .....กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

*หมายเหตุ ให้ผู้ยื่นคำร้องลงลายมือชื่อ หากลงลายมือชื่อไม่ได้ให้พิมพ์ลายนิ้วมือ หากพิมพ์ลายนิ้วมือไม่ได้ให้ยกเว้นแล้วหมายเหตุไว้

ส.ส. ๕/๖

แบบรายงานการตรวจสอบจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน

ในการเลือกตั้ง ..... (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป/แทนตำแหน่งที่ว่าง) .....

ของหน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ ..

ตำบล/แขวง/เทศบาล..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

เรียน คณะกรรมการการเลือกตั้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)
๒. สำเนารายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘ หรือ ส.ส. ๕/๑๘ (บช))
๓. หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีประกาศกำหนดวันเลือกตั้ง โดยกำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... ได้ดำเนินการนับคะแนนเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

☐ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

แล้วปรากฏว่า จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน ซึ่งได้ตรวจสอบพบว่า .....(ระบุเหตุที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งปรากฏจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงคะแนน)..... .... รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ : ให้จัดทำแบบรายงานการตรวจสอบจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน จำนวน ๒ ชุด
๑. ฉบับจริงส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๑ ชุด
๒. แจ้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อทราบและเก็บไว้เป็นหลักฐานในเล่ม จำนวน ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๗

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
เรื่อง รายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน

ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้มอบบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้แก่

☐ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ .... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้งที่ .. สถานที่ออกเสียงลงคะแนน ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตเลือกตั้งที่ .. สถานที่ออกเสียงลงคะแนน ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

☐ คณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ ที่ .. สถานที่ออกเสียงลงคะแนน ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงขอประกาศเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

๑. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับ
   ๑.๑ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... บัตร (.....)
   ๑.๒ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ..... บัตร (.....)
๒. มีผู้มาแสดงตนขอรับบัตรเลือกตั้งและออกเสียงลงคะแนน
   ๒.๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน (.....)
   ๒.๒ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ..... คน (.....)
๓. บัตรเลือกตั้งที่เหลือ จำนวน ..... บัตร (.....)
   ๓.๑ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... บัตร (.....)
   ๓.๒ บัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ..... บัตร (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

(ลงชื่อ)..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง/ที่เลือกตั้งกลาง
(.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๗ จัดทำจำนวน ๓ ชุด
๑. ปิดประกาศ ณ ที่เลือกตั้ง จำนวน ๑ ชุด
๒. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด
๓. เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๘

รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้งและวัสดุอุปกรณ์
หน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

วันที่ ..... เวลา ..... นาฬิกา คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕ คน และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ได้นำหีบบัตรเลือกตั้งและเอกสารกำกับหีบบัตรเลือกตั้งมามอบให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ประกอบด้วย

๑. หีบบัตรเลือกตั้ง จำนวน .. ใบ

๒. คูหาออกเสียงลงคะแนน

๓. เอกสารสำคัญประกอบด้วย

๓.๑ ถุงใส่บัตรเลือกตั้งที่เหลือทั้งหมดและต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง

๓.๒ บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ส.ส. ๑/๓) ชุดที่ใช้ตรวจสอบการใช้สิทธิเลือกตั้งและหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน

๓.๓ ประกาศรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรเลือกตั้งก่อนการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๕) และเมื่อเสร็จสิ้นการออกเสียงลงคะแนน (ส.ส. ๕/๗)

๓.๔ รายงานเหตุการณ์ประจำที่เลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๖)

๓.๕ รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘ และ ส.ส. ๕/๑๘ (บช))

๔. วัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๕. ป้ายต่างๆ และเอกสารอื่นๆ

ในการนำส่งหีบบัตรเลือกตั้งและเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเลือกตั้งครั้งนี้ มีกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยที่ไม่ได้ร่วมเดินทางมาด้วย จำนวน ..... คน คือ

๑. ..... เนื่องจาก .....

๒. ..... เนื่องจาก .....

ฯลฯ

ผู้มอบ

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
(.....)

(ลงชื่อ) ..... เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
(.....)

ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ได้ตรวจสอบและนับจำนวนเป็นที่ถูกต้องครบถ้วนแล้ว

(ลงชื่อ) ..... ผู้รับมอบ
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้รับมอบ
(.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๘ จัดทำจำนวน ๒ ชุด
๑. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด ๒. เก็บไว้เป็นหลักฐาน ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๙

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ...
หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง งดการออกเสียงลงคะแนน

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

เนื่องจากได้เกิด ....
....
(ระบุ เช่น จลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น) อันเป็นเหตุให้การออกเสียงลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนี้ไม่สามารถกระทำได้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงประกาศให้งดการออกเสียงลงคะแนน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ส.ส. ๕/๑๐

แบบทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการนับคะแนน

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... นาฬิกา

ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว ..... อยู่บ้านเลขที่.....
หมู่ที่ ..... ซอย /ตรอก ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... จังหวัด..... หมายเลขโทรศัพท์บ้าน .....
โทรศัพท์เคลื่อนที่ ..... ขอทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง / คณะกรรมการนับคะแนน ดังนี้

๑. ทักท้วงการปฏิบัติหน้าที่ในการ ☐ ออกเสียงลงคะแนน ☐ นับคะแนน
หน่วยเลือกตั้งที่ ... ที่เลือกตั้ง/ที่นับคะแนน ..... หมู่ที่ .....
ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด.....
ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... ดังนี้ .....
.....
.....

๒. เมื่อทักท้วงแล้ว ผู้ถูกทักท้วงได้ดำเนินการ (ให้ทำเครื่องหมาย / ใน ☐)

- ☐ แก้ไขตามที่ทักท้วง
- ☐ ไม่ทำตามแก้ไข
- ☐ บันทึกเหตุการณ์ในสมุดรายงานเหตุการณ์ด้วยแล้ว
- ☐ ไม่ได้บันทึกเหตุการณ์ในสมุดรายงานเหตุการณ์ฯ
- ☐ อื่นๆ

๓. ขณะที่ทักท้วงมีพยานที่เห็นเหตุการณ์ ได้แก่ .....
.....

จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ)..... ผู้ทักท้วง
(.....)
(ลงชื่อ)..... ผู้รับคำทักท้วง
(.....)
วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เวลา ..... นาฬิกา

<u>หมายเหตุ</u> ๑. ให้จัดทำสำเนาคู่ฉบับไว้ด้วย
๒. ฉบับจริงให้ผู้รับคำทักท้วงเก็บไว้
๓. ฉบับสำเนาให้ผู้ทักท้วงเก็บไว้

ส.ส. ๕/๑๑

แบบขีดคะแนน
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....
ณ ที่เลือกตั้ง (ระบุสถานที่) ..... หน่วยเลือกตั้งที่ ... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุลผู้สมัคร	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องขีดคะแนน																				คะแนนรวม
			5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	

ดูหลัง

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุลผู้สมัคร	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องขีดคะแนน																				คะแนนรวม
			5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	
คะแนนรวม = บัตรที่ลงคะแนนให้ผู้สมัคร (บัตรดี)																							
บัตรเสีย																							
บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด																							
รวมจำนวนบัตร = บัตรที่ลงคะแนนให้ผู้สมัคร (บัตรดี) + บัตรเสีย + บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด																							

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้แทนพรรค/ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ถ้ามี)
(.....)

<u>หมายเหตุ</u> แบบขีดคะแนน ขนาดกว้าง ๑๐๒ ซ.ม. × ยาว ๗๑ ซ.ม. โดยประมาณ

ตัวอย่าง

ส.ส. ๕/๑๑ (บช)

แบบขีดคะแนน
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....
ณ ที่เลือกตั้ง (ระบุสถานที่) ..... หน่วยเลือกตั้งที่ ... ตำบล/เทศบาล ..... อำเภอ ..... เขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องขีดคะแนน																				คะแนนรวม
		5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	

๓๒๐

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ช่องขีดคะแนน																				คะแนนรวม
		5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	
คะแนนรวม = บัตรที่ลงคะแนนให้ผู้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง (บัตรดี)																						
บัตรเสีย																						
บัตรไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด																						
รวมจำนวนบัตร = บัตรที่ลงคะแนนให้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง (บัตรดี) + บัตรเสีย + บัตรไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด																						

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้แทนพรรค/ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ถ้ามี)
(.....)

<u>หมายเหตุ</u> แบบขีดคะแนน ขนาดกว้าง ๑๐๒ ซ.ม. × ยาว ๗๑ ซ.ม. โดยประมาณ

ส.ส. ๕/๑๒

บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
หน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ที่เลือกตั้ง .....(ระบุชื่อสถานที่).....
วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

จำนวนบัตรเลือกตั้งที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) มีดังนี้

๑. บัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน (บัตรดี) จำนวน ..... บัตร (.....)
๒. บัตรเสีย จำนวน ..... บัตร (.....)
๓. บัตรเลือกตั้งที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด จำนวน ..... บัตร (.....)
๔. แบบขีดคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๑)
๕. รายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๘)

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ส.ส. ๕/๑๒ (บช)

บันทึกข้อมูลจำนวนบัตรเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ
หน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล .....
อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ที่เลือกตั้ง .....(ระบุชื่อสถานที่).....
วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

จำนวนบัตรเลือกตั้งที่บรรจุอยู่ในถุงวัสดุใส (ชั้นนอก) มีดังนี้

๑. บัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนน (บัตรดี) จำนวน ..... บัตร (.....)
๒. บัตรเสีย จำนวน ..... บัตร (.....)
๓. บัตรเลือกตั้งที่ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด จำนวน ..... บัตร (.....)
๔. แบบขีดคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ส.ส. ๕/๑๑ (บช))
๕. รายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ (ส.ส. ๕/๑๘ (บช))

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

ส.ส. ๕/๑๓

ประกาศคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ...
หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....
เรื่อง งดการนับคะแนน

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

เนื่องจากได้เกิด..... (ระบุ เช่น จลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น หรือด้วยความจำเป็นตามสถานที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย) ..... อันเป็นเหตุให้การนับคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนี้ไม่สามารถกระทำได้ หรือไม่สามารถนับคะแนนได้จนเสร็จสิ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบข้อ ๑๘๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... จึงประกาศให้งดการนับคะแนน

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
(.....)

<u>หมายเหตุ</u> ในกรณีการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง บัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและบัตรเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ณ สถานที่นับคะแนน ให้ใช้แบบพิมพ์นี้ โดยอนุโลม

ส.ส. ๕/๑๔

บัญชีรับมอบบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง

ของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้รับมอบบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีรายละเอียดปรากฏตามตารางท้ายนี้

ลำดับที่	ประเภทบัตร		หีบบัตรเลือกตั้ง
๑	ที่เลือกตั้งกลางในเขตเลือกตั้ง	แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	.....หีบ
		แบบบัญชีรายชื่อ	.....หีบ
๒	ที่เลือกตั้งกลางสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ	แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	.....หีบ
		แบบบัญชีรายชื่อ	.....หีบ
รวม			.....หีบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... ผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้มอบ
(.....)

(ลงชื่อ)..... ผู้แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ผู้มอบ
(.....)

ส.ส. ๕/๑๕

บัญชีรับมอบซองใส่บัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง นอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้รับมอบซองใส่บัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งจาก บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงาน หรือองค์กรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีรายละเอียดปรากฏตามตารางท้ายนี้

ลำดับที่	ประเภทซอง	จำนวน
๑	นอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒)	..... ซอง
๒	นอกราชอาณาจักร (ส.ส. ๕/๒)	..... ซอง
รวม		..... ซอง

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....) ผู้รับมอบ

(ลงชื่อ)..... ผู้แทน ..... ผู้มอบ
(.....)

(ลงชื่อ)..... ผู้แทน ..... ผู้มอบ
(.....)

ส.ส. ๕/๑๕/๑

ประกาศจำนวนซองใส่บัตรเลือกตั้งและจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง นอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ก่อนการนับคะแนน

ของเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ชุดที่ ... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้ตรวจนับซองใส่บัตรเลือกตั้งและจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้ง มีรายละเอียดปรากฏตามตารางท้ายนี้

ลำดับที่	ประเภทซอง	จำนวนซอง	จำนวนบัตร	
			แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	แบบบัญชีรายชื่อ
๑	นอกเขตเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๒)	..... ซอง	..... บัตร	..... บัตร
๒	นอกราชอาณาจักร (ส.ส. ๕/๒)	..... ซอง	..... บัตร	..... บัตร
รวม		..... ซอง	..... บัตร	..... บัตร

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

(ลงชื่อ)..... คณะกรรมการนับคะแนนฯ
(.....)

ส.ส. ๕/๑๖

รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ณ สถานที่นับคะแนน ..... (.....ชื่อสถานที่.....)..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ด้วยคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ชุดที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้รับบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จึงได้ดำเนินการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอรายงานผลการนับคะแนน ดังนี้

๑. ได้รับบัตรเลือกตั้ง แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งหมด ..... บัตร

๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ได้ดำเนินการนับบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑ ปรากฏผล ดังนี้

๒.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)

๒.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)

๒.๓ บัตรที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนบัตรดี ตามข้อ ๒.๑ แยกเป็นคะแนนของผู้สมัครตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น			..... (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๑๖ จัดทำจำนวน ๓ ชุด

๑. ปิดหน้าสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ๑ ชุด

๒. ใส่ถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว ๑ ชุด

๓. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๑๖ (บช)

รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ณ สถานที่นับคะแนน.....(.....ชื่อสถานที่.....)..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

ด้วยคณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ชุดที่ ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้รับบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จึงได้ดำเนินการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งที่ออกเสียงลงคะแนนก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอรายงานผลการนับคะแนน ดังนี้

๑. ได้รับบัตรเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ ทั้งหมด.....บัตร

๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ได้ดำเนินการนับบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑ ปรากฏผล ดังนี้

๒.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)

๒.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)

๒.๓ บัตรที่ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนบัตรดี ตามข้อ ๒.๑ แยกเป็นคะแนนของพรรคการเมืองตามลำดับหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น		..... (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง

(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง (.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๑๖ (บช) จัดทำจำนวน ๓ ชุด

๑. ปิดหน้าสถานที่นับคะแนนบัตรเลือกตั้ง ๑ ชุด

๒. ใส่ถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว ๑ ชุด

๓. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๑๗

รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
ณ สถานที่นับคะแนน ..... (.....ชื่อสถานที่.....)..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ชุดที่..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้รับซองใส่บัตรเลือกตั้งจาก บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทนหน่วยงาน หรือองค์กรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย จำนวน ..... ซอง และได้ตรวจนับจำนวนบัตรเลือกตั้งในซองใส่บัตรเลือกตั้งแล้ว มีจำนวน ..... บัตร จึงได้ดำเนินการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอรายงานผลการนับคะแนน ดังนี้

๑. ได้รับบัตรเลือกตั้ง ทั้งหมด.....บัตร

๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ได้ดำเนินการนับบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑ ปรากฏผล ดังนี้

๒.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)

๒.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)

๒.๓ บัตรที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนบัตรดี ตามข้อ ๒.๑ แยกเป็นคะแนนของผู้สมัครตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

หมายเลขประจำตัว ผู้สมัคร	**ชื่อตัว – ชื่อสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง**	**สังกัด พรรคการเมือง**	**ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)**
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น			..... (.....)

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๑๗ จัดทำจำนวน ๓ ชุด

๑. ปิดหน้าสถานที่นับคะแนน ๑ ชุด

๒. ใส่ถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว ๑ ชุด

๓. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๑๗ (บช)

รายงานผลการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแบบบัญชีรายชื่อ
ณ สถานที่นับคะแนน ..... (.....ชื่อสถานที่.....)..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ชุดที่..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้รับซองใส่บัตรเลือกตั้งจาก บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทน หน่วยงาน หรือองค์กรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย จำนวน ..... ซอง และได้ตรวจนับจำนวนบัตรเลือกตั้งในซองใส่บัตรเลือกตั้งแล้ว มีจำนวน ..... บัตร จึงได้ดำเนินการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักรแบบบัญชีรายชื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอรายงานผลการนับคะแนน ดังนี้

๑. ได้รับบัตรเลือกตั้ง ทั้งหมด.....บัตร

๒. คณะกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ได้ดำเนินการนับบัตรเลือกตั้งตามข้อ ๑ ปรากฏผล ดังนี้

๒.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)

๒.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)

๒.๓ บัตรที่ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนบัตรดี ตามข้อ ๒.๑ แยกเป็นคะแนนของพรรคการเมืองตามลำดับหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น		..... (.....)

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการนับคะแนนบัตรเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๑๗ จัดทำจำนวน ๓ ชุด

๑. ปิดหน้าสถานที่นับคะแนน ๑ ชุด

๒. ใส่ถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว ๑ ชุด

๓. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๑๘

รายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ดำเนินการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอรายงานผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งดังกล่าว ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑.๑ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน (.....)

๑.๒ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตน ..... คน (.....) (เฉพาะวันเลือกตั้ง)

๒. จำนวนบัตรเลือกตั้ง

๒.๑ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับจัดสรร ..... บัตร (.....)

๒.๒ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ ..... บัตร (.....)

๒.๒.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)

๒.๒.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)

๒.๒.๓ บัตรที่ไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร (.....)

๒.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับเรียงตามลำดับหมายเลขประจำตัวผู้สมัคร

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	**ชื่อตัว – ชื่อสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง**	**สังกัดพรรคการเมือง**	**ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)**
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)

ส.ส. ๕/๑๘

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น			..... (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

.....(สำหรับระบุเหตุที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งปรากฏจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน.....
.....

<u>หมายเหตุ</u> ส.ส. ๕/๑๘ จัดทำจำนวน ๓ ชุด
๑. ปิดหน้าที่เลือกตั้ง ๑ ชุด
๒. ใส่ถุงวัสดุใสซึ่งบรรจุบัตรเลือกตั้งที่นับเป็นคะแนนแล้ว ๑ ชุด
๓. ส่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ๑ ชุด

ส.ส. ๕/๑๘ (บช)

รายงานผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งได้ดำเนินการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของหน่วยเลือกตั้งที่ ... หมู่ที่ ..... ตำบล/แขวง/เทศบาล ..... อำเภอ/เขต ..... เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... เสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอรายงานผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้งดังกล่าว ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๑.๑ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน (.....)

๑.๒ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตน ..... คน (.....) (เฉพาะวันเลือกตั้ง)

๒. จำนวนบัตรเลือกตั้ง

๒.๑ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้รับจัดสรร ..... บัตร (.....)

๒.๒ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ ..... บัตร (.....)

๒.๒.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)

๒.๒.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)

๒.๒.๓ บัตรที่ไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ..... บัตร (.....)

๒.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนคะแนนที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับเรียงตามลำดับหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	**ชื่อ พรรคการเมือง**	**ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)**
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)

ส.ส. ๕/๑๘ (บช)

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	ชื่อพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น		..... (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
(.....)

.....(สำหรับระบุเหตุที่ผลการนับคะแนนเลือกตั้งปรากฏจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ตรงกับจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ออกเสียงลงคะแนน..... .. ..

ส.ส. ๕/๑๙

บัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้ง/ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่บรรจุในหีบบัตรเลือกตั้ง

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

☐ **แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง** ☐ **แบบบัญชีรายชื่อ**

๑. คณะอนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ได้จัดทำบัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้ง/ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งที่บรรจุในหีบบัตรเลือกตั้งแต่ละใบ ดังนี้

หีบบัตรเลือกตั้งใบที่	บรรจุบัตรเลือกตั้ง/ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งหน่วยเลือกตั้งที่	จำนวนถุงวัสดุใส	ตำบล/เทศบาล	อำเภอ	หมายเหตุ
.... ฯลฯ					
.... ฯลฯ					

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งได้ตรวจสอบและนับจำนวนบัตรเลือกตั้ง/ต้นขั้วบัตรเลือกตั้งตามบัญชีดังกล่าวข้างต้นแล้ว พบว่า

☐ ครบถ้วน ถูกต้อง

☐ ไม่ครบถ้วน/ไม่ถูกต้อง

เนื่องจาก .....

การดำเนินการ .....

๓. คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ได้กำหนดให้เก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้งที่ยุบรวมบัตรเลือกตั้งแล้ว ณ .....

(ลงชื่อ) ..... อนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง/
(.....) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ) ..... อนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง/
(.....) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ) ..... อนุกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง/
(.....) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

หมายเหตุ ส.ส. ๕/๑๙ ให้บรรจุแยกบัตรเลือกตั้งและต้นขั้วบัตรเลือกตั้งคนละหีบบัตรเลือกตั้ง

ส.ส. ๕/๒๐

รายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง

วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

วันนี้ เวลา ..... นาฬิกา คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน ได้นำบัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้งที่บรรจุในหีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง มามอบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... ประกอบด้วย

๑. บัญชีข้อมูลบัตรเลือกตั้ง/ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง ที่บรรจุในหีบบัตรเลือกตั้ง (ส.ส. ๕/๑๙) จำนวน ..... แผ่น

๒. ถุงวัสดุใส ถุงที่ ๑ (บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งชุดหมายเหตุการออกเสียงลงคะแนน) จำนวน ..... ถุง

๓. ถุงวัสดุใส ถุงที่ ๒ (สมุดแบบพิมพ์) จำนวน ..... ถุง

๔. ถุงวัสดุใส ถุงที่ ๓ (บัตรเลือกตั้งที่เหลือเต็มเล่ม) จำนวน ..... ถุง

๕. ถุงวัสดุใส ถุงที่ ๔ (วัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้ง) จำนวน ..... ถุง

๖. ถุงวัสดุใส ถุงที่ ๕ (ป้ายต่างๆ และเอกสารอื่นๆ) จำนวน ..... ถุง

๗. คูหาออกเสียงลงคะแนน จำนวน ..... อัน

๘. หีบบัตรเลือกตั้ง จำนวน ..... ใบ

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ..... ได้ตรวจสอบและนับจำนวนตามรายงานการส่งหีบบัตรเลือกตั้ง เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์การเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้นแล้ว พบว่า

☐ ครบถ้วน ถูกต้อง

☐ ไม่ครบถ้วน/ไม่ถูกต้อง

เนื่องจาก .....

การดำเนินการ .....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง/
(.....) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง/
(.....) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง/
(.....) ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ) ..... ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ
(.....) จังหวัด...../ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ส.ส. ๖/๑

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....
เรื่อง ผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด ..... ได้ดำเนินการรวมผลคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอประกาศผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๑.๑ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน (.....)
๑.๒ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตน ..... คน (.....)
๒. จำนวนบัตรเลือกตั้ง
๒.๑ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เขตเลือกตั้งได้รับจัดสรร ..... บัตร (.....)
๒.๒ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ ..... บัตร (.....)
๒.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร (.....)
๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้นับคะแนน
๓.๑ บัตรเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง ..... บัตร (.....)
๓.๒ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ..... บัตร (.....)
๓.๓ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ..... บัตร (.....)
๓.๔ รวม ..... บัตร (.....)
๔. ผลการนับคะแนน
๔.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)
๔.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)
๔.๓ บัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ..... บัตร (.....)
๕. จำนวนคะแนนที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนได้รับเรียงตามลำดับผู้ได้คะแนนสูงสุด

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	**ชื่อตัว – ชื่อสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง**	**สังกัดพรรคการเมือง**	**ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)**
			..... (.....)
			..... (.....)

ส.ส. ๖/๑

หมายเลขประจำตัวผู้สมัคร	ชื่อตัว – ชื่อสกุล ผู้สมัครรับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)
			..... (.....)
			..... (.....)
			..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น			..... (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

ส.ส. ๖/๑ (บช)

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..
จังหวัด .....
เรื่อง ผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... ได้ดำเนินการรวมผลคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น จึงขอประกาศผลการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- ๑.๑ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ..... คน (.....)
- ๑.๒ จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาแสดงตน ..... คน (.....)

๒. จำนวนบัตรเลือกตั้ง
- ๒.๑ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เขตเลือกตั้งได้รับจัดสรร ..... บัตร (.....)
- ๒.๒ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้ ..... บัตร (.....)
- ๒.๓ จำนวนบัตรเลือกตั้งที่เหลือ ..... บัตร (.....)

๓. จำนวนบัตรเลือกตั้งที่ใช้นับคะแนน
- ๓.๑ บัตรเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้ง ..... บัตร (.....)
- ๓.๒ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ..... บัตร (.....)
- ๓.๓ บัตรเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งนอกเขตเลือกตั้งและนอกราชอาณาจักร ..... บัตร (.....)
- ๓.๔ รวม ..... บัตร (.....)

๔. ผลการนับคะแนน
- ๔.๑ บัตรดี ..... บัตร (.....)
- ๔.๒ บัตรเสีย ..... บัตร (.....)
- ๔.๓ บัตรไม่เลือกบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใด ..... บัตร (.....)

๕. จำนวนคะแนนที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคได้รับเรียงตามลำดับหมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	**ชื่อ พรรคการเมือง**	**ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)**
		..... (.....)
		..... (.....)

หมายเลขของบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง	**สังกัดพรรคการเมือง**	**ได้คะแนน (ให้กรอกทั้งตัวเลขและตัวอักษร)**
		..... (.....)
		..... (.....)
		..... (.....)
รวมคะแนนทั้งสิ้น		..... (.....)

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ประธานกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

(ลงชื่อ) ..... กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง
(.....)

ส.ส. ๖/๒

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ และมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงประกาศรายชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ..... คน ดังนี้

ลำดับที่	จังหวัด/เขตเลือกตั้งที่	ผู้ได้รับเลือกตั้ง	สังกัดพรรคการเมือง	หมายเหตุ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๖/๓

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. .... เป็นวันเลือกตั้ง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้รับผลรวมคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อและได้คำนวณสัดส่วนเพื่อหาผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๒๘ และมาตรา ๑๒๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงประกาศรายชื่อพรรคการเมืองและรายชื่อผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อพรรคการเมือง	รายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ	หมายเหตุ

ประกาศ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๖/๔

เลขที่ .....

หนังสือรับรอง
การได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง
เขตเลือกตั้งที่ .. จังหวัด .....

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า ..... ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง สังกัดพรรค ..... ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ ..... จังหวัด ..... ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ให้ไว้ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/กรรมการการเลือกตั้ง

ส.ส. ๖/๕

เลขที่ .....

หนังสือรับรอง
การได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ

หนังสือฉบับนี้ให้ไว้เพื่อรับรองว่า ..... ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อสังกัดพรรค ..... ได้รับการประกาศผลการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ให้ไว้ ณ วันที่ .. เดือน ..... พ.ศ. ....

ลงชื่อ .....
(.....)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง/กรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๘๘๘๘ www.ect.go.th